

De IJzerbode

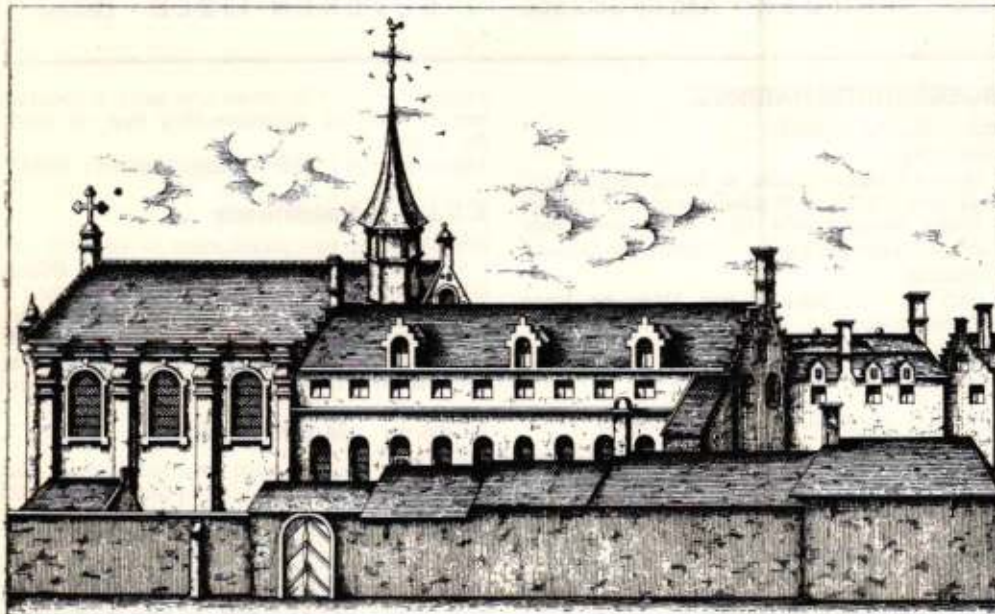
Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/303.79 P.C. 9046.77

Aan alle lezers
een gelukkig
en vredig 1974!

ARCHIEF

De Abdij „O. L. Vrouw-ter Nieuwe Plant” van Beveren-Roesbrugge (1236-1579)

De abdij „O. L. Vrouw-ter Nieuwe Plant” te Roesbrugge, getekend omstreeks 1640 voor „Flandria Illustrata” van Sanderus.

Te Ieper, op de hoek van de Maloulaan en de G. de Stuersstraat, staat een groot gebouwencomplex, het bekende lyceum „O. L. Vrouw-ter Nieuwe Plant” van de zusters Victorinnen; eigenlijk zijn het dames-kanunnikessen, die in de volksmond nog steeds de „Roesbrugge-damen” worden genoemd. Hun klooster werd inderdaad te Beveren-Roesbrugge, aan de boorden van de IJzer (over de zg. „Hoge Brug”, op de linkeroever) in 1236 gesticht. Maar bijna vierhonderd jaar geleden hebben deze religieuzen zich na de woelige geuzentijd, binnen de muren van de stad Ieper gevestigd en daar zijn ze gebleven.

De Stichting

In het begin van de 13de eeuw - dus tijdens de hoge Middeleeuwen - woonde alhier op een kasteel, Elisabeth, dochter van de heer Rouard en haar echtgenoot Willem van Bethune, heer van Meulebeke en Loker. Zij waren gehuwd in 1210. Volgens een legende die steunt op een geschrift van omstreeks 1480 zou Vrouw Elisabeth de gelofte gedaan hebben van een kapel te bouwen in de nabijheid van haar kasteel, meer bepaald in het bos aan de overkant van de IJzer. In 1232 zou tot de uitvoering worden overgegaan en terwijl enkele houtkappers hiertoe een aantal bomen velden, gebeurde er een wonder: uit één van de omgehakte bomen vloeide overvloedig bloed!

Ridder Willem en Elisabeth raadpleegden hierover bisschop Pieter van Terwaan, de proost van Eversam en de abten van Lo, St. Winoksbergen en Ter Duinen. Deze hoogerwaardes heren zouden de raad gegeven hebben, niet een kapel, maar op die plaats, ter ere van O. L. Vrouw, een vrouwenklooster te stichten. Wat er ook van zij, in elk geval wendde Vrouw Elisabeth zich in 1236 tot Nicolaas van Sexten, die behoorde tot de clerus van de St. Martinuskerk van St. Winoksbergen en gelastte zij hem met de constructieplannen van het op te richten klooster.

De kanunnikessen van St.-Victor

Toen de gebouwen waren opgetrokken bleek het voor de bisschop van Terwaan moeilijk om kloosterlingen te vinden die bereid waren de nieuwe stichting te betrekken. Het ontbrak in zijn diocesis nochtans niet aan bloeiende huizen van religieuzen, zoals de abdij van de benedictinessen van Mesen, deze van het „Nonnenbosch” te Kerckhem en de kloosters van augustinessen te Voormezele, Lo, Zonnebeke, Eversham, Waasten en zelfs één in de onmiddellijke nabijheid van Terwaan. Wat de oorzaak van deze moeilijkheden precies was weten we niet, in elk geval deed de bisschop toen beroep op de augustinessen van Premy bij Kamerijk. Zes religieuzen, onder de leiding van de abdis Mathilde, kwamen van daaruit het klooster

van de heren van Rouard-brugge in bezit nemen om er het canonieke leven te leiden volgens de regel van de H. Augustinus en de statuten van de Congregatie van St.-Victor van Parijs, waartoe zij behoorden.

Deze kleine gemeenschap koos de H. Maagd tot patrones en noemde het klooster: *Plantatio Beatae Mariae Virginis* (Inplanting of stichting van de H. Maagd Maria). Later werd die naam lichtjes gewijzigd in: *Abdij van O. L. Vrouw-ter Nieuwe Plant*.

De Groei van de abdij

In de loop van de jaren kreeg de abdij talrijke belangrijke giften en legaten die haar uitbouw mogelijk maakte en tevens een economische onafhankelijkheid schiepte. Onder de vele weldoeners die bijdroegen tot de bloei van deze instelling vinden we veel illustere namen: Johanna van Constantinopel, gravin van Vlaanderen en haar zuster Margareta; Gwijde van Dampierre, graaf van Vlaanderen, die de abdij bedacht in zijn testament van 15 april 1298; Robrecht van Bethune; Blanche van Castilië, moeder van de H. Lodewijk, koning van Frankrijk en vele anderen.

In 1243 trok Vrouw Elisabeth van Rouard, weduwe geworden, zich in het door haar gestichte klooster terug en stelde alle gronden van haar heerlijkheid ter beschikking van de abdij. De eerste kloosterkerk, gebouwd in 1244, dank zij een schenking van Willem van Bethune, werd weldra te klein en moest in 1270 vervangen worden door een groter heiligdom.

In de loop van de eeuwen werd de abdij eigenares van gronden en eigendommen te Beveren, Haringe, Houtem, Ieper, Spyker, Aernoudtskapelle, Westkapel, Bambeke, Rexpoede, Wormhout en tal van andere plaatsen. In 1528 kocht de abdis de Broekmolen te Beveren, aan de weduwe van de Heer Jean de Hoorne.

De Teleurgang

Niettegenstaande het klooster in 1460 te lijden had onder de oorlogsomstandigheden kunnen de eerste drie eeuwen van het bestaan van de abdij zeer voorspoedig genoemd worden, maar in de tweede helft van de 16de eeuw werd dit bloeiende klooster door een opeenvolging van tegenslagen uitgeschakeld. Op 15 december 1558 werden gebouwen en inboedel gedeeltelijk door brand verwoest. Kort daarop werd de beeldenstorm ontketend en Roesbrugge werd een kern van zeer combatieve geuzen. In oktober 1566 werd de abdij geplunderd en een nieuwe overval volgde in 1568. Het waren bange en onzekere dagen voor de Roesbrugse religieuzen. In 1578 trok de abdis naar het klooster St.-Catharina te St.-Omer (waar haar zuster overste was) en

Rechtstreeks uit Duitsland!

Zonder Tussenpersonen :

DAMES: Mantels Mantelpakken Lange vesten vanaf 1000 F

Alles aan Groothandelsprizen

Prijzen buiten concurrentie

Bezoek

CAPPEL MODE

Huis GEERARDIJN

CAPPELHOEK - Aan de Schreve — BEVEREN-IJZER - Grens

In april 1579 volgden een deel van de overige zusters; andere gingen terug naar hun familie of stelden zich in hun refuge, te Ieper, in veiligheid. Begin september 1579 werd de abdij opnieuw geplunderd door de troepen van de prins van Oranje.

Onmiddellijk daarop werd ons dorp ingenomen door de Waals-katholieke „Malcontenten“, die de troepen van de prins van Oranje bestreden. Zij bouwden een soort fort in de „moteweide“ (achter de kerk) en voorzagen dit bastion van kanonnen van zwaar kaliber. Omdat de gebouwen van de abdij hun gezichtveld beperkten, werd door hun troepen, op 18 september 1579, het klooster met de grond gelijk gemaakt. Het was met de Roesbrugse abdij gedaan!

In 1588 riep Mgr. Simons, bisschop van Ieper, de Roesbrugge-damen naar zijn stad, waar zij zich aanvankelijk vestigden in de Lange-Meers. Ingevolge de aanbevelingen van het concilie van Trente, zouden zij nooit meer naar hun plaats van stichting terugkeren. Later kwam er, daar waar de abdij had gestaan, een kleine hoeve woning met bijgebouwen. Omstreeks 1930 is de schuur er omver gewaaid. De laatste bewoners waren: René Verbrugghe, Arthur Top en tenslotte Jozef Spillebeen, die in 1936 het vervallen woonhuis verliet. Kort na de Tweede Wereldoorlog werd het afgebroken en de wal waarop het huis gebouwd stond werd in de daarop volgende jaren grotendeels genivelleerd.

R. A. B.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Huwelijken

- Martin Vandenbussche v. Roesbrugge-Haringe met Monique Vandenbroucke v. Proven.
- Frans Versweyeld van Wiekevorst met Jeanny Vandenberghe v. Roesbrugge-Haringe

Geboorte

- Katy Lelieur, dochter van Marc en Irene Vandenbroucke.

Overlijdens

- Gabriëlle Viane, 86 j. weduwe v. Polycarpus Descamps.
- Maurits Corneillie, 80 j. weduwnaar van Maria Mahieu.

BIBLIOTHEEK ROESBRUGGE

Het bestuur van de Openbare Bibliotheek „Jules Leroy“ dankt de bevolking, de medewerkers en handelaars, die door de betoonde belangstelling, respectievelijk medewerking en steun de Open-Deur-Dag en Mini-Boekenbeurs deden uitgroeien tot een succesvolle dag.

BIBLIOTHEEK HARINGE

Kultuuravond te Haringe

Zaal „St.-Jozef“, Watoustraat 14. Ingericht door de Plaatselijke Bibliotheekcommissie op vrijdag 22 februari 1974 te 20 u. Baron Henri d'Udecem d'Acoz, Burgemeester van Proven vertoont er voor de eerste maal zijn dia-

opnamen over het leven van onze inheemse vogels - dit in samenwerking met de heer De Zutter.

Toegangsprisen : 40 fr - gezinskaarten : 100 fr.

K.V.L.V. - Naadkursus

K.V.L.V. richt een naadkursus in van vijf namiddagen. Deze cursus gaat door bij Roger Donche te Haringe op de volgende dinsdagen : 22 - 29 januari en 12 - 19 - 26 februari, telkens om 13.15 u.. Belangstellenden gelieven in te schrijven bij hun wijkverantwoordelijke tot 2 januari. Niet-leden zijn eveneens welkom.

DF-film : „Mourir d'Aimer“

Deze film kunt U gaan bewonderen op het Kasteel De Lovie op vrijdag 11 januari om 20 u. Samenvatting : „Het was Cayatte niet zomaar te doen om de geromanceerde verfilming van een concreet fait-divers. Hijzelf ziet dit werk als een fiktiefilm, waarin hij de instellingen beschuldigt van een samenleving waarin het mogelijk is dat dergelijke tragedies kunnen gebeuren“. Voor volwassenen.

Toegang : 50 fr. - DF-leden : 25 fr.

TE KOOP

SCHOON en GERIEVIG WOONHUIS met ERVE Gelegen : Krombekestraat nr 23 - Stavele. Zich wenden : Herman Stekelorum, Weegschede - Gijverinkhove. - Tel. 058/291.95

SPAARKAS
ippa

n.v. - private spaarkas opgericht in 1903

Voor een voordelige plaatsing,
voor alle krediet
en voor tijdsparend dienstbetoon
kan U in vertrouwen terecht bij :

Robert LEPEE, Hoogstadestraat 9 - Beveren-IJzer
Mej. DENYS, Krombekeplein 24 - Krombeke - Tel. 402.50
Magda PRINZIE, Watoustraat 25 - Proven - Tel. 302.58
Gerard DELPLACE, Krombekestr. 3 - Roesbrugge - Tel. 307.56
Mevr. Wilfried LAUREYS-COEVOET, Zwanestraat 7 - Stavele

➔ Als het om geld gaat : IPPA

NIEUW !

**SUPER GASOIL
VERWARMING**

Een „TOTAL“ nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel
meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 15

PROVEN

Tel. 304.13

JEAN-MARIE GANTOIS (1904-1968)

„Noch schuldig, noch boetvaardig”

3. - De asse van Claes klopte op zijn borst

Geleidelijk, door bronnenstudie, kwam hij tot het besluit dat Vlaanderen „une et triple” was, d.w.z. één in wezen, maar verdeeld over drie Staten. Zijn vaderland was derhalve niet het kunstmatige, het officiële, maar naar de oorspronkelijke bepaling van Plotinos: „Waar we vandaan komen, dat is het Vaderland”.

Wetenschappelijk en onweerlegbaar stelde hij vast hoever onze taal en volksgrenzen reikten en besloot dat „de taal niet gans het volk was” maar slechts een belangrijke en medebeslissende faktor, maar niet de enige beslissende tot het bepalen van een volksgemeenschap. Ook de afkomst en de erfelijke factoren, de fysische en psychische karaktertrekken en geaardheid, het leefmilieu, gewoonten en tradities zijn van determinerend belang.

Deze thesis verdedigde hij in zijn opzienbarend en meesterlijk boek *Nederland in Frankrijk - De zuidergrens der Nederlanden*, dat in 1939 drukkensklaar lag bij de Sikkels te Antwerpen, maar pas in 1941 verscheen onder de schuilnaam H. Van Bijleveld. In 1942 verscheen in „Wiek op” te Brugge: *Hoe ik mijn volk en taal terugvond*. Een biografie en de geschiedenis van het ontdekken van zijn eigen vaderland.

* * *

Het herontdekken van de levensbronnen, het ontbolsteren van het sluimerend verleden en de volgehouden propaganda onder de geniale leiding van J.M. Gantois en zijn trouwe geestesgenoten begon gaande weg vruchten te dragen vooral bij de ontwikkelden en een reveil van Zuid-Vlaanderen tekende zich af. Ongelukkig en gans onverwachts kwam de oorlog in 1940, de Duitse bezetting en de aanstelling als Frans staatshoofd van Maréchal Pétain.

Er rezen grote gewetensvragen voor J.M. Gantois en de leiding van de Vlaamse Beweging in Zuid-Vlaanderen en gedurende de eerste maanden viel alle aktie stil. Maar in

1941, na wijs beraad - zich steunende op het feit dat het Vlaams Verbond in Frankrijk een zuiver kulturele beweging was, dat wat door zoveel arbeid en offer was verwezenlijkt niet mocht verloren gaan, ook niet onder het onheil van een vreemde bezetting - zetten J.M. Gantois en zijn getrouwen de vooroorlogse werking voort (*La Flandre continue*), zij het onder enigszins andere vormen, maar getrouw aan de beginselen en de beproefde leus: „Onverduits, onverfranst, die Leeuwe danst”. Het oude griekse gezegde woog door „Panta deuthera tēs Aletheias” (alles is bijkomstig en ondergeschikt aan de waarheid). Hij stichtte het „Institut flamand de France”, het tijdschrift *La Vie du Nord* en het scherpe maandblad *De jonge Zuid-Vlaming* voor de Zuid-Vlaamse jeugd.

Na de oorlog trad overal in Frankrijk en derhalve ook in Zuid-Vlaanderen het wrekende Franse repressie-apparaat in werking. J.M. Gantois werd samen met de leiding van het „Vlaamsch Verbond in Frankrijk” en andere Zuid-Vlaamse organisaties voor een Rijkselse rechtbank gedagvaard. Moedig nam hij de gans verantwoordelijkheid op zich en verdedigde zich schitterend. Zijn stelling was dat strij-

den voor het behoud en de verdere ontwikkeling van een der glansrijkste patrimonien waaruit Frankrijk is samengesteld, ook gedurende de bezetting - maar desnoods tegen de bezetter - niet strafbaar kon zijn. Wie het opneemt voor het beveiligen van een der mooiste sieraden van de Franse kroon, neemt het op voor Frankrijk zelf.

De ganse Rijkselse magistratuur en balle was aanwezig, de intelligentia van Zuid-Vlaanderen hoofdstad verdrong zich om een plaatsje te bemachtigen in het gerechtshof en om te genieten van het scherpe intellectuele steekspel tussen de voorzitter van de rechtbank en J.M. Gantois. De pers gaf op de eerste bladzijde uitgebreide verslagen en schreef: „op het gebied van de geschiedenis, cultuur, filosofie, theologie en staatkunde overtreft J.M. Gantois iedereen”. Wanneer de voorzitter meende J.M. Gantois als bezwarende omstandigheid te moeten aanrekenen dat hij bevriend was met Cyriel Verschaeve en zei „Vous avez eu des relations avec un certain individu Verschaeve”, sprong J.M. Gantois recht en antwoordde, onder algemene hilariteit: „Ja zeker, en wat een eer voor mij. Zoals het voor mij een eer zou geweest zijn relaties te hebben gehad met een zekere individu Wagner, Goethe of Beethoven”. Ook over de benaming „Diets” ontstond een vinnige woordentwist. Zij verstonden er geen snars van, maar J.M. Gantois gaf een schitterende uiteenzetting over de oorsprong en de betekenis van het woord „Diets”, het werd een heerlijke les in de etymologie.

Tegen J.M. Gantois werd de doodstraf geëist, maar fier verklaarde hij voor de jury dat hij zich „ni coupable, ni repentant” voelde en uiteindelijk werd hij slechts (?) tot vijf jaar gevangenisstraf veroordeeld.

In liefde voor zijn vaderland heeft hij de kluisers gedragen. Toen hij in oktober 1948 vrij kwam kreeg hij een verplichte verblijfplaats toegewezen buiten Zuid-Vlaanderen, Bretagne, de Elzas, Baskenland en Occitanië. In 1953 genoot hij volledige amnestie. Hij werd door het Rijkselse episkopaat benoemd tot directeur van een klein nonnenklooster te Brachay en zieleherder over een drietal verspreide parochies in de Haute Marne; in feite was het een verbanning.

Van zijn hand verschijnt in 1949 *Veut-on vrablement l'Europe* en in 1954 *Le pays de résistance au Jacobisme*.

Zijn „residentie” werd weldra een pelgrimsoord van oude en nieuwe geestesgenoten, want „de asse van Claes klopte op zijn borst” en het vuur brandde in hem voort.

Begin 1952 sticht hij met enkele jongeren en oude getrouwen het blad *Notre Flandre-ONS Heem* onder de verantwoordelijke leiding, redaktie en beheer van zijn buitengewoon intelligente volgeling en vriend Dr. Jan Klaas, geneesheer te St.-Omaars. Wederom is hij de bezieler van dit hoogstaand tijdschrift. Hij schrijft artikel na artikel over allerlei onderwerpen, andermaal ondertekend met diverse schuilnamen. Hij werkt met volle overgave en trouw, maar wordt elke dag reeds meer verteerd van heimwee naar zijn geboortestreek.

Zo God 't mij gunt,
'k zie dan nog 't land van mijn geboorte
(Petrus Pictor, St.-Omaars)

Dieper kan ik U niet beminnen
Dit eindeloos landschap,
die wildheid van wind en zee
Jou hart uit zand gestampt
en gevlamd door die purper-grijzen.
O, mijn Vlaanderen, mijn hemel.

(Em. Looten)
L. C.

De betreurde Antoon Vander Plaetse op de Gantois-viering in 1964

Cliché „Bachten de Kupe“

De profielsteen, versierd met het blazon en het devies „parce ne pereas“ van de prelaat Jacob Pierin (1639-1646). Deze steen berust thans bij A. Sweertvaegher te Stavele.

10. - Prelaat Pieter Quicke

Na het overlijden van de prelaat-bouwheer Jan Van Weleeus op 3 september 1638, duurde het bijna een jaar vooraleer zijn opvolger geconsacreerd werd.

Traditiegetrouw was het de deken Jacobus Pierin - een geboren Veurnaar - die overste werd op 28 augustus 1639.

De nieuwe proost zette het bouwwerk van zijn voorganger voort. De heropbouw van klooster en kerk werd voltooid en de pacht-hoeven, die meestal van „plak en stak“ waren, werden hersteld en vernieuwd. In 1642 liet hij de mooie, thans nog bewaarde Eversamhoeve (nu bewoond door Daniel Feyn), herbouwen en er zijn wapenschild aanbrengen in de westgevel.

Op het ogenblik van de aanstelling van proost Pierin was de leperling Pieter de Quicke, de oudst gediende Eversamse monnik. Hij was toen 57 jaar en zag zich voorbijgestoken door de later ingetreden Pierin. Hij was echter sinds 1638 onafhankelijke prior in de abdij van Waasten alwaar hij aangesteld was door de bisschop en de koning. Acht jaar zou hij er verblijven en er schitterend werk verrichten door er de zeer slechte en ordeloze toestand te normaliseren.

Het ziet er naar uit dat Pieter Quicke een zonderlinge figuur en een eigenaardige type was, met hoogten en laagten en een kloosterleven doorspekt met moeilijkheden en miseries.

Het is ons niet bekend wanneer hij precies te Eversam binnentrad. Hij was er zeker reeds religieus in 1609 want ter gelegenheid van het ontwerp-akkoord met bisschop Carolus Maes, dat hij niet kon medeondertekenen

Het Klooster van Eversam 1091 - 1794

wegens zijn afwezigheid om studieredenen, meldt de overeenkomst dat de ondertekenaars-religieuzen, zeker zijn van de instemming van hun „confrater“ Petrus Quicke.

Toen Quicke priester werd gewijd, had hij reeds twaalf jaar zijn kloostergeloften afgelegd. Dat was zeer eigenaardig en abnormaal want dat was de dubbele tijd die de andere religieuzen erover deden.

Meerdere jaren is hij echter, in eigen klooster dispensier of ekonoom geweest. Een mooie plaats en een pluspunt voor hem.

In 1616 werd hij pastoor van Sint-Rijkers. Hij bleef dit 22 jaar lang, tot 1638.

Zoals wij hoger schreven waren reguliere kanunniken geestelijken, die samenleefden in een klooster, onder het gezag van een overste, een kloosterregel volgden en de beoefening van het openbaar en gezamenlijk koorgebed koppelden aan de zielszorg en dus tevens een deel parochiewerk deden.

Bij het opkomen van de parochies werd de zorg erover vaak toevertrouwd aan kloosters en abdijen. Zo was een monnik van Eversam pastoor te Hoogstade, een andere te Sint-Rijkers, één was onderpastoor en één pastoor te Fromelles, een parochie in Noord-Frankrijk, ten zuiden van Armentières.

De Stavele parochie zelf werd niet bediend door geestelijken van Eversam maar door paters norbertijnen van de abdij van Sint-Augustinus bij Terwaan. Dit waren eveneens witheren of witpapen.

Jacobus Haghebaert die in 1708 hoofdman was van de parochie van Stavele, in eerste huwelijk gehuwd met Josyneken De Laeeuwe en in tweede huwelijk met Martineken Lanszweert, en die een bewalde schaaaphofstede bewoonde (waar Roger Baes-Cambier thans woont), hield zorgvuldig een dag- en familieboek bij. Hierin schrijft hij o.m. „D' Heer F. P. Massiet, pastoor in Stavel, is overleden op den 5 febr. 1705. Dit zijnde eenen Witten Heere“ - „In de platse van den Heer F. P. Massiet is gesuccedeert Heer Duyst ... ende dit zijnde oock een Witten Heere van Trouaen. Dit zijnde den vierden Witten Heere te weten: Huyghe, Habordyn, Massiet en Duyst“. Benevens Stavele hadden dezelfde religieuzen ook de zielszorg te Haringe en te Winnezele (Noord-Frankrijk) terwijl Proven bediend werd door een geestelijke van de abdij van den Eeckhoutte uit Brugge.

Gedurende zijn pastoraat te Sint-Rijkers maakte Quicke een eigenaardige niet nadere omschreven ziekte door. Wij vertalen de tekst van de kroniekschrijver: Chronicon blz. 63: „De heer pastoor van Sint-Rijkers Petrus Quicke, was in meerdere bedoeorden reeds vaak en door velen belezen (geëxorcizeerd). Om te genezen van een hem overkomen boosaardige kwaal (maleficium) was hij reeds op bedevaart geweest naar vele mariale heiligh-

dommen o.m. naar Grevelingen en naar Halle. Op aandringen van de heer Henricus Wouters, een priester uit Sint-Winnoksbergen, werd hij tenslotte verwezen naar een minderbroeder-recollet, de eerwaarde pater Leonardus Jonckbloet, predikant te Nieuwpoort. Die pater had namelijk de zuster van voornoemde heer Henricus Wouters, met Gods genade, door bezwerlingen, vasten en gebed, wonderbaarlijk genezen. Zij woonde te Grevelingen en was eveneens gekweld door een dergelijke boosaardige kwaal. Kort daarna in juli 1635, keerde de pastoor Petrus Quicke terug. Hij was voorgoed genezen van zijn ziekte. Zonder deze tussenkomst, was hij, volgens zijn eigen overtuiging en die van zijn medebroeders en kennissen, ten dood opgeschreven“.

Zoals hoger gezegd verbleef hij van 1638 tot 1646 te Waasten.

In 1646, na het overlijden van Jacobus Pierin wordt hij tot prelaat verkozen. Hij krijgt de abtswijding slechts vijf jaar na zijn verkiezing. De oorzaak hiervan was waarschijnlijk het openstaan van de bisschopszetel te leper, van 1646 tot 1654 en ook de oorlogsomstandigheden waren er niet vreemd aan. Pieter Quicke was 64 jaar toen hij overste werd. Vier jaar later kreeg hij een ongeneeslijke oogziekte. Zijn zuster, de weduwe van Jan De Backere, samen met een ongehuwde dochter en een andere dochter, Petronella De Backere, gehuwd met Pieter Duhaeyon, woonde standvastig in de leperse refuge van Eversam. Broer en nonkel prelaat verbleef vaak en soms lang bij zijn zuster en familie.

Dit was een eerste oorzaak van ruzie met zijn onderdanen.

Bovendien had hij in het voorgebouw van het Eversamse klooster een andere gehuwde neef geïnstalleerd nl. Christiaan De Backere met zijn vrouw en kinderen. Dit was een tweede oorzaak van moeilijkheden.

De derde maar dan ook de ergste oorzaak was echter de wegzending uit het klooster van de kanunnik Winnock Dewijnter, die tijdens het prelaatschap van Jacobus Pierin, abbdiken was, doch door Quicke eerst gedegradeerd werd tot dispensier om uiteindelijk weggezonden te worden om ergens kapelaan te gaan spelen.

Na de verwijdering van pater Dewijnter werd neef Christiaan aangesteld tot ekonoom en boekhouder van het klooster en werd hij tevens de vertrouwensman van de prelaat. Het is dan ook niet te verwonderen dat meerdere Eversamse religieuzen hun overste beschuldigen van volledige onbekwaamheid door ouderdom en blindheid, van voortdurende afwezigheid en van onrechtmatige begunstiging van verwanten. Hieruit zouden weldra erge troebelen volgen.

R. Lanszweert.

Centrale Verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/306.52 of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin
Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier: stijl - modern

Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

Januari 1974

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel		Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Margarine Roda	kg 61		51	10
Margarine Solo	kg 40		37	3
Margarine Planta	kg 50		45	5
Chocolade Côte d'Or fondant & melk	pak 37		32	5
Chocolade Jacques	10 repen 47,50		40	7,50
Chocolade Nestlé melk	pak 33		23	10
Pickles Camps	pot 22		15	7
Sardines	2 dozen 23		18,50	4,50
Confituur Materne	28		20	8
W.C.-papier	8 rollen 28		24	4
Honingkoek Lucky	2 stuks 36		+ één stuk gratis	

De reklaamprijzen van de maand
DECEMBER blijven geldig in januari !

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Proven : de heerlijkheid „de Couthove”

In de vorige bijdragen hadden wij het voor- al over de bezitters van deze heerlijkheid. Wij kunnen ons daarbij echter afvragen : wat is er uit die tijd nog bewaard gebleven ? We moeten onmiddellijk bekennen : bitter we- nig ! Toch is daar nog het Couthofbos, waar- in wij een zeker plan van aanleg kunnen weervinden, want daarin stond immers een „Huys van Playsance” van de graven van Hoorn. Dit moet een soort jachthuis of zo- merverblijf geweest zijn. Het was gebouwd op een mote, gelegen langsheen de ingang van het bos die uitgaat op de Sint-Jansstraat. Men ziet er nog duidelijk de omwalling en naar Mevrouw de Barones mij vertelde, zou haar zoon, jaren geleden, op die plaats nog brokstukken van stenen en tegels alsmede allerlei kleine huisraad opgedolven hebben, zodat wij aan het bestaan van dit „huys” niet moeten twifelen. Waarschijnlijk zullen er in de toekomst geen grondiger navorsingen plaatsvinden, daar de mote intussen beplant werd met sparren.

Nu wij het toch over het Couthofbos hebben, mogen wij zeker niet vergeten de aandacht te trekken op de monumentale „eikeboom” die in datzelfde bos te pronken staat. Inder- daad, omwille van zijn omvang en zijn gaaf- heid, werd die boom door de dienst van Mo- numenten en Landschappen als „beschermde boom” geklasseerd, wat meteen betekent dat hij niet mag geveld worden. Hij staat op on-

geveer 350 m van de baan af, weerom van de ingang op de St.-Jansstraat gezien en een 50-tal meter naar rechts toe, even voorbij het nog bestaande jachthuis, dat velen wel- licht nog kennen. Hij heeft juist gemeten 4,70 m omtrek of een doormeter van $\pm 1,50$ m. De stam is zeker 9 à 10 m hoog en hij draagt een kroon die een doorsnee heeft van ± 25 m, terwijl de totale hoogte rond de 30 m be- draagt. Het gaat hier dus werkelijk om een reuzeneik. Over zijn ouderdom kan men mis- schien van mening verschillen, doch Mevrouw de Barones verzekerde mij dat hij tussen 300 en 350 jaar oud moet zijn, dit in verge- lijking met de inlandse eiken die rond 1848 in het park van het kasteel geplant werden. Nog andere eiken die we in het bos aan- treffen zijn het bekijken waard, doch hoewel er sommige een omtrek van om en bij de drie meter hebben, zijn zij met die éne niet te vergelijken. Het gebeurt regelmatig dat een dergelijke hoge boom door de bliksem wordt getroffen. Mevrouw Desein, die daar even voorbij de ingang van het Couthofbos woont, wist mij te vertellen dat zij - een 30- tal jaren geleden - een van die machtige e- ken heeft weten splijten van boven tot onder, door een blikseminslag. De boom werd daar- bij volledig ontschorst en de daaropvolgende winter sneuvelde hij onder het geweld van weer en wind.

De linden, die als het ware een dreef vor-

men langsheen de Staatsbaan Ieper-Duinker- ke, daar waar zij doorheen het domein loopt, zijn eigendom van de bezitters van het Cout- hof, dit in tegenstelling met de andere aan- plantingen langsheen de baan. Die baan kwam tot stand onder Lodewijk XIV, koning van Frankrijk. Bij het verdrag van Aken (2 mei 1668) was hij, na de zgn. Devolutieoorlog, in het bezit gekomen van een belangrijk deel van Zuid-Vlaanderen en Henegouwen, met o. a. de steden Veurne en Bergen, alsmede de daarbij horende baljuwschappen, heerlijk- heden en aanhorigheden. Toen werd dwars door de heerlijkheid „de Couthove” een „militaire” baan aangelegd, die voor de le- gers van Lodewijk XIV een betere aanvoer van troepen en materiaal mogelijk maakte. Zodoende werd het domein in twee (onge- lijke) delen verdeeld, terwijl de oudere weg naar Poperinge er waarschijnlijk omheen liep.

De familie de Mazeman die in 1742 het „Cout- hof” aankocht zou oorspronkelijk afkomstig geweest zijn uit de streek van Diksmuide. Een zekere Jean Mazeman, geboren in juni 1521, kwam te Poperinge in dienst als „scoo- meester” op 24 juni 1561. Zoals het echter in die tijd dikwijls het geval was, werd hij samen met een van zijn collega's, meester Vandendoene, op 7 oktober 1567 gepromo- veerd tot griffier van de stad, om op 18 april 1569 op te klimmen tot (raad-)pensionaris en griffier. Gehuwd te Diksmuide op 20 juni 1553 met Godelieve David, vierde dit echtpaar in

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-Ieper bij WOESTEN
Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN
goed en goedkoop Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asphalt
- Fietsen

DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING
Steeds vrijblijvend Inlichtingen bij :

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— in alle kwaliteiten —

— in alle prijzen —

september 1603, hun gouden bruiloft, waarbij zij vanwege de stad Poperinge een zilveren drinkbeker ten geschenke kregen. Hun zoon, Jean Mazeman de Jonghe, eveneens griffier, doch meestal verblijvende in Pradelles en Castre, zou zijn vader opvolgen te Poperinge, doch deze laatste bleef tot aan zijn dood op 18 maart 1613 zijn ambt uitoefenen. Gehuwd te Poperinge op 31 januari 1589 met Jeanne de Roode, zou deze Jean Mazeman de Jonghe slechts een 5-tal jaren „scriba“ of griffier van zijn stad zijn. Hij stierf op 20 april 1625. Hij staat vooral bekend om zijn geloofsijver in de strijd tegen de ketters tijdens de 16de-eeuwse godsdiensttwisten waaraan ons land ten prooi was. In de St.-Bertinuskkerk van Poperinge moet eertijds in het koor, links van het hoogaltaar, een brandvenster geplaatst geweest zijn met de wapens van deze Mazemans. Het venster zelf dateerde van 18 april 1569, doch werd in latere tijden vernield. Na hem kwam Matthieu Mazeman, geboren te Pradelles op 1 december 1591 en gehuwd op 6 januari 1619 met Marie Ellieul, maar op 18 mei 1620 komt hij reeds te overlijden. Hij laat een zoon na, Jan Mazeman, geboren te Poperinge op 14 november 1619. Zijn vrouw zou naderhand opnieuw gehuwd zijn met een Pieter Mazeman.

Die Jean Mazeman zou, als advocaat, eveneens tot de magistratuur van Poperinge hebben behoord. Toch zou hij na zijn huwelijk met Ghislaine Van der Martin uit Douai, een zekere tijd in deze laatste stad hebben vertoefd, want hun zoon Jean-Jacques Mazeman, die hem zou opvolgen, werd er geboren. Met deze zoon, licentiaat in de rechten en acht jaar lang griffier van de stad Poperinge, zien wij de invloed van de familie Mazeman steeds vergroten. Hij huwt op 8 januari 1688 Marie-Jeanne Cheys, dochter van een der Schepenen van Poperinge. Onder het getal van hun kinderen treffen wij een Jean-Jacques (junior) aan, advocaat en licentiaat in de rechten, die 14 jaar het griffierschap van Poperinge zal waarnemen en die zal huwen met Françoise Proventier in 1723, zuster van kanunnik Proventier, de stichter van het thans nog bestaande „Weewhof“ te Poperinge.

J. Gh. H.

Spaar VEILIG

Spaar ZEKER

Spaar ONDER

STAATSWAARBORG

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watouseweg 1 8994 PROVEN

Tel. 057.303.39

NMKN

303.26

ASLK

302.58

Nuttige Nieuwjaarsgeschenken

- schoenen voor groot en klein
- bottines
- laarsjes
- pantoffels
- muiltjes

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Overlijden

- Urbanie Devloo, echtgenote van Jérôme Rousseeuw (Stavele).

Huwelijksaankondiging

- Eric Bal van Passendale met Godelieve Sampers van Stavele.

Prijsuitdeling Ballonwedstrijd

De prijsuitdeling van de ballonwedstrijd van Beveren-kermis gaat door op zondag 30 december te 14.30 u. bij Michel Ryon.

Buiten de prijzen voorzien voor de teruggekomen kaartjes is ook voor allen die aan de wedstrijd deelnamen een prijs voorzien. Alleman weze op post !

PROVEN

Zaterdag 8 december II. kwamen de verenigingen van de Gemeente Proven samen en dit op aandringen van DF-IJzerweelde. In navolging van de Gemeente Roesbrugge-Haringe werd ook hier een activiteitenkalender opgesteld. Dit moet het de verenigingen mogelijk maken hun activiteiten zó te programmeren, dat ze niet op dezelfde datum vallen. De coördinatie hiervan zal op het gemeentesecretariaat geschieden. Wilt U dus weten of een bepaalde datum vrij is, wend U tot uw gemeentesecretaris.

Nadien kwamen de Jeugdbewegingen aan het woord. Vooral de Chiro vroeg een beter lokaal en speelruimte. De Burgemeester vroeg wat ze voorstelden. Hij was bereid, na de nodige voorbereiding, een deel van het bos te openen.

B.T.W. - BEREKENINGEN ZONDER PROBLEMEN . . .

Multisumma 20

Automatische, drukkende vermenigvuldigingsmachine. Het is een beroepsmachine, onmisbaar in banken, administraties en kasburelen.

VERKOOP EN HERSTELLING :

BUREAUMACHINES

VAN SEVENANT

leperstraat 64, P O P E R I N G E

Tel. 057/338 45

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND JANUARI

Davidsonfonds

Proven, vrijdag 11 januari te 20 u.
Kasteel „De Lovie“ : film „Mourir d'aimer“

Gaibolling

Roesbrugge, zondag 20 januari te 15 u.
Gaibolling bij Georges Berquin.

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND

Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
Biljartavond.

Schietingen aan de liggende wip

Krombeke, zaterdag 12 januari te 14.30 u.
bij G. Cappoen.

Roesbrugge, maandag 14 januari te 15 u.
bij J. Gunst.

Haringe, zaterdag 26 januari te 14.30 u.
bij J. Boury.

Roesbrugge, zondag 27 januari te 14.30 u.
bij J. Gunst.

Kaartingen

Roesbrugge, maandag 7 januari
in „De Gouden Arend“,
4de maandelijks kaarting.

Roesbrugge, dinsdag 8 januari
bij J. Gunst. Vrije kaarting „Derde Leeftijd“.
Beveren-IJzer, donderdag 17 januari te 14 u.
in „Het Boerenhof“ : maandelijks gezellige
bijeenkomst met prijskaarting voor de leden
van de Derde Leeftijd.

Beveren-IJzer, maandag 21 januari
bij M. Ryon, 4de maandelijks kaarting.
Haringe, zondag 27 januari
bij Martha Ryon, 4de maandelijks kaarting

K.V.L.V.

Roesbrugge, woensdag 16 januari te 13.30 u.
in „De Gouden Arend“ : kookles, „Van deeg
tot taart“ - Ook niet-leden zijn welkom.

Dansavond

Roesbrugge, maandag 31 december te 20 u.
Zaal „Kristen Volkshuis“ : Oudejaarsavondbal

Echte LEVERPATEE

50 % gezonde varkenslever

50 % vers varkensvlees

— geen fabricagetrukjes —

NATUURLIJK en SMAKELIJK!

Beenhouwerij Albert PYFFEROEN

Bergenstraat 25

STAVELE (Beveren)

Tel. 303.75

DE BAENST

St-Denijsplein 4 8480 VEURNE

SPECIALIST GASVERWARMING

2e PRINS KARNAVAL-VERKIEZING
der LANDELIJKE GEMEENTEN
zaterdag 16 februari 1974

Kandidaten uit :

Roesbrugge-Haringe
Stavele-Beveren

zich aanbieden bij

Lucien DEVOS

p/a Top-Mouton

Stationsstraat 67 - PROVEN

Tel. 302.88

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de gemeenten :

Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

op 2100 ex. verspreid met de post.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De Arabische sjeiks hebben gedacht dat ze ons klein zouden krijgen, of in elk geval dat wij naar hun oliepijpen zouden dansen, maar ze hebben zich lelijk mispakt! Ze weten nog niet hoe slim en vindingrijk de Westerse mens wel is. Ik heb in de gazet gelezen dat er een Amerikaanse professor ontdekt heeft dat we eigenlijk over veel meer energiebronnen beschikken dan we vermoeden en dat we gas kunnen winnen uit dierlijke en menselijke ontlastingen, dat wil zeggen uit de beerput! Heb je dat ooit kunnen denken? Onze nooit gewaardeerde, beter gezegd, onze misprezen en angstvallig verborgen gehouden beerput zou een bron zijn van kostbaar metaangas en dat gas zou bruikbaar zijn om te koken, om onze huizen te verwarmen en zelfs om er auto's te laten op draaien. Gedaan met naar de benzinepomp te lopen; gedaan met olie en natte te klutsen voor mijn brommertje : één fles gas uit de beerput en we zijn goed voor minstens 200 km.

Dat is naar mijn gedacht een van de schitterendste uitvindingen van de laatste eeuwen. Iedereen zal zijn eigen energiebron bij de hand hebben en die energie is natuurlijk spotgoedkoop. Gusta die van nature graag tegentrekt is minder enthousiast, ze denkt aan de reuk die er eventueel zou kunnen mee gepaard gaan. Het is vaneigen best mogelijk dat er voortaan in onze keuken altijd een geurtje hangt alsof we „vette darmen“ aan het koken zijn, maar we moeten dat op de koop toenemen.

Ik denk er vooral aan hoe gemakkelijk we zouden zijn, terwijl het in feite om een energiebron gaat die onuitputtelijk is zolang er mensen en dieren leven, terwijl er geen ingewikkelde installaties zouden nodig zijn en de technische moeilijkheden tot een minimum kunnen herleid worden : als de druk te laag is bv., is de zaak gemakkelijk te regelen, 's avonds voor het slapen gaan, geheel de familie twee tassen „Herbesan“, warm of koud, met of zonder suiker en 's anderdaags is de zaak O.K.

Leve de vooruitgang,

Pol

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming
en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

HOE WORD IK MILJONAIR ?

Marie heb jij reeds een deposito-
boekje bij Lanbokas ?

Ja natuurlijk Gusta, ik heb zopas
een boekje geopend bij PAUL RECOUR
Haringeplaats 23, Roesbrugge-Haringe
Tel. 302.70

't Is 't moment zeg, want je hebt kans
om MILJONAIR te worden. Voor ieder
nieuw geopend boekje en voor elke
storting van twintig duizend frank ont-
vang je, tot 1 februari, één tiende van
een biljet van de Nationale Loterij.
Daarbij komt nog dat deze boekjes
onder de WAARBORG van de STAAT
staan.

Als dat zó is Marie, zal ik vlug eens
telefoneren naar, of binnenlopen bij
PAUL RECOUR, want ik slaap graag
op mijn twee oren, ZEKER is ZEKER,
ik eis STAATSWAARBORG voor mijn
spaarcenten en bovendien kan ik nog
MILJONAIR worden.

Blijf gezond en fit !

Wees sportief !

- trainingspakken
- volley- en voetbalschoenen
- sporttruitjes en -broekjes

- ➔ uw ganse uitrusting
aan een redelijke prijs

bij :

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35

ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44
Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14 ROESBRUGGE
Tel. 306 16

HEREN:
Lévis broeken (speciale, lange benen)
Terlenka modebroeken: laatste snit en
kleuren - Bondvesten - Regenmantels -
Bloeizons met borg - Pull's met platte-
of rolkraag, vele kleuren - Trico hemden
DAMES:
Jersey broeken met boord (tot maat 54)
Manteltjes met borg en uitneembare
kap - Mooie feestkleedjes - Pull's -
Specialiteit: huwelijk en rouw
Statiestraat 14:
Stoors en overgordijnen
Dekens - Lakens
Zegels: Valois en Gezinszegels.
Maandag gesloten

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Maseur Kwaanunne 'n hadde ollezens heure naame niet gepakt. 't Was è raar schepsel ... nog ol dikwijls kontrarie ... en z'hadde oltemets van die vieze perioden ... Je koste d'r niet veele mee doen in korte woorden uuteengedaan: 't was erger of è misvol.

't Was nu ook weere alzoo dien dunderdag achternoe. De meisjes van heur schoole ... ze gaf zij lesse aan 't vierde studiejaar te Watou ... dedden op zulke momenten best hulder è beetje ol de stille kant te houden. Maar dien achternoe ruwesierden ze daar zoo gemakkelijk niet in. 't Loog wel è beetje daaraan, dat 't daags voor de nieuwjaarsvakantie was en ol de groote ondervraagingen gepasseerd waaren. Ze waaren meer in gang met ol 't geene dat z' aan hulder ouders en hulder pette en mette gingen wenschen en besonderlijk met wuk dat ze gingen krijgen voor hulder nieuwjaar.

'k Zijn nog vergeeten van te zeggen dat Maseur Kwaanunne daanig amateur was van de fransche taale en ols z'in è kwaa vlaage was oltijd è bezondere lesse of ondervraaging uutpatriekte die daarop uutkwam, entwadde waar-me dat heur klasse niet ol te stief gediend 'n was. En op dien achternoe was 't è geheel parteklier artikel waarmede dat Maseur voor de pinne kwam. Horkt, zei Maseur, zonder de fransche taale 'n kunnen wylder niet voort ... Zonder dat we 't weeten gebruiken we toch zooveele van die woorden in onze spreken en gezegden. Wien van julder heeft er daar ol op gelet?

Maar geheel de klasse was djuuste aan 't kijken deur de venster want 't begoste te sneeuwen 't ging nog veele leutiger zijn om te gaan nieuwejaaren. Maseur gaf é grooten buis op heuren pupieter ... olleman verschoot en was rechtuut op z'n positieven.

Maseur deed nog è keer heur raisonnement over de fransche taale uuteen en zei ... we gaan sebiet è keer eenigte voorbeelden zoeken. Allee ... gij daar ... Trees Puddergat ... peinst è keer alzoo è woord uut.

Trees stoeg rechte .. heuren mond ging wagenwijd open ... maar d'r kwam niemendolle voor den dag.

Ha gij domme lutte, riep Maseur ... zet joen zeere weere neere. Is er entwien die alzoo è woord weet ...?

Jozefientje van Henri Wiestergaais stoeg rechte en zei „prestige“.

Dat is djuuste, zei Maseur, dat is è frans woord dat we veele gebruiken ... maar kun je niet è beetje eksplikatie geven over dat woord ...?

Jaa'k maseur ... zei Jozefientje ... dat is entwadde die in mijn vader z'n broek zit.

't Betert nu nog olle daage ... riep Maseur ... wuk voor arme klaps zijn dat ...?

't Is waar wei, Maseur ... zei Jozefientje ... mijn vader is president van de vinkegilde en ie moeste zundaage laatst è reedevoeringe geven voor geheel de sosjetieit. Ols 'n teweege weg was ... ie was ol aan de voordeure, riep moeder ... Henrieten ... je moet joen broek toedoen wei ... of je gaat anders ol joen prestige verliezen.

SJORS

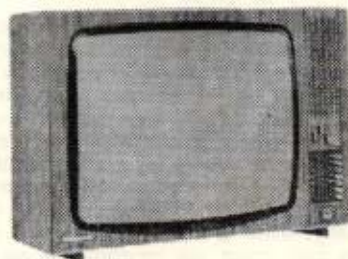
Nieuwjaarsgeschenken

GROTE KEUS:

- Moderne- en Stijl verlichting
- Radio - Hi-Fi
- Bandopnemer
- Alle electrische huishoudtoestellen

KLEURENTELEVISIE

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16

8990 Roesbrugge

Tef. 057/303.79

P.C. 9046.77

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de gemeenten :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

op 2100 ex. verspreid met de post.

De H. Brigida-verering in de kerk van Beveren-IJzer

Het diepgelovige volk van de Westhoek doorbreekt de koude, saaie wintermaanden met vier befaamd geworden heilighenvieringen : deze van de H. Antonius te Oostvleteren (17 januari); de H. Brigida te Beveren-IJzer (1 februari); de H. Blasius te Krombeke (3 februari) en de H. Apolonia te Haringe (9 februari).

Het feest van de H. Brigida, als tweede in de rij, wordt voorafgegaan door een noveen, die begint op 24 januari en die - vroeger althans - uitgroeide tot een massale volkstoeeloop, gepaard met een winterkermis, waarbij paardjesmolen, feestkraampjes en danspartijen niet ontbreken.

Nochtans blijkt de verering van de H. Brigida te Beveren van jongere datum te zijn. Het is pas in 1897 dat E. H. Bayart, pastoor van Beveren, deze heilige in de kerk binnenbracht, naar het schijnt op verzoek van enkele van zijn parochianen. Hij had daartoe de toelating gekregen van het bisdom, waar hij ook een reliek van de heilige wist te bekomen. Zo werd op 1 februari 1897 voor de eerste maal te Beveren een H. Mis ter harer eer opgedragen, waarbij met de nieuwe reliek gezegend werd. In datzelfde jaar werd te Ieper een beeld van de heilige aangekocht en het jaar daarop werd gestart met een noveen, in dezelfde aard als men die te Oostvleteren, Krombeke en Haringe reeds zo lang kende. Zodat we hier op de streek een aaneenschakeling kregen van vier novenen, wat voor de jeugd een welkome gelegenheid was om „de koord eens los te trekken”.

Wie was de H. Brigida ?

Om te beginnen moeten wij er de aandacht op vestigen dat zij niet mag verward worden met haar naamgenote de H. Brigida (of Brigitta) van Zweden, wier feest op 8 oktober wordt gevierd. De H. Brigida van Beveren, is van Ierse afkomst en zij wordt soms Brigida de Oude, of Brigida de Ierse of ook nog Brigida van Kildare genoemd. Zij leefde op het einde van de 5de en het begin van de 6de eeuw (453-523) in Leinster, het zuid-oostelijke deel van Ierland. Haar vader was het opperhoofd van de beroemde clan der Focherti. Als vrouw van adel versmaadde zij echter de gewone landelijke arbeid niet. Het voorbeeld van haar moeder was haar zeker een aansporing om zich die persoonlijkheid aan te kweken, eigen aan de Ierse vrouwen uit die tijd : reinheid van zeden, vroomheid en een zeer hoge verstandelijke ontwikkeling.

Immers, in Ierland, dat niet te lijden had onder de invallen van vreemde volken, was een hoge cultuur ontbloeid. Toen in de 6de eeuw de zendingsarbeid van de Ieren in Engeland en Schotland begon, droegen zij hun beschaving uit en ontwikkelde er zich hetgene men de „Angel-Saksische vroeg-Renaissance” noemt. Later kwamen de geleerde Ierse en Angel-Saksische monniken naar onze streken.

Hoe komt het eigenlijk dat de H. Brigida vereerd wordt als patrones van de „melkerij” (d.i. het melkbedrijf op de hoeve) of als „behoedster tegen mond- en klauwzeer en andere veeplagen” ? Een legende vertelt dat zij - ondanks haar jeugdige leeftijd - belast was met het toezicht op het melkhuis van hun hoeve-uitbating en op zekere dag de ganse voorraad aan melk en boter wegschonk aan de armen. Brigida die na haar vrijgevig gebaar bang was een standje te krijgen, bad God om hulp en plots zou er meer melk en boter aanwezig geweest zijn, dan ooit te voren ! Later stichtte zij, tegelijkertijd met een naar haar genoemde religieuze orde, het klooster van Kildare, waarvan zij abdis werd. Ook tijdens haar verblijf in het klooster zou zij veel mirakels gedaan hebben, zodat zij reeds tijdens haar leven als een heilige werd aangezien en de bijnaam kreeg van patrones van het vee en beschermster tegen alle veeplagen.

De H. Brigida in Vlaanderen

Toen de Ierse monniken in de 7de en 8ste eeuw alhier het Evangelie kwamen verkondigen, hebben zij ook de verering van de H. Brigida, die in Ierland in hoog aanzien stond, meegebracht en werd zij weldra door de landbouwers en veetelers van onze gewesten aangeroepen voor alle ziekten van het vee. Tot op de huidige dag treft men in vele stallen

nog steeds haar beeld aan : als abdis gekleed, met staf en regelboek in de hand en een rund naast zich.

Zo komt het dat de „Brigida-dagen” te Beveren-IJzer bij het begin van deze eeuw uitgroeiden tot echte bededagen, waar de landelijke mensen van heinde en verre toestroomden; daaronder waren de bewoners van de aanpalende Frans-Vlaamse gemeenten altijd sterk vertegenwoordigd. Zij kwamen de H. Mis bijwonen - elke dag van de noveen om 9 u. - daarna vereerden zij de relikwie en offerden hun kaarsje om toen door het gure winterweer opnieuw naar huis te trekken, vaak meer dan een uur ver, maar dat hadden zij over voor het welzijn van hun dieren en de voorspoed van hun kweek. De grote dag was en bleef echter „Brigida-maandag” met de plechtige hoogmis te 10 u. en de feestviering die erop volgde. Die dag was voor de landelijke bevolking een gelegenheid om samen met verwanten en vrienden op stap te gaan naar de Beverense dorpskom en er - na de hoogmis - kermis te vieren onder elkaar.

De Eerste Wereldoorlog was echter hier ook weer de grote spelbreker en naarmate de levenswijze van onze mensen een andere plooi kreeg verzwakte het geloof in de kracht van het bovennatuurlijke. Toch kende de grote „Brigida-maandag” nog steeds een bijzondere bijval en zelfs een Tweede Wereldoorlog kreeg hem niet klein, doch het huidige levensrhythme knaagt ook hier aan deze volkse heiligenverering, zodat we van bomvolle kerken zeker niet meer kunnen gewagen, hoewel een deel van deze landelijke bevolking de oude traditie blijft in ere houden. Zij gaan in de dagen van de „noveen van de H. Brigida” te Beveren op „bedetocht” (gaan „dienen” zoals dat heet) ter bevrijding of bevrijding van alle plagen in weide en stal. J. Gh. H.

na de geslaagde
BOETEVAART
wie niet erbij was:

STEUN

verdere aktie
P.R. 90.50.98
der
**Nest Vander Hallen
Jeugdgemeenschap**
p.a.

"Bertennest"
Roesbrugge-Haringe
20 fr. kenteken **Boetevaart**
30 fr. boekje
"Kruisweg der Ongeborenen"
50 fr. abonnement "Onze Arbeid"
70 fr. abonnement
"Europese Vriendschap"
+ steungiften. **Dank.**

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Huwelijksaankondigingen

- Pierre Develter van Roesbrugge met Sonja Dewippe van Proven.
- Denis Vandenbussche van Roesbrugge-Haringe met Rolanda Allemeersch van Reninge.
- Joseph Vandeputte van Roesbrugge-Haringe met Elza Danneel van Proven.

Overlijdens

- Alice Sweertvaegher, 68 j., echtg. van Pierre Deschuytter.
- Maurice Denecker, 78 j., echtg. van Angèle Debergh.
- Irma Morlion, 65 j., echtg. van Odiel Ver-cruyce.
- Clara Vanstraeesele, 71 j., echtg. van Albert Verschaeva.
- Marcel Schoonaert, 65 j., echtg. van Godelieve Wullus.

Uitreiking: taksplaten

Vrijdag 15 februari 1974, vanaf 14.30 u. tot 17 u.
uitreiking van taksplaten o/h Gemeentehuis.
Rijwielen: 145 fr.
Bromfietsen: 205 fr.
Tandem-bromfietsen: 230 fr.

Motorrijwielen:

- tot 50 cc.: 220 fr.
- 51 cc. tot 100 cc.: 220 fr.
- 151 cc. tot 250 cc.: 300 fr.

BIBLIOTHEEK HARINGE

Kultuuravond te Haringe

Zaal "St.-Jozef", Watoustraat 14. Ingericht door de plaatselijke bibliotheekcommissie op vrijdag 22 februari 1974 te 20 u. Baron Henri d'Udecem d'Acoz, burgemeester van Proven vertoont er voor de eerste maal zijn diapnomen over het leven van onze inheemse vogels, in samenwerking met de heer De Zutter. Toegangsprijs: 40 fr. - gezinskaarten: 100 fr. Kaarten te bekomen:

voor Haringe bij Renaat Lecluyse
voor Roesbrugge bij Drukkerij Schoonaert.

DAVIDSFONDS "IJZERWEELE"

Het vormingswerk van het DF. stelt de mens centraal en durft aldus ook de "gezondheidszorg" aan, alsmede alles wat er bij te pas komt, zoals ziekenverpleging, ziekteverzekering,

Op vrijdag 15 februari 1974 vindt er een gespreksavond plaats in het cafetaria van het Stedelijk Zwembad "De Kouter" te Poperinge

over "Geneeskunde in dienst van de mensen". Dr. Raymond Jolie uit Antwerpen zal er zijn moderne ideeën uiteenzetten over de nieuwe mogelijkheden van de medische wetenschappen, over het ruimer ziektebegrip en over de taak van de geneesheren, de rol van de ziekenverpleging, -huizen en -fondsen. Dr. R. Jolie, specialist in longziekten, heeft tal van wetenschappelijke bijdragen gepubliceerd en is lid van de meerdere officiële commissies, zoals zijn actief lidmaatschap getuigt van de Algemene Raad van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (beter gekend onder de afkorting R.I.Z.I.V. als onderdeel van de R.M.Z.).

De dynamische persoonlijkheid van Dr. R. Jolie staat borg voor de hoge kwaliteit van zijn inleiding en verhoogt de kansen van gezonde inspraak tijdens het daaropvolgend debat. Toegang: 40 fr., DF-leden: 20 fr. Verdere inlichtingen en afspraken om mede te reizen zijn mogelijk bij de bestuursleden van het DF. Organisatie: DF-Gewestbond Ieper-Poperinge in samenwerking met meerdere plaatselijke afdelingen.

M. Aernout D. Morez

K.V.L.V.

Op zondag 17 februari om 14 uur, algemene vergadering in de Meisjesschool. Thema: "Wat maken wij van onze glide". Iedereen welkom.

Mevr. Willy MAES - CEENAEME

Drankhuis

Stationsstraat 8, ROESBRUGGE

dankt al haar trouwe klanten en meldt hun tevens dat, wegens verhuizing, haar aloude kwaliteitsdranken: Cognac, Fine Extra en Genever van het merk L.L.R. voortaan zullen verkocht worden in de kruidenierszaak:

Mevr. Pierre MAES - GYSSELS

Bergenstraat 10

ROESBRUGGE

TE KOOP

SCHOON en GERIEVIG WOONHUIS met ERVE
Gelegen: Krombekestraat nr 23 - Stavele.
Zich wenden: Herman Stekelorum,
Weegschede - Gijverinkhove. - Tel. 058/291.95

Breng NU een bezoek aan CAPPELMODE

de nieuwe voorjaarskollektie is binnen

RECHTSTREEKS UIT DUITSLAND!

zonder tussenpersonen:

Kostuums (zuivere scheerwol) aan 1595 fr. - 1995 fr.

Sportvestons vanaf 995 fr.

Broeken vanaf 390 fr.

Alles aan Groothandels prijzen.

CAPPELMODE Huis GEERARDIJN

CAPPELHOEK - Aan de Schreve

BEVEREN-IJZER - Grens

NIEUW!

**SUPER GASOIL
VERWARMING**

Een "TOTAL" nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel

meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 15

PROVEN

Tel. 304.13

JEAN-MARIE GANTOIS (1904-1968)

Mijn toeverlaat: Nederland altoos!

4. - De bronnenzoeker is bron geworden

Het jaar 1962 was voor J.-M. Gantois een goed jaar. Hij werd verkozen tot lid van de maatschappij der Nederlandse Taal- en Letterkunde te Leiden, als waardige opvolger van kan. C. Looten en zijn grote vriend prof. Despicht. En in dat jaar keerde hij eindelijk terug, uit zijn eenzame ballingschap, naar Zuid-Vlaanderen naar zijn geliefde stad Rijsel: Lille en Flandre. De bisschop van Rijsel wilde hem benoemen tot „full-time“-kapelaan in Robeke, maar hij weigerde, omdat hij zich volledig wilde inzetten voor de beweging. Uiteindelijk werd hij tot „aide-vicaire“ aangesteld in Rijsel en belast met de zielezorg van de Rijselse studenten. Maar andermaal en meer nog dan vroeger, werd zijn huis in de rue de Lens een welkomstoord voor de velen die hem kenden en de velen die hem wilden benaderen uit gans de Nederlanden. In de herfst van 1964, naar aanleiding van zijn 60ste verjaardag, werd hem een grootse hulde gebracht in het grafelijk slot te Male. Een grote uitgelezen schare eminente vrienden en trouwe vereerders uit de ganse Nederlanden en Zuid-Afrika was aanwezig, maar ook leiders en afgevaardigden van de bewegingen in Frankrijk die strijden voor het zelfbehoud van hun taal en hun volkseigenheid.

Daar sprak J.-M. Gantois zijn monumentale historische dankrede uit, zijn geloofsbeleden in de Nederlanden, de motivering van zijn levensstrijd en zijn visie op de Europese eenmaking: „het Europa der volken“.

Naar aanleiding van deze onvergetelijke jubelviering maakte het inrichtend komitee het mogelijk, zijn uiterst belangrijk werk *De Zuidelijkste Nederlanden* te laten verschijnen, waarin een keuze van geschreven bijdragen in het Nederlands en in andere talen werd gebundeld.

J. M. Gantois was in de intimiteit vol mildheid en zachtheid en zijn woord en uitdrukking van een sprankelende spiritualiteit. Hij was van nature een levensoptimist, maar kende ook dagen die drukkend en troosteloos waren. Het was een geestelijk festijn hem in de vriendenkring te kunnen ontvangen. Zijn hart was één en al dankbaarheid. Bij onze bezoeken in zijn verweerd en verwaarloosd huis in de zielloze rue de Lens,

werden wij steeds aangegrepen door zijn armoede aan aards bezit. Het meubilair bestond uit een gewone schrijftafel en een drietal stoelen, maar daarnaast zwellende boekenrekken. Het was een stapelplaats, een voorraadschuur van geestelijke arbeid en studie. Wij waren steeds welkom en hoe begaan was hij met de familie én de vrienden én de beweging hier in Vlaanderen. Hij sprak en wij luisterden en wij luisterden en hij sprak ... Zo gingen de uren onopgemerkt voorbij en als wij wilden opstaan om te vertrekken vroegen zijn handen en zijn vriendschap om nog wat te blijven.

*Blijf nog een wijl
de dag zal toch niet duren.
Blijf tot het avond wordt
Want deze dag is nog te kort*

(K. Vertommen)

De twee laatste jaren ging het met zijn gezondheid niet te best en hij voelde zich eenzaam en teleurgesteld, de geest vol problemen.

*Ik heb 't zo vergeefs beproefd
en toch kan ik niet rusten*

(Fr. van Eden)

*Waar zal mijn ziel vluchten
als de dag nadert
waar alles duister zal zijn
verdwaalt in het licht
dat van hier niet meer is*

(M. Van Gavere)

Op 28 mei 1968, zes dagen na het afsterven van zijn geliefde, aristokratische Vrouw-Moeder is hij plots gestorven, als een storm-

*Mijn streven is het heil van mijn volk.
De drijfveer die mij bezielt is het lief te hebben
Mijn verraad is mijn trouw aan mijn volk.
Mijn steun is de kracht van mijn volk
Mijn leven is een hardnekkige en meedogenloze strijd
Mijn toeverlaat: Nederland altoos.*

Het graf van J.-M. Gantois te Waten ... geen enkel woord Nederlands.

vogel met vermoeide en gewonde vleugelslag neerstortend in de twijfeling van de avond. Zijn hart, het rusteloze, was stilgevallen. Dit hart dat zijn volk en land van Dollart tot de Somme zo hartstochtelijk had lief gehad.

*Door 't vallen, gerezen,
Hoog boven ons allen.*

(C.V.)

Vijf jaren zijn over zijn dood heengegaan. De dubbele tragiek van Zuid-Vlaanderen is steeds geweest, dat niettegenstaande de heldhaftige weerstand, de landhonger van de Franse koningen het toch eindelijk heeft gehaald en volksdeel na volksdeel heeft ingepalmd en anderzijds dat Zuid-Vlaanderen als grensland afgesneden werd van het kernland: Zuid- en Noord-Nederland. Alleen de stroom die zijn bronnen niet wordt ontnomen, verdort niet en mondt uit in de wijde zee.

Nu dat de geniale bronnenzoeker, nu zelf bron geworden, ons is ontvallen, werd een periode in de strijd afgesloten en mede in zijn graf gelegd. Maar de altijd durende strijd, heraangepast aan nieuwe noden, tijd en verhoudingen gaat verder, alhoewel dezelfde doelstellingen moeten blijven.

Laten wij de stormgedachte van zijn apostolaat en het offer dat hij bracht voor zijn volk niet vergeten. De geestelijke en volkse waarden waarvoor hij zich, zijn ganse leven, zich zelf vergetend heeft ingespannen, rijzen boven elke tijd en elke conjunctuur, want ze zijn eeuwig.

Mochten de doden dan toch leven en wij naar het voorbeeld van J.-M. Gantois de belijdenis van Pieter Loyseleur van Rijsel, „des Prinsen raedt en hofprediker“ tot de onze maken:

Het Klooster van Eversam 1091 - 1794

Het wapenschild van Eversam, in de sacristie van de kerk van Stavele.

11. - Tweede naastingspoging en andere moeilijkheden.

De oude ongelukkige en halfblinde proost Pieter Quicke geraakte van dag tot dag dieper in de miserie.

Gebruikmakend van de inwendige troebelen en moeilijkheden in het Stavelse klooster en ook omwille van het geringe aantal kloosterlingen, van wie een aantal in ruzie lagen met hun overste en diens begunstigde familieleden, trachtte de abt van Ter Duinen, Gerard Debaere, het klooster van Eversam in te palmen.

Hiertoe vroeg en verkreeg hij de hulp van de leperse bisschop Franciscus de Robles (1654-1659) en van Marcus Grimminck, „ontfanger-generaal“ en hoogbaljuw van Veurne en van Sint-Winoksbergen.

Tijdens deze tweede naastingspoging die begon in 1656 ontstond tussen beide kloosters een hevige en soms tussende ruzie.

In 1609 ging het tussen Eversam en de bisschop Carolus Maes van Ieper. De magistraat van Veurne stond toen volledig aan de zijde van Eversam. Nu ging het tegen een machtig en rijk klooster, gesteund door de kerkelijke macht van de bisschop en door de wereldlijke macht van de hoogbaljuw van Veurne.

Eversam kreeg toch de steun van zeer voorname heren o.m. van de heer Charles de Bryarde, ridder en heer van Beauvoorde; van de heer Alexander de Tannemaecker, baljuw van de parochie en heerlijkheden van Stavele en Krombeke; de baljuw, schepenen en ceurheers van de parochie en heerlijkheid van Stavele en veel andere notabelen, alsmede de abten van Zonnebeke, Waasten, Lo en Voormezele. Van weerskanten scholden de kloosters en partijen elkaar de huid vol. Het werd tevens een kostbare affaire voor Eversam met vele klachten en processen. In 1657 ziet Ter Duinen van de voorgenomen inpalming af.

Bisschop de Robles is echter lelijk in zijn wiek geschoten en kan dit niet verkroppen. Nu onttekent hij een onverbiddelijke strijd tegen de wettelijke overste van Eversam. Met alle mogelijke middelen pest hij de ongelukkige prelaat; hij schorst hem uit zijn ambt en stelt kanunnik Winnoc Dewynter aan als onafhankelijke deken.

De religieuzen staan in twee kampen verdeeld. Aan de zijde van de prelaat Quicke: de priesters Jacobus Van Strazeele, Antonius Ghesquiere en Jozef Beerblock, een kanunnik uit de abdij Ten Eekhout te Brugge, die tijdelijk in het Eversamse klooster geïncorporeerd was, en de diakens Petrus Debruyne en Christiaan Botuut.

De volgelingen van Dewynter waren: pater Hendryckx, een oudgediende die reeds pastoor was te Sint-Rijkers en te Hoogstade waar hij berucht geworden was om de ergelijke zotternijen die hij er in het openbaar uitgehaald had, zodat men van hem schreef dat hij „sijn sinnen ghemijst heeft ende heel dul was“ geworden en de jongere religieuzen Braem, Buseyne en Pauchet.

Er ontstond een ware oorlog, tussen beide kampen, vernederend, beschamend en mensonterend waren de taferelen die zich in de leperse refuge afspeelden.

L.T.A. heeft in *Bachten de Kupe*, 9e jg., nr 5, blz. 125-146 een zeer interessant en buitengewoon gedetailleerd relaas over de rebellie in Eversam (1649-1659) geschreven. Uit zijn bijdragen willen we zo kort mogelijk het voornaamste navertellen.

Op 28 februari 1657 wordt aan de bedlegerige Quicke, in de refuge te Ieper een brief van de bisschop overhandigd; het is de aankondiging van een bisschoppelijke visitatie aan Eversam. Quicke wil het bezoek niet aanvaarden. Bisschop de Robles houdt toch zijn inspectie op 6 en 7 maart 1657 en beslist dat er moet ingegrepen worden. Die ingreep had plaats op 28 maart. De prelaat werd voorlopig uit zijn ambt ontslagen en Dewynter aangesteld tot onafhankelijke deken.

Op 16 maart had Quicke reeds steun gezocht

bij het aartsbisdom Mechelen waar de aartsdiaken A. Coriache met de zaak belast werd. In mei zocht Quicke eveneens steun bij de internuntius voor België en Boergondië. Op 3 juli 1657 krijgt Quicke uit Mechelen bericht dat de beslissingen van 28 maart van de leperse bisschop opgeschort zijn en dat hij voorlopig in zijn ambt hersteld is.

De 6e juli doet Quicke zijn intrede te Eversam en neemt zijn intrek in het prelaatskwartier. Dewynter, Braem en Buseyne vluchtten naar Ieper; Jan Hendryckx en Michael Pauchet waren reeds daar.

's Anderendaags op 7 juli vielen de tegenstanders van de prelaat, op raad van de bisschop, de refuge binnen en zetten Quicke's familie buiten. Zij begonnen er duchtig te feesten en te vieren. Hun drink- en zwelgpartij duurde tot 12 juli. Er werd fel gegeten en gedronken „als in een herberg“ zegt Quicke.

Op 4 oktober wordt door de Souvereine Raad van Brussel het volgende uitgevaardigd: Er zal onder de leiding van raadsheer Vanderbeken een onderzoek ter plaatse ingesteld worden. Quicke en zijn onderdanen zullen voor hem moeten verschijnen. Hij zal aan de prelaat o.a. bevelen: de visitaties van zijn bisschop te aanvaarden; in het klooster te verblijven; drie bekwame religieuzen aan de koning voor te stellen om onder hen een deken aan te duiden; de statuta ter goedkeuring aan de bisschop voor te leggen en een lijst van de fundaties op te maken; de kloosterkerk van missalen en andere boeken en de religieuzen van de onmisbare studieboeken te voorzien. Bovendien die bevelen aan de prelaat zal hij opleggen aan de vijf religieuzen, Dewynter, Hendryckx, Braem, Buseyne en Pauchet, die te Ieper in de refuge wonen, naar Eversam terug te keren en eerbied en onderdanigheid te betuigen aan de prelaat, die hen welwillend en vaderlijk zal bejegenen als zijn andere religieuzen.

Als gevolg van deze verordening heeft Quicke een lijst van fundaties laten opmaken en Dewynter heeft de uitgebreide en systematische opgestelde „Statuta Abbatiae Eversamensis“ geschreven.

De moeilijkheden en miseries bleven echter voortdurend aanslepen. In 1659 heeft Quicke zelfs een beroep gedaan op de Franse koning Lodewijk XIV die onze Westhoek veroverd had. L.T.A. schrijft: „Men doet de indruk op dat de rebellie geleidelijk een natuurlijke dood gestorven is, mogelijks als gevolg van het afsterven op 18 mei 1659 te Rijsel van de bisschop de Robles, de grote beschermheer van de opstandelingen.“ - B.D.K. 9e jg., nr 5, blz. 142.

Michel Pauchet, die in 1658 tot priester werd gewijd, was rouwmoedig in zijn klooster te

**Centrale Verwarming
Sanitair
Asfaltbedekking**

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/306.52 of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin
Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier: stijl - modern
Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

Februari 1974

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Solo margarine 1 kg	40	37	3
Brabantia margarine 1 kg	40	36	4
Pilchards Imperial grote doos	27,50	23	4,50
Pilchards Imperial 2 kleine dozen	32,50	28,50	4
Boterhamworst Zwan	23,75	19,75	4
T.V.-worstjes Zwan	19,75	16	3,75
Kampernoelies M. Th. 200 gr.			
1ste keus	23,75	17,75	6
Bonen in tomatensaus M. Th.			
2 x 1/2 l.	24	20	4
Princessenboontjes Corbeille			
extra fijn l.	35	18	17
Honingkoek Dinant Maes 2 st.	40	32	8
Sterke dranken - zoete likeuren - wijnen			
Verse groenten en fruit. Hovenierszaden zijn binnen.			

ANIMHYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

ruggekeerd. J. Braem eveneens, in 1663 is hij er zelfs econoom geworden. Een derde rebel nl. N. Buseyne, die ook bijgedraaid is, wordt in november 1661 door het Eversams kapittel voorgesteld als pastoor te Fromelles. Intussen was J. Hendryckx vermoedelijk overleden; in oktober 1658 was hij weer in zijn „dullicheyt" hervallen en er wordt verder niets meer over hem vernomen. Winnock Dewynter zal uiteindelijk ook nog wel in zijn Stavels convent gearriveerd zijn. Misschien voorzichtig aan, langs een kleine omweg. Wij zien immers in de Stavelse parochieregisters dat hij het doopsel toedient op 5 mei 1658 aan Petronella Bourree. Hij tekent de doopakte: Winnocus Dewinter, deservitor in Stavele. Hij was er deservitor of bedienaar of dienstdoende pastoor tussen de pastoors Warneys en Dounse. Tussen 5 mei en 17 augustus 1658 heeft hij in de parochiekerk zes kinderen gedoopt. De trouw gebleven Jaak Van Strazele werd door Quicke tot deken benoemd. Antonius Ghesquiere werd de opvolger van Petrus Quicke die stierf op 27 november 1660. Na de dood van de leperse bisschop de Robles bleef de bisschopszetel weer jaren vacant, van 1659 tot 1665. Zo kwam het dat de nieuwe Eversamse prelaat Ghesquiere in 1662 de abtswijding ontving te Gent. Het langdurige prelaatschap van A. Ghesquiere, van 1660 tot 1707 is een ware zegen geweest voor het Eversamse klooster na deze voorbijle diepe inzinking.

R. Lanszweert.

Een februarimaand die maar 18 dagen telde...

Februari wordt in de volksmond terecht de „korte-maand" genoemd, want meer dan 29 dagen heeft hij nooit op zijn actief. In het jaar 1700 telde februari, in sommige streken van Duitsland, niet meer dan 18 dagen. Op 18 februari 1700 volgde daar onmiddellijk 1 maart. Dat is zeker wel de kortste februarimaand die ooit heeft bestaan. De oorzaak hiervan is een stukje kalendergeschiedenis.

De kalender die ongeveer 2700 jaar geleden door Numa Pomplius, de tweede koning van Rome, werd ingevoerd, kende twaalf maanden: *Martius, Aprilis, Majus, Junius, Quintilis, Sextilis, September, October, November, December, Januarius en Februarius*. Het jaar begon toen op 1 maart en de maanden telde 31 of 29 dagen, alleen de laatste maand - *Februarius* - kreeg slechts 28 dagen. Zo wist koning Numa een jaar te vormen van 355 dagen, dat gebaseerd was op twaalf volledige maanomlopen.

Februarius, als laatste maand van het jaar was aan de goden van de onderwereld toegewijd, speciaal aan Pluto en men offerde in die periode ten bate van de voorouders en de afgestorven familieleden. Om het jaar echter in overeenstemming te brengen met het zonnejaar, het jaar van de levende natuur, werd om de twee jaar, tussen 23 en 24 Februarius, een schrikkelmaand - *Mercidinus* - ingescho-

ven, die afwisselend 22 en 23 dagen telde. Aldus ontstond een gemiddeld jaar van 366 dagen en een vierde dag.

De Juliaanse Kalender

Door het ingewikkelde schrikkelstelsel en het rekenen met een jaar dat in feite één dag te lang was, daarbij nog genomen dat de priesters die instonden voor de kalenderregeling niet altijd nauwkeurig tewerk gingen, geraakte de Romeinse almanak hopeloos in de war. In 46 vóór Christus besloot Julius Cesar, die toen over het uitgestrekte Romeinse rijk regeerde, aan die verwarring een einde te maken. Op voorstel van de Alexandrijnse sterrenkundige Sosigenes voerde hij een nieuwe kalenderformule in. Hij gaf de maanden het ons bekende aantal dagen en gelaste om de vier jaar een schrikkeljaar toe te voegen aan februari. Het was ook Cesar die het jaar met de maand *Januarius* liet beginnen. Nog tijdens Cesars leven besloot de Romeinse Senaat de maand *Quintilis*, waarin Cesar geboren was, voortaan *Julius* te noemen.

De Gregoriaanse Kalender

Toch gebeurde de toepassing van de Juliaanse kalender, door de onkunde van de met deze taak belaste mensen, niet zoals het moest. Slechts onder zijn opvolger, keizer Augustus,

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-leper bij WOESTEN
Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asfalt
- Fietsen

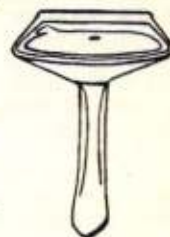
DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING
Steeds vrijblijvend Inlichtingen bij :

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE

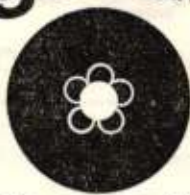
Tel. 057/303.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

greep de preciese oppuntstelling plaats. Aldus werd het 8ste jaar van de invoering door Cesar, het eerste jaar van de eigenlijke Juliaanse kalender. Keizer Augustus werd op zijn beurt voor deze ordening beloond door de maand *Sextilis* voortaan naar hem - Augustus - te noemen.

Enkele eeuwen later bleek dat de door Cesar ingevoerde kalender niet nauwkeurig was. Omdat het zonnejaar gemiddeld 11 minuten korter was dan 365 dagen en 1/4 dag, viel na acht eeuwen het begin van de lente (de nachtevening) niet meer op 21 maart, maar wel 6 dagen vroeger. Men moest dus aan een rectificatie gaan denken. Het duurde echter nog een hele tijd vooraleer tot een definitieve beslissing werd overgegaan. De pausen Julius II (1503-1513) en Leo X (1513-1521) hebben aan de kwestie gedokterd, maar pas onder Gregorius XIII (1572-1585) werd een nieuwe regeling doorgevoerd. Vandaar de vaak gebezigde naam van Gregoriaanse kalender. Om op de juiste datum te beginnen en de verloren dagen in te halen - men was toen al tien dagen achterop geraakt - werd besloten dat op 4 oktober 1582 onmiddellijk de 15de oktober zou volgen.

Maar de invoering van de Gregoriaanse kalender stuitte in vele landen op verzet. Alleen de katholieke staten - Spanje, Frankrijk en sommige delen van Duitsland - volgden de pauselijke regeling onmiddellijk op. In Nederland duurde het tot in 1700 eer de nieuwe kalender in alle provincies in gebruik was. Op 20 september 1699 besloten de Duitse Evangelische staten op hun beurt tot de invoering van de Gregoriaanse kalender over te gaan. De 10 dagen die moesten wegvallen nam men af van februari 1700, vandaar die uitzonderlijke korte februarimaand, waarvan sprake in de hoofding van dit artikel. Daarmee waren zij echter nog van de eersten om de Gregoriaanse kalender in te voeren, pas in 1776 was dat overal in Duitsland het geval. In Engeland had het tot in 1752 geduurd. Japan ging er pas toe over in 1872 en Rusland in 1918. In 1923 volgde nog Griekenland, in 1927 Turkije en de Arabische Staten en in 1929 tenslotte de Chinese Republiek.

(rab)

- schoenen voor groot en klein
- bottines
- laarsjes
- pantoffels
- muiltjes

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Geboorten

- Ilse Pittillion, d. v. Jacques en Christiane Dewilde (Beveren).
- Ingrid Veyepe, d. v. Etienne en Micheline Butaye (Beveren).

Huwelijk

- Marc Loones van Stavele met Maryannick Neyrinck van Stavele (Beveren).

Overlijden

- Augusta Desaegeher, wed. v. Leon Cnockaert (Beveren).
- Maria Vandoolaeghe, wed. v. Lucien Gesquiere (Stavele).

Spaar VEILIG

Spaar ZEKER

Spaar ONDER

STAATSWAARBORG

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watouseweg 1 8994 PROVEN

Tel. 057.303.39

NMKN

303.26

ASLK

302.58

- Roger Dewaele, echtg. v. Maria Maerten (Beveren).
- Irma Forez, wed. v. Gustaaf Meeuws (Stavele).

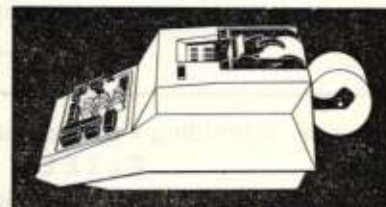
Muziekmaatschappij - lidgeld

Op 9 en 16 februari zullen de muzikanten bij de inwoners van Beveren komen aankloppen om het jaarlijks lidgeld te ontvangen. We hopen dat ons mensen onze muziekmaatschappij mild zullen steunen zoals de voorgaande jaren.

Majoretten

Ten einde onze groep opnieuw volledig aan te vullen, worden nieuwe kandidaat-majoretten gevraagd. De belangstellenden mogen zich aangeven bij een der bestuursleden.

B.T.W. - BEREKENINGEN ZONDER PROBLEMEN . . .

Multisumma 20

Automatische, drukkende vermenigvuldigingsmachine. Het is een beroepsmachine, onmisbaar in banken, administraties en kasburelen.

VERKOOP EN HERSTELLING :

BUREAUMACHINES

VAN SEVENANT

Ieperstraat 64, P O P E R I N G E

Tel. 057/338 45

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND FEBRUARI

Gaibolling

Roesbrugge, zondag 17 februari te 15 u.
Gaibolling bij Georges Berquin.

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND

Roesbrugge, in „De Gouden Arend”
Biljartavond.

2e Prins Karnaval-Verkiezing

Proven, De Lovie, zaterdag 16 februari
2e Prins Karnaval-verkiezing der landelijke gemeenten.

Winterfeesten De Lovie

Proven, De Lovie, zaterdag 23 februari te 20 u.
Jaarlijkse Winterfeesten ten voordele van de gehandicapte jeugd van het M.P.I.

Dia-avond

Haringe, vrijdag 22 februari te 20 u.
Zaal „Sint-Jozef”, bij Martha Ryon
Kultuuravond met dia-montage over het leven van onze inheemse vogels, ingericht door de plaatselijke bibliotheekcommissie.

Schietingen aan de liggende wip

Haringe, zaterdag 23 februari te 14.30 u.
bij J. Boury.

Roesbrugge, zondag 24 februari te 14.30 u.
bij J. Gunst.

Kaartingen

Roesbrugge, dinsdag 12 februari
bij J. Gunst. Vrije kaarting „Derde Leeftijd”.
Roesbrugge, zaterdag 16 en zondag 17 februari
bij Valère Deschuytter, „In de Brierkerij”
Prijskaarting in 't Manillen.
Maandag : kandeel.

Beveren-IJzer, maandag 18 februari
bij M. Ryon, 5de maandelijks kaarting.

Roesbrugge, zondag 24 februari van 10 u.-13 u.
en van 16 u.-23 u. : grootse jaarlijkse kien-
kaarting in de Meisjesschool, ten voordele van de zwemmende schooljeugd.

Haringe, zondag 24 februari
bij Martha Ryon, 5de maandelijks kaarting.
Roesbrugge, dinsdag 26 februari
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd”

Bertennest

Donderdag 21 februari : bezinningsdag voor meisjes van het Lyceum O. L. Vrouw-ter-Nieuwe-Plant uit Ieper („Rousbrugge-Damen”).
Zaterdag 23 februari te 20 u. in 't Bertennest : „Waarom NATUUR-geneeskunde ?”, voordracht door natuurdokter Meganck uit Gent. Iedereen welkom en toegang vrij. Gelegenheid tot vragen stellen.

Zondag 24 februari te 14 u. vertrek aan 't Bertennest voor trektocht door Frans-Vlaanderen, samen met de „Bertennesters” én Frans-Vlaamingen zelf. Verbroedering en volksdans. Ook nieuwelingen welkom.

DE BAENST

St.-Denijsplein 4 8480 VEURNE

SPECIALIST GASVERWARMING

Roesbrugge „De Gouden Arend”

Zaterdag 23 maart

Toneel : „SLIPPERS”

blijspel door het Augustijnerteater
uit Antwerpen, o.l.v. Miel Geysen

Organisatie : DF.

met medewerking van andere verenigingen, dit onder auspiciën van het Ministerie van Nederlandse Cultuur.

Echte LEVERPATEE

50 % gezonde varkenslever

50 % vers varkensvlees

— geen fabricagetrukjes —
NATUURLIJK en SMAKELIJK !

Beenhouwerij Albert PYFFEROEN

Bergenstraat 25

STAVELE (Beveren)

Tel. 303.75

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Mijn oudste zoon klapt hele dagen van gendarm te worden. Maar ik verzet er mij tegen en ik zal er mij blijven tegen verzetten. Ik heb nog liever dat hij bij de blotevoetpaters gaat ! Niet dat ik iets tegen de gendarmes heb, verre van daar, ze zijn er broodnodig en er zijn er zeker geen teveel. Moest men de gendarmerie afschaffen dan zouden we in weinig tijd geregeerd worden door de maffia en ander gespuls. Maar ... ik ben er tegen omdat naar mijn mening, gendarm zijn één van de moeilijkste stieltes is die ik ken. Al wat de politie of de rijkswacht doet is nooit goed ! Doen ze voor kleinigheden hun ogen een beetje dicht, dan zijn er een heel deel mensen die menen dat ze aan hun plicht tekort komen, hun dienst verwaarlozen of gemakzuchtig zijn. Brengen ze integendeel iemand wegens een overtreding op de bon, dan zijn het mensengepesters en zuurprulmers die de zon in het water niet laten schijnen, om van een hele hoop lelijke woorden, waarin de Vlaamingen gespecialiseerd zijn, maar niet te gewagen. Is er bijvoorbeeld ergens een bandiet die weet te ontvluchten, dan gaat er in de gazetten een protest op en wordt er geschreven dat de politiemannen hun taak niet aankunnen, dat ze goedzakkelijk zijn en niet snugger genoeg om op te komen tegen het „milieu”. Trekken ze integendeel, zelfs in uiterste omstandigheden, hun pistool, dan wordt er alarm geluid en tot in de Kamers geïnterpelleerd over gendarmes die op onze mensen of zelfs op een hond schieten. Ze moeten zich laten voor de zot houden, bedreigen, slaan, als schiet-schijf dienen en in de enkels laten blijven, dat behoort tot hun taak. Alleen als ze omvergekoogeld worden en hun laatste adem hebben uitgeblazen mogen ze hun revolver trekken, in staat van wettige zelfverdediging, dan krijgen ze een schone begrafenis en worden ze postuum ridder in de orde van Leopold-II.

Merci !

Pol

Voor een snelle en perfecte plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

Zaal „De Lovie” Proven

Zaterdag 23 februari te 20 u.

Jaarlijkse Winterfeesten

ten voordele van de Gehandicapte Jeugd van het M.P.I.

Orkest :

„The Silver Sound Quintet”

— ALLEN VAN HARTE WELKOM —

namens het Aktiecomité „De Lovie”

Blijf gezond en fit !

Wees sportief !

- trainingspakken
- volley- en voetbalschoenen
- sporttruitjes en -broekjes

♦ uw ganse uitrusting aan een redelijke prijs

bij :

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35

ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

**G
A
L
E
R
IJ**
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44
Bijhuis : Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14 ROESBRUGGE
Tel. 306 16

HEREN :
Lévis broeken (speciale, lange benen)
Terlenka modebroeken : laatste snit en
kleuren - Bondvesten - Regenmantels -
Bloejons met borg - Pull's met platte-
of rolkraag, vele kleuren - Trico hemden
DAMES :
Jersey broeken met boord (tot maat 54)
Manteltjes met borg en uitneembare
kap - Mooie feestkleedjes - Pull's -
Specialiteit : huwelijk en rouw
Statiestraat 14 :
Stoors en overgordijnen
Dekens - Lakens
— **Zegels : Valois en Gezinszegels.**
Maandag gesloten —

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Pater Kardjas was gevraagd deur de paster van Bambeeke om è keer è groote en buuten-geweune missie te gaan preeken.

Pater Kardjas was eigentlijk zijn djuuste name niet, maar olleman die hem kende op de streeke zei kardjas d'r teegen omdat 'n ol-tijd van 't eerste woord van zijn sermoen zo schabouwelijk van zijn latte gaf en zijn armen omhoog gingen en weere neere buusten op den preekstoel. 't Geleek ordinairlijk op è lee-lijk dunderweere. Ie schreeuwde daarbij zoo geweldig dat den helft van de menschen als-aan reeke hulder hoofd introkken omdat z'ol-le momente è brokke van 't plafond verwachtende waaren die naar beneen ging vollen van 't danige buutengeween geweld. Binst dat 'n alzo doende was, wandelde de paster op zijn gemak weg en weere van voo-ren tot ol achter in de kerke, en hield 'n ooge op de parochiaanen om te kijken wien dat er daar ol was en wuk voor effect dat die ser-moenen mieken.

d'Opkomst was deurgaans niet om stief te klaagen, maar olgelijk waaren d'r daar è paar uutenden van de parochie waarvan dat er niet ol te veele te verwachten viel. G' hadde daar de Kafhoek ... ol oude blauwers ... die in stokke waaren met ol de gendarmes, kommie-zen en andere mannen van de wet. En ol den anderen kant 't boljewiestenkwartier ... è deel djeemeniesters die meest hulder werk hadden in de fabrieken ol de kanten van Duin-kerke, en hulder d'r niet veele van aantrokken hoe dat de prochie draaide of keerde.

Achter dat er è paar daagen van de sermoe-nen gepasseerd waaren zei de paster tegen Pater Kardjas ... Da je morgen è keer met mijnen velo naar den Kafhoek moeste rijden .. wien weet ols je oltemets den eenen of den anderen niet 'n kunt overhaalen om naar 't principaalste sermoen te koomen horkten. Bon ... zei Pater Kardjas ... en 'k gaan d'r bovenoldien korte komplementen mei maaken ... 'k gaan zeggen : zulke dingen zijn alzo ... en 't is van te koomen naar de groote avond-predikatie zaaterdaage ... Of je komt olle-gaare 'k weet niet waar uut . !

Alzo kwam Pater Kardjas 's anderdaags ach-ternoene in schuim en zweet op den Kafhoek toe en stekte 't eerste 't beste huus binnne waar dat Manse Kalleson weunde, alzo eene van tusschen „de garre en de deure“. 't En deurde ol niet lange of den Pater was in har-de koutenansie met Manse en was op d'hoog-te dat heuren vent Seven doodgeschooten was deur de kommiezen ol baaltjes toebak overdoen tegaare met eenigte belgieksche blauwers.

De Pater brochte nog ollichte de konversatie op de groote missie en de biezonder predi-katie van zaterdagavond ... en dat Manse heur plekke daar oek was.

'k Vagen ik mijn kloefen aan de religie, en je moet niet peinzen da je me daar gaat zien ! ... Wuk zeg je ... alzo joenen vent dood ... en ik in de miserie ... en niemand die scheef kijkt ... !

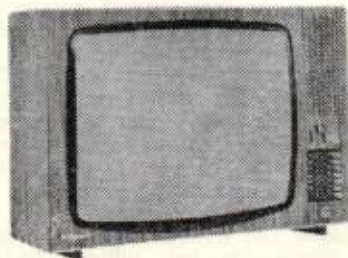
Je moet veele koeraage hebben, madamtje, zei Pater Kardjas ... dat zijn de kruisen van 't leeven ... we moeten olleqaare doodgaan ... kijkt ... Onzen Heere is zelve doodge-gaan ... en dat nog om onzentwille. Ja ... riep Manse ... maar den derden dag stoeg 'n ie daar weere . !

SJORS

GROTE KEUS :

- Moderne- en Stijl verlichting
- Radio - Hi-Fi
- Bandopnemer
- Alle electrische huishoudtoestellen

KLEURENTELEVISIE

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/303.79 P.C. 000-0904677-55

DE IJZEBODE

Informatieblad

voor de gemeenten :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

op 2100 ex. verspreid met de post.

DE IJZEBODE IN DUBBELE ROUW

Meester-Drukker Marcel Schoonaert

en onze medewerker Georges Candaele (Sjors) zijn niet meer

MARCEL SCHOONAERT

* 23 april 1908

† 31 januari 1974

Op 4 augustus 1855 werd te Roesbrugge, door Desiré Allaert, de eerste drukkerij gesticht. Drie generaties later, in augustus 1931, kwam Marcel Schoonaert zich hier als zelfstandige drukker vestigen. Hij was toen 23 jaar oud, maar toch bijna tien jaar in het vak. Onmiddellijk nadat hij de lagere school, bij meester Schaballie te Stavele, had doorlopen, ging hij als leerjongen bij de drukkerij Decarne, die op zijn dorp gevestigd was, het grootste drukkersbedrijf van deze streek. Omdat drukken meer een kunst dan een ambacht is, voelde de knaap, die een natuurlijke drang naar schoonheid bezat, zich daar in zijn element, want hij kon er teksten en tekeningen in verschillende kleuren verwerken tot grafische kunstwerkjes. Vier jaar later ging hij in dienst bij de Brugse boekdrukkerij „Excelsior” om er zich als typograaf verder te bekwaamen. Ook zijn legerdienst stond in het teken van zijn vak, want hij diende het vaderland in het „Krijgskartkundig Instituut” (nu „Militair Geografisch Instituut”) van Ter Kameren (Brussel) waar hij met nieuwe technieken en ongewone drukprocédés kon kennis maken.

Marcel installeerde hier zijn eerste drukkerij in de wagenmakerij van zijn schoonvader, Arthur Wullus, in de Krombekestraat. Zijn begin was uiterst eenvoudig, met alleen maar een kleine degelpers, die nog met de voet moest in beweging gebracht worden, want Roesbrugge was toen nog niet aangesloten op het electrisch net. In 1934 verhuisde hij naar de Bergenstraat „tussen de bruggen”, waar hij weldra over een goed uitgeruste inrichting beschikte. Meer dan veertig jaar lang heeft hij met zorg en toewijding zijn vak uitgeoefend, steeds bekommerd om correcte en moderne vormgeving. In 1965 ging de drukkerij over in de handen van zijn zoon, wiens gewaardeerde medewerker hij bleef. Enkele maanden geleden - toen hij 65 jaar geworden was - ging hij met pensioen. Helaas, zijn rustperiode is van korte duur geweest.

Twee vrienden - een gedegen vakman en een begaafde volksverteller - die een groot einde wegs samen zijn opgestapt en die nauw bij „De IJzerbode” waren betrokken, hebben ons kort na elkaar verlaten.

Het is droef om ons heen, want hun vriendschap en hun medewerking was ons kostbaar. Op elke levensweg staat ergens de dood, maar geen van beiden heeft de gemiddelde leeftijd bereikt. Wij troosten ons met een woord van Seneca : het leven is als een verhaal; het gaat er niet om hoe lang het is, maar hoe goed het is !

GEORGES CANDAELE

* 5 september 1913

† 13 februari 1974

Het is de „21e Vlaamse Kop”, Leo De Geeter, die Georges Candaele heeft gevormd. Weliswaar was Georges nog een kind toen De Geeter als onderpastoor te Beveren verbleef en van deze stille gemeente een cultureel centrum maakte, maar later, toen Georges wegens ziekte zijn studies aan het O.L.V.-college van Oostende moest onderbreken, ging hij in dienst bij Leo De Geeter, die sedert 1926 naar Oostende was overgeplaatst. Daar werd zijn liefde voor de muziek, de letterkunde en de toneelkunst opgewekt en aangemoedigd; daar werd de Westvlaamse humor van Alfons Van Hee en Achiel Denys hem bijgebracht.

Toen Georges als volwassen jongeling weer naar Beveren kwam, stichtte hij samen met Nestor Pillaert, van Leisele, een cabaret-duo, die onze oudere generatie onvergetelijke avonden bezorgde. Onder de oorlog schreef hij in *De Sportbode* een humoristische dagklapper en in die jaren richtte hij ook het Beverense cabaret „De Notenkrakers” op, die o.m. het lachsucces *Kosthuis Buller* opvoerde (14 en 21 nov. 1943).

Maar Georges kreeg vooral bekendheid in de jongste jaren, met zijn vier succesvolle toneelstukken: *De Blinkende Klok*, *De Geleende Echtgenoot*, *En ze zei van ja* en tenslotte *Nicht Yvonne*. Deze blijspelen die steeds evolueerden rond twee centrale figuren, Liza en Prudence, en waarin een hele reeks volkse kluchten verwerkt waren tot een afgerond geheel, werden in de meeste gemeenten van de Westhoek op de planken gebracht. In maart 1972 werd Georges gevierd omdat hij 50-maal de rol van Prudence had vertolkt. Tenslotte schreef hij, sedert het verschijnen van *De IJzerbode*, onder de schuilnaam „Sjors”, het onovertroffen *Al weerskanten van de schreve*, waarin hij op onnavolgbare wijze het oude dialect op een grappige manier hanteerde. Sjors zal bij ons voortleven als een van de laatste vertegenwoordigers van de goede, oude Westvlaamse humor

R.A.B.

Voor uw verzekeringen wend U tot

het **VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR**

Paul RECOUR-VANWILDEMEERSCH

Haringeplaats 23

8990 ROESBRUGGE-HARINGE

Telefoon 057/302.70

- ➔ **ALLE VERZEKERINGEN - ALLE MAATSCHAPPIJEN**
Auto - Brand - Ongevallen - Leven
Burgerlijke aansprakelijkheid.
- ➔ **ALLE GELDPLAATSINGEN onder STAATSWAARBORG**
tot 9,25 % op 5 jaar.
- ➔ **ALLE B.T.W.- en BELASTINGAANGIFTEN**

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten

- Filip Neudt, z. v. Frans en Francine Baes.
- Sven Robyn, z. v. Oswald en Maria Butstraen.

Overlijden

- Firmin Butaeye, 70 j., weduwn. v. Rachel Verbeke.

Huwelijksaankondiging

- Joseph Vandeputte van Roesbrugge-Haringe met Elza Danneel van Proven.

K.A.V.

Hierbij krijgt U van onzentwege een uitnodiging om „fit en slank“ te blijven (of te worden). Wij zullen turnen, vanaf maandag 18 maart in het „Kristen Volkshuis“ te Roesbrugge. Telkens één uurtje, en dit van 20.30 u. tot 21.30 u. Er worden 10 lessen voorzien in een goed verwarmde zaal. Het loont beslist de moeite. Dus, denkend aan uw lijn, schrijf in en doe mee, U zult het niet beklagen. Prijs voor dit alles: 200 fr. We hopen zeker U te mogen verwelkomen. Wil dus zo spoedig mogelijk uw inschrijving overmaken aan uw kernverantwoordelijke.

Toneelavond

Onze toneelliefhebbers worden dit jaar heel bijzonder verwend. Inderdaad, op zaterdag 23 maart krijgen we het Augustijnertheater op bezoek met een blijspel: „Slippers“. Deze groep bracht ons in 1963 het volkse suksesstuk: „Pasterke Candeels“. Waarover gaat het? Met een klein leugentje om bestwil zal Ginny de aandacht van haar jaloerse minnaar afleiden van een vroegere, maar oudere en getrouwde aanbieder, die nu in haar leven geen rol meer speelt. Maar wat dom: zij vertelt hem dat deze heer haar vader is en verraad daarbij zijn adres nog. Dadelijk begeeft de jongeman zich naar het vermelde adres om aan het ouderpaar de zegen te vragen voor het huwelijk. Met een heel ander doel arriveert Ginny een trein later op hetzelfde adres. In de verwikkelingen die volgen, proberen de vier betrokkenen met de kleinste kleerscheuren een uitweg te vinden. Een plezant stuk die beslist een volle zaal zal lokken. Bestel dus tijdig uw kaarten.

M. Aernout,
Programmatrice

BIBLIOTHEEK ROESBRUGGE

In de loop van 1973 leende de O.B. „Jules Leroy“ te Roesbrugge 4.524 boeken uit. Dit

is een verhoging van 302 uitleningen, dit na de verhogingen in de jongste jaren.

Het boekenbezit steeg tot 3.540 (jaarlijkse aanwinst tussen 180 en 200). In dit cijfer aantal zijn een 30-tal waardevolle tijdschriften begrepen. Daartoe behoren ook 3 werken van Aleksander Solzjenitsyn en 2 boeken over deze auteur, die in de jongste weken bijna dagelijks in het nieuws kwam. Zijn „Kanker-paviljoen“ (in 2 delen) en „In het belang van de zaak“ worden even vaak uitgeleend als de boeken van Jan Wolkers („Turks Fruit“, „Kort Amerikaanse“, „Werkkledij“ en „Horrible Tango“), van Hugo Claus, Ward Ruyslinck, Gerard Walschap, Aster Berkhof, e.a. Van de priester-dichter Cyriel Verschaeve werd „Keuze uit zijn werk“ aangekocht, dat samengesteld en ingeleid werd door André Demedts.

Meldenswaardig is nog dat de O.B. „Jules Leroy“ het maximum aan toelagen door Staat en Provincie wordt verleend bij de aankoop van meubilair en leerzame werken voor het aldaar gevestigde leeszaaltje.

Belangstellenden zullen het zich niet beklagen bij een bezoekje aan de plaatselijke Openbare Bibliotheken.

D. Morez,
Bibliothecaris

STEUNFONDS DE IJZERBODE

De IJzerbode wordt elke maand gratis besteld in de 1800 gezinnen van de gemeenten Roesbrugge-Haringe, Proven-Krombeke en Stavele-Beveren. Met het ingaan van 1974 zijn de posttarieven echter met een vreselijke sprong de hoogte ingegaan, van 0,20 fr naar 0,75 fr per besteld exemplaar! Dat maakt een maandelijks bijkomende last van 1.000 fr. of 11.000 fr. per jaar. We doen een warme oproep opdat al wie ons blad genegen is een kleine gift zou storten op p.c. 000-0904677-55 van de Drukkerij Schoonaert te Roesbrugge, met vermelding „Steunfonds De IJzerbode“. Moest de helft van de bestelde gezinnen 20 fr storten, dan zijn onze portkosten voor meer dan één jaar gedekt.

Regelmatig zal de lijst van de ontvangen giften in De IJzerbode voorkomen. Wie minstens 60 fr stort mag een vriend of familielid aanduiden, buiten ons verspreidingsgebied, die regelmatig De IJzerbode zal toegezonden krijgen.

De uitgever.

TE KOOP

SCHOON en GERIEVIG WOONHUIS met ERVE
Gelegen: Krombekestraat nr 23 - Stavele.
Zich wenden: Herman Stekelorum,
Weegschede - Gijverinkhove. - Tel. 058/291.95

SPAARKAS
ippa

n.v. - private spaarkas opgericht in 1903

Voor een voordelige plaatsing,
voor alle krediet
en voor tijdsparend dienstbetoon
kan U in vertrouwen terecht bij:

Robert LEPÉE, Hoogstadestraat 9 - Beveren-IJzer
Mej. DENYS, Krombekeplein 24 - Krombeke - Tel. 402.50
Magda PRINZIE, Watoustraat 25 - Proven - Tel. 302.58
Gerard DELPLACE, Krombekestr. 3 - Roesbrugge - Tel. 307.56
Mevr. Wilfried LAUREYS-COEVOET, Zwanestraat 7 - Stavele

➔ Als het om geld gaat: IPPA

NIEUW!

**SUPER GASOIL
VERWARMING**

Een „TOTAL“ nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel
meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH
Watoustraat 15
PROVEN

Tel. 304.13

ERNEST VAN DER HALLEN (1898-1948)

beginadigd kunstenaar en bezieler der jeugd

„Wees radikaal, wees principieel, wees absoluut, wees hetgeen de burger noemt: extremist, geef uzelf zonder meten of rekenen, aanvaard de zogenaamde levensrealiteit niet en laat u niet door het leven aanvaarden; geef nooit het strijdbeginsel op”.

Deze woorden uit het heerlijke boek, „Brieven aan een Jonge Vriend” (1932), zijn volgens mij de meest geschikte om een levensbeeld van Ernest van der Hallen in te leiden omdat ze zuiver en volledig, het gave, pure leven van Nest van der Hallen tekenen, de hartstocht oproepen die zijn hele leven bezielde: onvoorwaardelijk-heroïsch te leven, zich radikaal, tot het uiterste in te zetten voor de geestelijke en zedelijke heropstanding van zijn Vlaamse Volk. Ze zijn bovendien gericht tot de Jeugd, die Ernest zo liefhad en tot allen die nog jong zijn van geest, omdat alleen zij die het vuur van hun jeugd bewaard hebben mét de jongeren vrij gebleven zijn van middelmatigheid, verburgerlijking en materialisme.

Voor velen, ja bijna voor allen die in deze tijd leven van ontluistering van alle waarden, waarin geweld, het grofste egoïsme en het stompzinigste materialisme hand in hand gaan met middelmatigheid en onverschilligheid op elk gebied, klinkt deze boodschap van levenshernieuwing, van totale bekering ofwel bevrijdend en hoopgevend ofwel totaal levensvreemd en „uit de tijd”, omdat de meesten zelfs niet meer weten wat „leven” is! Daarom voldoe ik graag aan het verzoek van de uitgever van dit blad, dat verschijnt in West-Vlaanderen, waar toch eens, in die heerlijke beginperiode van de Vlaams-nationale strijd, door Berten Rodenbach het vuur van de heropstanding van Vlaanderen en van het Nederlandse Volk werd aangestoken in de harten van een generatie van jongeren die werkelijk „jong” waren: de Katholieke Vlaamse Studentenbonden, die, vanaf de jaren 1870-1880, in feite de radikaalste stuwende kracht werden in de Vlaamse en Dietse strijd. Vijftig jaar na Rodenbach, in 1920, nam de tweëntwintigjarige Ernest van der Hallen, vanuit een franciskaanse levensroeping, die hij als dusdanig moest opgeven omwille van zijn zwakke gezondheid maar waarvan hij het radikalisme behield, de taak van studenten-raadsman over van zijn Lierse stadsgenoot Dr. Laporta, die in 1919 was overleden. Toen begon die verrukkelijke tijd - die helaas niet langer dan tien jaar duurde - waarin het A.K.V.S. (Algemeen Katholiek Vlaams Studentenverbond) zijn hoogste bloei kende, door de bezieling van Ernest van der Hallen, die, in de wijding van zijn „Ruusbroechuisje” op het Lierse begijnhof, de geestelijke raadsman werd van talloze jongeren en stilaan ook - hoewel hij „officieel” geen functie waarnam in de leiding van het A.K.V.S. - de voornaamste bezieler van de katholieke Vlaamse studenten.

Laat mij echter dit wonderbare leven, waarvan ik hier het glanzende hoogtepunt reeds voor de geest riep, toch even - binnen het beperkte bestek van dit artikel - in geheel zijn ontwikkeling belichten.

Franciskaanse roeping

Ernest van der Hallen werd op 2 juni 1898 te Lier geboren. Zijn vader, Jan Matthias van der Hallen, was officier, aristokratisch van geest en beginselvast. Hij was afkomstig uit Opgrimbe in Limburg en huwde met een Lierse, Johanna Verlinden. Ernest was de zesde van de negen kinderen uit het gezin. Zijn goedheid, eenvoud, en artistiek talent erfde hij wel van zijn moeder, terwijl zijn dappere volharding in de strijd in hem de afstammeling van de oude officier tekende. - Aan het Lierse

Gummaruskollege was hij een eenzellige, dromerige jongen maar standvastig en overtuigd van zijn ideaal. Nadat hij, in 1915 toen de familie naar Noord-Frankrijk was gevlucht daar, in Le Touquet, het verraad tegenover zijn Vlaamse volk, miskend en gehoord in zijn dapperste en edelmoedigste jongemannen had gevoeld als een schrijnend onrecht, keerde hij naar Vlaanderen terug, bezielt met de verheven boodschap die de Lierse studenten-leider, Dr. A. Laporta, hem in een brief had gegeven: „Bidden en offeren voor Vlaanderen”! Die oproep beleefde hij konsekwent gans zijn leven en gaf hem aan de studenten door. In 1918 eindigde hij zijn humaniora en wilde bij de Minderbroeders te Turnhout binnentreden. Zijn zwak gestel hield het slechts een goede acht maanden vol en in de lente van 1919 werd hij zwaar ziek weer thuis gebracht. Het duurde een vol jaar voor hij weer op de been geraakte. In die dagen van bezinning kwam zijn levensweg hem helder voor de geest: radikaal-kristelijk leven, in onthechting, gebed, en dienende, franciskaanse liefde in de geest van Kristus' Bergrede. Hij wijdde zijn ganse leven aan deze hoge droom, in een blij, evangelisch extremisme en non-konformisme, wars van elke middelmatigheid en verburgerlijking!

Studentenleider

Vanaf 1920 zette hij zich totaal in voor de jeugd van Vlaanderen, die toen zeer ontvankelijk was voor het zuivere ideaal van „de Nest”. Het centrum van zijn „aktie”, van zijn bezielende geestelijke arbeid werd het Lierse Begijnhof, waar hij eerst aan de Grachtkant, nadien in zijn „Ruusbroechuisje” aan het Hel-lestraatje woonde. Het radicale studententijdschrift „Storm” kwam in 1920 in zijn handen en wekte geestdrift bij de studenten tot in de verste uithoeken van Vlaanderen. Het kamertje aan de Grachtkant, nr. 10, het berucht „Stormkot” werd het „Sekretariaat voor Studentearbeid”, van waaruit „de Nest” aan de Vlaamse studentenbeweging nieuwe veroveringskracht gaf en er regelmatig met een groepje vertrouwde studenten op uit trok om in de omliggende dorpen - in parochiezaaltjes, café's, of bij de kerk na de Mis - meetings te houden om de mensen wakker te schudden voor de strijd voor Vlaanderen! En zijn methode en stijl waren verrassend nieuw én jong: als rondtrekkende zangers, gitaar of banjo aan de zijde en in korte trekkersbroek konden zij de kracht van hun jeugd op zinvolle en idealistische wijze beleven! Daarin lag trouwens steeds de grote betekenis van Ernest van der Hallen: hij eiste voor de jeugd het recht op zichzelf te

Tekening door kunstschilder Romain Witdouch

zijn in een eigen levensstijl, waarachtig-jong en geestdriftig, wars van elke verburgerlijking en konventie! Zo brak, door de bezieling van Ernest van der Hallen, in het begin van de twintigerjaren de glorie tijd aan van de radikaal Vlaamse studentenbeweging, het A.K.V.S. Hoewel hij officieel geen leidende functie had werd Ernest van der Hallen toch de raadsman én leider bij uitstek van de studenten. Uit gans Vlaanderen trokken zij naar het Lierse begijnhof om raad en steun bij „de Nest”, hun trouwe vriend. Honderden jonge mannen beurde hij op, gaf hun nieuwe geestdrift, geloof en kracht om de strijd voor hun kristelijke en Vlaams-nationale idealen voort te zetten, vooral in die donkere jaren 1929-1935, toen de bisschoppen, de rektoren en directeurs der kolleges en heel het kerkelijk machtsapparaat openlijk hun schandelijke vervolging van het A.K.V.S. volledig doordreven - omdat zij het Vlaams-nationalisme en de onafhankelijkheid, die de Studentenbeweging juist tot een unieke, volwaardige, kristelijke en volksverbonden jongerenbeweging maakte, niet wilden aanvaarden - ging Ernest strijden in de voorste gelederen, trouw en beginselvast als altijd!

Begenadigd verteller

Ondertussen ontwaakte, in de stilte en de wijding van zijn „Ruusbroechuisje” op het Lierse begijnhof, de kunstenaar in Nest van der Hallen. Hij was een begaafd verteller, naar wie zoveel kinderen, jongere en oudere vrienden ademloos konden luisteren omdat hij hen meenam naar een zuivere wereld van Schoonheid en Liefde. Uit die reine verbeelding, uit zijn franciskaanse Liefde voor God, de mensen en de natuur en uit zijn kinderlijke levensverwondering groeiden die precieze eerste boekjes: het wonderbare sprookjespel „Ridder Arnold” (1924), het bundeltje avondlijk-tere natuurvertelsels „Sprookjes uit de Zomernacht” (1924) en de fijnzinnige beschouwingen over onze primitieven, waarmee Ernest zich zo verwant voelde: „Stille Uren bij primitieve Meesters” (1924), eigenlijk een vlucht uit de jachtende wereld. Het jaar daarop verscheen „Begenadigden uit mystiek Vlaanderen” (1925), drie wonderbare levensverhalen over Sinte-Odrada, Sinte-Godelieve en Beatrijs van Nazareth, die de kunstenaar, die zelf een mysticus en een begenadigde was, ten volle had begrepen. In diezelfde jaren zingt hij zijn extreme naastenliefde uit in „Kristiaan de Godsgezant” (1928), ook een belijdenis van levensvreugde en Godsvertrouwen.

(wordt vervolgd)

Erik Verstraete

Het Klooster van Eversam 1091 - 1794

12. - De Eversamse bezittingen.

Van al de Eversamse prelaten heeft Antonius Ghesquiere (1660-1707) het langst zijn functie uitgeoefend, 47 jaar! Zijn bestendig en vreedzaam bestuur is zeer heilzaam geweest voor het Stavelse klooster.

Hij stierf op 18 augustus 1707. Na hem volgden nog drie prelaten nl. Adolphus Baroudt van 1707 tot 1720, Alipius Verlinde van 1720 tot 1752 en Antonius Roulé van 1752 tot 1794 - verwoesting van het klooster.

De vrede en meteen de welstand was teruggekeerd en het aantal kloosterlingen was ook vermeerderd. Uit het verslag van een kloostervisite uitgeoefend door de bisschop van Ieper Mgr. de Rabaton (1689-1713) vernemen wij dat er te Eversam benevens de overste 16 religieuzen waren. Te Lo waren er eveneens de prelaat en zestien geestelijken, de pastoor van Lo inbegrepen. In het Augustijnerklooster te Waasten waren er slechts elf, de proost inbegrepen. Het verslag over Eversam was lovend. Enkel wees er de bisschop nog eens op, zoals trouwens in alle kloosters, dat het verboden is meisjes en vrouwen - wie het ook mogen zijn - in de hovingen van het klooster te laten wandelen of rond te leiden.

Tijdens het prelaatschap van Antonius Ghesquiere heeft Marinus Ollevier, „geëed clerq“ (secretaris) van Stavele en „geswoeren landmeter van de stede en casselrie van Veurne“ een nieuwe terrier (land- of mateboek) van de parochie van Stavele opgemaakt.

Marinus Ollevier was benevens geëed clerq en geswoeren landmeter ook nog landbouwer. Hij gebruikte iets over de 18 gemeten waarvan zes gemeten zijn eigendom waren. Hij pachtte 3 gem. aan het klooster van Eversam, 5 gem. aan Pieter Brickx en de rest aan de kerk en cappellie van Stavele. Hij was tevens eigenaar van de brouwerij en de hofstede „ten Hondspoot“ bewoond door Maerten Coene. De brouwerij is verdwenen, op de hofstede woont thans Gerard Beghein.

Marinus woonde in de Westsluishoek in het huis waar Guido Bonnez thans zijn zomerverblijf heeft. Op 2 maart 1660 te Lo geboren, huwde hij te Stavele de 27 november 1691 met Marie-Thérèse Debacker, dochter van Jan Debacker en Jacqueline Mestdagh. Hij overleed te Stavele op 15 juli 1725 en werd er in de kerk begraven. Zijn zoon Pierre volgde hem op als griffier van Stavele.

Marinus begon aan zijn terrier de 15 september 1697 en voltooide deze in 1698; dit gebeurde op verzoek van de heer Heindrijck-Robert Heneman, balliuw, Jan Boet, Burgemeester, Mailliaert Schoonaert, Francis Beudaert, Jacobus Haghebaert, Philippus van Verren, Jan Luyssen en Guilielmus Vandromme,

Schepenen en Ceurheers van de parochie van Stavele.

Al de percelen bouw- en weiland die Eversam te Stavele bezat, zelf gebruikte of verpachtte vinden wij uiteraard in dit mateboek, stuk voor stuk, beschreven. Aan de hand van dit document hebben wij dan ook gepoogd de totale oppervlakte terug te vinden van de Eversamse kloosterhoeve en een lijst op te stellen van de verpachte hofsteden en landgoederen.

A. Het klooster van Eversam :

Het klooster en de hoevegebouwen, de hofplaats en tuin, een deel weide, water en parochiedijk worden in één perceel beschreven nr 28 van de Eversamhoek „een groote partie ende is daer 't klooster van Eversam op staet . . . groot 14 gem. 1 lijne 92 roeden“. Op het eerste kadasterplan waren dat de nummers 31, 32, 33, 34, 35, 36, en 37 van de sectie A. Nu in 1974 is dit herleid tot de nrs 32d, 35b en 37a nl. de woning van Valère Quaghebeur, alle hoevegebouwen, de hofplaats met de weide erachter en de parochiedijk.

West het kloosterbeluik lag de „osseweede . . . met 't oosteynde jegens de waeterpoorte“. De noordzijde was de parochiedijk, de zuidzijde de Eversamdree (bedoeld wordt de Eversamstraat) en de westzijde de ruwedree (thans zanddreeve genoemd) Sectie A nr 30a. De landerijen west de ruwedree noemden „de ruwe“.

De waterpoorte werd ook 't Eversamvaardeke of oude IJzer, en de osseweede de waterpoorteweede genoemd.

De totale oppervlakte bouw- en weilanden door het klooster uitgebaat bedroeg plus-minus 153 gemeten of ± 67 ha.

De ganse uitgestrektheid van de parochie Stavele, zonder het kerkhof en de kerk, (1 gemet 70 roeden) bedroeg 2.787 gem. 1 lijn 95 roeden. Van dit getal werden 64 gem. 192 roeden afgetrokken, „over d'exemptie van 't klooster van Eversam“.

De paters waren dus van belastingen vrijgesteld voor een oppervlakte van 64 gemeten 192 roeden, dit betekende 50 gemeten boven de 14 gemeten 192 roeden van het beluik van het klooster.

B. Verpachte hofsteden :

1. De toenmalige burgemeester Jan Boet huurde in 1697 de hofstede, thans gebruikt door Wilfried Deheegher en eigendom van Jacques de Schietere de Lophem. Deze was toen 33 ha 69 a groot.

2. De hofstede van Jan Declerck lag bezuiden het klooster (± 800 m). Sectie A nummers 88-89-90, thans eigendom van en gebruikt door Julien Beddeleem met een oppervlakte in 1697 van ± 16 ha.

3. Jacobus Goudeseune boerde, na de Leu-

ridans, op de hofstede gebouwd in 1642 en thans bewoond door Daniël Feryn en pachtte 19 ha 86 a.

4. Jan Marlyn pachtte de grootste Eversamhoeve op Stavele met een oppervlakte van 40 ha 53 a. Het is de huidige pachthoeve van Daniël Devloo, eigendom van de erfgenamen D. Lahaye-Vandecasteele.

5. Abrahama Rousseeuw, gehuwd met Joanna Broos was pachter op de hofstede waar Mevr. Wed. Robert Criem nu woont. Het was een hoeve van nagenoeg 10 ha, alles eigendom van het klooster.

6. Jacoba Staeles, de weduwe van Pieter Smagge pachtte haar boerderij ook aan Eversam. Ze woonde vermoedelijk waar Roger Butaye-Vulsteke thans woont, niet ver van de „Geldpit“. De totale oppervlakte van deze hofstede bedroeg 14 ha 63 a waarvan de gebouwen en 11 ha land eigendom waren van Eversam.

C. Verpachte percelen bouw- of weiland.

Benevens deze zes hofsteden hadden de paters van Eversam nog vele andere percelen bouw- en weiland die ze verhuurden. Zo pachtte o.m.

1. Marinus Ollevier 3 gem. 2 lijn.
2. Pieter Van Middeltem - tegenwoordige hofstede van Germain Coppein : 3 gemeten.
3. Charles Behaeghel : 6 gemeten
4. Laurens Behaeghel : 6 gemeten.
5. Jacques Deblieck : 2 gemeten.
6. Jan Demunck, hofstede thans bewoond door Eugene Gauquie : 2 gemeten.
7. Christiaan Depeser, verdwenen hofstede langs de Notelarestraat : 1 gem. 1 lijn.
8. Maerten Missiaen, de oude, verdwenen hofstede langs het Hondspootstraatje of Melia Spilliaertsstraatje, zuidkant : 3 gemeten.
9. Andries Sampers : 2 gemeten.
10. Arnout Verslyppe, tegenwoordige hofstede van Robert Danneels : 2 gemeten.

De hofsteden van Charles en Laurens Behaeghel en Jacques Deblieck en Andries Sampers heb ik tot op heden niet kunnen situeren.

Het klooster van Eversam was de grootste grondbezitter op de Stavelse parochie. In afgeronde cijfers - lijnen en roeden weggeleten - geeft de telling van 1638 : voor Stavele 531 gemeten. In Hoogstade bezat het klooster in 1638 : 158 gemeten en in 1787, volgens het laatste grondboek vóór de Franse revolutie : 217 gemeten. In Pervijze hadden de Eversammers 134 gem. te Krombeke : 62 gemeten, te Lo : 61 gemeten, te Oostvlieteren : 60 en te Westvlieteren eveneens 60 gemeten. In totaal hadden ze in 1638 / 1.620 gemeten en in 1787 / 1.650 gemeten.

Na de Franse Omwenteling werden al de kloostergoederen en vele kerkgoederen aan- geslagen ten voordele van de staat. De mees-

Centrale Verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/306.52 of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin
Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier : stijl - modern
Vasttapijt in alle prijsklassen : vanaf 99 fr. de m2

Maart 1974

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Jacqmotte moka	1/2 kg. 79,50	72,50	7
Planta margarine	1 kg. 50	45	5
Soepdozen M.Th.			
tomaten met balletjes	2 v. 38	33	5
Confituur Materne	bokaal 28	17	11
Tomaten Elvea	2 gr. d. v. 24	20	4
	4 kl. d. v. 28	24	4
Stijfsel Remy	1/2 kg. 36	27	9
Chocolade Jacques melk & fond. p. 41		34	7
noiseline	pak 46,75	39	7,75
Appelsienen	zakje v. 2 kg. 40	31	9

Groenten en fruit Hovenierszaden - Plant-ajunen
Sterke dranken - zoete likeuren - wijnen
Gruyère kaas op aanvraag gemalen

te werden voor een spotprijs verkocht. Daar onze Vlaamse mensen van dorp en streek dit „zwart goed“ niet wilden aankopen ging het meestal in vreemde handen.

In een onuitgegeven nota van Eerw. Pater Alberic (†) van de Sint-Sixtusabdij van Westvleteren lezen wij: „J. Bapt. Paulié à Paris, grande maison de commerce, fournisseur des armées de la République, le voleur-acheteur des biens d'église à travers toute la Belgique, et particulier d'Eversam.

Met deze bijdrage wil ik de reeks „Het Klooster van Eversam 1091-1794 afsluiten. Het slot vertelt ons de grote Eversam-specialist L.T.A.

R. Lanszweert.

Roesbrugge „De Gouden Arend“

Zaterdag 23 maart

Toneel: „SLIPPERS“

blijspel door het Augustijnerteater uit Antwerpen, o.l.v. Miel Geysen

Organisatie: DF.

met medewerking van B.G.J.G. - B.B. - K.A.V. en K.L.J. dit onder auspiciën van het Ministerie van Nederlandse Cultuur.

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater: **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-leper bij WOESTEN
Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

ingang vrij.

ANIMHYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas!

Raadpleeg onze agenten te:

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Proven: de heerlijkheid „de Couthove“ (4)

Jean-Jacques Mazeman, waarover wij het in de vorige bijdrage hadden, gehuwd in 1723, met Anne Françoise Proventier, was advocaat, schepen van Poperinge van 1719 tot 1722 en griffier van de stad Poperinge vanaf 1750. Hij had als schoonbroeder Ferdinand-Ignace Proventier. Deze laatste was gegradueerd kanunnik van Terwaan, tevens penitencier en hoofd van het seminarie van Ieper, toen nog een bisschopsstad. Voor Poperinge blijft deze Ferdinand Proventier echter tot op heden verbonden met het alomgekend „Weeuwhof“ of Sint-Annahof, één van de mooiste plekjes van de huidige stadskern. In 1769 immers liet hij verscheidene huizen als erfenis na, ten gebruike van alleenstaande vrouwen, jonge dochters of weduwen, die op de openbare liefdadigheid waren aangewezen. Dit „Weeuwhof“ bestaande uit 26 huisjes, werd door deze kanunnik aanvankelijk onder het beheer geplaatst van zijn zuster, waarschijnlijk Jonkvrouw Marie-Claire Proventier, die zich voortreffelijk van die taak wist te kwijten. Door bijkomende erfelingen van zijn neef, kanunnik Ignace-François Mazeman, zoon van bovengenoemde Jean-Jacques Mazeman, werden steeds grotere sommen bijeengebracht, zodat men het beheer ervan naderhand plaatste onder de hoede van de „disch“ of openbare onderstand. Later, nl. op 29 oktober 1839 werden deze samengevoegde bezittingen door de familie Mazeman de Couthove, wonende te

Proven en te Ieper, aan de burgerlijke Godshuizen van Poperinge overgedragen. Er was echter één voorwaarde aan verbonden, door diezelfde kanunnik Proventier in de schenkingsakten ingelast, nl. dat zijn familieleden en hun erfgenamen van alle graden in rechte lijn, het recht behielden kandidaten aan te duiden voor de openstaande huisjes binnen het „Weeuwhof“. Dit recht, in feite overgegaan op de familie Mazeman, bleef bestaan tot aan de dood van Baron Raoul Mazeman, op 12 november 1923. Daar deze kinderloos stierf, verviel met hem dan ook dit in 1769 neergeschreven voorrecht.

Het was echter bij E. H. Proventier niet alleen te doen om „weduwen“ te helpen. Verre van daar. Hij had reeds in 1765 een studiebeurs opgericht voor priesterstudenten en in 1769 had hij eveneens beurzen gesticht voor het onderhoud van „oude mannen“, zodat wij mogen aannemen dat hij samen met de familie Mazeman, de promotor is geweest van de liefdadigheidszorg binnen de stad Poperinge.

Over dit alles zullen wij trachten later uitvoeriger terug te keren, daar wij ons thans willen beperken tot de bewoners van het Couthof zelf, die dit domein dus in 1742 in bezit kregen, weliswaar in twee stukken gedeeld, doch aangekocht door beide broeders Mazeman, nl. Jean-Jacques, voor de twee derden en François-Bertin voor het andere derde.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asfalt
- Fietsen

DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING
Steeds vrijblijvend Inlichtingen bij:

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

Jean-Jacques Mazeman had talrijke kinderen. Onder hen vier zonen, waarvan de oudste jong gestorven is. Vervolgens als derde de reeds hogergenoemde kanunnik Ignace-François, als vierde Pierre-Jacques Mazeman, terwijl de tweede, Jacques-François de Sales Mazeman, in 1763 het thans nog bestaande kasteel zou oprichten (zie vorige bijdragen). Rondom dit kasteel werden mooie hovingen aangelegd, waarin zich o.a. een „doolhof” bevond, iets wat de oudere mensen zich nog wel zullen herinneren. Hij was gelegen aan de overzijde van de lindenlaan, dicht bij de St.-Jansstraat en bleef er bewaard tot na de Eerste Wereldoorlog. Soms was hij ook voor het publiek opengesteld, zoals wij verder zullen opmerken. In de hovingen achter het kasteel bevond zich een soort paviljoentje, in werkelijkheid echter een gebouwtje waarin zich de ijskelder bevond. Mevrouw de Barones meent dat deze thans nog bestaande kelder - in feite een put - wel 8 à 10 meter diep moet zijn, gemetseld in cilindervorm. Een deur gaf toegang tot deze ruimte, doch omwille van het gevaar werd deze voor enige tijd toegesloten. Gedurende de winter werd ijs gekapt uit de vijvers van het park en daarin opgestapeld. Dit ijs werd naderhand gebruikt voor het maken van ijskrem (bij feestelijkheden op het kasteel), doch ook dokters en hospitalen konden er gebruik van maken, want vroeger werden vaak ijskompresen aangewend tegen verschillende kwalen. Zo is bekend dat bij blindedarmontsteking (appendicitis) men in die tijd nog geen operatie uitvoerde, doch de ontstekings trachtte tegen te gaan met ijskompresen. Ook de „Lovie” bezit een gelijkaardige ijskelder, doch die is eerder in de vorm van een peer gemetseld. Jacques-François de Sales Mazeman, licentiaat in de rechten en raadspensionaris van Poperinge, was op 26 april 1766 te Poperinge gehuwd met Marie-Claire-Thérèse Vande Goesteene. Zij waren het die de „nieuwe proostdij” van Poperinge, thans een deel van het hoofdgebouw van het St.-Stanislascollege, aankochten. Die proostdij, alsmede de bijgaande tuin en gronden, werden gedurende de Franse Revolutie door de Franse Staat aangeslagen als kerkgoederen. Op 27 febru-

ari 1797 (9 ventôse van het jaar V) werden zij te Brugge in het openbaar verkocht. Een zekere Gaesbecke, waarschijnlijk een speculant en zwartgoedverkoper kreeg alles in zijn bezit en verkocht het naderhand aan Jacques Mazeman-Vande Goesteene.

Hun huwelijk werd gezegend met vier zonen, waarvan de tweede waarschijnlijk jong stierf. Jacques-François de Sales Mazeman overleed reeds in 1799. Hij was de eerste die in de familiekerk aan de ingang van de kerk van Proven begraven werd. Zijn weduwe hertrouwde te Rijsel op 19 november 1800 (28 brumaire van het jaar IX) met zekere Jean-Joseph Soulié, oud-gemeentesecretaris van Oostkamp en van november 1830 tot 1833 burgemeester van Poperinge. Dit huwelijk bleef kinderloos. Wanneer Marie-Claire Vande Goesteene op 1 februari 1831 overleed, ging de voornoemde proostdij over aan de kinderen Mazeman, uit haar eerste huwelijk. Haar derde zoon Jacques-François-Joseph, die ook het Couthof in zijn bezit kreeg, verkocht dit Poperingse erfgoed op 22 augustus 1832 aan het echtpaar Joseph van Merris-Béatrice van Renynghe. Reeds in 1834 werd aldaar het Bisschoppelijk College gevestigd en in 1859 kwam het definitief in handen van het Bisd., door schenking van Mevrouw Béatrice van Renynghe aan Mgr. Malou, bisschop van Brugge.

J. Gh. H.

In herinnering aan Georges Candaele

De kluchten van onze betreunde medewerker, Georges Candaele, die in *De IJzerbode* zijn verschenen en enkele uittreksels uit zijn succesvolle toneelstukken zullen in boekvorm gebundeld worden onder de titel:

Al weerskanten van de Schreve
kluchten van Georges Candaele

Dit werkje zal ook een omstandige levensbeschrijving van deze volksverteller bevatten, alsmede enkele merkwaardige foto's. Wie ter ondersteuning van dit initiatief vóór 31 maart as. 150 fr stort op postrekening 000-0904677-55 van de Drukkerij-Uitgeverij Schoonaert te Roesbrugge, wordt vermeld op de lijst van de intekenaars die in het boekje zal afgedrukt worden.

Spaar VEILIG

Spaar ZEKER

Spaar ONDER

STAATSWAARBORG

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watouseweg 1 8994 PROVEN

NMKN

Tel. 057.303.39

ASLK

303.26

302.58

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten

- Kurt D'Ooghe, z. v. Robert en Yvette Logie (Beveren).
- Bart Butaeye, z. v. Norbert en Marleen Ulbrick (Stavele).

Overlijdens

- Richard Top, wedn. v. Ida Fossaert (Beveren).
- Georges Candaele, echtg. v. Irma Top (Beveren).
- Gilbert Vitse, echtg. v. Alida Vandenberghe (Beveren).

Huwelijk

- Paul Brysbaert van Watou met Doreen Ulbrick van Stavele.

- schoenen voor groot en klein
- bottines
- laarsjes
- pantoffels
- muiltjes

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND MAART

Gaibolling

Roesbrugge, zondag 17 maart te 15 u.
Gaibolling bij Georges Berquin.

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND
Roesbrugge, in „De Gouden Arend”
Biljartavond.

Schietingen aan de liggende wip
Roesbrugge, maandag 11 maart te 15 u.
bij J. Gunst.

Haringe, vrijdag 22 maart te 19 u.
bij J. Boury.

Roesbrugge, zondag 24 maart te 14.30 u.
bij J. Gunst.

Krombeke, zondag 31 maart te 14.30 u.
bij G. Cappoen.

Kaartingen

Roesbrugge, dinsdag 12 maart
bij J. Gunst. Vrije kaarting „Derde Leeftijd”.

Beveren-IJzer, maandag 18 maart
bij M. Ryon, 6de maandelijks kaarting.

Beveren, „t Boerenhof” donderdag 21 maart
14 u.: Gezellig onderonsje & kampioenskaarting
voor de leden van de 3e Leeftijd.

Haringe, zondag 24 maart
bij Martha Ryon, 6de maandelijks kaarting.

Roesbrugge, dinsdag 26 maart
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd”

K.A.V.

Roesbrugge, „Gouden Arend”,
op maandag 4 en maandag 8 maart, te 20 u.
Gespreksavond met als thema: „Ouders en
vrijende jeugd”. Ook niet-leden zijn welkom.

Film

Proven, De Lovie, vrijdag 8 maart te 20 u.
Film: „Z”, ingericht door het Davidsfonds.

Toneel

Roesbrugge, „De Gouden Arend”
zaterdag 23 maart te 20 u.: „Slippers”

Vlamingen zelf. Verbroedering en volksdans.
Ook nieuwelingen welkom.

Elke donderdagavond van 21 tot 22 uur: „Ber-
tennest-jeugdtelefoon” langs 056/169.07

Elke woensdagavond te 18 uur vertrek aan
t Bertennest naar B.N.3 voor „natuurkook-
les”, mits inschrijving vooraf langs zelfde
telefoon.

Echte LEVERPATEE

50 % gezonde varkenslever

50 % vers varkensvlees

— geen fabricagetrakjes —

NATUURLIJK en SMAKELIJK!

Beenhouwerij Albert PYFFEROEN

Bergenstraat 25

STAVELE (Beveren)

Tel. 303.75

TE KOOP

KINDERWAGEN in zeer goede staat.

Zeer voordelige prijs

Zich wenden: Statiestraat 48, Roesbrugge.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Binnen enkele dagen moeten we weer naar
de stembus. Ik luister elke dag naar de „Po-
litieke Tribune” op de TV, om een beetje op
de hoogte te blijven? Welnu, als de helft uit-
komt van hetgene ze ons daar allemaal be-
loven, dan leven we straks in een soort lul-
lekkerland. Volgens die sprekers - en t'zien
er over het algemeen serieuze mensen uit -
krijgen we vermindering van de levensduurte,
verkorte dienstplicht in het leger, betere olie-
bevoorrading, hogere pensioenen, meer va-
kantiegeld, aangepaste kindertoeslag en meer
toelagen voor het onderwijs, de gezondheids-
zorg en de cultuur! En niettegenstaande al
die kostbare verbeteringen toch minder be-
lastingen en bovendien een stevige frank, éne
die niet zweeft! Is dat niet prachtig? Je moet
toegeven dat we hier, in ons klein lande-
ke toch over knappe mensen beschikken. Eén
ding begrijp ik echter niet te best, al die
mannen, die nu met de hand op het hart zo-
veel beloften doen, zitten reeds jaren in het
parlement en de regering, ze hebben ruim-
schots de gelegenheid gehad alles te ver-
wezenlijken wat ze ons nu voorspiegelen,
maar t'is er nooit van gekomen. Eigenaardig
nietwaar? Pas nu, als ze weer eens in een
zetel geraken, nu zal het gebeuren. Spijtig
voor al de mensen die intussen dood zijn en
van de schone tijden die ons te wachten
staan niet meer kunnen genieten.

Gusta zegt dat er meer vrouwen in het be-
stuur van het land zouden moeten zetelen,
dat het dan veel beter zou gaan. t Kan zijn,
maar als ze even handig zouden zijn in het
bestuur als achter het stuur zouden we nog
in een rare situatie kunnen geraken.

Maar toch is de verkiezingstijd een interessa-
te periode. Ik heb vorig jaar eens naar een
senator en een volksvertegenwoordiger ge-
schreven, wegens een kleine moeilijkheid, ik
heb nooit antwoord gekregen, maar in de
laatste dagen schrijven ze regelmatig zelf en
noemen ze mij „Beste Vriend”, wat zeg je
daarvan?

Tot later,
Pol

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

B.T.W. - BEREKENINGEN ZONDER PROBLEMEN...

Multisumma 20

Automatische, drukkende ver-
menigvuldigingsmachine. Het
is een beroepsmachine, onmis-
baar in banken, administraties
en kasburelen.

VERKOOP EN HERSTELLING:

BUREAUMACHINES

VAN SEVENANT

Ieperstraat 64, P O P E R I N G E

Tel. 057/338 45

Blijf gezond en fit!

Wees sportief!

- trainingspakken
- volley- en voetbalschoenen
- sporttruitjes en -broekjes

♦ uw ganse uitrusting
aan een redelijke prijs

bij:

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35

ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

DE BAENST

St.-Denijsplein 4 8480 VEURNE

SPECIALIST GASVERWARMING

Bertennest

Donderdag 14 maart te 17.30 u. vanuit t Ber-
tennest samen naar de viering van het Pope-
ringse mirakel van O.L.Vrouw van St-Jan,
waarna volkskunstavond in t Bertennest.

Vrijdag 15 maart te 19 u. vanuit t Berten-
nest naar de beroepsvoorlichtingsavond voor
studenten te Ieper, aangeboden door Rotary-
Club. Wie na school rechtstreeks naar Ieper
(St.-Niklaas-gasthof) gaat, kan met Bertennest-
wagen teruggevoerd worden.

Zondag 17 maart per autobus naar de 5e Taal-
grens Mars Brussel-Halle. Vooraf inschrijven
en nu reeds kentekens tegen 20 fr. te beko-
men, liefst per 20 stuks.

Zondag 24 maart te 14 u. vertrek aan t Ber-
tennest voor trektocht door Frans-Vlaande-
ren, samen met de „Bertennesters” én Frans-

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44
Bijhuis : Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14 ROESBRUGGE
Tel. 306 16

HEREN :
Kostuum's : grote keus
Modebroeken : nieuwe snit
Regenmantels - Sportvesten
Pull's : platte- of rolkraag (shetland)
Hemden en Sporthemden
Lévis broeken (speciale, lange benen)
DAMES : - Kleedjes - Rokjes
- Bloezen - Pull's
KOM ZIEN
Mooie artikels voor jongens en meisjes
Specialiteit : huwelijk en rouw
Statiestraat 14 :
Stoors en overgordijnen
Dekens - Lakens
Zegels : Valois en Gezinszegels.
Maandag gesloten

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Wieze Jenever van Killem-Linde was meer of zeventig jaar oud ... maar nog goed te poote. Ze was maager en è rompeld lijk è ouden zak ... maar rechte lijk è keerse. Pertank ... Wieze hadde 't eene en 't ander deure in heur leven ... om te zeggen lijk of dat is, z'hadde eigentlijk nooit è deugd. d'Oude menschen vertelden dat d'ouders van heur vent ... Gusten Meeze ... bijkans zestig jaar geleden d'er ferme tegen è kommen hadden, als hulder zeune met dat spektakel wilde trouwen. Toen ol wist elkendeen dat Wieze geen van de fiene soorte è was.

Gusten was è fraalien vent, veel te fraal voor Wieze ... ie en kon dat serpent ol geen kanten meester en è was dood van ruuze en miserie tien jaar vóór dat 'n op zijn pensioen was. Wieze hadde heur leven lang gedronken en geschonken ... en was daagen uit heur kot geweest ... op route met andere sloebers van venten. Ze was djuuste goed om ol 't geld te verteeren dat Gusten in 't vlaskot verdiende. Iedereen zei ... Wieze è gaat dat olle-zins niet lange trekken ... heur maage is deurtrokken van den kortendrank ... maar Wieze hadde heel 't gebuurte weten begraven en Wieze was er nog !

Zelve ols Gusten ziek te bedde lag was Wieze in den draai ... en ols ze op en avond bij de wagenmaker aan den toog stoeg en heur zoveelsten jenever binnen goot, vroeg Piere Flessche hoe dat 't was met Gusten ... Goed zei Wieze ... en is dood over en uure. De dag van zijn begrafinge was ze snippe ... 't was schabouwelijk om zien.

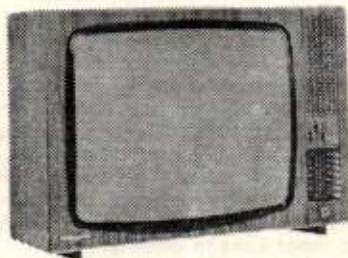
De menschen waren eigentlijk schuw van Wieze ... 't was ol triestige parlee dat ze uiteen deed. Ols ze dronke was waren het ollemaal affronten die uit heur mond kwamen ... en dat is den dag van vandaag nog oltijd 't zelfste.

't Grootste affront dat je kunt peinsen kreeg de Maire verleden weeke. De Maire is è chicken heere, die lange op è groot pacht-goed boerde, maar die nu ol jaaren in è stief schoon huus weunt op è paar kilometers van de plaatse. 't Was è zunnigen winterschen dag en è hadde tevoete enigte papieren è dregen naar de Mairie ... maar ols ie daar aankwam, had hij verdikke è papier tekort ... voorzakers onder route verloren. 't Was een important affaire ... è stik voor de procureur en ie werd er ongemakkelijk van. Ie keerde rechtuit weere om het te zoeken. 't Was misschien ol hier of daar in è dijk è waalen. Ie ging weg en weere van de eene gaskant naar de andere ol loeren en getten ols daar Wieze afkwam, vaneigen weere met een stik in heur voeten. Ze bleef staan, ol waggelen en keek met wateroogen naar de Maire en ols dat alzo een heele tijd geduurd hadde, zei ze olmetnekeer ... Mesjieu le Maire, wiene zoek je tè ? ... De Maire was nu olle-zins nie è zind om veele tegen Wieze te par-lasanten ... è stik papier Wieze ... zei ie kort. Maar allez ... zei Wieze ... achter wiene dat je kiekt ... ik doen dat oltijd met è beetje gas !

GROTE KEUS :

- Moderne- en Stijl verlichting
- Radio - Hi-Fi
- Bandopnemer
- Alle elektrische huishoudtoestellen

KLEURENTELEVISIE

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14-16 8990 Roesbrugge Tel. 057/303.79 P.C. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de gemeenten :

Roesbrugge-Haringe

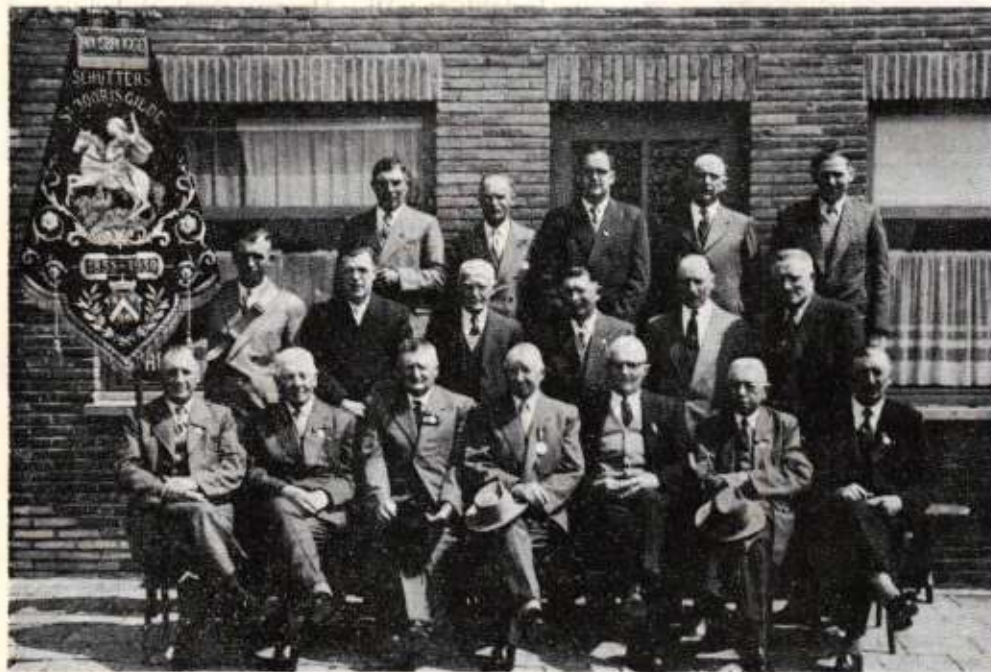
Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

op 2100 ex. verspreid met de post.

100 JAAR GELEDEN KWAM DE „GAAIPERS” DEFINITIEF BIJ „DE BRIJKERIJ”

DE SCHUTTERSGLIDEN VAN ROESBRUGGE

Bestuur en enkele gedecoreerden van de Sint-Jorisgilde in 1955.

Van links naar rechts; bovenste rij: J. Christiaens, M. Slosse, A. Depover, P. Nobels(†), J. Vandenberghe(†); middenste rij: V. Deschuyt, M. Schoonaert(†), H. Verhille(†), D. Deheegher, F. Feys, C. Oyaert; onderste rij: G. Leenhouders(†), E. Vanstraceele(†), R. Vanhoucke(†), G. Vanrobaeys, C. Depyter(†), H. Vandendriessche(†), M. Leenhouders.

In de middeleeuwen waren kruis- en handbogen vervaarlijke wapens, die over het verloop van menige veldslag hebben beslist. Maar toen in de 14de eeuw het buskruit werd uitgevonden en bleek dat men daarmee harder slagen kon toebrengen en meer onheil kon stichten, werden boog en pijl aan de kant gezet en kwamen er vuurwapens in de plaats. Toch zijn de bogen niet in de vergetelheid geraakt. Ze kregen een nieuw actieterrein: spanning en sport. Overal - en voornamelijk hier in de Zuidelijke Nederlanden - ontstonden er kruis- en handbooggilden toegewijd aan St.-Sebastiaan of St.-Joris, of nog - wanneer het minder devote verenigingen betrof - aan de Zwitserse vrijheidsheld Willem Tell.

De Kruisbooggilde

Uit oude documenten blijkt dat in 1453 de kruisboogschutters van Veurne, deelnamen aan een feestelijke schuttersprijkamp die gegeven werd door de kruisbooggilde Sint-Sebastiaan van Roesbrugge.

Ook Sanderus, die in het 2de deel van zijn *Flandria Illustrata* van 1644, Roesbrugge be-

schrijft, maakt melding van de Sint-Sebastiaansgilde, die zich wekelijks oefende op de weidegrond achter haar lokaal, het Sint-Sebastiaanshof. Deze herberg was gelegen waar zich thans de garage Cappaen bevindt. Nog tot einde 1932 heette de daar gelegen herberg „Het Schuttershof”.

In het jaar 1700 werd er een ruzie tussen de Sint-Sebastiaansgilde en de toneelmaatschappij „De Troostverwachters” voor de rechtbank van Veurne beslecht.

Een eeuw later had de kruisbooggilde haar lokaal in „De Graaf van Vlaanderen”, op de Beverenkalsijde, uitgebaat door Louis Van Heule (huis thans bewoond door wed. Dewitte). De vogelpersers of de „gaaipers”, zoals die hier wordt genoemd, stond daar recht over in de weide van de hofstede waar vroeger de abdij van de Victorinnen was gelegen.

De kruisbooggilde bleef bestaan tot in 1855.

De Handbooggilde

Omstreeks 1850 kende de kruisbooggilde nog maar weinig of geen bedrijvigheid. Intussen

was er een handboogmaatschappij in het leven geroepen, die zich ook de Sint-Sebastiaansmaatschappij noemde en als de voortzetting beschouwd werd van de oude kruisbooggilde. Zij had haar zetel in de herberg „A la Ville de Dunkerque” bij Franciscus Loncke (nu de h. Roger Haeyaert) en in de weide achter het lokaal stond de vogelpersers.

Enkele jaren later waren er echter in de handbooggilde Sint-Sebastiaan strubbelingen en moeilijkheden waardoor tal van liefhebbers deze sociëteit verlieten en hun sport gingen beoefenen aan de verlaten pers van de kruisboogschutters, op de Beverenkalsijde. In 1855 werd de kruisbooggilde ontbonden verklaard en rond dezelfde pers werd een tweede handbooggilde gesticht - Sint-Joris - die haar lokaal koos bij Louis Demeester in „Het Gouden Hoofd” (nu de h. Jerome Vancayseele - Beverenkalsijde). Zo hadden we toen te Roesbrugge twee schuttersmaatschappijen: Sint-Sebastiaan bij Loncke en Sint-Joris bij Demeester. Tussen die twee maatschappijen bestonden er serieuze wrijvingen en de gemeente was min of meer in twee kampen verdeeld: enerzijds de aanhangers en de sympathisanten van Sint-Sebastiaan en anderzijds deze van Sint-Joris.

Op zondag 12 juli 1857 ging er een schieting door van de maatschappij Sint-Joris waar al de schutters van Roesbrugge-Haringe en Beveren, die van deze maatschappij geen deel uitmaakten, uitgesloten waren. De mannen van Sint-Sebastiaan werden er dus niet geduld. Toch was die schieting een famous succes, waaraan meer dan 150 liefhebbers deelnamen, die gepaard ging met de vorming van een stoet waarvan de gemeenteoverheid, muziekmaatschappijen en een brigade gendarmes deel uitmaakten. De gilde van Sint-Sebastiaan wilde niet ten achter blijven en organiseerde op haar beurt een grote schieting op kermis-dinsdag 8 september 1857.

Groei en bloei van de Sint-Jorisgilde

Enige tijd nadien werd de pers van de Beverenkalsijde verplaatst naar de herberg „De Brijkerij”. Een grote schieting had er plaats op 8 september 1862. Nog later werd de pers overgebracht naar de herberg „De Heybrug” te Haringe.

Rond het jaar 1874 werd overgegaan tot het plaatsen van een nieuwe pers. Deze werd nu definitief opgericht in de weide van de herberg „De Brijkerij”. Het nodige geld werd verzameld door het uitgeven van aandelen van 5 fr., zonder interest, aflosbaar bij regelmatige loting.

In de daaropvolgende jaren kende de Sint-Jorismaatschappij een zeer hoge bloei.

In 1891 trad de h. Jules Floor, notaris en voor-

zitter van de St.-Jorisgilde in het huwelijk. De maatschappij bood haar voorzitter zijn portret aan en deze schonk een vaandel aan de gilde. In 1899 werd de houten pers vervangen door een metalen. Maar de constructie bleek niet helemaal in orde. In de eerste prijskamp kon de piramide niet gezonken worden, waardoor men de schieting vroegtijdig moest beëindigen en de vogels moest verloten. In 1930 werd het 75-jarig bestaan van de maatschappij gevierd en een prachtig nieuw vaandel aangeschaft, dat toen 3.257 fr kostte! Op zondag 5 juni 1955 werd tenslotte luisterrijk de 100ste verjaaring gevierd, onder het voorzitterschap van de h. Fernand Feys, met de h. Daniël Deheegher als ondervoorzitter en de h. Marcel Schoonaert als schatbewaarder. Na een plechtige jubelmis, een feestmaal en een grootse schieting werden enkele verdienstelijke schutters gehuldigd en veremerkt, wegens hun meer dan 30 jaar lidmaatschap:

HH. Delplace Gery
Depyter Camiel
Leenhouders Gustaaf
Leenhouders Marcel
Top Emiel
Vandenberghes Albert
Vandendriessche Honoré
Vanhoucke René
Vanstraceele Emiel.

In 1966 tenslotte werd een nieuwe pers geïnstalleerd.

Aan de Sint-Jorisgilde nog vele jaren van bloei en voorspoed!
R.A.B.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Geboorten

- Kristien Deman, d. v. Gilbert en Agnès Declerck.
- Bruno Vanhoucke, z. v. Willy en Anita Weemeeuw.

Huwelijken

- Walter Danis van Tielt met Astrid Verlynde van Roesbrugge-Haringe.
- Yves Gribbe van Vlamertinge met Rejanne Vandenberghe van Roesbrugge-Haringe.
- Stefaan Delplace van Roesbrugge met Doris Dossche van Mariakerke.

Huwelijksaankondigingen

- Willy Vandeputte van Roesbrugge-Haringe met Maria Danneel van Proven.
- Lionel Martroy van Roesbrugge met Brigitte Mouton van Roesbrugge-Haringe.

Zaal „Sint-Elooi” Proven

Zondag 21 april te 19.30 u.

KLEINKUNSTAVOND

met

Willem Vermandere

— Inrichters: DF-, IJzerweelde - K.L.J. —

Toegang 60 F - vóórverkoop 50 F

Cliché „Het Wekelijks Nieuws”

- Eric Callens van Stavele met Thérèse Vandeputte van Roesbrugge-Haringe.

TOTALE UITVERKOOP
VOEDINGSWAREN — LIKEUREN
- 10 %
bij **A. VANDERMARLIERE**
STATIESTRAAT 10, ROESBRUGGE

Willem Vermandere te gast

„Mimo” schreef op 14 mei 1972:
„Drie jaar geleden verscheen er op de talentenjacht van het Humorfestival in Heist een rosgebaarde jongeman op het podium. Hij zwetste een beetje tegen het publiek, hij zong een paar vriendelijk-plezante liedjes in een Westvlaams dialect en hij kreeg prompt de hoofdprijs. Willem Vermandere bleek beeldhouwer te zijn, afkomstig uit Lauwe, maar hij zong in de taal van zijn nieuwe thuisland: de Westhoek. Voor de liefhebbers van volksmuziek werd hij gauw bij de drie groten gerangschikt: Wannes Vandeveld, Walter de Buck en nu, de derde „W”, Willem. Maar zeer snel ook werd hij ontdekt door een ander publiek: Willem moest komen zingen voor de gepensioneerden, in biertenten en

voor studentenklubs. En niet alleen in West-Vlaanderen! Willem is een zachte, menslievende drolligaard, die praat met zijn publiek alsof er geen podium was, die liedjes zingt waar je moet om lachen en stil zijn tegelijk... en de mensen houden van hem”.
Willem is sedertdien nog dezelfde gebleven. Misschien een beetje meer baard. Maar dat kan je vaststellen op de 4e kleinkunstavond ingericht door DF-KLJ op 21.4.74

BIBLIOTHEEK HARINGE

De Cultuuravond over „Inheemse vogels” werd een waar succes. Met de opbrengst zal het vijftiendelige werk: „Twintig Eeuwen Vlaanderen” en het kostbaar werk „Huisraad in Vlaanderen” van Dokter Weyns, aangekocht worden. We danken eenieder voor de opgebrachte sympathie en steun.

NIEUWE AANWINSTEN:

- Op mijn woord - A. Vander Plaetse
- Dit persoonlijk levensverhaal is als het laatste geschenk van een vriend van velen.
- Een mens van goede wil - G. Walschap
- De Haringkoning - R. Hannelore

TE KOOP

WASMACHINE „L'AVENIR” met brander 1 jaar oud. Voordelige prijs.
Zich wenden: Haringestraat 19, Roesbrugge.

Voor uw verzekeringen wend U tot het **VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR**

Paul RECOUR-VANWILDEMEERSCH

Haringeplaats 23

8990 ROESBRUGGE-HARINGE

Telefoon 057/302.70

- ➔ Alle Verzekeringen - Alle Maatschappijen
- ➔ Alle Geldplaatsingen onder Staatswaarborg
- ➔ Alle B.T.W.- en Belastingaangiften
- ➔ Alle Leningen

NIEUW!

**SUPER GASOIL
VERWARMING**

Een „TOTAL” nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel

meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanlading

FRANS VERMEERSCH
Watoustraat 33 - 35
PROVEN

Tel. 304.13

een leven in dienst van de eeuwige Caritas

Vervolg en ondergang van het A.K.V.S.

Terwijl Ernest alles deed om middelmatigheid en verburgerlijking tegen te gaan door geestelijke vernieuwing en radikalisme op elk gebied, een nieuwe, jonge en nonkonformistische levenshouding die hij zijn jonge vrienden in het hart prentte, begon de kerkelijke overheid stilaan maar zeker haar vervolging van de studentenbeweging. De bisschoppen (én „op de achtergrond“ de katholieke partij?) wilden, desnoods op drastische wijze, hun eigen machtspositie en het aanzien van het hun zo heilige, „ene en onverdeeltbare België“ vrijwaren. Daarom moest het A.K.V.S. verdwijnen: het was Vlaams-nationaal en wilde zich niet onderwerpen aan de klerikale macht der bisschoppen, het wilde zelfstandig blijven. Alle middelen werden door de kerkelijke overheid gebruikt om de studentenbonden te kelderen; vooral vanaf 1929 toen zij duidelijk stelling nam tegen het A.K.V.S. en Ernest van der Hallen: de omgang met hem werd verboden; jongens die, niettegenstaande dit verbod trouw bleven, werden aan de deur gezet in hun kollege; tijdens de landdagen ontzegde men A.K.V.S.-ers de toegang tot de kerk!

Hoeveel pijn dit alles Ernest van der Hallen ook berokkende, toch versaaftte hij niet. Hij zette de strijd voor verinnerlijking en vernieuwing verder.

In 1932, drie jaar voordat Ernest zich definitief terugtrok uit wat er nog overbleef van het A.K.V.S., publiceerde hij die twee heerlijke werken die door duizenden jongeren in Vlaanderen (en erbuiten!) werden verslonden en een bezielende invloed uitoefenden op de voor- én naoorlogse jeugd: *Brieven aan een Jonge Vriend* en „De Wind waait“ (Dit laatste werd in 1966 vanuit het „Bertennest“ te Roesbrugge-Haringe opnieuw uitgegeven door de Nest Van der Hallen-Jeugdgemeenschap, die nu reeds meer dan 15 jaar de boodschap van Nest Van der Hallen aan de jeugd van deze tijd doorgeeft). „*Brieven aan een Jonge Vriend*“ mag wel „het evangelie van de nonkonformistische jeugd“ van die dagen genoemd worden. Ernest hekelte erin scherp de verburgerlijking en middelmatigheid, het materialisme en de politieke kortzichtigheid, die zijn jeugd in die jaren reeds - hoeveel meer nog in onze tijd! - bedreigden. Daartegenover stelt hij - als ultieme kans op een herstel van geest en waarden van onze westerse beschaving - een noodzakelijk radikalisme, een nonkonformistische, bovennatuurlijk-gerichte levenshouding bij de jeugd: „We kunnen alleen gered worden door een absolute levenshouding op elk gebied!“ In „De Wind waait“ spreekt de romantische zwerversnatuur van Ernest Van der Hallen. Het is een innig, poëtisch-verteld avontuur van drie zwervers, drie uitgestoten uit de maatschappij, die elkaar ontmoeten, waarden en liefhebben. Voor Ernest was het een vlucht uit de grauwe, alledaagse werkelijkheid en vooral uit die pijnlijke, bittere strijd om het behoud van de eigenheid van het A.K.V.S. Ontvluchttingspogingen, geladen met hetzelfde heimwee naar een wereld van goedheid en schoonheid zijn de daaropvolgende verhalen: „Zes Dagen“ (1935) en „De Aarde roept“ (1936).

Bevrijding: naar verre horizons

Die sombere jaren van strijd om het eigen leven van zijn studentenbeweging, de talloze activiteiten-voordrachten, tijdschriften, jeugderbieren, die hij oprichtte, stichten van de trekkersbeweging in Vlaanderen, enz. - en zijn steeds toenemende astma maakten hem het leven zo zwaar dat hij er - in 1935 - genoeg van had en bevrijding zocht in het avontuur, de zwerftocht. Met kunstschilder Frans Mertens als reisgezel trok hij naar het zuiden, Spanje en Noord-Afrika: de Pyreneeën, de Atlas en vooral de ontzaglijke stilte van de Sahara. Het werden heerlijke, rustgevende tochten, waarin Ernest Van der Hallen geestelijk herstel en gelegenheid tot bezinning vond. Die eerste reistochten beschreef hij in „*Tussen Atlas en Pyreneeën*“ (1938). Geïnspireerd door zijn kennismaking met de woestijn was „*Charles de Foucauld*“ (1937), het levensverhaal van de edelman die zich terugtrok in de woestijn en daar stierf voor zijn geloof en zijn land. In feite was dat ook het ideaal van Ernest, dat voor hem onbereikbaar was. Teruggekeerd in Vlaanderen hield hij het hier niet lang vol: twee jaar later, in 1937, trok hij weer de erten tegemoet, ditmaal naar Libyë, Egypte, Syrië, Turkije en Palestina. „*Oost-Zuid-Oost*“ (1941) en „*Cheiks, Pelgrims en Rabbinen*“ (1940) zijn de neerslag van deze reis. Nog tweemaal trok hij er op uit: in 1938 naar Zuid-Frankrijk en in 1939 naar Duitsland en Zuid-Slavie.

Oorlog en eenzaamheid

Na zijn reizen sprak hij nog hier en daar op studentenlanddagen en beleefde verder vreugde aan zijn werk als provinciaal inspekteur voor de boekerijen in de provincie Antwerpen. Hij bleef met belangstelling de volkse jeugdbeweging (het Diets Jeugdverbond toen, bezielde door Wies Moens) volgen, maar zijn hart was er niet meer ten volle bij. Toen de oorlog uitbrak, werd zijn eenzaamheid, waaronder hij met zijn gevoelige ziel steeds had geleden, nog scherper. Nest wist dat hij in het oog werd gehouden en dat deed hem pijn. Toch verloochende hij zijn vriendschap met sommige mensen niet. Hij trok zich steeds meer terug in de eenzaamheid. Het enige blijde dat hem in dit leven nog overbleef waren de kinderen (die van zijn vrienden vooral). Voor hen schreef hij zijn „*Vertelsels in Juni*“ (1944), die hij opdroeg aan zijn vriend de muzikant die zijn leven gaf in de sneeuwvlakten van het Oostfront. In die jaren ontstond ook zijn heerlijk historisch verhaal over de Kinderkruistocht uit de Middeleeuwen, „*Kroniek der Onnozele Kinderen*“ (1947). Hij brengt hulde aan hen die hem het meest nabij waren, de kinderen, die in de Middeleeuwen uit alle landen van het Avondland samenkwamen en optrouwen om het H. Land van de Turken te bevrijden... omdat de volwassenen het eenvoudig opgaven. Een hulde aan alle kinderen, jongeren en kinderlijke mensen die nog een schone droom, een geloof, een illusie bewaard hebben. In die jaren van eenzaamheid schreef hij ook zijn beste werk - vanuit literair standpunt: „*Brouwer*“ (1943), het levensverhaal van de hartstochtelijke kunstenaar en zwerver uit de zeventiende eeuw, Adriaan Brouwer. Die gestalte krijgt in dit boek een geheel eigen leven.

Laatste beproeving

Toen kwam, met de „bevrijding“ in 1944, nog die bittere lijdensweg, die hem, in zijn lichaam en zijn gevoelsleven, helemaal brak. Nest werd aangehouden als gijzelaar in de plaats van zijn broer Alfred, die tijdens de bezetting burgemeester van Lier was geweest. Ondanks zijn hartziekte, zijn bronchitis en zijn astma werd hij op 11 september 1944 door de weerstand opgesloten in de Sionskazerne te Lier. Hij werd naar Antwerpen gevoerd en daar op stro geworpen op de koude vloer, terwijl hij door enkele jonge snobs bespot werd. Wegens zijn ernstige ziekte werd hij op 10 december 1944 vrijgelaten. Toch was zijn lijdensweg nog niet ten einde: hoewel zijn dossier toegaf dat hij volledig afzijdig was gebleven van de kollaboratie, werd hij van zijn betrekking bij de inspektie der bibliotheken beroofd. Lichamelijk gebroken en volledig gebroodroofd, nam hij nog de zorg voor de kinderen van zijn broer Alfred op zich. Zijn oude moeder overleefde die emoties niet, zij stierf op 23 februari 1947. Voor Nest was dat het zwaarste wat hem toen kon overkomen. Het was als de weg naar Golgotha van de Zaligmaker... Toch bleef zijn hoge, zuivere geest nog helder genoeg om zijn geestelijk testament tot stand te brengen: zijn „*Brieven aan Elckerlijc*“ (1947) (Enkele jaren geleden ook bij het „Bertennest“ heruitgegeven door toedoen van de Nest Van der Hallen-Jeugdgemeenschap). Alles wat hem tijdens zijn leven bezielde vindt men hier bij mekaar: brieven over de vriendschap, de eenzaamheid, Vlaanderen, het nonkonformisme... Langzaam werd zijn lichaam zwakker: hartziekte en astma ondermijnden hem. Desondanks bleef hij de strijd voeren tot het einde en werkte nog aan zijn boekje van eerherstel aan zijn goede vriend Felix Timmermans, die ook door de bloedhonden van de repressie gebroken werd. Een daad van moed in die dagen! Einde oogst 1947 nam zijn ziekte in hevigheid toe. Het werd een lange kruisweg... Ernest kon geen eten verdragen, hoewel dat nochtans zijn redding ware geweest. Op zijn ziekbed werkte hij verder en dikteerde wat hij te schrijven had aan zijn zuster. Voor het overige las hij Thomas van Kempen... Alles probeerde men om hem nog te redden. Hij was echter ten dode opgeschreven. In de vroege morgen van 24 februari 1948, na een onmenselijke doodstrijd, voltooidde hij zijn ontzaglijke leven. offer en schonk zijn zuivere ziel aan zijn Schepper terug. Drie dagen later werd hij op het kerkhof van Kloosterheide begraven, naast de Fé, zijn trouwe vriend. Heel het bewuste Vlaanderen was aanwezig op die koninklijke uitvaart voor de radikaalste en volgendste jeugdbezieler die ons Volk ooit kende! Op zijn graf werd een mooi heldenhuldezakje geplaatst met het A.V.V.-V.V.K., waarvoor hij zijn leven gegeven had. In de jaren die volgden trokken zijn vrienden en de radikale, bewuste jeugd van Vlaanderen regelmatig naar die dodenakker om zich over hun strijd te bezinnen bij het graf van hem die in alles zo volledig en onvoorwaardelijk de voortrekker was! Ook in deze tijd, waarin de middelmatigheid en het verraad aan de idealen van Ernest Van der Hallen zo schrijnend geworden zijn, blijft het onze opdracht zijn levenswerk voor de algehele herwording van ons Vlaamse, Dietse Volk voort te zetten.

Erik Verstraete

Het Klooster van Eversam 1091 - 1794

LIKWIDATIE VAN DE EVERSAM-ABDIJ

Inleiding

Voor de samenstelling van volgende kroniek werd hoofdzakelijk gebruik gemaakt van enkele documenten uit 't Eversam-fonds (archief bisschoppelijk seminarie Brugge). Het Poperings stadsarchief werd ook geraadpleegd. Mededelingen werden ons verstrekt door de pastoors Denorme (Sijsele), Deschrevel (Edewalle-Handzame), Dekeyser (Hoogstade) en Deconinck (Stavele), die we langs deze weg hartelijk danken. Eerbiedige dank ook aan Mevrouw Arthur Lahaye-Van de Casteele (Koksijde), die ons enkele stukken uit haar persoonlijk archief liet inzien.

Veel belangrijke Eversam-documenten gingen reddeloos verloren in 'n brand, die in 1369 de abdij teisterde, en in de plunderingen en branden van 1579 en die van 1794. Deze laatste bezegelde het lot van Eversam's „grootte refugie” in de Beluikstraat te Ieper.

Archiefstukken geraakten ook verspreid, in de Franse revolutie-tijd, onder de bevolking van de streek (en zijn er eventueel nog te vinden?). Over het teloorgaan van veel documenten krijgt men enigszins een gedachte, wanneer men leest wat Ambrosius Rousseeuw (Haringnaar van geboorte), laatste Eversampater neerschreef, toen hij een oude terrier van de abdij wist op de kop te tikken: „Dezen terrier is vervremd geworden in den brand van de refugie van Iper in 1794, met veele onderzoek hebben wy dezen niet kunnen vinden. nu, in 't jaar 1841, hoor ik, by geval, waar hy is, ik bekom denzelven van eenen winkelier, die zegde denzelven met veele andere boeken en pamfieren voor het maken van zakken voor zynen winkel gekocht heeft tot Antwerpen”.

Het gros van het Eversam-archief werd waarschijnlijk door deze Rousseeuw, deken zijnde te Veurne, aan het in 1834 heropgerichte Brugse bisdom - met als eerste bisschop de Veurnaar Mgr. Boussen - overgemaakt.

Enkele Eversam-documenten vonden een veilig onderkomen in 't Rijksarchief te Brugge.

Eversam en de Franse Revolutie

Gemakkelijk is het niet - wegens gebrek aan informatie - zich een gedachte te vormen over de vlugge likwidatie én van de abdijgebouwen én -grondbezittingen én van de kloostergemeenschap te Eversam in en na de „Franse tijd”. Die periode was alles behalve gunstig tot een rustig optekenen van de gebeurtenissen. En dan nog is er uit die karige feitenbeschrijving achteraf veel verloren gegaan, zodanig dat de kroniek van afbraak en uitverkoop van Eversam alleen maar broksgewijs kan opgemaakt worden.

In 1792 is in de Westhoek een eerste Franse

inval geweest, gevolgd door een bezetting. Met het oog op kerkgoederen-nationalisering wordt 't klooster gedwongen zijn bezittingen te inventariseren. Dit werd ordentelijk gedaan door Pieter Becqué, schepen van de stad Veurne, en ondergetekend op 25/2/1793 door prelaat Antoon Raulé, deken P. Delcloque, „hoofman” P.A. Criem, Jacobus Vandenberghe en door Pierre Salomez, burgerlijk commissaris van de Franse Republiek te Veurne. Als basis van die inventaris werd genomen de goederenstaat van 1787. In de nieuwe staat verschijnen de 152 gemeten van de abdij-neerhofuitbating als verpacht aan Jacobus Vandenberghe en Nicolaas Vandenzande. In 1792 reeds gebeurde die verpachting, die meteen het bewijs levert dat de kloostergemeenschap toen reeds van plan was hun verblijf in de abdij voorlopig althans op te geven totdat minder onzekere tijden zouden aanbreken. Mogelijks waren er reeds door de troepen plunderingen en vernielingen aangericht en werden kloosterlingen het leven lastig gemaakt en waren zij door paniek bevangen. Vandenberghe, die 132 gemeten en 2 lijnen van de abdij-uitbating bij zijn vroeger Eversam-pachtgoed kreeg voor 9 jaar, mocht de neerhofgebouwen gebruiken, terwijl 't convent zich nog ophield in de kloostergebouwen. Op 18e maart 1793 weliswaar werden de Fransen uit 't land verdreven, maar volgens kosten Cuvelier bleven zij nestelen in grensstedes en -dorpen en waren zij opnieuw terug in Roesbrugge op 4/8/1793, van waaruit regelmatig zich uitvallen voordoen met de onvermijdelijke vernielingen en plunderingen. Eversam acht het nodig belangrijke papieren en een en ander meubilair te laten verhuizen naar veiliger oorden.

Op 9/9/1793 is Franciscus Rousseeuw, Haringnaar van geboorte, laatste Eversammer en gestorven (5/7/1847) als deken van Veurne „uit d'abdy gevlugt met de andere monniken”. Twee religieuzen (Tandt en Hespel) verblijven een half jaar te Ieper bij Gerard Calmeyn, omdat de Eversam-„grootte refugie” aldaar (toen bewoond door Joannes Maerten en wesende „bleeckerie”) en de andere Eversamhuizen te Ieper verpacht en niet vrij waren. Was prelaat Raulé te oud of te ziek voor de tocht naar Ieper?

Op 24/3/1794 is hij gestorven te Westvleteren „rond half zeven 's avonds, gesterkt door alle Sakramenten van de katholieke Kerk. Hij was geboren te Poperinge, zoon van mijnheer Joannes-Baptista en Mevrouw Maria Bueteel. Man van de oude stempel en eenvoud, zeer vernocht aan de voorvaderlijke religie, bestuurde hij gedurende 40 jaar (in werkelijkheid 42) zeer wijs zijn klooster. Tenslotte, gedwongen te vluchten uit zijn abdij, die bezet was door de alles verwoestende Fransen, is hij hier gestorven op de leeftijd van 80 jaar en werd door mij, plaatselijk onderpastoor,

begraven op de 26e dezes”. Aldus noteerde kapelaan F. Reyphins in 't overlijdensregister 1755-94. Waarschijnlijk was de pastoor van aldaar, Jacobus-Philippus Deschuyffelaer, geboortig van Halle, niet meer in staat om deze begravenis te leiden wegens ouderdom en ziekte. Hij stierf te Westvleteren in 1795 na er 43 jaar pastoor geweest te zijn.

Deken Delcloque is gestorven nog voor de dood van Raulé, die nadien Antoon Neyt tot deken van Eversam benoemd heeft. Als toenmalige Eversammers ontmoeten we: Neyt, Speelman, Hespel, Tandt, Ryffranck, Jourdain, Joye, Tack, Rousseeuw, Castryck, Vanzandycke (pastoor St.-Rijkers) en Wyts (pastoor Hoogstade). Het is ons niet duidelijk waar ze verblijf hielden na hun vlucht uit de abdij; sommigen alleszins in Ieper. In maart 1794 heeft Joannes Maerten de grote Eversam-refuge aldaar ontruimd en hebben de religieuzen er hun intrek genomen. Na de begravenis van Raulé houden zij er een kapittelvergadering, waarin o.a. Neyt, Tandt en Speelman aangesteld worden als voorlopige beheerders en Hespel tot afhandelaar van de dagelijkse lopende zaken. Deze zal zich trachten op te houden in 't gebuurte van de abdij. Op 24/4/94 wordt die aanstelling van Hespel schriftelijk hernieuwd door Tandt en Speelman. Ondertussen is deken Neyt reeds in Brugge gevestigd „ten huysse van joulfravrou de weduwe de smidt, coopvrouw in lijnwaaften, in de steenstraete by het beenhuys”. Na de afbranding van de grote refugie (april 94) hebben de religieuzen (allen?) zich gevestigd in „de cleene refugie” (St.-Jansstraat Ieper); hoogst waarschijnlijk verbleven Wyts en Vanzandycke in hun respectieve pastorieën te Hoogstade en St.-Rijkers.

Neyt schijnt nog al bekommerd te zijn nopens de aangevraagde abtskeus-verrichtingen. Deken zijnde, komt zijn kandidatuur op de eerste plaats in aanmerking. Reeds van hoger hand werden baron Cartenstein en de abt van Zonnebeke daartoe als commissarissen aangesteld en een zekere Vandeveldt als secretaris. Aangezien beide commissarissen gevlucht zijn, kan er voor 't ogenblik geen spraak zijn van verkiezing. Voorafgaandelijk aan die keus moet er een goederenstaat opgemaakt worden, waartoe dienstig zullen zijn „de papieren van myn heer den prelaets comptoir” die Neyt bij zich heeft. Deze heeft ook al contact opgenomen voor den goederenstaat met schepen Becqué, die in Gent verblijft „ten huysse van mijnheer Beyts op de Vrijdag mart”. Neyt verlangt niet Brugge te verlaten, daar hij er „de sorge heeft voor de besonderste meubelen”. Uit de Ieperse brieven van Tandt verneemt hij dat „de provisores stabiel moeten zijn in de refugie” en dat, om naar Brugge te reizen, „den weg niet seceur en is”. Ook heeft Tandt laten weten (6/5/94) „als dat d'abdiye teenemaal in asschen is geleyt, als-

**Centrale Verwarming
Sanitair
Asfaltbedekking**

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/306.52 of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin
Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier: stijl - modern
Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

April 1974

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Planta	1 kg 60	55	5
Solo margarine	1 kg 50	46	4
Zalm extra fancy pink	1/2 d. 55	48	7
Pickles Camp's	2 boc. 46	31	15
Erwten M. Th. extra fijn	1 l. 39,25	33,25	6
Erwten en wortels M. Th.	extra 1 l. 25,50	21,50	4
Princessenboontjes Mount Elephant	1 l. 26	22	4
Weense worstjes Zwan	2 d. 46,50	38,50	8
Sardines	2 d. 26	20	6
Chocolade Jacques	10 repen 52,50	45	7,50

Groenten en fruit Hovenierszaden - Plant-ajunen
Sterke dranken - zoete likeuren - wijnen

ook de volgende hofsteden: die van Domi-cent, dennequin, vidua Seryn, nicolays de schot, vidua dedie, Jacob Wenis, frans criem, de smisse aen den hondspot en het mole-naershuys aen de hoogstaede lynde".

(t vervolgt)

L.T.A.

"Schat wat kost een zoen van jou"

voor de eerste maal
in de streek

FRANCIS

en

M.C. DUFF'S DIMENSION

Zaal "De Lovie"

zaterdag 27 april

Inrichters: DE TOP-KERELS

"Ik ben verliefd"

Proven: de heerlijkheid „de Couthove" (5)

Jacques-François de Sales Mazeman, gestorven in 1790, en niet zoals wij schreven in 1799, had het Couthof nagelaten aan zijn zoon, Jacobus-Franciscus. Die was op 22 april 1802 in het huwelijk getreden met Reine-Aimée de Langhe uit Ieper. Een paar jaren tevoren was diezelfde Jacobus-Franciscus burgemeester geworden van Poperinge, of „maire" zoals men dit alsdan betitelde. Hij was immers in zitting van de „29 Frimaire de l'an VIII" of de 20 december 1799, te Brugge door de Administratie van het Departement van de Leie, aanvaard geworden als Administrateur van de Stad Poperinge, in vervanging van citoyen Rosseeuw. Daar had men er zelfs aan toegevoegd, dat hij zekerlijk als „citoyen ofte burger" doorging, of hij nu van adel was of niet. Hij bleef „maire" van Poperinge tot 11 april 1803 (21 Germinal l'an XI), datum waarop hij zijn ontslag gaf ten voordele van Jean-Joseph Soulié, waarover wij schreven dat hij in het huwelijk was getreden met Marie-Clara van de Goesteene. Het eigenaardige was dus wel, dat Jean-Joseph Soulié de opvolger wordt van zijn eigen stiefzoon.

Doch in deze Revolutietijd was alles mogelijk, en de Mazemans hadden reeds genoeg onder-vonden tot wat de Fransen, de Sansculotten of Carmagnolen zoals men ze in die tijd noemde, in staat waren. In 1794 immers, waar-schijnlijk op zaterdag 15 en zondag 16 maart, hadden zij reeds in Proven lelijk huis gehou-

den. Die zaterdag waren zij naar Proven af-gezakt, komende van uit Loker en Westouter over Watou, en zij hadden de hele dag geroofd. Op Proven-dorp hadden zij de klokken uit de toren gehaald en meegenomen, waarschijn-lijk om er kanonnen van te gieten. De vol-gende dag, een zondag, herhaalde zich deze plundering, en de landlieden die gevlucht wa-ren in de bossen, vonden bij hun thuiskomst hun huisraad vernield of aan stukken gesla-gen, en al wat waarde had weggesleept. Op het Couthof hadden zij eveneens lelijk huis gehouden, de inboedel was er kort en klein geslagen, de meeste meubels waren vernield en buiten gegooid, zodat het ook daar een echte chaos geleeek. De bewoners van het kasteel hadden eveneens hun heil gezocht in de vlucht. Ze waren met paard en „voiture" vertrokken naar Gent toe, beladen en bepakt met geld en goud (gouden geld) en vele waardevolle dingen. Toen, enkele tijd later, de rust wat weergekeerd was in de Westhoek, meende de familie Mazeman het ogenblik ge-komen om terug te keren. Doch dit bekwam hun slecht. Te Menen, waar zij voorbij moes-ten, werd hun voertuig door de Fransen aan-geslagen, en al hun geld en bezittingen die zij met zich voerden, werden door de Volks-commissaris aldaar in beslag genomen, en naar Rijsel overgebracht, alwaar het goud gesmolten werd. Voor dit verlies kregen de Mazemans achteraf geen enkele vergoeding.

ANIMHYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-Ieper bij **WOESTEN**
Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asphalt
- Fietsen

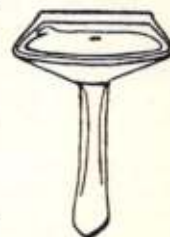
DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING
Steeds vrijblijvend Inlichtingen bij :

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

terwijl zij bovendien nog zware belastingen moesten betalen voor de onroerende goederen die zij bezaten. Dat één van de Mazemans, ondanks deze grote aderlatingen en tegenslagen op financieel gebied, toch nog bereid gevonden werd burgemeester te worden onder ditzelfde Frans Bewind, is een van de vele onwaarschijnlijkheden die wij in die tijd geregeld aantreffen. Voegen wij er echter aan toe, dat rond 1800 de invloed van Napoleon Bonaparte zich overal zal beginnen aftekenen.

J. Gh. H.

CHIRO - PROVEN IN NOOD

AKTIE : PAPIERSLAG

- Wat betekent dit ?

Wel, tijdens de eerste week van de paasvakantie houdt de Provense Chiro een REUZE-papierslag.

- Waar ?

In Proven, Roesbrugge-Haringe, Stavele, Beveren en Krombeke.

- Waarom ?

Om de onkosten van het bivak voor een stuk te dekken, om spel- en sportmateriaal aan te schaffen, enz. . .

- Wat moet U doen ?

Heel eenvoudig : verzamel al uw oud papier en pak dit in ! Op deze manier bewijst U de Chiro een enorme dienst. Dank bij voorbaat.

STEUNLIJST DE IJZERBODE

M. Ryon, Beveren; P. Menu, Roesbrugge; G. Deloz, Beveren; Fam. Regheere, Krombeke; Fl. Ryon, Beveren; A. Demedts, Kortrijk; R. Menu, Proven; J. Behaeghel, Roesbrugge; M. Vandevoorde, Roesbrugge; M. Samyn, Beveren; G. Samyn, Roesbrugge; R. Lanszweert, Stavele; R. Heddebauw, Oostende; J. Vanstrae-seele, Kortrijk; R. Blondeau, Roesbrugge; J. de Cock, Ieper; H. d'Udecem d'Acoz, Proven; A. Laleeuw, Poperinge; V. Deblock, Krombeke; L. Desmyter, Beveren; R. Verduyck, Beveren; A. Verstraete, Beveren; D. Morez, Roesbrugge; E. Boussemaere, Woesten; A. Deprey, Beveren; M. Maes, Roesbrugge; Klooster Roesbrugge; J. Ameloot, Krombeke; E. Top, Langemark; W. Billiau, Roesbrugge; W. Sohler,

Veurne; H. Candaele, Veurne; M. Missiaen, Oostende; A. Pyfferoen, Beveren; A. Clement, Poperinge; L. Spyckerelle, Roeselare; R. Kerckhof, Langemark; J. Top, Langemark; E. H. Degeeter, Proven; R. Gyssels, Roesbrugge; M. Maes, Roesbrugge; A. Neirynck, Roesbrugge; J. Adriaen, Krombeke; Zuster Hindryckx, Reninge; J. Gheysen, Haringe; M. Kinet, Oostende; S. Lefebvre, Proven; E. H. Depuydt, Roeselare; G. Deschrijver, Veurne; R. Rouseeuw, Roesbrugge; G. Develter, Brugge; P. Recour, Haringe; L. Stroom, Stavele.

Totaal ontvangen per 31.3.'74 : 3.510 fr.

Boek van Georges Candaele

Reeds 109 intekenaars op het boek „Al weerskanten van de Schreve“. Men kan nog vóór-intekenen tot 30 april a.s. door storting van 150 fr. op postrekening 000-0904677-55 van de Drukkerij-Uitgeverij Schoonaert te Roesbrugge. De namen van de vóór-intekenaars worden in het boek afgedrukt.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Kristof Baes, z. v. Johan en Magda Monkerhey (Stavele).

Overlijdens

- Marcel Barroo, echtg. v. Eliza De Molder (Beveren).

- Flavie Vandamme, echtg. v. Maurice Forez (Stavele).

Huwelijken

- Gilbert Delporte van Zillebeke met Rita Coevoet van Stavele.

- Joris Matten met Marijke Lanszweert, beiden van Stavele.

BIBLIOTHEEK STAVELE-BEVEREN

De Openbare volksboekery, gevestigd in de H. Hartzaal is iedere zondag van 9.30 u. tot 11.30 u. open. Meer dan 1.000 boeken staan er ter beschikking van groot en klein. Zowel de laatste nieuwigheden als oude graag gelezen titels (De Vlaschaard, Pallieter, De pastoor uit de bloeienden Wijngaard, de Witte, enz.) staan er voor U klaar.

Spaar VEILIG

Spaar ZEKER

Spaar ONDER

STAATSWAARBORG

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watouseweg 1 8994 PROVEN

Tel. 057.303.39

NMKN

303.26

ASLK

302.58

LAATSTE NIEUWE AANWINSTEN :

- *Marijtte Gijzen* - A.M. De Jong

Het boek waarop het graaggezien TV feuilleton gebaseerd is.

- *Vijftig aan de wand* - Frans van Isacker

Een diep menselijk verhaal waarbij de lezer zich met de schrijver verbonden voelt in zijn verlangen naar waarheid, gerechtigheid en hogere menselijkheid.

- *Haaien op de kust* - Fred Germonprez,

de schrijver uit onze Westhoek.

Een verhaal van de groei en de uitbuiting van onze kust.

- *Capriolen van Capiau* - Walter Capiau

De fratsen van Capiau, gepresenteerd in het populaire radioprogramma „Capriolen“ van BRT 2 worden in dit boek weergegeven.

De bibliothekaris : Leo Lepee.

- schoenen voor groot en klein
- bottines
- laarsjes
- pantoffels
- muiltjes

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND APRIL

Gaaibolling

Roesbrugge, zondag 21 april te 15 u.
bij Georges Berquin : Gaaibolling voor alle liefhebbers.

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND

Roesbrugge, in „De Gouden Arend”
Biljartavond.

Kaarten

Roesbrugge, dinsdag 9 april
bij J. Gunst. Vrije kaart „Derde Leeftijd”.
Beveren, „t Boerenhof”, donderdag 18 april
14 u. : Gezellig onderonsje & kampioenkaarting
voor de leden van de 3e Leeftijd.

Roesbrugge, dinsdag 23 april
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd”

HARINGE, in de ZUSTERSSCHOOL
zondag 28 april
's voormiddags van 9 u. tot 13 u.
's namiddags : van 16 u. tot 23 u.
KOEKEKAARTING (maat naar keus)
Ten voordele van de zwemmende jeugd.

Dansavonden

Roesbrugge, Zaal „De Gouden Arend”
zaterdag 6 april : T-Dansant
ingericht door Volleyball Roevo.

Roesbrugge, Zaal „Kristen Volkshuis”
zaterdag 20 april te 20 u. : T-Dansant
ten voordele van de Plaatselijke Brandweer.

Proven, Zaal „De Lovie”, zaterdag 27 april
„Francis en M.C. Duff's Dimension”
ingericht door de Top-Kerels.

Schietingen aan de liggende wip

Roesbrugge, maandag 8 april
bij J. Gunst.

Krombeke, zondag 21 april
bij G. Cappoen.

Haringe, zaterdag 27 april
bij J. Boury.

Roesbrugge, zondag 28 april
bij J. Gunst.

Toneel

PROVEN, Zaal DE LOVIE,
maandag 15 april te 20 u.
„Leintje Martijns begint haar leven”
door het Volkstoneel
voor Frans-Vlaanderen.
Ten voordele van
het Revalidatiecentrum „De Lovie”.
Inkom : 60 fr.

Chiro - Proven

Proven, Zaal „Sint-Elooi”,
zondag 7 april te 19 u. : Ouderavond
verzorgd door de Chiro-jongens

Kleinkunstavond

Proven, Zaal „St.-Elooi”,
zondag 21 april te 19.30 u. : Kleinkunstavond
met Willem Vermandere, inrichters : DF-KLJ.

Krombeke - Grote vermakelijkheden

Krombeke, in de Parochiezaal, zaterdag 6 april
grote vermakelijkheden met o.a. : reuze kaas-
bolkaarting, vogelpik, bolling door de uil, teer-
lingbak, ten voordele van de jaarlijkse Paar-
dekoersen.

Bertennest

Zondag 7 april, te 7 uur stipt, vertrek per auto-
bus vanuit 't Bertennest te Roesbrugge naar
de „Bormsdag” te Merksem-Antwerpen. Prijs
autobus 100 fr, maar inschrijving vooraf in
't Bertennest of langs Tel. 056/756.55

Dinsdag 9 april tot Pasen, „Goede Week-
werkkamp” in 't Bertennest te Roesbrugge
voor plaatselijke „Bertennesters” en Berten-
nestvrienden uit gans Vlaanderen.

Zaterdag 20 april te 15.30 u., vertrek aan 't Ber-
tennest naar de Jozef Tillie-herdenking te
Steenvoorde, m.m.v. Wido Boureel.

Zondag 28 april te 9 u. vertrek aan 't Berten-
nest naar het Eeuwfeest Cyriel Verschaeve
te Ardooe.

Orgelmuseum te Koksijde

Op zaterdag 13 april opening van het unieke
Orgelmuseum te Koksijde, R. Vandammestr. 45
Dit museum is toegankelijk voor het publiek
vanaf zondag 14 april, en bevat een 60-tal
orgels o.a. Mortierorgels, Decap, enz.

TE KOOP

SCHOON en GERIEVIG WOONHUIS
gelegen : Krombekestraat 3, Stavele.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

*Ze hebben ons weken lang wijsgemaakt dat
het na de verkiezingen anders zou worden,
maar tot nu toe is er niet veel van te merken.*

*Ik hoor nog hun woorden : een stevige koali-
tie; een premier met gezag; een bekwame
ploeg aan de leiding. Veel beloven en weinig
geven...*

*'t Enige verschil zit hierin dat vóór de ver-
kiezingen de politiciers niet weg te slaan wa-
ren van het TV-scherm, waar ze nooit zend-
tijd genoeg ter beschikking kregen en waar
ze klaar en duidelijk, met hoge stem en brede
gebaren, nauwkeurig omschreven wat ze voor
ons zouden doen. Ze lieten zich fotograferen
en interviewen in hun wagen, op straat, op
het werk en zelfs in de huiskamer, met het
jongste kind op hun knieën. Nu integendeel
moeten ze door de reporters bijna in een hin-
derlaag worden gelokt. Van de oude vitaliteit
is er nog weinig te bespeuren. Ze zijn schuch-
ter geworden en zitten er verveeld bij, laten
de woorden uit hun mond halen en vertellen
stil en bedachtzaam slechts vage algemeen-
heden. Ongelooflijk hoe een mens in enkele
dagen kan veranderen.*

*Omdat de partijen het niet eens kunnen wor-
den over abortus en andere troebele proble-
men en daarbij vrezen voor financiële moei-
lijkheden, moet de boel maar voortdraaien
zonder chauffeur! Dat ons geld waardeloos
wordt, dat we elke week een ander biljet bin-
nenkrijgen om te betalen en dat ons land on-
bestuurbaar wordt, dat laat hen koud! Van
koude gesproken, mijn mazouttank is bijna
leeg en mijn leverancier staat zonder voor-
raad. 't Wordt tijd dat men te Brussel zich
serieus met die kwestie gaat bemoeien. Als
het niet vlug beter wordt zullen we de een
of de andere dag één van de zeven sacra-
menten kwijtspelen en hangt er in ons kerk-
portaal volgend bericht : „Voor de H.-Olie
zich wenden tot de pastoor van Cappeltje,
voorraad hier uitgeput”. Als een mens heel
zijn leven zijn best gedaan heeft riskeert hij
nog de hemel te mankeren door gebrek aan
olie.*

Gosien toep

Pol

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming
en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

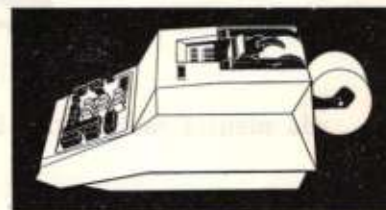
André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

B.T.W. - BEREKENINGEN
ZONDER PROBLEMEN ...

Multisumma 20

Automatische, drukkende ver-
menigvuldigingsmachine. Het
is een beroepsmachine, onmis-
baar in banken, administraties
en kasburelen.

VERKOOP EN HERSTELLING :

BUREAUMACHINES

VAN SEVENANT

Ieperstraat 64, POPERINGE

Tel. 057/338 45

HET GRONDKREDIET

VAN BELGIE

Oudste Hypotheekmaatschappij (1835)

Hoogste Interesten
Discrete afhandeling
Sparboekjes
Obligaties
Leningen

wendt U in volle vertrouwen tot

Mevr. DEROO-CAPPOEN Maria

Poperingestraat 25 KROMBEKE

Tel. 057/401 38

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44
Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14 ROESBRUGGE
Tel. 306 16

HEREN:
Kostuums: grote keus
Modebroeken: nieuwe snit
Regenmantels - Sportvesten
Pull's: platte- of rolkraag (shetland)
Hemden en Sporthemden
Lévis broeken (speciale, lange benen)
DAMES: - Kleedjes - Rokjes
- Bloezen - Pull's
KOM ZIEN
Mooie artikels voor jongens en meisjes
Specialiteit: huwelijk en rouw
Statiestraat 14:
Stoors en overgordijnen
Dekens - Lakens
Zegels: Valois en Gezinszegels.
Maandag gesloten

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Paster Goemaeghe van Westvleteren was leelijk verachtend met zijn huisbezoeken dat hij nog te doen hadde op zijn prochie. 't Was zijn gewoonte van in de loop van 't jaar bij elk van zijn prochianen è keer „gedag“ te gaan zeggen. In 't voorjaar en in de zomer deed hij nu en toen è plekke in 't dorp zelve. Maar achter de kerremesse, dat wos toen ol half september, begon hij zijn ronde te doen te boere...

- Horkt è keer Mélanie, zei de paster tegen z'n maarte, binst dat 't nog è schonen dag is gaan 'k vandaage 't verste ende van den paterhoek gaan doen.

- Ja, ja, ruttelde Mélanie, en ga maar è beetje tiedelijk deure achter de noene, want de dagen zijn ol stief è kort en je moet d'r op peinzen dat er geen lucht aan joen velo is. Nu, rechtuut achter den noene wos de paster in vulle vitesse vertrokken ol de paters op en tegen dat 't half achternoene wos had 'n hij al vier plekken gedaan.

- 't Gaat gelijk lukken bakken, peinsde de paster in z'n eigen als 'n hij bij d' hofstee van Mielten Leupe aanlandde. Maar dat 'n wos daar geen reuke van lukken bakken die ol-metnekeer in z'n neuze kittelde... 't wos gelijk van gebrand strool... De paster moeste oek geen twee keren snoffelen om te weten wuk dat dat betekende.

- Z' hebben hier garantie hulder zwijn dood gedaan, monkelde hij in z'n eigen, binst dat 'n zijn velo tegen de gevel zette. Achter dat 'n nog eerst è keer z'n neuze gesnoten hadde, stak hij voorzichtig de voordeure open. De boerinne kwam djuuste uut den achterkeuken, omdat ze den hond hadde horen bassen.

- O, meneere paster, zei ze è beetje verbouwereerd, zet je zeere... maar je meugt er niet veele op letten dat 't hier ol overende staat, 't komt omdat we geslegen èn vandaage...

- Doe je? lachte de paster stief vriendelijk, en hij liet hem traage in de zetel zakken... en is 't nog è beetje de moeite weerd...?

- Kom maar è keer kijken, meneere paster, riep de boer die bezig wos in den achterkeuken. De paster 'n liet hem dat geen twee keren zeggen.

- Wel, wel... dat is olgelijk è zegen van Onzen Heere voor julder, bofte hij, vul bewondering voor dat groot zwijn dat daar gevierendeeld hing.

- Bekijkt dat è keer, 't vet ligt er bijkans è vuust dikke op... è schoone kotelette daarvan... 't is om 't water in je mond te krijgen ols je d'r op peinst.

- Da zou 'k wel geloven, lacht de boer oolijk, want hij voelde waar dat de paster naartoe wilde... Maar 'k gaan ik joen è keer è vrage stellen, meneere paster... weet je glij 't verschil tusschen mijn zwijn en Onzen Heere? De paster was op 't zelfde moment gelijk uit zijn lood geslegen... Zeg è keer, je ga glij olgelijk Onzen Heere niet vergelijken aan joen zwijn zeker, vermaande de paster.

- Neen, neen ik, lachte de boer, 'k vragen djuuste 't verschil!

- 'k Weet 't niet, antwoordde de paster è beetje kort.

- 't Is pertank stief simpel, wei meneere paster, zei de boer. Kijk, Onzen Heere is gestorven voor ol de menschen, en me zwijn is gestorven voor mijn en m'n wuuf olleene...

KWAAK

UW VERTROUWEN WAARD

de nieuwe reeks 1974 DIEPVRIES en FRIGO is voorradig

UW VERDELER:

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 14-16 8990 Roesbrugge Tel. 057/303.79 P.C. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de gemeenten:

Roesbrugge-Haringe

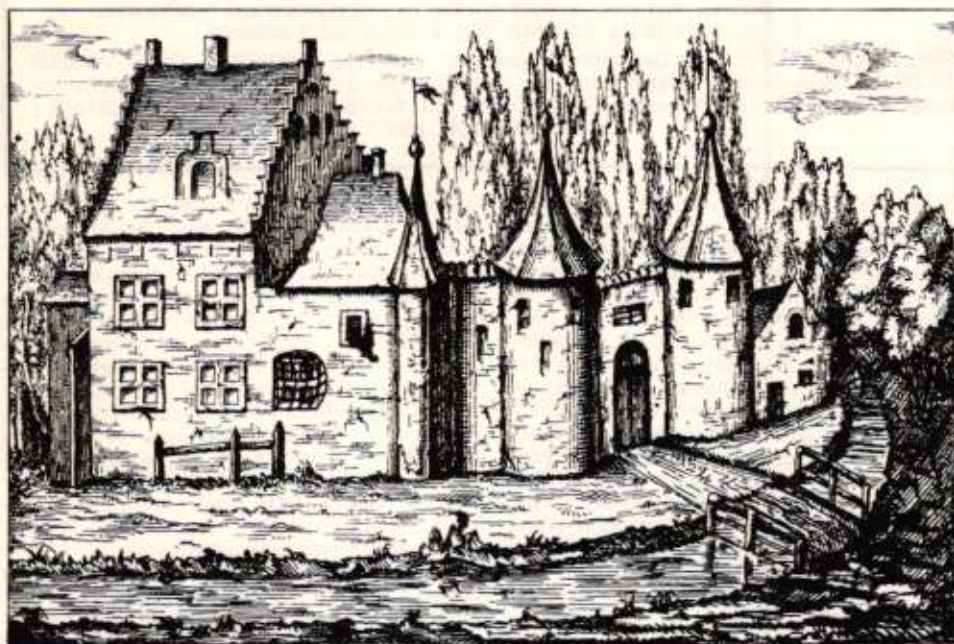
Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

op 2100 ex. verspreid met de post.

HET BLAUWHUIS TE HARINGE

1. De heren van Gistel

Tekening van het BLAUWHUIS, omstreeks 1730

Had men voor veertig, vijftig jaar te Haringe moeten vragen naar het Blauwhuis, dan zou ieder kind u de herberg „In het Blauwhuis“, betrokken door René Dewickere (nu Maurice Dewickere) aangewezen hebben. Moest men dit nu vragen dan zou het merendeel het antwoord schuldig blijven. De herberg ontleende haar naam aan het nabijgelegen Blauwhuis, waarvan nog een deel bewaard bleef en blijft in het huis van Remi Bonnez-Deprey.

Op meerdere plaatsen kwam vroeger een blauwhuis voor. Moesten wij het *Woordenboek der Toponymie* van Dr. Karel de Flou eens naslaan, wij zouden er tientallen aantreffen. Voor onze streek kunnen wij vernemen het blauwhuis (of het oud hof en heerlijkheid) van Watou en dit van Wulveringem. De naam werd gegeven naar het zeldzaam „schalledak“ dat die huizen bedekte, in een tijd dat algemeen het stroodak nog in voege was. Er is zelfs een dorp in Frans-Vlaanderen dat Blauwkapel genoemd wordt. Het moet een van de eerste kerken gehad hebben met schalledak. Het gaat om Weemaers-cappel bij Kassel. Vroeger waren de gewone dorpskerken gedekt met stro, de grotere stadskerken met lood. Het is het aantekenen waard dat men in de grensstreek spreekt van blauwe pannen op een huis, in plaats van zwarte.

't Huus van plaisance

Emile Vanden Bussche in zijn *Histoire de Rousbrugge-Haringhe* (Gent 1866) weet niet veel te melden over het Blauwhuis te Haringe. Het komt hierop neer: ten oosten van het kerkhof, te midden van een weide, op een plaats waarond heel wat verhalen en legenden bestaan, stond vroeger een heerlijke woning behorend aan het huis van Gistel en gebouwd omstreeks 1537. In het archief van deze familie wordt het genoemd „t Huus van plaisance“. Heden is het maar een puin dat men het Blauwhuis noemt (blz. 183). Daarnaast geeft hij een afbeelding naar een tekening gemaakt door Ant. Vanpeperstraete, ca. 1730. Waarom Vanden Bussche bij de ondertitel het jaartal 1690 schreef is voor ons een raadsel.

Op een andere plaats (blz. 31) wordt de toestand ervan als volgt beschreven: ten oosten van het kerkhof ziet men nog muren die zwart geworden zijn door de tijd en de rook; een dak met schaliën gedekt en een wal met vuil zwart water. Het zijn de laatste resten van het kasteel der familie van Gistel gebouwd ca. 1537, die men het Blauwhuis noemt.

Naar opzoekingen die wij vroeger deden en publiceerden in *Westvlaamsch Archief*, een

bijblad van *Biekorf*, 1939, onder dezelfde titel als deze bijdrage, was de familietwijg die in Haringe uitschoot en afstierf, ontsproten aan de Ekelbeekse tak, die rechtstreeks haar levenssap ontving van de edele stam te Gistel.

De familie van Gistel

Wouter van Gistel, ridder, heer van Ekelsbeke, Ledringem, de Mote en Proven overleed op 1 september 1457. Hij was gehuwd met Marie van Haveskerke, dochter van Lodewijk, heer van het hof ten Broeke (leenhof te Oostvleteren, Westvleteren en Reninge) en van Margriete van Heule (heerlijkheid te Oostvleteren) vrouw van Oostvleteren, die beide begraven werden in de kerk van Eversham (Stavele). Maria van Haveskerke overleed op 1 april 1475 en ligt bij haar man begraven te Ekelsbeke. Samen wonnen zij vijf kinderen. Benevens deze had Wouter nog een bastaardzoon Symphoriaan, die de stamvader werd van de tak die Haringe bewoonde.

Deze Symphoriaan (I) van Gistel, schildknaap (hij was geen ridder), huwde met Maria van Bambeke, die gronden en goederen bezat te Haringe. Bemerkt dat wij hier het woord Haringe gebruiken in de zin die het toen had nl. de parochie en later gemeente waartoe Roesbrugge (tot 1857) behoorde.

Symphoriaan (I) en Maria hadden als zoon Joos (I) van Gistel, bijgenaamd van Ekelsbeke, schildknaap, heer van Zwynlande (leen-goed te Bollezele) en van Zegerskapel. Deze Joos was waarschijnlijk de eerste die Haringe bewoonde. In 1486 was hij landhouder van Veurne en van oktober 1488 tot januari 1489 hoogbaljuw der stad en kastelnij Veurne. Als dusdanig was hij „capitein van de sterk(t)e van Roedsbrugge“ waar hij de doorgang over de IJzer moest bewaken. Joos (I) was gehuwd met Philipotte van Hoymille, die samen met hem in de „noortcapelle“ of O.L. Vrouwekerk van de kerk te Haringe begraven ligt. Hij stierf op 4 september 1503; zij op 22 april 1509.

Joos (I) en Philipotte hadden meerdere kinderen o.a. Joos (II) die volgt en Eleonora van Gistel. Deze laatste was eerst gehuwd met Georges Oye die overleed op 14 maart 1499. Zij hertrouwde in 1505 met Willem van Bampoele, schildknaap en landhouder van Veurnambacht. Willem overleed te Krombeke op 1 juni 1559, Eleonora op 3 februari 1569. Beiden liggen begraven in de kerk van Krombeke, waar hun grafsteen nog bewaard wordt, ingemetseld in de traptoren naar de klokzolder. Eleonora van Gistel schonk ca. 1560 aan de kerk het laatste venster (noorderbeuk) waarin boven haar wapen voorkomt, evenals het venster in de kruisbeuk waar vier wapenschilden herinneren aan haar familie. Deze vensters en wapenschilden werden verleden jaar vernieuwd.

Joos (II) van Gistel, ook genoemd van Ekelsbeke, was heer van Zwynlande. Waarschijnlijk volgde hij zijn vader op als kapitein te Roesbrugge want hij werd op 3 juli 1509 belast „de Praghenaers ende Egipsieners doe wesende te Roetsbrigghe, te gheleiden ende convoieeren buyten de casselrye (van Veurne)”. Men had dus in die tijden ook reeds last van Bohemers en Zigeuners. Joos (II) huwde met Jossine van de Korte Wilde (heerlijkheid te Watou). Uit hun huwelijk zijn ons twee kinderen bekend: Symphoriaan (II) en Cornelia van Gistel. Deze laatste huwde met Daniël Retaelder, waarvan we weten dat hij in 1561 te Haringe woonde.

Symphoriaan (II) van Gistel, schildknaap, heer van Zwynlande en Soisacker, een leengoed afhankelijk van Oudenhove, gelegen te Oud-Berkijn, huwde eerst met Adriane de la Viefville, dochter van Filips heer van Steenvoorde. In 1559 was hij gouverneur van Duinkerke. In 1564 woonde hij te Roesbrugge „op de westzijde van de calchie tusschen marc ende de harynckstraete, aboutterende van noorden jehens den gront van de herberghe ghenaemt den gouden leeu, happende ten noord westhoucke noortwaert tot de hoydreve ...ende metten westeinde in d'oude vesten van Rousbrugghen”. De herberg „De Gouden Leeuw” werd afgeworpen voor het bouwen van het huidige gemeentehuis - te Roesbrugge-Haringe zeggen ze meestal stadhuis! - dat ook gedeeltelijk (zuidkant) gebouwd is op de plaats waar vroeger het huis der heren van Gistel stond. Symphoriaan was op dat ogenblik „stathouder particulier van mynen heere den upperjagher van Vlaenderen int quartier van Vuene, Vuereambacht, Poperinge, der acht prochien van Vuereambacht metten uppendantschen ...”. Nog in 1571 staat hij genoteerd als een van de hoflandpachters van Roesbrugge. Waar en wanneer hij gestorven is blijft ons onbekend.

Als zoon en opvolger had Symphoriaan (II) Filips van Gistel, schildknaap, heer van Zwynlande en Soisacker. Hij huwde in 1594 met Maria van Halewyn, dochter van Jan, heer van Voxvrie (leengoed te Poperinge). In 1595 kochten zij het „Blauwhuus ofte Huus van Plaisance” in Haringe dat ze gingen bewonen. Na de godsdienstberoerten zette Filips de taak verder van zijn voorouders in het verdedigen van zijn parochie: op 12 juli 1600 moest hij de hulp inroepen van „wel gewapende mannen” uit Watou „omme dat passage van Roodsbrugghen” te helpen bewaken. Filips stierf in juni 1601. Toen in 1628, om de

geldelijke nood van het land te verhelpen, men genoodzaakt werd verschillende parochiën uit de kastelnij Veurne te verkopen, werd Haringe aangekocht door de weduwe Maria van Halewyn voor 26.642 guldens, 12 schellingen. Zulk een maatregel zal ons niet verwonderen als wij weten dat na de godsdienstberoerten (1566-1584) in Veurnambacht niet minder dan 16 parochies totaal onbewoond en verlaten waren. Hieronder bevonden zich Haringe, Proven, Stavele, Oost- en Westvleteren, Reninge en Gijverinkhove. De verkochte parochies werden enkele jaren nadien door het magistraat van de kastelnij terug opgekocht, alleen Stavele uitgezonderd. Wanneer Maria van Halewyn gestorven is, blijft ons onbekend; zij fondeerde in de kerk van Haringe een eeuwig jaargetijde. Haar oudste zoon en opvolger was:

Jan van Gistel, ridder, heer van Zwynlande, Soisacker, Voxvrie, Parie, Fonteyne, en van Pradeel na de dood van zijn broer Adriaan, gestorven op 10 april 1651. Jan was keurbroeder der stad en kastelnij Veurne. Hij overleed 14 dagen na zijn broer, op 24 april 1651 in zijn kasteel Parie te Steenbeke (bij Hazebroek). Zijn lijk werd naar Haringe overgebracht om er bijgezet te worden in de fami-

liekelder, aan de rechterzijde van zijn broer Adriaan. Deze grafkelder, zoals hoger gezegd, was gelegen in het O. L. Vrouwkoor, ongeveer vóór de communiebank. Men dient er echter rekening mede te houden dat pastoor Brueneel de communiebank meer achteruit heeft doen plaatsen, zodat deze nu ongeveer boven de begraafplaats moet voorkomen. Volgens Vanden Bussche werd deze grafkelder in 1744 geopend om er kostbaarheden van de kerk in te verduiken. Men zou er dan een loden plaat gevonden hebben waarop de namen en titels gegrift waren van allen die daar begraven liggen. Deze plaat ging intussen verloren. Bij de bevoering van de kerk in 1760 werd het grafzerk verwijderd. Toen in 1862 de huidige kerkvloer werd gelegd, had Vanden Bussche die zijn geschiedenisboek aan het samenstellen was, graag eens de kelder opengegraven. Er werd op zijn verlangen niet ingegaan. Volgens het testament van Jan van Gistel moet in de kerk van Haringe ten eeuwen dage een jaargetijde gecelebreerd worden tot zijn zielerust en die van zijn grootouders, ouders en broer. Jan was het laatste lid van zijn geslacht; met hem verdween de familie van Gistel uit Haringe.

A. Deschrevel

ZONDAG 12 MEI 1974

3e LENTEMARS

VOOR NATUURLIJK EN MENSELIJK LEVEN

tegen de derde wereldoorlog:
met - scheikundige vergiftiging en bevuiling
- kindermoord of vruchtafdrijving

Alle jonge en gezonde krachten versterken het

NIEUW IJZERFRONT VOOR NATUURBESCHERMING

WEGWIJZER: 10.30 u. Terdeghe - 11.45 u. Steenvoorde - 14.00 u. Abele (Z. VI.)
16.00 u. Poperinge - 17.00 u. Proven - 17.30 u. Roesbrugge (W. VI.)

KONTAKTADRES: BERTENNEST, Bergenstraat 29, Roesbrugge - Tel. 057/302.08

TREFPUNT VOOR HEENREIS: om 9 u. aan 't Bertennest Roesbrugge.

om 9.15 u. Gemeentehuis Proven

Onderweg kan men steeds aansluiten; mondvoorraad meenemen.

Na de mars langs dezelfde weg weerom autobusdienst.

Slot: NATUURHAPJE in 't Bertennest, alwaar de nieuwste KLEURDIA'S OVER VOGELS IN DE NATUUR worden aangeboden door burgemeester d'UDEKEM d'ACQZ, provinciaal raadslid en gewestelijk voorzitter Davidsfonds, DIE GANS DE LENTEMARS MEESTAPT!
EN GA JIJ OOK MEE?

SPAARKAS
ippa

n.v. - private spaarkas opgericht in 1903

Voor een voordelige plaatsing,
voor alle krediet
en voor tijdsparend dienstbetoon
kan U in vertrouwen terecht bij:

Robert LEPÉE, Hoogstadestraat 9 - Beveren-IJzer
Mej. DENYS, Krombekeplein 24 - Krombeke - Tel. 402.50
Magda PRINZIE, Watoustraat 25 - Proven - Tel. 302.58
Gerard DELPLACE, Krombekestr. 3 - Roesbrugge - Tel. 307.56
Mevr. Wilfried LAUREYS-COEVOET, Zwanestraat 7 - Stavele

➔ Als het om geld gaat: IPPA

NIEUW!

SUPER GASOIL
VERWARMING

Een „TOTAL” nieuwe samenstelling van gasoil
Geen problemen meer met uw mazoutkachel
meer calorieën
minder verbruik
geen rook
geen roet of vette aanslag

FRANS VERMEERSCH
Watoustraat 33 - 35
PROVEN

Tel. 304.13

DANSEN, BALS en ORGELS

Als het jonge volk van tegenwoordig wil dansen, dan heeft het niet veel moeite om hiervoor een gelegenheid te vinden. Zelfs hier in de Westhoek wordt er elke zaterdag- en zondagavond wel ergens een bal of een T-dansant, zoals men dat nu heet, ingericht. Maar veertig of vijftig jaar geleden was dat iets anders: twee of drie avonden op het jaar, met de kermis. Aanvankelijk, bij gebrek aan een geschikte zaal, in een tent. Onze mensen waren zodanig met die toestand vertrouwd, dat „tent“ en „bal“ hetzelfde begrip uitdrukten en dat men jaren nadat er een danszaal voorhanden was, nog altijd sprak van naar de „tente“ gaan. De huwbare jonge meisjes die op kermiszondag eerst naar de vespers en 't lof waren geweest, mochten toen, gechaperonneerd door vader en moeder, naar 't bal. In de hoogmis had de pastoor er nog eens speciaal de nadruk op gelegd hoe bij het dansen het zesde en het negende gebod in het gedrang kwamen. Hoe kleiner de parochie, hoe harder de pastoor te keer ging. Daardoor waren de vaders en de moeders des te meer op hun hoede. Ze stelden zich in de „tent“ zodanig op, dat ze de hele avond de dansvloer goed in het vizier hadden, terwijl ze met argusogen nagingen of de deugdzaamheid van hun dochters niet werd belaagd. Niettegenstaande alle herderlijke vermaningen wilden ze hun kinderen niet thuis houden, want het kermisbal was de grote gelegenheid om „in kennis te komen“. Wie na de kermisdagen geen lief had, was meestal weer voor een jaar uitgeteld.

De dansen lagen in die tijd nog in de plooi van „la Belle Epoque“, waarin mazurka, polka en wals overheersten. Toen in het begin van de dertigerjaren Mistinguett de charleston lanceerde werd dat vreemde benengezwaai maar wantrouwend overgenomen. Wat de dansmuziek betreft, op onze buitengemeenten beschikte men natuurlijk niet over de gepaste dans- en kamerorkesten - strijkinstrumenten waren er niet eens voorhanden - terwijl orkestjes zoals men er nu heeft, met clochardachtig opgetuigde jonge mensen, die over gitaren krassen en bronsgeluiden uitstoten op de kadans van oerwoudfeestviteiten, niet bestonden en ook niet de minste kans hadden. Men was gesteld op rithme en muziek! Al had men misschien nooit van de Strauss-dynastie of van Offenbach gehoord, hun „eewige“ walsen werden bijzonder gewaardeerd.

Alle moeilijkheden inzake orkest en muziek werden opgevangen door de toen fel geapprecieerde Mortier-orgel, opgesteld door firma's die er een stiel van maakten bals op te luisteren. Deze Mortier-orgels waren voorzien van grote demonteerbare barokke facades, met kleurige houten beeldautomaten, die met stramme leden en bibberende gebaren het rithme accentueerden. Langs grote geperforeerde plooi boeken, die er nog met de hand werden doorgedraaid, brachten zij de populairste stukken in grote bezetting, met een alles overstemmende tonaliteit.

Uit de geschiedenis van het orgel

De oorsprong van het orgel is te zoeken bij de herders- of pansfluit, bestaande uit verschillende aan elkaar gebonden fluitjes van diverse lengte, die stamt uit legendarische tijden. Omstreeks 260 jaar vóór Christus werd door de Griekse mechanicus Ktesibos, die in Alexandrië werkzaam was, een mechanische pansfluit uitgevonden die lucht ontving door middel van waterdruk en werd bespeeld door middel van een klavier; het was

de vroege voorloper van het zg. Wurlitzer-orgel. Achteraf genoot dit instrument grote populariteit onder de Romeinen. Tot de 6de eeuw bleef het in West-Europa in gebruik, om tijdens de Volksverhuizingen geheel te verdwijnen. Alleen in Byzantium bleef het stand houden en van daaruit kwam het een paar eeuwen later terug naar het Westen. Pepijn de Korte ontving in 757 een dergelijk instrument van de Oostromeinse keizer Constantinus Ikonoklastes en in 812 schonk een andere Byzantijnse keizer, Michaël I Rhangabe, een orgel aan Lodewijk de Vrome. Deze werd in het paleis te Aken opgesteld en werd er al spoedig door de monniken nagemaakt. Hiermee was de grondslag gelegd voor de Westeuropese orgelbouw, die aanvankelijk uitsluitend in de kloosters, voornamelijk door Ierse en Angelsaksische monniken, werd beoefend. In de renaissance heeft het orgel reeds een groter verspreiding gevonden en in vele Italiaanse parken stonden automatische waterorgels opgesteld.

Van een min of meer regelmatige vervaardiging van automatische orgels kon echter pas worden gesproken toen in de tweede helft van de 18de eeuw de zg. Flöten-Uhren werden gebouwd in Duitsland en Oostenrijk. Toen ontstonden ook de oudste bekende echte draaiorgels, de zg. kanarieorgels of serinettes, die gebruikt werden om zangvogels te stimuleren. Zij werden vooral in Mirecourt, in de Vogezen, vervaardigd.

De oudste bekende afbeelding en beschrijving van een straatorgeltje stamt uit Rome en dateert van 1722. Buikorgels kwamen op de markt toen Ignaz Bruder (1780-1845) in het Schwarzwald zich daarop ging specialiseren. Zij werden het geliefkoosd instrument van bedelaars en straatventers die zelf van elke muzikaliteit gespeend waren.

De eerste kermisorgels verschenen rond het midden van de 19de eeuw en waren meestal op wielen geïnstalleerd om gemakkelijk van de ene plaats naar de andere te worden gebracht. Achteraf begon men voor de zaalhouders echte dansorgels te vervaardigen.

Wij zijn een land van orgelbouwers

In 1882 begon Louis Hooghuys te Geeraardsbergen met de bouw van cilinderorgels, hij specialiseerde zich vooral in het vervaardigen van kermisorgels en verrichtte op dat

gebied belangrijk pionierswerk. In de jaren 1900-1914 ontwikkelden zich geleidelijk drie verschillende typen: de straat-, kermis- en dansorgels. De meest produktieve fabrikanten in die periode waren Bursens en Th. Mortier te Antwerpen en de Gebr. Decap te Hoboken. Maar daarnaast hadden we nog tal van bekende orgelbouwers: Koeningsberg, Steenput, Verbeek, Danneels, De Vreese. Toen was ons land het centrum van de boekorgel-industrie van heel Europa, al dient hieraan toegevoegd dat de Belgische orgelbouwers zich voornamelijk bezig hielden met het vervaardigen van dans- en straatorgels. Verreweg de grootste en belangrijkste dansorgelfabriek was die van Th. Mortier.

Rond 1930 werden vooral bij de gebroeders Decap, P. Verbeek en De Vreese panelen aangebracht met levensgrote figuren erop geschilderd, waaraan heel wat orgels hun naam ontleenden.

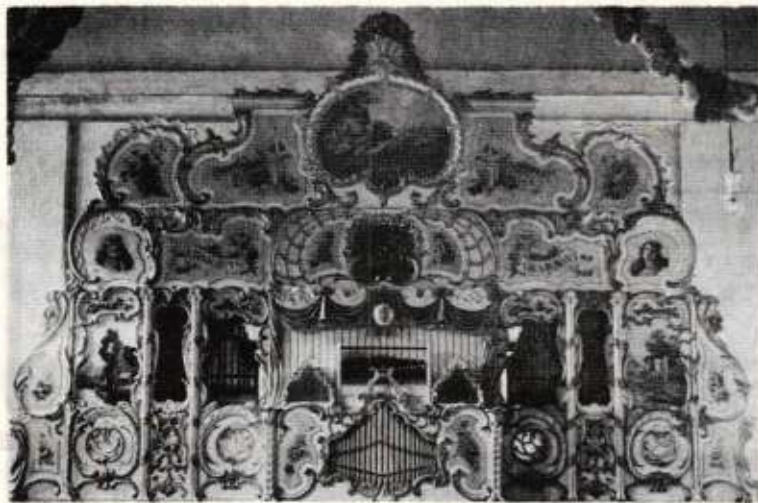
Na 1945 werd de regelmatige productie van straat-, kermis- en dansorgels niet meer hervat, men was een andere cultuurperiode binnengestapt. Wel worden nog steeds door de firma Decap moderne caféorgels gebouwd, maar ze hebben hun sprookjesachtig voorkomen verloren en de oude mechaniek is vervangen door elektronische spullen.

Het orgelmuseum te Koksijde

De orgels, die feeërieke muziekmeubels, zijn verdongen door de juke-boxes, hi-fi-installaties en dubieuze orkestjes. Zij zijn tot de geschiedenis en de folklore gaan behoren: ze vinden dus hun plaats in het museum! Deze musea zijn niet alleen in het buitenland te vinden, immers, op 13 april jl. werd in de R. Vandammestraat 45, te Koksijde ons eigen „Nationaal Orgelmuseum“ officieel geopend. Initiatiefnemer is de h. Daniël Dagraed die vele jaren heeft besteed om deze verzameling aan te leggen. Zij omvat ongeveer 60 orgels, waaronder 4 Mortierorgels, twee boekorgels van de Gebr. Decap, drie orkestionorgels van Bursens, drie elektrische piano's, vervaardigd door de Gentenaar P. Eick, naast nog tal van buitenlandse stukken van verschillende typen en makelij.

Deze benijdenswaardige verzameling, trekt nu reeds een grote menigte bezoekers: niet alleen rasechte liefhebbers, maar ook de velen die heimwee hebben naar hun jeugd en de jongere generatie die kennis wenst te maken met dat hoog geprezen tijdperk, uit grootmoeders jeugd, dat men niet helemaal ten onrechte „la Belle Epoque“ heeft genoemd.

R.A.B.

Het Orgelmuseum te Koksijde is open van Pasen tot einde september. Toegang 25 fr. (kinderen 10 fr.).

Het Klooster van Eversam 1091 - 1794

LIKWIDATIE VAN DE EVERSAM-ABDIJ (2)

Eversam en de Franse Revolutie

(vervolg)

Die inlichtingen van Tandt waren gebaseerd alleen op „van horen zeggen“. Wanneer echter later hij een beter overzicht heeft over de vernielingen, aangericht door de Fransen, maakt hij (na 24.5.1794) - met het oog op de op te stellen goederenstaat - de volgende inventaris op:

Totaal afgebrand:

Stavel: hofstede Eugene Hennekin, 27 gemeten (nu: bedrijf Julien Beddeleem)

hofstede Jacobus Domicent, 30 gemeten 44 1/2 roen

smisse Carel de siere, 100 roen (gelegen rechtover de gewezen herberg „De Hondspoot“)

Hoogstaede: hofstede Vidua Didier 35 gemeten

hofstede Nicolays de schodt, 14 gemeten molenhuys met stallynghen en scheure Vidua blancaert

Oostvleteren: Vidua Seryn 24 gemeten

Iper: groote refuge en 6 huysen niet be-woonelyck

Elsendamme: chynsgronden, waer de huysen afgebrandt zijn: Joseph Lebleu, Pieter La-leuwe, Pieter Markey, Joannes debrouwer, Jacobus Busschaert.

Geinondeerd: de Groene poorte, Pieter Vandebussche, 145 gemeten, Pervyse

Bulskamp: 36 gemeten maaigras

Beveren: 8 gemeten maaigras

Reninge: vette weide: 5 gemeten

Verlies: 700 guldens van de goederen op het fransche (Fromelles, Herzele en Vleteren).

In 1794, als voorbereiding tot eventuele abtskeus, maakt Becqué een ontwerp van goederenstaat op, met als basis de inventaris van 1787.

Bomen, groeiend op Eversam-eigendommen, werden door toedoen van de bezettende macht gemerkt en bestemd voor de zeemacht. Volgens Lodewijk Allaëys „Het Westland in den Franschen tijd“, werd gans Stavele-dorp uitgebrand door de troepen in 1794. Dievelings werd door Stavelnaars beslag gelegd op bomen om hun vernielde gebouwen te herstellen. Eversam dient hierover klacht in bij het Leie-departement, dat als antwoord geeft dat die bomen niet geconfisqueerd zijn noch onder sekwestre. De abdijs zelf moet er dus zorg voor dragen en desnoods de schulden aan-geven bij de burgerlijke overheid. Vroeger had men reeds een smeekschift ingediend tot behoud van de bomen, die er zo nodig zouden zijn tot heropbouwingen en advocaat Reyphins samen met P. Hespel zou daartoe de burgerlijke commissaris opzoeken.

Uit de rekening van P. Hespel

Ondertussen heeft P. Hespel, die een tijd verblijft bij notaris Pleyn te Westvleteren, zorgvuldig nota genomen van alle ontvangsten en uitgaven. Achteraf heeft hij die aantekeningen verwerkt in een rekening, die hij in 1796 of '97 presenteert „aan den Eerw. Eerw. heer A. Neyt, deken en proviseur, als-ook aan d'Eerweirdighe Eerw. heeren A. Tandt en A. Speelman, beyde provisores der selve genoemde abdie“. Eerst staan genoteerd de pachtningen over 1793-94 en andere ont-vangsten.

Sommige pachters van zeer kleine oppervlakten hebben hun schulden, lopende over verscheidene jaren kunnen vereffenen. (Jacob Butaye: 18 jaar; Pieter Mantey vereffent tot 1788 inbegrepen; de weduwe Deurley: 12 jaar cijnsacht; Louis Carton betaalt over 6 jaar tot 1792 inbegrepen). De pachtprizen schijnen verhoogd in vergelijking met 1787. Herhaaldelijk heeft Hespel geld gedeboor-seerd „aan de religieuze Neyt, Tandt, Speel-man, Ryffranck, Rousseeuw, Jourdain, Tack. Bij deze uitbetalingen worden Wyts, Vanzandycke (beiden in parochiedienst) Joye en Castryck niet vermeld. Ook heeft Hespel een deel van de jaarwedde als „portion congrue“ aan pas-toor Quintin en kapelaan Reyphins van Stavele betaald. Verders heeft hij meubelen gekocht in de koopdag ter pastorie van Westvleteren en de fruitbomen van de abdijs laten snijden voor de jaren 1793 en '94; wat erop wijst dat men nog altijd van mening was dat weldra rustiger tijden zouden aanbreken en men het normale kloosterleven zou kunnen opnemen. Sommige bossen werden „ontbloot“ tot in 1795 inbegrepen; de tienden in Pollinkhove werden nog in 1794 geïnd. Hespel heeft ook betaald voor 't jaargebed van prelaat Raulé te Westvleteren 3 pond parisis en te Stavele 4!

Op 23.6.1794 verpacht P.A. Reyphins, „agie-rende over d'abdie van Eversam“ aan Judo-cus Verleene 7 gemeten, 1 lyne 50 roen Ever-sam-maaigras in Beveren voor een termijn van 9 jaar tegen „9 fransche livres“ 't gemet. „Alle pointingen, zettingen, ovyne ende alle andere lasten“ blijven wegen op de abdijs.

Op 19.8.1794 geeft P. Hespel te Westvle-teren de schriftelijke toelating aan de weduwe Dedier om de afgebrande gebouwen van een Eversam-hofstede, groot 34 gemeten, 2 lynen en 74 roeden, gelegen te Hoogstaede, te laten herbouwen of herstellen in de vroeger toe-stand. De onkosten zal zij mogen aftrekken van haar pachtprizen; alle overgebleven mate-rielen uit de brand moeten verbruikt worden.

Op 11.4.97 werd deze toelating ook door P.F. Dedier ondergetekend te Stavele.

Op 28.9.94 wordt een akkoord gemaakt met Jacob Vandenberghe, die een van de toen-malige notabelen van Stavele moet geweest zijn, aangezien hij hier en daar vermeld wordt als „Mijnheer Vandenberghe“. Iemand ook die, als pachter van Eversam-eigendommen, bestendig in de streek verbleef en die de vertrouwensman van Eversam was. Volgens dit akkoord mocht Vandenberghe voor zijn bedrijf de nodige gebouwen binnen 't abdijs-beluik oprichten of herstellen. Die zouden hem achteraf, bij de eventuele terugkeer tot het normale kloosterleven, „in staende weir-de“ vergoed worden.

Op 30.9.1794 verschijnt voor notaris Petrus-Albertus Liefoghe, residerende te Stavele, Jacoba Vandevoorde, weduwe van Jacobus Domicent, wier hofstede-gebouwen „opden 25en April leest door de nationale troupen van Vrancryck zijn afgebrandt“. Zij geeft haar pacht op, op voorwaarde dat zij vergoed wordt door de abdijs of door de opkomende pachter voor de onkosten en arbeid door haar, onder-tussen overleden, man gedragen tot herop-richting van enige gebouwen; herstellingen, die gedaan werden met de toelating van het klooster. Een schadeloosstelling van 50 pon-den grooten Vlaams eist zij ook van de nieu-we pachter „daer deselve hofstede uytter-lyck wel te voeren is in vette ende labeur“. Indien aan de gestelde voorwaarden niet vol-daan wordt, trekt zij haar pachtafstand in. Deze notariële akte werd ondergetekend door Jacoba Vandevoorde, door getuigen Fr. Vandevoorde en J.B. Markey en door notaris Liefoghe.

Op 31.10.1794 wordt deze hofstede overge-nomen door J.B. Brutsaert. Voor hem, in de kleine refuge te Ieper, schrijft ekonoom Tandt een pachtkontraakt lopende over 9 jaar. Nu omvat die hofstede 37 gemeten en 56 roen lands, die verpacht worden tegen 10 pond parisis 't gemet. Gratis moet de pachter jaar-lijks aan de paters leveren „een paar vette capoenen ende twee coppels kiekens“. Hij zal de afgebrande gebouwen verder laten her-stellen op zijn kosten, die hij jaarlijks van de helft van zijn pacht mag afnemen. Jaarlijks moet hij 100 gleischoven leveren en de stro-dekker dienen; daarbij moet hij gratis leveren wassen, bantroen en latten en „alle lasten ende ontcoften, soo van ovyne, contributien, logementen van soldaten“ dragen.

In januari 1795 - mogelijks een gevolg van de aangifte van 25.2.93 - wordt Eversam, op

Centrale Verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/306.52 of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt
J. Berquin
Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier: stijl - modern
Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

Mei 1974

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Jacquemotte moka	1/2 kg. 88,50	81,50	7
Roda Margarine	Kg. 66	60	6
Honingkoek Dinant Maes	2 st. 40	32	8
Julienne repen	2 voor 35	25,50	9,50
St.-Luc witte wijn	fles 41	35	6
Martini rood en wit	de fles 89	72	17
Erwten M. Th. extra fijn 1/2 l. 2 v.	39	33	6
Betterfood	2 pakken 25	18	7
Boudoir en Madeira D.B.	25,25	19,25	6
Insecticide Ca-va-seul	de bus 78	60	18
Prince fourré choc en vanille	20	10	10

Groenten en fruit Hovenierszaden - Plant-ajunen
Sterke dranken - zoete likeuren - wijnen

een gedrukt formulier, waarop een hele reeks van religieuze instellingen en pastorieën voorkomen, getakseerd voor een tussenkomst met 411.400 pond parisis in de verplichte bijdrage van 6.000.000 pond, die van het toenmalige „Westvlaanderen” geëist worden.

De laatste inschrijvingen (1796) in Hespel's rekening laten vermoeden dat sommige paters terug in Eversam zijn. Inderdaad, sedert mei 1795 zijn Neyt, Tandt, Speelman en Hespel er. Als voorlopig verblijf voor de religieuzen heeft men laten oprichten een gebouw met „een grote kamer, keuken, kelder en cellen”. Werd door de bezetter toen al een en ander verkocht uit de abdij? Of gaat het over een vroeger verkoop, waarvan Jacob Vandenberghe eerst nu (10.5.95) schriftelijk zich verbindt tot teruggaaf aan 't klooster? Immers hij heeft 't tabernakel van Eversam gekocht, waarvoor men hem kwijting gaf en hij „Jacobus Vandenberghe, lantsman op stavel onderschreven, verclaert dat niet tegenstaende t'acquit die hij is bezittende van voldoeninge van den coop van het tabernacle van Eversam, tselve tabernacle niet tegenstaende tselve acquit is proprieteit der mooningen van Eversam...” Heel waarschijnlijk gaat het hier over een fictieve verkoop door de kloosterlingen zelf om dit kerkmeubel veilig te stellen. Later zien we vertrouwensman Vandenberghe ook optreden bij de veiling van het abdij-beluik.

(‘t vervolgt)

L.T.A.

Proven : de heerlijkheid „de Couthove” (6)

Jacobus-Franciscus Mazeman, waarover wij in de vorige bijdrage meldden dat hij zijn ambt van burgemeester van Poperinge had afgestaan aan zijn stiefvader Jean-Joseph Soulié, overleed te Ieper op 14 november 1837, alwaar hij een huis bezat gelegen op de grote markt aldaar. Gedurende de wintermaanden verbleef de familie meestal in deze woning. Ook zijn jongste zoon Jules (Joseph-Thimoteus) Mazeman, geboren 28 januari 1811, verbleef er meestal gedurende de winter, dit ondanks het feit dat hij als eerste van de familie Mazeman burgemeester zal worden van Proven. Dat Ieper zijn gewone verblijfplaats is, kan verklaard worden door het feit, dat hij als senator voor Ieper, deze stad zeker niet links kon laten liggen.

Hoewel de familie Mazeman reeds in 1772 tot de adelstand was verheven, wat in 1816 onder het Hollands Bewind bevestigd was geworden, droeg zij nochtans geen adellijke titel. Dit duurde tot 16 maart 1848, datum waarop Jules Mazeman de toelating kreeg de titel van „Baron” toe te voegen aan zijn naam. Van dan af werd het „Baron Mazeman”, gewoonlijk gevolgd door „de Couthove”. Het verkrijgen van die titel - ik neem de versie van Mevrouw de Barones voor de mijne - zou eigenlijk te wijten zijn aan het feit, dat Jules Mazeman, toen hij het hof maakte aan Jonkvrouw Alice de Florizoone, waarmee hij in 1847 huwde, door haar aange-

zet werd een adellijke titel aan te vragen, daar zijzelf, als kind van adel, wenste te huwen met iemand die eveneens een titel mocht dragen. Wat Jules Mazeman blijkbaar zo spoedig mogelijk heeft gedaan.

De huwelijksreis die zij ondernamen, bracht hen in Rome, alwaar zij ontvangen werden door de paus. Van hem kregen zij als geschenk, het gebeente van de heilige Lucio, een christen martelaar, die in de catacomben van Rome was begraven. Het gebeente ervan was in een lichaam van „was” vervat geworden, en bevond zich in een glazen schrijn of kist. Omwille van de omvang van dit geschenk, konden zij dit onmogelijk zelf naar huis meebrengen, zodat de kist per boot over zee naar Antwerpen werd verscheept. Thuis gekomen van de reis, hoorde Baron Mazeman echter niets meer over deze zending, tot hij, op zekere dag, in zijn dagblad las, dat te Antwerpen iets vreemd was toegekomen. De douanebeambten aldaar, hadden nl. bij het controleren van een schip een lijk ontdekt, verborgen in een glazen kist. Baron Mazeman, die echter wel wist wat deze kist in feite bevatte, spoedde zich naar Antwerpen, en liet de kostbare lading overbrengen naar Proven, alwaar de relik werd bijgezet in de kapel van het kasteel, dit in tegenwoordigheid van de toenmalige bisschop van Brugge, en vele hoogwaardigheidsbekleders. Sindsdien werd op zijn feest, de 17 juni, de no-

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-Ieper bij **WOESTEN**
Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asfalt
- Fietsen

DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING
Steeds vrijblijvend Inlichtingen bij :

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— in alle kwaliteiten —
— in alle prijzen —

veen ervan gevierd, door het volk bekend als de Alexisfeesten, vooral vóór de oorlog 1914-1918 uitgroeïend tot een soort kermis in de hovingen van het kasteel.

Het huwelijk van Baron Jules Mazeman-Alice de Florizoone, werd echter al heel vroeg overschaduwd door tegenslagen. Hun oudste zoontje, geboren in 1849, Raoul van naam, kwam immers op 3-jarige leeftijd jammerlijk te verdrinken, in de vijver van het kasteel. Hij was aan het spelen in het park, het was in de maand mei, toen men opeens vaststelde dat het nergens meer te vinden was. Angstig zoekend, ontdekte men zijn strooien hoedje, drijvend op het water. De kleine was in het water gesukkeld en verdronken. Om dit alles te vergeten ondernam Mevrouw de Barones, op aanraden van de dokters, vaak verre reizen, die zij dan beschreef in haar vele nog bewaard gebleven brieven. Doch de beproeving hield niet op, hun tweede kind Marie, geboren in 1850, stierf op 5-jarige leeftijd en Mevrouw zelf overleed in 1857, amper tien jaar na haar huwelijk, overmand door tegenslag en verdriet. Voor Baron Mazeman, was dit echter nog niet genoeg. Zijn zoon Gaston, geboren in 1851, overleed in zijn 14de jaar aan roodvonk. Hij was student aan het college van Elsene bij Brussel. Van de vijf kinderen uit dit huwelijk geboren, bleven slechts de jongste twee in leven: Valentine Mazeman die zou huwen met een graaf uit het huis van Marnix van St-Aldegonde, en Baron Raoul Mazeman, geboren in 1854.

Het was deze Baron Raoul Mazeman de Couthove die huwde met Jonkvrouw Mathilde van Outryve d'Ydewalle. Hij overleed op 12 december 1923, zonder kinderen te hebben achtergelaten. Bij zijn begrafenis werd het wapenschild van de Mazemans omgekeerd op zijn lijkst neergelegd, ten teken dat met hem de adellijke tak Mazeman was uitgestorven. Het is ditzelfde wapen dat thans als deelwapen prijkt op het wapenschild dat de gemeente Proven thans draagt. Het deelt zijn plaats met het wapen van de „van Hoorn“, dit omwille van de fusie met Krombeke, dat vroeger aan dit adellijk geslacht toebehoorde.

De huidige Mevrouw de Barones, nicht van de overleden Mevrouw Mathilde van Outryve

d'Ydewalle, eveneens behorend tot dit geslacht, werd erfgename. Zij huwde Baron Charles d'Udecem d'Acoz, zodat het Couthof overging naar een nieuw adellijk geslacht, waarover wij het een volgende maal zullen hebben.

J.Gh.H.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Overlijdens

- Jérôme Boury, 68 j., echtg. van Maria Wollaert.
- Silvère Vandendriessche, 59 j., echtg. van Jeanne Steennot.
- Rachel Lucas, 65 j., wed. van Jules Mahieu.
- Lucien Vandevoorde, 72 j., wedn. van Bertha Verlet.

Huwelijksaankondigingen

- Luc Deryckere van Roesbrugge met Arlette Degryse van Menen.
- Eddy Samoeij van Roesbrugge met Lucrèce Wolters van Proven (Krombeke).
- Mark Gouwy van Leisele met Monique Dewickere van Roesbrugge-Haringe.

Sociale woningbouw

Alle belangstellenden voor het betrekken van een sociale woning worden uitgenodigd aanwezig te zijn op de voorlichtingsvergadering welke zal doorgaan op vrijdag 24 mei 1974 om 20 u. in het Christen Volkshuis bij Julien Gunst. Afgevaardigden van Ons Onderdak zullen alle gewenste inlichtingen verstrekken. De plannen van de woningen hangen ter inzage in de inkomhal van het gemeentehuis. Aanvraagformulieren zijn eveneens ter beschikking op het gemeentesecretariaat.

Boek van Georges Candaele

Nu reeds 302 intekenaars op het boek „Al weerskanten van de Schreve“. De namen van de vóórintekenaars worden in het boek afgedrukt.

STEUNLIJST DE IJZERBODE (vervolg)

Postmeester F. Kennes, Roesbrugge; Familie Kestelyn Roesbrugge; J. Brigou, Roesbrugge; P. Maes, Roesbrugge; A. Clabau, Krombeke; R. Depuydt, Roesbrugge; M. Hauspie, Krom-

beke; J. Gesquiere, Roesbrugge; M. Hoflack, Beveren; Wed. Verhille, Proven; J. Laseure, Haringe; Pastoor Roesbrugge; R. De Carne, Beveren; M. Depinois, Boezinge; M. Vienne, Brugge; C. Vanexem, Roesbrugge; J. Catteou, Beveren; G. Derache, Oude-God; J. Matten, Stavele; G. Goudezeune, Watou; M. Top, Roesbrugge; Fr. Clauw, Roesbrugge; G. Geerardyn, Roesbrugge; E. Vandromme, Beveren; A. Glorie, Lokeren; D. Desmyttere-Lelieur, Beveren; A. Cornette, Gent; J. Vandevoorde, Poperinge; J. Beghein, Beveren.
Totaal ontvangen per 30.4.'74 : 5.245 fr.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Geboorte

- Sabine Butaye, d. v. Johan en Magda Lanszweert (Stavele).

Overlijdens

- Julien Debuysere, 87 j., wedn. v. Julia Blankaert en v. Madeleine Tuyten (Beveren).
- Magdalena Sweertvaegher, 66 j., wed. v. Georges Huyghe (Beveren).

Huwelijk

- Noël Hamiaux van Beauvoorde met Lena Quaghebeur van Beveren.

- schoenen voor groot en klein
- bottines
- laarsjes
- pantoffels
- muiltjes

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE
Tel. 057/303.20

Spaar VEILIG

Spaar ZEKER

Spaar ONDER

STAATSWAARBORG

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watouseweg 1 8994 PROVEN

NMKN

Tel. 057.303.39

ASLK

303.26

302.58

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND MEI

IEDERE VRIJDAG VAN DE MAAND

Roesbrugge, in „De Gouden Arend“
Biljartavond.

Kaartingen

Roesbrugge, dinsdag 14 mei
bij J. Gunst. Vrije kaarting „Derde Leeftijd“.
Beveren, „t Boerenhof“, donderdag 16 mei
14 u.: Gezellig onderonsje & kampioenkaarting
voor de leden van de 3e Leeftijd.

Roesbrugge, dinsdag 28 mei
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd“

Davidfonds

Haringe, bij R. Donche, vrijdag 31 mei te 20 u.
Discoavond „Beethoven“, o.l.v. M. Aernout.

Dansavonden

Proven, Zaal „De Lovie“, zondag 11 mei
Majorettenbal, ingericht door de muziekmaatschappij van Proven.

Proven, Zaal „t Rozenhof“, zaterdag 18 mei
T-Dansant, ingericht door K.L.J.

Bertennest

Woensdag 1 mei, om 10 u., vertrek aan 't Bertennest voor Amnestiemis te Boom, gevolgd door bedevaart naar Scherpenheuvel.

Zondag 5 mei, om 12 u., vertrek aan 't Bertennest naar Algemeen V.O.S.-congres te Brussel.

Zondag 12 mei, om 9 u., vertrek aan 't Bertennest voor deelname aan de Natuurnis te Terdegheem, gevolgd door 3e Lentemars voor Natuurlijk en Menselijk Leven (zie blz. 2).
Halte autobus te 9.15 u. Gemeentehuis Proven.
Aanmelden langs tel. 057/302.08

Zondag 19 mei, om 9 u., vertrek aan 't Bertennest voor de Staf Bruggen-herdenking te Gent
Hemelvaartdag 23 mei, vertrek aan 't Bertennest te 10 u. voor deelname T.A.K.-mars Nieuwpoort-De Panne.

Zondag 26 mei, om 8 u., vertrek aan 't Bertennest naar 37ste Vlaams Nationaal Zangfeest te Antwerpen.

CHIRO : Jimpingdag

Op zondag 5 mei is er in Proven een belangrijke dag voor de Chirogroepen van de omliggende gemeenten.

Deze dag beperkt zich niet alleen tot Proven, maar strekt zich uit over het gehele Vlaamse land. Het thema is JIMPING
Dit betekent:

- spelen dat het een lieve lust is
 - een nieuwe sporttak waarbij meer deelnemers zijn dan toeschouwers
 - aan de burgemeester zeggen wat je denkt over de spelmogelijkheden in de gemeente.
- Dus zal onze gemeente overspoeld worden met chiromelsjes en jongens uit Krombeke, Roesbrugge en Proven.

DE BAENST

St.-Denijsplein 4 8480 VEURNE

SPECIALIST GASVERWARMING

DRUKKERIJ-BOEKHANDEL
SCHOONAERT ROESBRUGGE
KOMMUNIEGESCHENKEN

Passers

Jeugdboeken LANNOO

Vulpenen Stylo's

TE KOOP

SCHOON en GERIEVIG WOONHUIS
gelegen : Krombekestraat 3, Stavele.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Toen we trouwden woog Gusta 48 kilo. Nu haalt ze bijna het dubbel. Ze heeft verscheidene vriendelijke kennissen die er telkens op wijzen hoe opvallend haar zwaarlijvigheid is en die haar bezorgd waarschuwen voor hartinfarcten en vroegtijdige dood. In de zekerheid dat dit binnenkort zal gebeuren zijn ze kwistig in het uitdelen van raad en inlichtingen. Ik wist niet dat er zoveel grote specialisten onder haar bekenden waren.

Ingevolge de verstrekte aanwijzingen zijn we drie dagen geleden naar Gent getrokken, bij een echte dieetspecialist. Met een waarschuwend vinger in de lucht, zei de man: Mevrouw, u neemt teveel en te gemakkelijk calorieën op. Eén remedie: een uitgebalanceerd dieet! „Toen ik lichtjes grinnikte, draaide hij zijn hoofd en zei: „Mijnheer zou ook wel enkele kilo's mogen verliezen“. Gusta was onmiddellijk akkoord: „Inderdaad dokter“ zei ze, „maar bij hem is het niet van teveel te eten“ (en ze steunde bijzonder hard op dit laatste woord). De specialist glimlachte. Ik heb er hem dadelijk op gewezen dat mijn ouders en grootouders ook goedgevliesde burgers waren, kwestie van de schuld een beetje te verdelen, maar de dieetvent antwoordde „dat alleen eten en drinken de oorzaken zijn van overtollig gewicht en dat er geen zwaarlijvige mensen uit Buchenwald gekomen zijn“.

Na wat heen en weer gepraat kregen we een blad mee, met opgave van al de toegelaten spijzen, met de nadrukkelijke waarschuwing ons daaraan stipt te houden (Gusta knikte ijverig). Die vent kent voorzeker zijn stiel, want toen we buiten kwamen was onze portemonnee fel vermagerd. Terug op de trein heb ik zijn lijst eens aandachtig bekeken. Dat was nog zo mis niet. Ik had het veel slechter verwacht. Ik begon waarachtig die man sympathieker te vinden. Helaas... onderaan de bladzijde stond er: „Bovenstaande spijzen zijn absoluut verboden“. Wat toegelaten is stond aan de andere zijde: rauwe groenten, rode biet, karnemelk, magere gekookte vis... 't Gaat hier plezierig worden!

Om te eindigen, moest je ergens een liefhebber kennen: onze frietpot is te koop.
Dag,

Pol

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming
en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

B.T.W. - BEREKENINGEN ZONDER PROBLEMEN...

Multisumma 20

Automatische, drukkende vermenigvuldigingsmachine. Het is een beroepsmachine, onmisbaar in banken, administraties en kasburelen.

VERKOOP EN HERSTELLING :

BUREAUMACHINES

VAN SEVENANT

Ieperstraat 64, P O P E R I N G E

Tel. 057/338 45

HET GRONDKREDIET

VAN BELGIE

Oudste Hypotheekmaatschappij (1835)

Hoogste Interesten
Discrete afhandeling
Spaarboekjes
Obligaties
Leningen

wendt U in volle vertrouwen tot

Mevr. DEROO-CAPPOEN Marla

Poperingestraat 25 KROMBEKE

Tel. 057/401 38

Juul Barreel, è gepensioneerd kummies, die entwaar weunde aan 't ingaan van Proven, had z'n grootste liefhebberie in è beetje te gaan visschen, maar ongelukkiglik de vangste è foeterde nooit stief. 't Loog pertank aan z'n alaam niet, want 't wos ol spinternieuwe. - D'r zit olhier geen vis meer, zei Juul tegen Nette, z'n wuuf... 'k gaan è keer naar 't fransche gaan probeeren. Ie bond ol z'n alaam aan z'n velo en è wos 't op.

En waarachtig, tegen den avond kwam 'n ie thuis met è geheelen meuzel vis... - Ol zelve gevangen, vroeg Nette, verwonderd. - Natuurlijk, knikte Juul... maar è gebarde nie dat 't ol entwodde wos dat 'n ie gekregen hadde van de baas van 't Snoekske" è buutenherbergskan aan de frontieren ol de belgieksche kant...

Ongelukkiglik, twee dagen later wiste 't Nette ol dat Juul heur entwodde wijsgemaakt hadde.

- Moet je gie mien leugens kommen vertellen, zei ze kwaad gelijk è kobbespinne. Da je nieten è kent van visschen, 'k verstaan datte, maar je moet hier niet kommen boffen da je ze zelve vangt als 't geen waar is...

- Maar je moet daarover nu niet blauven zagen, antwoordde Juul, dat ga nu niet meer gebeuren, 'k gaan dat anders arrangeeren de naaste keer...

Twee dagen later wos 'n ie ol van in de voornoene vertrokken met geheel z'n bazaar aan z'n velo naar 't fransche waart. Maar in de plekke van deure te gaan om te visschen, stopte Juul ols 'n ie aan 't Snoekske" kwam. - Is de baas gaan visschen, vroeg 'n ie aan de bazinne die djuuste bezig wos met den voordam te vagen...

- Dat is ol lange, antwoordde ze... - Dat is 't plan, lachte Juul in z'n eigen. Ie stak z'n velo op 't achterkoertje en bleef daar de reste van den dag pinten drinken en kaarten met è paar achterbluuffers die in 't weerekeren waren van entwaar è begravinge.

't Wos ol in 't ondergaan van de zonne ols de baas weerekwam en z'n velo op 't achterkoertje zette. Juul hadde 't gezien en è sprong zeere buuten...

- Héla, hè d'r mei voor mien?... riep 'n ie. - Jaak, antwoordde de baas... vier schoone groote... geef maar je meuzel, 'k gaan ze direkt d'r in doen...

- Jamaar, nee, wacht eerst è keer, zei Juul... gaat eerst è keer nog è stap of twee achteruut en smijt è keer die visschen één voor één naar mien...

- Je zijt gie zeker niet ol te djuuste, lachte de baas...

- Doe da'k zeggen, riep Juul weere... 't gaat ol wel zijn.

Nu, de baas smet die visschen den eenen achter den anderen en Juul stekte ze iedere keere in de vluchte mee en foefelde ze zeere in z'n meuzel... pakte z'n velo en reed te vierteklauwe naar huus... Nette stond ol in 't deuregat op 'n uurtijk waar dat 'n ie zo lange bleef. Juul smet z'n velo tegen de muur en goot z'n visschen uut op den voordam...

- Kijkt è keer hier, zei Juul... en z'n tonge sloeg ol è beetje paraplouw... vier schoone groote... en olle viere zelve gevangen wel... en ols je 't niet è geloof, héwel, je moet 't maar è keer gaan vragen aan de baas van 't Snoekske" den dienen stond d'r op te kijken...!

KWAAK

G
A
L
E
R
I
J

VERMET-LOUWYE

Bergenstraat 9

STAVELE-BEVEREN/IJZER

Tel. 307 44

Bijhuis : Mevr. DESAEDELEIRE

Statiestraat 14 ROESBRUGGE

Tel. 306 16

Bij aankoop van onze „JEANS 49 R“ met bijhorende T-shirt, wordt u met een gratis Jute-Aankoopzak bedacht.

Verder hebben wij :

HEREN :

Kostuums - blazers - sportvesten
Broeken - sporthemden

DAMES :

Jurken - kleedjes - vestjes - pull's
Bloezen

— Kledij voor jongens en meisjes —

Bijhuis Desaeleire :

gespecialiseerd in
stoors en overgordijnen

Zegels : Valois en Gezinszegels.

— Maandag gesloten —

Linde

UW VERTROUWEN WAARD
de nieuwe reeks 1974 DIEPVRIES en FRIGO is voorradig

UW VERDELER :
Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS
STATIESTRAAT 12
8990 ROESBRUGGE
Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14-16 8990 Roesbrugge Tel. 057/303.79 P.C. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de gemeenten :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

op 2100 ex. verspreid met de post.

HET BLAUWHUIS TE HARINGE

2. De geschiedenis van het „huus”

Het aangebouwd gedeelte, van ca. 1770, zoals dit er nu uitziet

Na die langere geslachtslijst van „de Heren van Gistel” blijft ons nog „het Blauwhuis te Haringe” te behandelen. Bij Vanden Bussche, in zijn *Histoire de Rousbrugge-Haringhe* (Gent 1866) vinden we enkele gegevens die wel nuttig, maar niet steeds betrouwbaar zijn. Daarom gebruikten we liever de Staat van Goederen, opgemaakt bij de dood van Jan van Gistel en bewaard op het Rijksarchief te Brugge.

Het is Filips van Gistel die „het Huus van Plaisance in Haerynghe” kocht „jehens Jer Guilein (alias Guillian) Dunion, heer van Peckau”. In dezelfde goederenstaat wordt nog vermeld „de herberghe ghenaemt de Swaene, ghekocht in een meerderen coop met het voornoemde blauwhuis, jehens den heer van Peckau cum suls (en zijn familie) inden jaere 1597”. Hiermede weten we precies wanneer het Blauwhuis in het bezit kwam van de familie van Gistel (1597) en dat het vroeger gebouwd werd (in 1537?) en toebehoorde aan zekere Dunion.

Van Herenhofstede naar Herenhuis

Omstreeks 1650 zag het Blauwhuis er als volgt uit: „Alvooren het huus synde een

grote salette (zaal) op toosteinde, een bouttelrie (washuis) west daeran ende een grote salette van westen, drie camers van boven, oversoldert staende tusschen twee steenen eintghevels ende steenen muren van beede syden, ghedeckt met schallien. Een onderlat noort daeran, op elck einde een ghevauseert kelderken ende daerboven elck een vaute-camerken; voorts een vautekamer ten westeinde aende saele met een kelder daer onder ende solder daer boven, ronsomme in steen, ghedeckt met stroy, metsghaders een cruyskeucken noort daeran, oversoldert ende ronsomme gheplaestert tusschen posten”.

Op de tekening van het Blauwhuis door Antoon Vanpeperstraete ca. 1730 vinden we gemakkelijk het gebouw terug „staende tusschen twee steenen eintghevels ende steenen muren van beede syden, ghedeckt met schallien”. Het is dus een steenen gebouw met verdieping, gevat tussen twee trapgevels. Van het „onderlat noort daeran” valt niets meer te bemerken. We menen in de aanbouw (tussen het woonhuis en het eerste torentje) de „vautekamer” te herkennen „met een kelder daer onder ende solder daer boven ronsomme in steen, ghedeckt met stroy”. De keuken, noord daaraan gebouwd in plak en

stak, is eveneens reeds verdwenen en niet meer zichtbaar.

Verder worden de hoevegebouwen beschreven die rondom een vierkant binnenhof gelegen waren. Deze vormden een typisch gesloten hofstede met ten noorden het woonhuis, de voorgevel gericht op het zuiden. Op de westzijde „twee peertstallen, een backeuken ende koestal, al onder eenen veurst”. „Een groote scheure op de zuutsyde vanden hove, met twee steenen eintghevels, vier winckels ende twee daschvloeren ende een inrydende poorte, metghaders een waghenkot oost aen den zuudersten wynckel”.

Een poortgebouw sloot de vierkante binnenplaats af langs de oostzijde. De toegang of inrijpoort tot het Blauwhuis was toen, zoals nu voorbij de huizen van Lucas en Hebben. Het poorthuis bestond uit „twee woonsteden met een inckel vierstede (schouw) inden middel en de zuuderste woonstede oversoldert met een steenen poorte tusschen tselve poortehuus ende weghencot, staende al opde oostsyde vanden hove”.

In de zuidwesthoek van de hofplaats stond „een duvecot op vier stylen met een inrydende poorte, een open hanghebeuck ende diversche swyn ende calverstallen”.

Van deze herenhofstede valt niet veel meer te bespeuren op de prent van Vanpeperstraete; een heel deel van de dienstgebouwen zijn verdwenen. Verbouwingen bezorgden aan het oorspronkelijk hof het uitzicht van een herenhuis met een nieuwe toegangspoort ten westen, langs de kant van Haringe kerk. Deze verandering moet gebeurd zijn ten tijde dat de familie Vanpeperstraete (van ong. 1675 tot ong. 1740) het Blauwhuis bewoonde. Zou de tekening van 1730 soms niet gemaakt zijn juist na de verbouwingen?

Van omstreeks 1745 werd het Blauwhuis betrokken door de familie Ryckaseys, die rijk en invloedrijk moet geweest zijn. Zij waren o.m. de bouwers en eigenaars van de papiermolen op het einde van de Wijngaardstraat te Roesbrugge. Tijdens hun verblijf te Haringe werd, te oordelen naar de stijl, omstreeks 1770, tegen de oostgevel van het oude Blauwhuis, een aanbouw opgetrokken met twee luchtige woonkamers, afgedekt met een mansarde-dak. Dit is het huidige woonhuis Bonnez-Deprey. Of dit oorspronkelijk gedekt was met schallien is ons onbekend. In ieder geval waren de bovenvensters over een veertigtal jaren afgezet met schallien, terwijl het dak afgedekt was met bruingele Brabantse holle pannen.

De grote veranderingen

Na de Ryckaseys werd het Blauwhuis achtereenvolgend bewoond door de families Muls, Vanhoutte, Coene, Delanote en ?... die het goed uitbaatten als een hofstede. In 1849 werd een nieuw woonhuis gebouwd op de plaats waar het Blauwhuis had gestaan. Dit is nu bewoond door Odile Dewickere-Six.

De schuur die in 1927 is afgebrand en haaks stond op dit woonhuis dateerde waarschijnlijk ook uit die tijd. Zij had twee stenen eindgevels (gericht noord-zuid), een meterhoge onderbouw waarboven een houtconstructie benageld met berd. Hieruit moeten we besluiten dat de beschrijving die Vanden Busche erover geeft (zie hoger) moet teruggaan tot vóór 1849, jaartal dat voorkomt boven de ingangsdeur en met cement is overplakt. De nieuwe schuur werd tegen de grote straat aangebouwd.

Deze straat kwam er eerst in 1870 en veranderde heel het uitzicht van Haringe. Voordien stond de kerk er temidden van weiden en was vanaf de hoofdwegen alleen bereikbaar langs kerkwegels en door tuins. Twee hiervan zijn bewaard gebleven; ten eerste de kerkweg vanaf de Proostdij Beauregard, langs de Landing en vanaf de Watoustraat (nu Haandekotstraat) een kerkwegel die eindigt aan de grote straat (kerkhof) met een hekken. Ten tweede de kerkwegel vanaf Laseure's hofstede, langsheen Cappoens en voor kort nog eindigend aan het kerkhof met een hekken.

We laten buiten beschouwing de kerkwegel die van aan de Haandekotstraat loopt tot aan de oude herberg *Het Blauwhuis* en vroeger doorliep tot aan de kerk, samen met de dodenweg.

De hoofdwegen van Haringe waren vroeger de Hogestraat die van het Haandekot rechtdoor liep tot aan de Eibrugstraat. Hieraan is niets gewijzigd, tenzij dat het laatste deel (vanaf Muylle) een kiezelweg bleef. Er leidde een voetweg vanaf de vroegere Melboom en de Nachtegaalstraat, door de weiden, naar de kerk. De Eibrugstraat liep aan het Rozendaal recht door naar Mostaerts kapel en verder naar de Molenwal. De huidige Haringestraat (vanaf Roesbrugge) noemde vroeger de Watoustraat en liep vanaf Roesbrugge over de Vier Uitersten recht naar Mostaerts kapel en verder naar het Haandekot. Van aan de Vier Uitersten liep, voorbij de Kruisanker, een weg naar Haringe kerk - de Dodenweg genoemd omdat de lijken van Roesbrugge langs daar naar het kerkhof van Haringe gebracht werden.

Bij het aanleggen van de nieuwe baan naar Haringe (1870) werd dit tracé gebruikt en gevolgd tot ongeveer aan de herberg *Het Blauwhuis*. Waar de baan nu ten zuiden van de kerk en kerkhof doorloopt tot aan de Hogestraat (Muylle) eindigde de Dodenweg ten noorden van de kerk doorheen de lage weiden aan de Kerkebeek. Bij het aanleggen

weerom voorbereid door

VOLKS-INTERNATIONAAL KAMP

in BERTENNEST ROESBRUGGE met

19e BEDEVAART-MARS

langs de IJzer naar het IJZERKRUIS te Diksmuide voor meisjes en jongens vanaf 15 jaar mits aanmelding vooraf.

Voor deelname en inlichtingen:

BERTENNEST Bergenstraat 29

8990 ROESBRUGGE Tel. 057/302.08 ofwel 056/169.07

en na de IJzerbedevaart:

allen solidair te ARDOOIE 16 uur

eerherstel CYRIEL VERSCHAEVE amnestie

van de nieuwe baan werd een heel deel van de wallingen (ten westen van *Het Blauwhuis*) gedempt. Over de toestand ca. 1850 bezitten we gelukkig een heel goed kadasterplan van P.C. Popp, waarvan de kaart te bezichtigen is op het gemeentehuis (of beter Stadhuis!) te Roesbrugge.

Wanneer we bedenken dat de toestand van vóór 1870 (t.z. vóór het aanleggen van de straat vanaf het huis Dewickere tot Muylle) reeds eeuwen bestond, dan moeten we stellen dat de ligging van de kerk temidden van een weide- (en bos?) kompleks, eerder uitzonderlijk was. Normaal lopen de wegen van een parochie naar de kerk en het kerkplein (markt) toe. Het zou ons daarom niet verwonderen moest het ontstaan van de kerk te Haringe, in verre eeuwen teruggaan tot het gelovig initiatief van een of ander groot grondbezitter.

Ook vermoeden we dat de huidige Kerkebeek met de lage weilanden waar zij doorheen loopt, vroeger een kleine rivier vormde waarlangs men naar de IJzer kon varen. Het bodemkundig onderzoek van deze strook zou ons wellicht hierover meer zekerheid kunnen bezorgen.

A. Deschrevel

We waren tien jaar hier
en verkochten heel wat bier.
Kom naar de laatste tap
en drink veel en rap.

„DE GOUDEN AREND”

Markt 1 Roesbrugge

1 juni 1974.

Steun de Vlaamse scholen in het Komense, stort op rek. 000/0943330/05 v. Vriendenkring v. h. Komense, Werviksestwg 425, 7780 Komen

De kluchten van

GEORGES CANDAELE

geschreven in de sappigste volkstaal, verschijnen in boekvorm onder de titel:

Al weerskanten van de schreve

112 bladzijden

formaat: 13 x 19,5 cm

geïllustreerd met verschillende foto's

en met een levensschets van de onvergetelijke

„kleinkunstenaar van de Westhoek” door

Roger-A. Blondeau.

Reeds meer dan 400 inschrijvingen.

Wilt u dit boek, dat lach en leute brengt in uw huiskamer,

onmiddellijk na verschijnen ontvangen, stort dan 150 fr.

op postrekening 000-0904677-55 van de Drukkerij

Schoonaert te Roesbrugge.

HET

KWALITEITSMERK

voor: GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 304.13

JEHAN YPERMAN

(ca. 1275-ca. 1350)

PIONIER VAN DE „VLAAMSE BEWEGING AVANT-LA-LETTE“

waren van de enige intellectuelen: priesters en monniken. Zo was de taal van deze scholen, ook de taal van de Kerk: het Latijn. Werken van befaamde geleerden uit de oudheid werden in het Latijn vertaald en deze boeken werden de basis van het onderricht aan de universiteiten die in de 12de-13de en 14de eeuw werden opgericht, waaronder Salerno, Bologna, Parijs, Oxford en Montpellier te vermelden zijn. Aan die universiteiten waren medische scholen verbonden waar een min of meer gesystematiseerde opleiding in het leven werd geroepen. Studenten die aan onze abdij- en kloosterscholen hadden gestudeerd, trokken naar het buitenland om er de doctorsbul in de medicijnen te halen.

Reeds in de oudheid stond de heilkunde afgescheiden van de algemene geneeskunde, maar met de opkomst van de universiteiten gingen genees- en heilkunde voor lange tijd bijna volledig uit elkaar. Door de kennismaking met de bronnen uit de Grieks-Romeinse en Arabische wereld en gedragen door het autoriteitsgeloof aangebracht door de scholastiek, werd de geneeskunde een intellectueel vak dat er zich toe bepaalde de werken van de klassieke grootmeesters - in het bijzonder Galenos - te bestuderen en te commentariëren. De geleerde doctoren die aan de fameuze buitenlandse universiteiten hadden gestudeerd, wisten wel iets af van anatomie, kenden de krachten van bepaalde kruiden en stelden hun diagnose hoofdzakelijk door polsen urineonderzoek. Het handwerk werd meer dan ooit geweerd en overgelaten aan ruwe en onbevoegde barbiers die meestal op onverantwoordelijke en onbeholpen wijze te werk gingen.

Bovendien waren kwakzalvers en ongeletterde genezers zonder enige bevoegdheid nog lang in de meerderheid. Op het einde van de 13de eeuw was de toestand op medisch gebied nog zodanig dat de schepenen van leper in een keure de uitoefening van de geneeskunde moesten regelen om het overdreven winstbejag en het charletanisme te bestrijden.

De chirurgijn Jehan Yperman

Toch zijn er onder de barbiers-chirurgijn enkelens geweest, die zich ernstig op hun vak hebben toegelegd, die een bepaalde opleiding hebben genoten en een of meer zelfgeschreven boeken bezaten. Daarin hadden zij enkele theoretische stukjes overgeschreven, aangevuld met ervaringen en knepen uit hun eigen praktijk, die dan door hun opvolgers verder werden bijgewerkt. Het is ten andere in de heilkunde dat de eerste opbloei is gebeurd. Dat hoeft niet te verwonderen, aangezien toen hoofdzakelijk tot haar domein behoorden: wonden en kwetsuren, beenbreuken, gezwellen, enz. die gemakkelijk vast te stellen en te behandelen waren en alleen een technische ingreep vroegen.

Tot de beste Vlaamse heilkundigen van de late middeleeuwen behoorde Jehan Yperman, de zoon van een leperse poorter. Bij zijn geboorte - ca. 1275 - was leper een van de drie bijzonderste steden van Vlaanderen, met 35.000 zielen. Het was een tijd waarin de bur-

gerij mondig was geworden en nieuwe politieke structuren ontstonden. De idee van het ene, universele rijk was al lang verbleekt en had plaats gemaakt voor een groeiend nationaal bewustzijn. Vlaanderen strijd om zijn zelfstandigheid op het einde van de 12de en het begin van de 13de eeuw - met de Gulden Sporenslag als hoogtepunt - was hiervan een uiting, terwijl het in de literatuur zijn uitdrukking had gevonden in het toenemend gebruik van het *vulgare*, de volkstaal. Jacob van Maerlant (ca. 1225-1291), was toen onze grote middeleeuwse didacticus geworden en had het naturalistische werk *Liber de natura rerum* van Thomas van Cantimpré (ca. 1201 - ca. 1270), vertaald in het Diets, in meer dan 1600 verzen, onder de titel *Der naturen Bloeme*. In zijn *Hemelechede der Hemelijcheit*, naar het aan Aristoteles toegeschreven *Secreta secretorum*, had hij de beginselen van de gezondheidsleer samengevat in 600 verzen. In beide werken had hij gepoogd voor het eerst de wetenschap - of wat er toen voor doorging - in de volkstaal te populariseren.

Jehan Yperman heeft op zijn beurt twee werken, van zuivere medische aard in het Diets geschreven. Het eerste, de *Cyrgurgie*, voltooid in 1310, is van bijzondere betekenis. Alhoewel hij erin teruggrijpt o.a. op Avicenna, Galenos, Lanfranco van de Parijse universiteit en Hugo van Lucca van de Bolognese school, is het geen zuiver compilatiewerk. Telkens weer spreidt hij er zijn eigen ervaring ten toon, die getuigt van technische handigheid en een verstandig inzicht. Hij ging er ook tekeer tegen simplistische volksovertuigingen en tegen onbekwame en oneerlijke barbiers en eigenwijze, verwaande doctoren die meer astrologen en urinekijkers waren dan geneeskundigen. Hij gaf tevens blijk van verantwoordelijkheidszin en verlangde dat de heilkundigen eerlijke welopgevoede lieden waren met een brede algemene ontwikkeling, zedelijk hoogstaande en nauwgezet.

Om zijn zoon, die waarschijnlijk het Latijn niet voldoende machtig was, tot voorlichting te dienen heeft hij dit boek geschreven. Het was voorzeker het eerste geneeskundig boek in onze taal. Omdat het in de volkstaal was geschreven kreeg Ypermans *Cyrgurgie* geen grote bekendheid. Het was niet voor geleerden bestemd, bovendien is het niet eens zeker dat het de geleerdenwereld zou hebben geïnteresseerd, aangezien het een boek was over heilkunde, die tot de handenarbeid was gerekend. Zijn tweede werk, de *Medicina*, dat handelde over algemene geneeskunde, is van minder betekenis. De beschrijving van de ziekten en de therapie die erin voorkomen, zijn eigen aan zijn tijd, maar het was eveneens in onze taal gesteld.

Met de opkomst van de zelfstandigheids-gedachte had de ontwikkeling van de eigen taal een aanvang genomen. Met Yperman drong ze door op medisch terrein. Onbewust heeft hij iets op gang gebracht dat later bij Stevin, van Helmont en Paffijn veel scherper tot uiting zou komen: het gebruik van onze taal als communicatiemiddel van de wetenschap!

Roger-A. BLONDEAU

Tweemaal heeft men in Vlaanderen moeten vechten om wetenschap in de eigen taal te verkondigen. De eerste keer moest men zich ontworstelen aan het Latijn - dat was overal in het Westen het geval - de tweede keer aan het Frans. De strijd tegen het Latijn in de wetenschap is van lange adem geweest: tot in de 19de eeuw bleef het de voertaal aan onze universiteiten; pas in 1930 kreeg het receptenboek van de apotheker (de farmacopee) een officiële Nederlandse vertaling en slechts in 1965 werden alle wetenschappelijke disciplines toegankelijk voor hen die geen Latijnse voorstudie hadden gedaan. Als het waar is wat Marnix Gijsen eens schreef, dat de renaissance een „mislukking zonder weerga in de geschiedenis“ is geweest, dient alleszins hieraan toegevoegd dat ze toch een lange nabloeï heeft gekend.

Geneeskunde in de Middeleeuwen

De geneeskundigen waren in de vroege middeleeuwen praktisch allemaal monniken, die in opeenvolgende generaties elkaar hun empirische methode en traditionele, meestal weinig gemotiveerde, middeltjes doorgaven. Zij kopieerden waardeloze kruidenrecepten, doch deden geen wetenschappelijke onderzoeken. Daarnaast bestond er nog een soort volksgeneeskunde doortrokken van magische en halfgodsdienstige elementen. Men was praktisch onbekend met hetgene de cultuurvolken hadden gevonden of gepresteerd en bovendien geremd door een allesoverheersende godsdienstige beleving. Omdat de toenmalige Westerse mens alleen maar kon geloven en nog niet in staat was te denken, waren de bekomen resultaten de reacties van de natuur en niet van zijn medisch ingrijpen. Het was een tijd van trage groei - met periodes van opkomst en verval - naar een eigen Westerse beschaving.

Pas vanaf het jaar 1000 begon zich overal in Europa een niet te miskennen opgang af te tekenen. De kerkelijke organisatie groeide, hervormingsbewegingen ijverden voor een zuivering van het geestelijk leven en de door de Noormannen verwoeste kloosters werden heropgebouwd, terwijl nog tal van nieuwe tot stand kwamen. Hieraan werden degelijke scholen verbonden, die noodzakelijk in handen

Het Klooster van Eversam 1091 - 1794

LIKWIDATIE VAN DE EVERSAM-ABDIJ (3)

Uit de rekening van P. Hespel

(vervolg)

Op 4/9/95 wordt, op verzoek van deken Neyt, door P. Hopsomer en A.J. Pleyn, „geëde prijsers ende deelliden der stadt ende cassellie van Veurne” en in aanwezigheid van P. Vincent Lelieur, geprezen: omtrent een gemet, begroeid met tarwe, waarop twee mannen aan 't pikken waren (wat laat op 't jaar, vindt u niet!). Eversam-eigendom en deel uitmakende van de uitgebrande hofstede Niklaas Deschodt (Hoogstade-Pollinkhove); alsook omtrent 4 lijnen tarwe van dezelfde hofstede worden geschat. Wat die schatting hier komt doen is niet duidelijk. Had Deschodt mogelijks „moderatie” van pacht aangevraagd wegens flauwe opbrengst door beschadiging of door ander onderstane nadelen?.

Op 13/9/1795 wordt te Eversam tussen deken Neyt, dispensier Tandt en Speelman enerzijds en Pieter Lelieur anderzijds, pachter van een Eversam-hofstede (de „Hooghe Poorte”) te Hoogstade een akkoord gemaakt voor de heropbouw van een schuur. De vorige was door de troepen helemaal vernield. De nieuwe moest 4 voet langer zijn dan de vorige, Lelieur moest al 't bouw materiaal met eigen geld aanschaffen en de ambachtslui betalen. De uitgegeven sommen zouden vanwege Eversam nadien vereffend worden met zijn pachtenschuld. Achteraf, in 1797, wanneer de uitverkoop van kerkelijke goederen volop bezig is, wil Lelieur zeker spelen met zijn bouwvoorschotten en richt zich daartoe, op aanwijzing van de ontvanger der Republiek te Veurne, tot de beheerders van het Leiedepartement. Bij zijn Franse brief voegt hij een „translat” van zijn in 't Nederlands gesteld bouwakkoord met Eversam.

In oktober 1795 komen te Eversam zich vestigen de andere religieuzen buiten Wyts en Vanzandijcke en zullen er verblijven tot aan hun uitdrijving in 1797.

Uitdrijving en uitverkoop

De 1e september 1796 werd te Parijs in de Raad van de 500 beslist tot de afschaffing van kloosters, die zich niet inlaten met ziekenzorg en onderwijs, onder de leugenachtige bewering dat de leden zelf van die instellingen om die opheffing gevraagd hadden. Krachtadig wordt bij de leperse grootvika-rissen (bisschop d'Arberg was gevlucht) geprotesteerd tegen die bewering door de Eversammers in een dokument, dat woordelijk eensluidend van nog andere kloosters schijnt uitgegaan te zijn.

In 1796 werd een „ontbloom” van bossen schriftelijk opgemaakt; wegens afwezigheid

van marginale aantekeningen aan wie de koppen werden toegewezen, mag men besluiten dat die verkoping niet is doorgegaan. Ook werd Eversam opnieuw getaxeerd voor 2992 „livres”, in „un Emprunt forcé”. Van uit de abdij richten „citoyens” Neyt, Tandt en Speelman aan de beheerders van het Leiedepartement - in een armzalig Frans - een schrijven, waarin gewag gemaakt wordt van al de rampen, die over 't klooster neergekomen zijn (afbranding van de abdij en 8 hofsteden, overstromingen door zoutwater, plunderingen, wegnemen van bomen in naam van de Republiek, volledige of gedeeltelijke schuldenkijwischeling aan pachters); rampen, die hen zouden moeten ontslaan van alle belasting. Indien dit onmogelijk is - ingezien de Staat moet gesteund worden - vragen zij om, voor gemelde som, geld te mogen opnemen tegen rente. Hetgeen maar mag mits toelating van de overheid. Ondergetekend met een „Salut et fraternité” om de harten te vermurwen van die keiharde beheerders!

De 11e en 12e oktober 1796 verschijnt citoyen Bughin te Eversam om er een inventaris op te maken. Op 15e november is hij er terug om er nog een ander op te stellen. Men voelt de nadering van het fatale einde van de abdij. Een paar schuldeisers komen opdagen of werden ze door 't klooster voor vereffening uitgenodigd?

De 9e november '96, maakt te Veurne P. Becqué zijn schuldvorderingen-lijst op voor 't opstellen van de goederenstaat van 25/2/93, voor die opgemaakt na de dood van Raulé en nog twee andere, die gereedgemaakt werden op bevel van de Fr. Republiek.

Op 11/11/96 maakt Gerard Calmeyn, „koopman in wijnen tot Yper” de schuldenstaat van Eversam tegenover hem op, lopende over de jaren 1792 tot '96 inkluis, over aankoop van wijn, lijnwaad, „ses espen” en over een half jaar verblijf ten zijnen huize (sept. '93 - maart '94) van Tandt en Hespel. (Daarna hebben dezen met het merendeel der religieuzen ongeveer een maand verblijf gehouden in de grote refuge tot die in april '94 in brand gestoken werd).

Op 13/1/97 „heeft den citoyen Olyve, gebortig van Steenvoorde, vergezelschap door Jacobus de Maziere, agent der parochie van Stavele, de bons (= soort lijfrente voor de leden van afgeschafte kloosters?) gepresenteerd, de welke niemant van het gemeente heeft ontvangen”. De Eversammers weigerden dus te gehoorzamen aan de Franse bevelen; hun kloosterkleed afleggen, 't klooster verlaten en in ruil daarvoor een geldelijke bestaansvergoeding in ontvangst nemen. Zoals op veel plaatsen, om te tonen dat zij het niet vrijwillig deden, hebben zij zich laten uit

de abdij drijven: „er uit gesteld, 26 february, 1797” zegt 't doodsanctie van Rousseuw.

24/3/97: 131 gemeten, 2 linnen worden bij openbaar aanbod definitief toegewezen aan J.B. Paulée, over wie Trappist P. Alberic (zalgiger memorie) schreef: „J.B. Paulée à Paris, grande maison de commerce, fournisseur des armées de la République, le voleur-acheteur des biens d'Eglise à travers toute la Belgique, en particulier d'Eversam”. Die 131 gemeten waren een groot deel van de vroeger abdij-neerhofuitbating en waren sedert 1792 verpacht aan Jacob Vandenbergh, en bestonden uit labeurlanden, vette weiden en bossen. Vooraf had een zekere J.J. Ghilein uit Poperinge officieel de prijsschatting van Eversam-eigendommen gemaakt samen met de daarop 640 staande bomen. In 1800 verkoopt Paulée deze eigendom aan P.Fr. Tiberghien, Parijs, die dezelfde in 1806 verkoopt aan Fr. Artaud. In 1816 werd dit goed (toen verpacht aan Fr. Vandenbroucke) verkocht aan Henri Ysenbrandt, grondeigenaar te Brugge.

Die Henri Ysenbrandt, overleden op 1/11/1826 is waarschijnlijk afkomstig van Hoogstade en werd er begraven. Hij was gehuwd met Maria-Anna Lybaert, met wie hij 9 kinderen had, o.a. Henriette, gehuwd met Alois Devrière, directeur van de directe belastingen der provincie West-Vlaanderen en wonende te Brugge (later baron); en Colette, gehuwd met Pierre Devrière, ontvanger van de rechtstreekse belastingen te Poperinge. Deze familie-inlichtingen zullen verder meer klaarheid geven bij de aankoop van die 131 gemeten door Emiel Valcke, Poperinge. Ysenbrandt trachtte zo veel mogelijk kerkmeubilair van St.-Rijckers (als parochie afgeschafte in 1801) over te hevelen naar de kerk van Hoogstade. Hierdoor kwam hij in conflict met de St.-Rijckers-maire, Norbert Desiere, die hardnekkig hoopte dat zijn parochie opnieuw 't kerkelijk levenslicht zou zien en daarom al 't kerkmeubilair van St.-Rijckers, samen met Fr. Raabaey, had opgekocht. Uit de heftige woordenschermtusseling tussen Desiere en Ysenbrandt verschijnt deze laatste als een gewichtig - althans lichamelijke - persoon, bij wie de rijkdom meer doorweegt dan 't verstand, tenminste volgens de uitlatingen van Desiere.

Op 24/3/97 eveneens werd een Eversam-hofstede verkocht: 83 gemeten, 1 lyne, 43 roeden met allerlei gebouwen, samen met 2 gemeten, 1 lyne, 75 roeden bostaille (in Krombeke & Westvleteren) toen verpacht aan Pieter Deschryver (thans bedrijf Daniël Devloo) aan J.B. Paulée. In 1800 werd deze hoeve verkocht aan P.J. Dervaux-Bailly; in 1821 aan Jean-Bernard Soenen (eigenaar en zakenman te Beveren); enkele maanden later aan De Lossy-Barones Henriette De Ville en in 1822 aan Michel Focqueur, propriëtaris te Nieuwpoort. ('t vervolgt) L.T.A.

Centrale Verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/306.52 of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt
J. Berquin
Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier: stijl - modern
Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

Juni 1974

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Bako groene kroon 1/2 kg.	78	73	5
Planta 1 kg.	60	55	5
Solo 1kg.	50	47	3
Beaujolais rode wijn de fles	62	57	5
Kristalsuiker 5 kg.	88,75	79,75	9
Makrelen in natuur gr. doos	35	20	15
Tonijn in zuivere olijfolie 1/2 d.	35	27	8
Champignons 1ste keus 1/4 l.	25	17,75	7,25
Fluitasperges doos	35	30	5
Madeleintjes Corona 2 doosjes	45	38	7

Sterke dranken - zoete likeuren - wijnen

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Het DF en de boekenwereld

Vorige bijdragen verschenen in „De IJzerbode“ nrs 71/12 - 72/1 en 2 belichtten rol en doelstellingen van het Davidsfonds. In het 99-jarig bestaan van het Davidsfonds kwamen kultuurspreiding en volksontwikkeling steeds aan bod. Daartoe gebruikt het DF. geëigende middelen: benevens gunsttarieven voor het bijwonen van DF-activiteiten verbindt het DF. een sterke boekenverspreiding aan zijn ledenformule.

Het bezit, maar vooral ook het lezen van boeken en beluisteren van grammofoonplaten, is stellig een waardevolle uiting van cultuur. Dat het DF. in 1972 niet minder dan 198.000 werken verspreidde, waarvan 36.000 ex. Timmermans-Omnibus, is voorwaar geen kleinigheidje. Die cijfers hebben alleen betrekking op de uitgaven verbonden aan het lidmaatschap. Daarnaast verspreidt het DF. nog andere uitgaven (poëziebundels, herdrukken, keramiektegels, ...).

Meldenswaardig is daarbij dat DF-IJzerweelde in 1973 voor 62.585 fr aan dergelijke bestellingen deed voor de leden van de plaatselijke afdeling, terwijl de eerste bestelling 1974 meer dan 70.000 fr bedroeg. Daarvan geniet de kas van de plaatselijke DF-afdeling 7%. Daarbij genieten de leden ook een prijsvoordeel met hun bestelling aan boeken, waardoor het lidmaatschapbedrag gevormd wordt. Enkele voorbeelden met werken van het uitgavenplan volstaan, waarbij telkens de gebonden uitgave opgegeven wordt en de handelsprijs tussen haakjes vermeld staat:

- Vijf van Gerard Walschap: 195 fr (295 fr)
- Brondeel P. „Nachttrain in september“ 125 fr (195 fr)
- Van Aken Piet „Het begeren“ 125 fr (195 fr)
- Böll Heinrich „Meningen v.e. clown“ (Nobelprijswinnaar) 175 fr (255 fr)
- Florquin Jos „Ten Huize van... X“ 130 fr (240 fr)
- Florquin Jos „Ten Huize van... I“ (herdr.) 120 fr (240 fr)
- Florquin Jos „Ten Huize van... II“ (herdr.) 120 fr (240 fr)

Dit prijzenverschil tussen handelsprijs en leden-tarief kan 5, 20 of 35 fr. meer bedragen voor de boeken in gewone uitvoering (met geplastificeerde omslag).

„IJzerweeldse Tijdingen“ - ledenblad van de afdeling - zal het aantal boeken weergeven, die in het totaal per soort besteld werden in 1974. D. Morez, DF-Secretaris.

Nederlandstalige cultuurpolitiek

Op zaterdag 8 juni te 20 u. in „St.-Jozef“ bij M. Ryon, Hoogstadestraat 15 te (Beveren-) Stavele geeft de h. Jozef Deleu uit Rekkem een inleiding over „Nederlandstalige cultuurpolitiek in het buitenland“. Alvast een onderwerp met stof voor een goede gespreksavond. Te meer daar deze 37-jarige onderwijzer heel wat presteerde, inz. op dat gebied. Op 20-jarige leeftijd publiceerde hij „Ons Erfdeel“, waarvan meerdere abonnementen 1974 zullen verloot worden op de gespreks-

avond dd. 8 dezer. In 1970 werd hij mederichter van de „Stichting Ons Erfdeel“ vzw., waarvan hij directeur is. Deze stichting geeft sedert 1972 „Septentrion“ uit. Daarnaast is hij de auteur van 2 gedichtenbundels, 2 novellen, een roman en meerdere essays. Dit alles belooft...

MENSEN van bij ONS

Te Mariakerke (Gent) is op 53-jarige leeftijd overleden, mevr. Paimyre Dehaeck, echtgenote van de h. Georges Timmermans. Zij was de dochter van de h. Michel Dehaeck (†) en mevr. Zulma Lepée.

JAARLIJKS VERLOF

Beenhouwerij

„DE POSTERIJ“

A. Delanote-Mahieu

Roesbrugge-Haringe

gesloten vanaf donderdag 6 juni
tot en met donderdag 13 juni

ZOEKERTJE

A. LAMMERTYN, Marksesteenweg 45, 8500 Kortrijk, zoekt te kopen de nrs 1,2,8 en 11 van 1e jg. 1971 „De IJzerbode“, Eventueel ruilen met „Ons Erfdeel“, „Vlaanderen“. Tel. 056/255.24

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater: Raoul BOSSAERT-ROSSEEL
op de grote baan Veurne-Ieper bij WOESTEN
Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asfalt
- Fietsen

DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING
Steeds vrijblijvend inlichtingen bij:

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

Bemande ballonvlucht te Proven

In het domein „De Lovie” te Proven wordt op 29 juni om 16 u. een ballonvlucht met officiële ballonpost ingericht.

Op de startplaats wordt de briefwisseling afgestempeld met een speciale gelegenheidsstempel; op de landingsplaats, de gewone dagafstempeling van het postkantoor ter plaatse. Vanuit die plaats wordt de post doorgestuurd aan de intekenaars.

Geïnteresseerden kunnen zich een ballonpoststuk verzekeren door storting van 60 fr. vóór 20 juni op pcr. 6101 99 van Demeyere Ernest, B-8994 Proven.

Alleen de stukken, ter plaatse uitgegeven, dragen de boordstempel, de handtekening van de piloot en een afzonderlijke nummering. Dit alles om de echtheid van het ballonpoststuk te garanderen.

STEUNLIJST DE IJZERBODE (vervolg)

J. Christiaens, Roesbrugge; G. Berquin, Roesbrugge; R. Vanstraceele, Roesbrugge; W. Pyfferoen, Roesbrugge; A. Deturck, Proven; A. Leroy, Roesbrugge; F. Robyn, Oostrozebeke; E. Gauquie, Stavele; Notaris J. Pieters, Reninge; P. Feys, Koksijde; M. Verbrugghe, Beveren; G. Dewulf, Hoboken; Bl. De Hemptinne, St.-Amandsberg; W. Vercruyce, Genk; R. Six, Roesbrugge; R. Parmentier, Kortrijk; G. Wullen, Poperinge; A. Bonte, Roesbrugge; Dr. H. Neuville, Roesbrugge; G. Rommelaere, Klerken; M. Pyfferoen, Roesbrugge; A. Vandevoorde, Krombeke; Dr. M. Butaye, Beveren. Totaal ontvangen per 31.5.'74: 6.875 fr.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Huwelijk

- Gilbert Deschodt v. Watou met Rita Donche van Roesbrugge-Haringe.

Huwelijksaankondigingen

- Raymond Pattyn van Roesbrugge-Haringe met Hilda Carbon van Westouter.

- Henri Muyllé met Linda Deryckere, beiden van Roesbrugge-Haringe.

Openingsuren : gemeentesecretariaat

Vanaf 1 juni 1974 zal het gemeentesecretariaat open zijn op de eerste en de derde zaterdag van elke maand, telkens van 9 u. tot 12 u. in de voormiddag.

Sociale woningbouw

De kandidaten tot het in huur nemen of aankoop van een sociale woning kunnen een aanvraagformulier bekomen ten gemeentehuize of bij A. Depover, Statiestraat 70. Een uitgebreid verslag van de voorlichtingsvergadering van 24 mei jl. wordt ter beschikking gehouden.

Afhalen van het huisvuil

Vanaf de laatste week van mei zal het huisvuil opnieuw op ZATERDAG worden afgehaald.

Spaar VEILIG

Spaar ZEKER

Spaar ONDER

STAATSWAARBORG

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watouseweg 1 8994 PROVEN

Tel. 057.303.39

NMKN

303.26

ASLK

302.58

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Overlijdens

- Elodie Vandecasteele, wed. v. Remi Missiaen (Beveren)
- Alice Deschrevel, echtg. v. Félix Verleene (Stavele)
- Marie-Suzanne Roetynck, echtg. v. Germain Vermeersch (Beveren)
- Augusta Butaye, ongehuwd (Stavele)

Geboorten

- Lieven Kino, z. v. Hugo en Marie-Cecile Antheunes (Stavele)
- Kristel Laureys, d. v. Wilfried en Lena Coevoet (Stavele)

Roesbrugge

Zaterdag 29 juni 1974

Zaal „t Christen Volkshuis”

bij J. Gunst

Knalavond

met platenvedette

Paul BRUNA

en zijn balformatie

„THE ROBBY STARS”

Deuren om 19.30 uur.

Vóórverkoop : Paul Fieu-Verlet

en Rita

Krombekestraat 9

Roesbrugge

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND JUNI

Laatste tap

Roesbrugge, zaterdag 1 juni
bij Mevr. Fr. Vanwijmeersch,
in „De Gouden Arend“ :

Kaartingen

Haringe, kermiszaterdag 8 juni
bij Martha Ryon : Grote prijskaarting voor alle
liefhebbers, minstens 1.500 fr. prijzen.

Roesbrugge, dinsdag 11 juni
bij J. Gunst. Vrije kaarting „Derde Leeftijd“.
Beveren, „t Boerenhof“, donderdag 20 juni
14 u. : Gezellig onderonsje & kampioenkaarting
voor de leden van de 3e Leeftijd.

Roesbrugge, dinsdag 25 juni
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd“

Davidfonds

Haringe, bij R. Donche, vrijdag 31 mei te 20 u.
Discoavond „Beethoven“, o.l.v. M. Aernout.
Beveren, bij M. Ryon, zaterdag 8 juni te 20 u.
Gespreksavond met de hr. Jozef Deleu uit
Rekkem.

Dansavond

Roesbrugge, Zaal „t Christen Volkshuis“
zaterdag 29 juni te 19.30 u. : Knaalavond met
plattenvedette Paul Bruna en zijn balformatie

Schietingen aan de staande pers

Stavele, zaterdag 1 juni te 14.30 u.
Roesbrugge, zondag 2 juni te 14.30 u.
Krombeke, zondag 23 juni te 14.30 u.
Haringe, zondag 30 juni te 14.30 u.

Proven-Kermis

Zondag 2 juni (zie afz. aanplakbrieven)

Haringe-kermis

Zondag 9 juni (zie afz. aanplakbrieven)

Krombeke-Kermis

Zondag 23 juni (zie afz. aanplakbrieven)

Beveren-Kalsijde-Kermis

Zaterdag 22 juni te 16 u.
Wielervedstrijd „Kriterium v.d. Westhoek“
Zondag 23 juni te 16 u.
Wandelconcert door de muziekmaatschappij
uit Stavele.

Zondag 23 juni, vanaf 20 u., bij G. Devrecker
Prijскарting.

Zomerfeesten „De Lovie“ Proven

(zie afz. aanplakbrieven)

Zaterdag 29 en zondag 30 juni

Jaarlijkse Zomerfeesten

Maandag 1 juli : Feest v.d. gepensioneerden.

Bertennest

Pinksterdagen 2-3-4 juni : charismatische vernieuwingsdagen in 't Bertennest te Roesbrugge, met deelname aan de Vernieuwingsdag te Brussel en Pinksterkongres met „Omnes Fratres“ bij Parijs.

Zondag 16 juni : St.-Lutgarddag vanaf 8.30 u.
stipt in 't Bertennest te Roesbrugge, met bezoek abdijen op Catsberg en Westvleteren.

Zaterdag 22 juni : vertrek te 19.15 u. aan 't Bertennest, naar de Midzomerviering rond „St.-Jansvuur“ op de hoeve van burgemeester Boutu te Broxeele in Fr.-Vlaanderen. Zoveel mogelijk „Bertennesters“ verwacht, want het wordt een werk-, trekkers- en volkskunstweek-einde van West- en Zuidvlaamse jongeren.

Donderdag 27 juni : vertrek te 19.15 u. aan

't Bertennest, naar de derde Zuidvlaamse poëzieavond vanaf 20 u. in St.-Sebastiaenhoff " te Steenvoorde.

Vrijdagavond 28 en zaterdag 29 juni : volks-internationaal kamp in 't Bertennest met deelname Jerom Leuridan-herdenking te Oostvleteren.

Zondag 30 juni : 19e Bedevaart-mars naar Diksmuide, met deelname 47e IJzerbedevaart en Eerherstelnamiddag te Ardoole : zie blz. 2 Vooraf aanmelden noodzakelijk.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

We zitten in een slechte situatie : onze spaarcenten worden waardeloos, de commercie gaat slecht en onze gemeenten worden gefusioneerd met Poperinge. Vooral die fusie ligt zwaar op mijn maag. We zullen hier wel dra de verre, verwaarloosde uithoek zijn van een stadje, dat slechts van uit de hoogte zal neerkijken op die verlaten wijken, waar de „Bonden van de derde leeftijd“ de sterkste jeugdorganisaties zijn.

Hoeveel vitaliteit er hier nog in de kleren zit blijkt uit het feit dat iedereen de gang van zaken aanvaardt en zich schikt in hetgene men als onvermijdelijk aanziet. We zijn in de enkele florissante jaren die we gekend hebben zo gemakzuchtig en tam geworden, dat we ons laten afslachten zonder verweer.

Te Brugge hebben ze de kaart van West-Vlaanderen in vakjes verdeeld, zonder rekening te houden met de mensen die er wonen. Dat is de nieuwste vorm van democratie. Nochtans als er verkiezing is wordt er altijd op gedrukt dat we moeten stemmen voor hen die onze democratische vrijheden en rechten beschermen. Waar zijn die mannen nu ? 't Is te hopen dat Brussel, die nu nog zijn laatste zegen moet geven, wat verstandiger tewerk gaat. Zoniet zitten we weldra in het natuurreservaat van België ! Bovendien is het meer dan tijd dat onze verenigingen en groeperingen zich twee stellen. Speciaal wij middenstanders, moeten goed indachtig zijn dat we in ons bestaan bedreigd worden. Iedereen vertelt grotepraat in zijn achterkeuken, maar iets tot stand brengen, dat is wat anders. Wat weer eens bewijst dat er een groot verschil bestaat tussen „klappen“ en „doen“ ! We mogen vooral achteraf niet alle schuld op de gemeentebesturen werpen, maar goed in ons hoofd prenten dat het bestuur waard is, wat de kiezers waard zijn.

Ook Gusta is radicaal tegen de fusie. „Ik weet wat ervan is“, zegt ze, „ik ben reeds vijftien jaar gefusioneerd“.

een verbolgen,

Pol

Voor een snelle en perfecte plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

B.T.W. - BEREKENINGEN
ZONDER PROBLEMEN . . .

Multisumma 20

Automatische, drukkende vermenigvuldigingsmachine. Het is een beroepsmachine, onmisbaar in banken, administraties en kasburelen.

VERKOOP EN HERSTELLING :

BUREAUMACHINES

VAN SEVENANT

Ieperstraat 64, POPERINGE

Tel. 057/338 45

- schoenen voor groot en klein
- bottines
- laarsjes
- pantoffels
- muiltjes

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44
Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14 ROESBRUGGE
Tel. 306 16

Bij aankoop van onze „JEANS 49 R“ met bijhorende T-shirt, wordt u met een gratis Jute-Aankoopzak bedacht.

Verder hebben wij:

HEREN:
Kostuums - blazers - sportvesten
Broeken - sporthemden
DAMES:
Jurken - kleedjes - vestjes - pull's
Bloezen
— Kledij voor jongens en meisjes —
Bijhuis Desaeleire:
gespecialiseerd in
stoors en overgordijnen
Zegels: Valois en Gezinszegels.
— Maandag gesloten —

Meester Krijtvoorde, de schoolmeester van Pollinkhove was op 't eerste moment gelijk min of meer uut z'n lood geslegen ols juffrouwe Eufrazie dien zaterdagnoeene aan z'n belle wos kommen trekken om te reklameren dat de joengens van 't schoole è gehele „ravage“ gehouden hadden in heur bloemhovige vóór de deure...! - Juffrouwe Eufrazie wos è n'oude jonge dochter van hoge ofkomste, die achter den eersten oorloge entwaar van uut 't frânsche overgewaaid wos naar Pollinkhove en daar wos bluuven weunen in è schoon renteniershuus tende de plaatse... - Wel, wel... lamenteerde ze... je moet dat è keer kommen bekijken meester... zooveele schoone bloemen ofgekrakt... en mien schoonen „hut“ platgewenteld... ja, ja, mien „hut“ met dobbele dalia's...! 't is è schande, zulke nieuweerts van joengens... 'k ga naar de garde gaan en der gaat daar ollezens è proces van moeten kommen...! Maar Juffrouwe toch... vergoelijkte meester... je meugt dat niet direkt zo erg oppakken, je moet daarvoor niet rechtuut naar de garde loopen... 'k gaan ik zelve de joengens è keer ferme hulder lesse spellen en dat è ga nie meer gebeuren... maar meester peinsde in z'n eigen: dat „oud zurkelgat“ overdrijft natuurlijk weere gelijk geweunte... 'k gelooven ik niet dat de joengens van mien schoole dat zoun doen... 't kan oek van den eenen of den anderen hond zijn... of van de katten misschien...?

Nu, de meester è brak daar z'n hoofd niet verder mei en gelijk dat 't z'n geweunte wos de zaterdagachternoeene, ging 'n ie è gehele wandeling doen langs de vaart met Hermintje, z'n vrouwe... 't Wos ol achter de vieren ols ze weere in hulder straate arriveerden... 't Eerste dat meester zag was drie, vier knechtejoengens die neerstig bezig waren met voor z'n deure olle soorten van papier en vuiligheid uut de goote te raapen en in è kartonnen dooze te smijten die op z'n voordam stond... Ha, kijkt daar è keer... zei meester tegen Hermintje... je zie wel dat m'n joengens nog zo droef niet è zijn gelijk of dat juffrouwe Eufrazie zegt... ter kontrarie, 't is è schoon werk da ze daar doen, ze zorgen voor de properteit in nuuze straate... Meester knikte vriendelijk naar de twee grootsten die gelijk verschooten hadden en weg drimmelden... En waar gaan ze dat hier nu smijten, meventje...? vroeg meester aan Mielte Pek, è kleenen kadee van è jaar of vijfve die bij de dooze stond en van alteratie gelijk niet weggerochte... 'k weet 't niet wè meester, zei Mielte, binst dat 'n ie nog zeere z'n klakke pakte die op de zulle van de voordeure lei... maar z'en ol twee vulle doozen in je brievenbusse gegoten...!

UW VERTROUWEN WAARD

de nieuwe reeks 1974 DIEPVRIES en FRIGO is voorradig

UW VERDELER:

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/303.79 P.C. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de gemeenten :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

op 2100 ex. verspreid met de post.

Pater Dr. Remi-Valère Vanden Bussche (1908-1968) uit Roesbrugge-Haringe

jezuïet) steeds kampte om de eerste plaats. Het was de tijd van de stormachtige Vlaamse studentenbeweging, waarin de intelligentste jongelieden op de bres stonden voor de rechten van hun miskende volk. Vol dadendrang bleef hij niet bij de pakken zitten en in 1927 - hij was toen retorica-student - stichtte hij te Haringe een Vlaams lokaal, bij Henri Ryon, herbergier, kleermaker, barbier en kerkbediende. Pastoor J. D'Hooghe, een man van de conservatieve stempel, schrok zich bijna een aap toen hij al brevlerend over de straat stapte en boven de voordeur van zijn kerkbaljuw een nieuw uithangbord ontwaarde : een in de gele verf gezet bord, met in grote zwarte letters, „Vlaamsch Huis“. Resoluut stapte de pastoor de herberg binnen en stelde het volgend ultimatum : „*als dat spel daar boven de deur niet weg was vóór vier uur*“ mocht Henri geen voet in de kerk meer zetten. „*Eerst leven en dan aan politiek doen*“, dacht de kerkbaljuw en om half vier hakte hij het splinternieuwe uithangbord in brandhout. Het „Vlaamsch Huis“ te Haringe had drie uren bestaan.

Op 3 september 1927 deed Valère Vanden Bussche zijn intrede bij de paters dominikanen te Gent. Op 6 augustus 1933 werd hij te Leuven, door Mgr. Ladeuze tot priester gewijd en 10 dagen later deed hij te Haringe zijn eremis. Pater Callewaert was op die plechtigheid aanwezig, maar sedert vele jaren was er hem spreekverbod opgelegd in het bisdom Brugge en hij mocht dus te Haringe niet preken.

Vanaf 1935 volgde Vanden Bussche de leergangen in de Nederlandse Letteren aan de universiteit van Leuven. Na een onderbreking door mobilisatie (1939-1940) en enkele maanden krijgsgevangenschap (van 19 mei tot 13 aug. 1940) behaalde hij het doctoraat in de Nederlandse Letteren, in juni 1942, met als thesis : *Cyriel Verschaeve, zijn levenshouding en zijn kunstenaarschap*. Professor Paul Sobry was zijn promotor.

In 1942-1943 was pater Vanden Bussche aalmoezenier aan de Sociale School te Heverlee en daarna leraar aan het hoger Handelsinstituut voor Juffrouwen te Antwerpen. Vanaf 1944 tot 1953 was hij prior van het dominikanenklooster te Antwerpen. Daar werden, de eerste jaren na de terechtstelling van A. Borms (22 april 1946), door toedoen van pater Vanden Bussche herdenkingsmissen gecelebreerd. Bij die gelegenheid werd er door de tegenstanders kabaal gemaakt in het kerkportaal, maar met takt en gezag wist hij de herrieschoppers te verwijderen.

Van 1953 tot 1959 was hij prior te Oostende en daarna nog prior in het dominikaans studiehuis te Leuven. In oktober 1963 werd hij overste van de kleine, maar actieve dominikanengemeenschap in Het Zoute (Knokke). Daar kregen de moeilijkheden inzake het gebruik van de Nederlandse taal, bij de preken tijdens de eucharistie-vieringen aan de kust (1965), dank zij pater Vanden Bussche, de gepaste oplossing. Te Knokke onderwees hij tevens Nederlands in de hoogste klas van het meisjes-Lyceum.

De Verschaeve-kenner

Als letterkundige en essayist schreef pater Vanden Bussche heel wat bijdragen in bladen en tijdschriften, voornamelijk in *Kultuur-leven*. Maar hij zal vooral bekend blijven als de Verschaeve-specialist.

In Verschaeve bewonderde hij de denker en de kunstenaar, en deze kwaliteiten legden voor hem meer gewicht in de schaal dan de tekorten die men de kapelaan-van-Alveringem kan aanwrijven. Zijn doctorale thesis was een diepdoordachte ontleding van het werk van Verschaeve, zodanig dat Dr. Karel Elebaers in verband daarmee schreef : „*Wie over de denkende dichter van Alveringem meepraten wil, moet éerst dit meesterlijk essay lezen*“.

Vanden Bussche werkte mee aan de uitgave van Verschaeves *Verzameld Werk* en schreef hiervoor de inleiding van het vijfde deel. Deze inleiding besloot hij als volgt : „*de wijze waarop Verschaeve met de literatuur omging moet niet verdedigd worden; hij beluisterde er het leven in zijn sacrale vaart en zijn eeuwigheidsgebruik, op een wijze hem persoonlijk eigen en onnavolgbaar; literatuur was voor hem geen afzonderlijk kunstbedrijf, het was de zang van het rusteloze mensenhart dat altijd het antwoord zoekt op Gods eindeloze vragen*“.

Ook onze vriend Antoon Vander Plaetse († in 1973), van wie in 1964 het boek verscheen, *Cyriel Verschaeve zoals ik hem gekend heb*, was pater Vanden Bussche dankbaar voor raadgevingen bij het klaarmaken van de definitieve tekst.

Vanden Bussche was ook de eerste voorzitter van het „Jozef Lootensfonds“ en hij werkte mee aan het ontstaan van *Verschaevia*, maar toen het eerste deel van deze reeks verscheen, was hij er niet meer.

Pater Dr. Valère-Remi Vanden Bussche was een pionier van waarheid en van recht!

Toen de dominikaan Maurice Alexander op 17 augustus 1941 zijn eremis deed in de kerk van Roesbrugge, stond pater Vanden Bussche in wit habijt, op de kansel. Hij had geen zware stem, deed niet lawaaiig en kletste niet op de rand van de predikstoel, maar nog nimmer hadden we een dergelijke homilie gehoord. Met enthousiasme getuigde hij in welgekozen woorden en met slaande volzinnen voor het ideaal waarin hij zo hartstochtelijk geloofde : „*de heerlijke dominikanenorde*“.

We kenden toen pater Vanden Bussche niet, we hadden nog nooit over hem gehoord, maar het was ons onmiddellijk duidelijk dat we daar een kunstenaar en een geleerde voor ons hadden. Enkele maanden later behaalde hij de doctorsbul in de Nederlandse Letteren aan de Leuvense Alma Mater.

Trouw aan God en aan zijn Volk

Valère Vanden Bussche werd te Haringe geboren op 20 augustus 1908, als het vijfde kind (uit een reeks van negen) van landbouwer Prosper Vanden Bussche en Sidonie Leys. Nadat hij de lagere school te Haringe had doorlopen, ging hij naar het college te Poperinge, waar hij een knap student bleek te zijn en er met zijn neef Elie (een bekende

**BOUWEN
aan de
TOEKOMST**

47e ijzerbedevaart
diksmuide 30 juni 1974 11u

weerom voorbereid door
VOLKS-INTERNATIONAAL KAMP
in **BERTENNEST ROESBRUGGE**
met **19e BEDEVAART-MARS**
vooraf aanmelden : Tel. 057/302.08

na de IJzerbedevaart :

- ➔ afspraak in de „Boterhalle “
Grote Markt te Diksmuide
tento „ Bertennest ”

en . . . **„Vlaanderen Reform”**

- ➔ en allen solidair naar
Cyriel Verschaeve-eerherstel ARDOOIE

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Overlijden

- Alexis Vandermarliere, 71 j., echtg. van
Blanche Mahieu.

Geboorte

- Carine Vandenbussche, d. v. Martin en Monique Vandenbroucke.

Huwelijk

- Luc Verstraete van Roesbrugge-Haringe met
Marleen Ollivier van Vlamertinge.

Huwelijksaankondigingen

- Bernard Mouton van Roesbrugge-Haringe
met Ingrid Seys van Ledegem.
- Gilbert Delanote van Roesbrugge-Haringe
met Magda Vulsteke van Proven.
- Philippe Truant met Anita Van Wymeersch,
beiden van Roesbrugge.
- Gerard Simoen van Caestre (Fr.) met Claudine Neyrinck van Roesbrugge-Haringe.

— JAARLIJKS VERLOF —

APOTHEEK G. SAMYN

Stationsstraat 23 ROESBRUGGE

gesloten van 1 tot 14 juli

Wachtdienst :

APOTHEEK E. REGHEERE
Markt PROVEN

DF. - echo's

Op 8 juli jl. gaf de h. Jozef Deleu een zeer duidelijke inleiding over hetgeen een buitenlandse cultuurpolitiek dient te zijn. Onze cultuur met zijn 22 miljoen nederlandstaligen heeft geen neiging om imperialistisch op te treden, wat wel dagelijks het geval is met de frans- en engelstalige kulturen (cfr. de vroegere kolonisatie met overplanting van Franse en Engelse cultuurpatronen en de hedendaagse golf van het engelstalige lied). Het is voldoende bekend dat bepaalde landen zich enorme uitgaven getroosten om hun cultuur te propageren in het buitenland (kultuurhuizen en -functionarissen), dit soms met handels- en economische bedoelingen.

Om met onze gebuur samen menselijk te leven is het aangewezen dat wij kennismaking en uitwisseling zoeken met de Frans-Vlamingen. Daarom zijn alle goede contacten met Frans-Vlaanderen van groot belang. Daarom geen verbodering op touw zetten met een gelijkwaardige gemeente uit Frans-Vlaanderen ? ...

Meldenswaardig is dat deze jonge wroeter, de h. Jozef Deleu, zijn dialoogcentrum oprichtte op enkele meters van de Franse grens te Rekkem. Dit dialoogcentrum van de „Stichting Ons Erfdeel” vzw werd mogelijk omdat tal van prominenten in die zaak geloofden, heel zeker onder de impuls van de h. André Demedts en de h. Jozef Deleu.

STAVELE (BEVEREN)

zondag 18 augustus

in de Romantische Bierkelders
van de Brouwerij Feys

KLJ DANSFEEST

Orkest :

**„ Frank Norvan
en de Campagnards ”**

Aanvang : 20 u.
Iedereen Welkom !

Inrichters
KLJ Proven

TE KOOP

BROMFIETS - type sportmodel. Dubbel zadel, in zeer goede staat. - Zich wenden : Nachtegaalstraat 19, Roesbrugge-Haringe. Tel. 307.80

SPAARKAS
ippa

n.v. - private spaarkas opgericht in 1903

*Voor een voordelige plaatsing,
voor alle krediet
en voor tijdsparend dienstbetoon
kan U in vertrouwen terecht bij :*

Robert LEPÉE, Hoogstadestraat 9 - Beveren-IJzer
Mej. DENYS, Krombekeplein 24 - Krombeke - Tel. 402.50
Magda PRINZIE, Watoustraat 25 - Proven - Tel. 302.58
Gerard DELPLACE, Krombekestr. 3 - Roesbrugge - Tel. 307.56
Mevr. Wilfried LAUREYS-COEVOET, Zwanestraat 7 - Stavele

➔ Als het om geld gaat : **IPPA**

**HET
KWALITEITSMERK**

voor : GASOIL - diesel
- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 304.13

Het Hof van „Nevele” en het Hof „ten Broucke” te Oostvleteren.

Fletrinium of Vleteren

Het „Fletrinium in pago Isseretio”, vermeld in een akte van het jaar 806 voor de Sint-Bertinusabdij, blijkt wel „Vleteren” te zijn en niet „Flêtres” in Frankrijk, zoals het weleens beweerd werd. Al het water en al de waterlopen van dit laatste dorp vloeien af naar het zuiden. De „Vleterna” is echter een waterloop die ontspringt aan de voet van de Catsberg, niet ver van Poperinge, die dwars door deze stad vloeit en in de IJzer uitmondt na Fletrinium of Vleteren in twee stukken gesneden te hebben en de richting van zuid naar noord zodat wij een Oost- en een Westvleteren krijgen.

De Vleterbeek werd later gekanaliseerd van Poperinge naar de IJzer en daarom ook Poperingevaart genoemd.

„Vleterna” komt vaak in de akten voor als „villa”, het territorium zelf of de lokaliteit Fletrinium en na de definitieve scheiding in twee parochies betekent Vleterna even goed: West- als Oostvleteren, die eigenlijk latere Vlaamse benamingen zijn.

Vleteren maakte oorspronkelijk deel uit van de Zuidvierschaar van de kasselrij Veurne.

Oost- en Westvleteren

Het was Robrecht de Fries, graaf van Vlaanderen, die, in het jaar 1076, het grondgebied in twee onderscheiden parochies splitste. Beide waren ze onderworpen aan de jurisdictie van het feodale hof van Hofland dat afhing van het graafschap Vlaanderen.

De aanvankelijke parochie, het huidige Westvleteren, had haar kerk, toegewijd aan de heilige Martinus, aan de boord van de Vleterbeek, maar haar kasteel, met een aanzienlijk grondbezit stond ten noorden en dicht bij de huidige kerk van Oostvleteren. Deze kerk, die van latere datum is, werd toegewijd aan de heilige Amatus en met een deel van de tienden, toegewezen aan het kapittel van Sint-Amatus van Douai tijdens de betwisting om die stad tussen Boudewijn van Henegouwen en zijn oom graaf Robrecht de Fries.

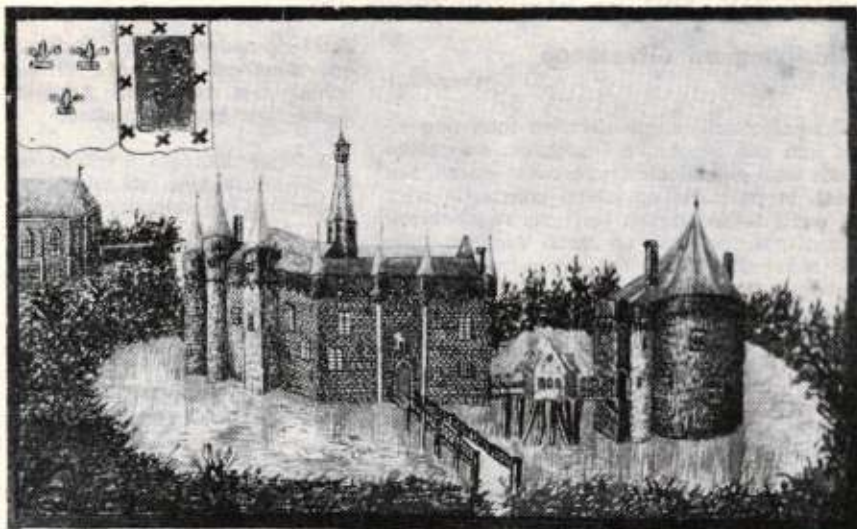
Het kasteel van „Vleterna” verloor aan macht en aanzien en de Heer moest meerdere malen zijn visrecht in de IJzer en aankomende waterlopen teruggeven van de jonge proostdij van Eversam. Hij zag met lede ogen de heerlijkheid „ten Broucke”, langsheen de IJzer, in andere handen overgaan en aan de passage van de IJzer zelf, de heerlijkheid „Elzendamme” overgedragen worden aan de abdij van Meesen.

Het grondgebied van Oostvleteren bestond uit twee grondheerlijkheden, nl:

- het grondgebied „Vleterna”, ook het Hof van Nevele genoemd, naar de familie die het bezat in de 14e eeuw of ook nog, maar dan veel vroeger „Mollenwoestijne” genoemd en
- de heerlijkheid en feodaal hof „ten Broucke”.

Het Hof van Nevele

Mijnheer Willem van Nevele, gesproken uit een zeer oude Vlaamse familie, woonde op het kasteel, dicht bij de kerk, houdt een grondbezit van 103 gemeten en 320 gemeten in één leenplicht, samen met verder 200 spinden haver, 42 paar kapoenen, 30 ganzen en een vrij maalrecht. Dit laatste was een feodaal voorrecht van eigenaardige en uitzonderlijke aard: Niemand uit het dorp mocht zijn graan elders doen malen dan bij de plaatselijke molen op straf van drie parijse ponden ten voordele van de Heer. Bovendien wordt zijn paard aangeslagen waarmee hij zijn graan vervoert, of zijn overjas als hij het koren zelf draagt en steeds de zak en het graan. „de vrie molaedse, dat niemant uuter molaedse malen mach; voert hilt te perde, tpaerd es verbuurd de sac ende tcoren, ende lij lb jehghens den heere van den lande, ende draegt

OOSTVLETEREN. Hof van Nevele. 18e eeuw. (Van der Haeghe)

men ten halse, so es verbuurd tupperste cleet, sac ende tcoren ende lij lb den heere alzoot forseit es”.

Verder bezit de Heer van het Hof van Nevele nog het tolrecht in Oostvleteren, in Westvleteren en in Krombeke en de vrije visvangst te Oostvleteren, in de IJzer, de Boesinge-gracht, de Siboutsdijl, de Vleterbeek zover het winterwater gaat, de beek tot de Coppnolle en in de Heidebeek tot aan de Buxbrug en eveneens de vogelvangst en indien iemand vist of vogels vangt zonder toelating van de Heer, dan verbeurt hij zijn vangst en zijn netten en moet drie ponden betalen.

In 1221 schonk de Heer Wale van Felchin de helft van zijn visrecht, dat hij bezat in Oostvleteren in de IJzer en de aankomende waterlopen tot aan de Hofbrighe (over de Vleterbeek) aan het klooster van Eversam. In 1247 ontstaat er een proces tussen Mevrouw Adelissa de Oostfleterne en het klooster van Eversam over die helft van het visrecht.

De Heer Willem van Nevele, eigenaar in 1365, werd opgevolgd door zijn zoon Gaulvein van Nevele en later, in 1382, door zijn kleinzoon, ook een Willem van Nevele.

Het hof „ten Broucke”

De heerlijkheid en feodaal hof „ten Broucke” de huidige hofstede „Het Noordhof” te Oostvleteren telde bij de opmeting op 28.1.1616: 98 gemeten 207 roeden. Er waren méér dan 100 achterlenen. De Heer van „ten Broucke” was één van de vier superintendanten van de Zuidwatering van Veurne, de andere waren de Prelaat van Eversam, de Heer van het Hof van Stavele en de Heer van het Hof van Roesbrugge.

Aan de heerlijkheid van het Hof ten Broucke waren ook nog enkele geldrenten en andere blijken van erkentelijkheid, zoals het schenken van handschoenen, zwaardscheden, werkpaarden en andere, verbonden.

Deze achterlenen waren gelegen te Oostvleteren, Westvleteren, Stavele, Gijverinkhove, Reninge, Pollinkhove, Alveringem, Oeren, Wulveringem, Sint-Jacobskapelle, Steenkerke en Vinkem.

Eén grafelijk hof

De heerlijkheid „ten Broucke” behoorde

toe aan het huis van Haveskerke. Frans van Haveskerke in 1345, zijn broer Hustin in 1366, Filips, zijn zoon in 1388 en dezes zoon Lodewijk van Haveskerke in 1392. Deze Lodewijk, Groot-baljuw van Brugge en het Brugse Vrije bracht „ten Broucke” en het „Hof van Nevele” samen in één gravelijk hof dat afhing van de Brug van Veurne.

Maria, zijn dochter, huwde in 1429 met Lodewijk van Gistel en bracht dit gravelijk hof mee als bruidsschat. - Hier kunnen wij verwijzen naar de bijdrage van A. Deschrevel, meinumner van de IJzerbode 1974 blz. 1.

Maria van Gistel, kleindochter van Lodewijk van Haveskerke, werd de vrouw van Jan d'Onghies die in 1442 Heer werd van Oostvleteren.

De Heer van Noircarmes, Filips van Sint-Aldegonde, kocht in 1571 het grondgebied Oostvleteren, Maximiliaan van Sint-Aldegonde verkocht het in 1618 aan Albert van Zadelare, die het in 1624 afstond aan Karel de Hertoghe.

Alexandrinne, de dochter van Karel de Hertoghe huwde met ridder Jacques de Briarde. De heerlijkheid van Beauvoorde was één van de aanhorigheden van de familie de Briarde.

Nu volgen Pieter de Briarde, Heer van Beauvoorde „burgemeester van Veurne”, zijn zoon Filips, de zoon van Filips, die gehuwd was met de dochter van de Heer Jean de la Torre en die zonder kinderen stierf. Aldus ging Oostvleteren over naar de familie de la Torre.

Marguerite de la Torre van Beauvoorde werd de Dame van Oostvleteren. In 1754 was het haar neef Bruno van Schinkele, Heer van Montigny, die haar opvolgde.

Bruno's zuster en erfgename, Maria-Angele van Schinkele huwde met Jacques de Heere, zij hadden één zoon: Bruno-Maximiliaan de Heere, Heer van Beauvoorde. Hij was de laatste feodale Heer van Oostvleteren.

Bij koninklijk besluit van 31.10.1961 werd het wapen van de familie de Heere aan de gemeente Oostvleteren toegekend.

De gegevens voor deze bijdrage werden geput uit „Het Wapenboek van de provinciën en gemeenten van België” Supplement 1955-1968 van Max Servais en uit nota's van Eerw. pater Alberic (†) van de Sint-Sixtusabdij van Westvleteren. R. Lanszweert.

Het Klooster van Eversam 1091 - 1794

LIKWIDATIE VAN DE EVERSAM-ABDIJ (4)

Uitdrijving en uitverkoop

(vervolg)

Sommige religieuzen dachten toen nog altijd aan een mogelijke terugkeer. Aangezien reeds veel eigendommen verkocht waren, zou men het proberen op kleine schaal. In april '97 werd tussen Neyt, na ruggespraak met dispensier Tandt en Jacob Vandenberghe een akkoord gesloten ten einde, bij openbare verkoping van het abdij-beluik, dit te laten kopen door Vandenberghe, mits hem achteraf te vergoeden, bij de terugkeer van de kloostergemeenschap, voor al zijn kosten. Daarom werd op 6/4/97 naar andere paters die bereikbaar waren, een briefje gestuurd om hun gedacht te vernemen over die onderneming.

1. Rousseeuw, die zich hier laat kennen als een nuchter en vooruitziend zakenman gaat akkoord mits volgende voorwaarden:

- dat de koper aanstonds de gronden en de infirmerie (die toen nog in goede staat scheen) zou gebruiken en het profijt ervan later zou aftrekken van zijn schuldvorderingen;
- dat die grond met hetgene er overblijft aan gebouwen niet tegen een te hoge prijs verkocht wordt;
- dat de koper de resterende bouwmaterialen zou trachten te verkopen tegen een behoorlijke prijs; niet echter de kerkmuren en de infirmerie, die men moet trachten te redden;
- dat bij de terugkeer van de kloosterlingen, dezen niet gepraamd worden om onmiddellijk de gemaakte schulden te vereffenen;
- dat bij niet-terugkomst, de koper alles nauwkeurig zou uitrekenen en het batig saldo zou uitbetalen aan de nog overblijvende religieuzen.

Rousseeuw meent dat een akkoord over de aankoop van het beluik, mits die voorwaarden, geoorloofd is. Toch zou men nog best „godsvreesende personen” daarover raadplegen.

2. Op 8/4/97 antwoordt een ontgoochelde en beangstigde pater Castryck dat hij helemaal niet akkoord is met dit aankoop-voorstel „aengesien het sap de boonen niet weirde en is ende, boven dien, ben ik niet meer gesint van den eersten dagh van april te vieren tot alree dat het seker is dat wy met grust gemoedt mogen verblyven ende dat ons huys in redelijcken staet sal gestelt syn, alwaer wy naer staet ende tydt konnen gezondt leven”. Ook moet er niet meer geschreven noch iemand naar hem gezonden worden, tenzij het iemand is van de eigen religieuzen. Castryck schijnt toen ergens,

zoals de andere paters, ondergedoken te zijn en vreest dat door heen- en weergeloop zijn schuilplaats zou kunnen ontdekt worden door gevaarlijke buitenstaanders.

3. Pater Jourdain, die van dezelfde opinie is als Rousseeuw, schrijft bovenaan zijn antwoord nog het volgende: „ick hebbe oock de bons niet doen aenveerden tensy sy soudon mogen aenveelt woorden door wys belyt vande aldervoorsightigste ende wel beraeden personen”.

Deze „circulaire” is alleen maar bewaard in afschrift van de hand van dispensier Tandt, die ergens te Stavele verblijft en er 't bezoek krijgt van deken Neyt. Dit akkoord hebben zij met Vandenberghe gemaakt „opdat de kercke, etc. niet en soude gebrocken worden”.

In december '97 gaat de openbare verkoping door van het abdij-beluik, dat gekocht werd door een zekere Demuyne als gevolmachtigde van Jacob Vandenberghe. De verkochte goederen bestonden toen „uit de grond van de voormalige abdij van Eversam met een oppervlakte van ongeveer 14 gemeten, 1 lyne, waarvan 8 gemeten omtrent moestuin, brouwerij en lokalen; het overige gedeelte zijn grachten, die de omheining vormen van het terrein, waarop de abdijgebouwen stonden, die in 1794 afgebrand werden; ... thans ligt daar alleen een hoop briecken en bestaat er een onlangs opgericht gebouw, dat diende heeft tot huisvesting van de monniken en dat bevat een grote kamer, een keuken, een kelder en cellen”. Hoe dit beluik achteraf uit Vandenberghe's handen gerocht is kon niet ontdekt worden; feit is dat het gevoegd was bij de vroeger 131 gemeten, die in 1886 aan Emiel Valcke uit Poperinge, verkocht werden.

„Op 21en octobre 1798 werd op de prochie van stavel publicatie gedaen aen de borgers van stavel en aendere commune” waarin „eenen genaemden de tandt eertyds dispensier der vernietighe abdiye van eversam” beschuldigd wordt van aftroggelarij, omdat hij „de uytgebrande dorpelingen van stavel en andere commune” lastig gevallen en zelfs bedreigd heeft „hunne goederen te doen salsieren en vercoopen indien sy aen hem de boomen niet en betaelen, die de chefs van de marine, par order, uyt genereusheyd geschonken hebben aen de ongelukkige om hun verbrande huysingen te herstellen”. Hetgeen een strafbare „escroquerie” is. Wie „door vreeze ofte andersints aen gemelden escroquer de tandt eenig geld soudon gegeven hebben” mogen klacht indienen en Tandt zal gedaagd worden „voor de jure de paix van het canton haerynghe” om de be-

taalde sommen „te doen wedertellen aen de gevers”. Ook heeft Tandt de pachters van Eversam-eigendommen doen betalen over 't jaar 1796, die reeds hadden moeten vereffenen „aen den ontfaenger nationael der geestelycke goederen”. Die mensen „lopen de thandt op, om hun geld wederom te hebben”. Naar schatting van Tandt belopen de verliezen voor de abdij maandelijks tot 3.000 pond grooten.

Te voren, op 2e mei 1797, was verschenen „borger Ludovicus-Henricus Tandt” (= dispensier Augustinus Tandt) te Beerst voor notaris Ant. Franc. Vandenbogaerde om een „vetteweede van 17 gemeten 1 lyne 57 roen” te ontlasten van een hypotheek erop liggend tot verzekering van een lijfrentie van 12 pond grooten vlam jaarlijks, die hem schriftelijk toegezegd was door zijn moeder (Marie Baeteman) op 3/1/1765 voor zijn profes. Die weide lag „onder de voordesen heerlicquede van de Cortewille, eertijds commune van Watou ende alsnu commune van Steenvoorde”.

Pastoor Malbrancke van Lo, gewezen monnik van aldaar, tekende te Eversam - met wat bijwerking en fantasie - in 1799 het toen nog gedeeltelijk bestaande kerkgebouw en kloosterpand; andere kloostergebouwen komen op zijn tekening niet voor, maar bestonden nog. In 1811 werd de kerkstoren afgebroken (kerkmuren en pand waren reeds verdwenen) door boer Vandenberghe (waarschijnlijk Jacobus, die in 1799 't abdijbeluik kocht). Die zeer sierlijke toren had een hoogte van ongeveer 50 m en werd rond 1700 gebouwd onder prelaat Ant. Gesquiere. Onder zijn prelatuur (1661-1707) werd ook 't oude woonhuis van de hofstede Daniël Devloo gebouwd. Het wapenschild aan de zuidkant van dit huis is waarschijnlijk dit van abt Gesquiere. Over die torensloping maakte pastoor Malbrancke een Latijns gedicht. ('t vervolgt)

L.T.A.

PROVEN

Zondag 21 juli om 14 uur
in het Park van het „Couthof”

GEWESTELIJK

KLJ SPORTFEEST

met atletiek
touwtrekken
allerhande volksspelen
piramides
volksdans, enz.

Centrale Verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/306.52 of 057/405.43 (M. Baelde Krombeke)

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin

Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier: stijl - modern
Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

Juli - augustus 1974

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Jacqmotte mokka 1/2 kg.	88,50	81	7,50
Gelatine voor Potjesvlees 100 gr.	30	24	6
Paneermeel Cica 2 pakjes	17	12	5
T.V.-worstjes Zwan 2 d.	43	33	10
Weense worstjes Zwan 2 d.	49,50	40	9,50
Perziken liter	49,25	34	15,25
Perziken 1/4 l. 2 d.	47	26	21
Chocolade Jacques melk en fondant pak	46,75	40	6,75
Chocolade Jacques met noten pak	53,50	45	8,50
Chocolade Jacques 10 repen	60	49,50	10,50

Nog in voorraad: Martini, St.-Luc en Beaujolais aan reklaamprijzen.

ANIMHYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Haringe: Gheeraerts Kapelletje

Velen onder u hebben wellicht nog horen spreken over „Gheeraerts kapelletje” te Haringe, en de wondere geschiedenis die eraan verbonden is, ook al is dat bijna 300 jaar geleden. Sommigen weten misschien nog iets af van een kapelletje, in de nabijheid van het huis bewoond door André Lucas-Demol, aan het begin van de Nachtegaalstraat. Dit kapelletje zou verdwenen zijn, toen men er, vele jaren geleden, de kiezelmweg ging verhard en goed berijdbaar maakte. Het werd gehavend en kapotgereden door wagens en andere vervoermiddelen. Wel, daar ergens in de buurt, moet veel vroeger Gheeraerts kapelletje hebben gestaan.

Kanunnik Tanghe vertelt in zijn *Beschrijving van Haringe*, over die „wonderzaak”, die nog in de verre herinnering van onze mensen voortleeft.

Omstreeks de maand mei 1681 bevestigde een zekere Gheeraert Lambrecht, dagloner te Haringe, een Mariabeeld aan een houten staak, op het stuk land geheten „het Nachtegaeltje”. De bedoeling was er een soort bidplaats te maken en er de H. Maagd te aanroepen als „O.L. Vr. van het Mirakel”. De naam „Nachttegaeltje” bleef te Haringe behouden in de Nachtegaalstraat, die zich rechts voorbij het klooster van de Watoustraat verrijdt, en ook in de naam van een herberg langs de Watoustraat, op de plaats waar zich thans de stallingen bevinden van F. Berquin-

Deprey. Die herberg gaf bovendien uit op een driehoekig stuk land, waar Gheeraert destijds zijn beeld heeft opgehangen. Naar hijzelf had medegedeeld, was dat beeld afkomstig uit Steenvoorde, waar hij het uit een wilgeboom had gehaald.

Gheeraert zelf moet de kwestie zeer ernstig hebben opgenomen en er eigenlijk veel meer in gezien hebben dan een eenvoudig bedeeoord, want hij bleef dag en nacht bij het beeld waken, zogezegd op bevel van de Heilige Maagd.

De bureu, in de overtuiging dat er wondere dingen op handen waren, en in de mening dat hij een speciale opdracht had gekregen, brachten hem alles wat nodig was om zijn taak te vervullen. Dat dergelijke dingen niet onopgemerkt voorbij gingen is gemakkelijk te begrijpen. Weldra kwamen nieuwsgierigen van alle kanten opgedaagd. Bovendien leefde men toen in een moeilijke tijd. Er heerste onrust en oorlog in onze gewesten: Spanje, Frankrijk en Oostenrijk betwistten hun erfenisrechten op onze streken. Er heerste armoede en vrees en de mensen zagen uit naar hulp en bijstand, hetzij van hierbeneden, maar nog meer van hierboven. Gheeraert moet van die toestand handig gebruik hebben gemaakt om onze simpele lieden ertoe te overhalen zijn Mariabeeld te komen vereren en er zoals gebruikelijk, ook een penning te laten. Hoe het beeldje er precies uitzag we-

ten we niet, maar het hoofd ervan kon in elk geval door middel van een draadje tot knikken worden gebracht. Telkens Gheeraert dan in zijn zogenoemde visioenen door de H. Maagd toegesproken werd, of wanneer zij om een gunst gevraagd werd, knikte het beeldje hem toe. Er was geen twijfel mogelijk, iedereen kon de reacties van de H. Maagd met eigen ogen zien. Natuurlijk was er niemand die eraan dacht of in de gelegenheid was de zaak nader te onderzoeken. Vandaar ook dat hij geen enkel ogenblik het beeldje verliet en zelfs ter plaatse zijn maaltijden gebruikte. Voorzeker meer uit vrees dan uit devote waakzaamheid. Zó werd het ons verteld door Henri Ryon. Of dit nu wel echt overeenstemt met de waarheid ofwel achteraf allemaal verzonnen is, zijn wij niet meer in staat te achterhalen. Een feit blijkt wel juist te zijn: dat er omwille van die zg. wondere dingen, een menigte naar Haringe kwam afgezakt, niet alleen uit de omgeving, maar zelfs uit Holland en zeker niet in het minst uit Frans-Vlaanderen, dat rond die tijd - onder Lodewijk XIV - aan Frankrijk was gehecht. Kanunnik Tanghe gewaagt van drie- en vierduizend mensen die naar Haringe kwamen afgezakt „zoo uit devotie als uit nieuwsgierigheid”. Dat lijkt ons wel wat overdreven, maar er moet in elk geval een grote volkstoeeloop geweest zijn. De devotie en het vertrouwen was zo groot, dat de hagen rond dit driehoekig stuk land afgebrand waren tengevolge van de vele offerkaarsen die men er had opgesteld. Om de vele vreemdelingen te her-

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater: **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-leper bij WOESTEN
Tel. 057/404 42
303 96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asfalt
- Fietsen

DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING
Steeds vrijblijvend inlichtingen bij:

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— in alle kwaliteiten —

— in alle prijzen —

bergen werden ter plaatse strooien tenten opgericht, waar eten en drank werd besteld, aangezien de bestaande herbergen van Haringe en Roesbrugge de vele pelgrims niet konden opvangen.

Om het beeld te beschutten werd een houten kapelletje opgetimmerd, terwijl de parochiekerk van Haringe eveneens in de devotie betrokken werd. De biechtvaders geraakten er overbelast omdat er zoveel, in het aanschijn van dat bestendig mirakel, hun zonden wilden belijden en alleen met een zuivere ziel die geheiligde grond wilden betreden.

Dat in deze kwestie een reactie van de kerkelijke overheid zou komen, was onvermijdelijk. Men zou zich vergewissen of deze devotie wel verantwoord was, of indien het om het reinste boerenbedrog ging. Maar de bevolking koos de zijde van Gheeraert en het heeft de geestelijke overheid heel wat moeite gekost om aan dat volksgeloof een einde te stellen. Maar daarover een volgende maal.

J.Gh.H.

STEUNLIJST DE IJZERBODE (vervolg)

R. Vandewalle, Roesbrugge; J. Luyssen, Beveren; Ch.-L. Dehouck, Beveren; Bl. Wreven, Amerika; A. Behaeghel, Roesbrugge; Garage Cappoen, Roesbrugge; L. Legrand, Beveren; W. Neuville, Roesbrugge; G. Van der Meersch, Antwerpen; L. Stekelorum, Gijverinckhove. Totaal ontvangen per 30.6.'74: 7.585 fr.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Overlijden

- August De Maeyer, wedn. v. Helena Tock (Beveren)

Huwelijk

- Joël Heughebaert van Boezinge met Rosa Sweertvaegher van Stavele

Huwelijksaankondigingen

- Marnix Candaele van Stavele (Beveren) met Mireille Wackenier van Elverdinge

- Gilbert Debaene van Zillebeke met Cecile Baes van Stavele

- Christian Ide van Zillebeke met Anna Coppein van Stavele

- Guido Matten van Stavele met Marleen Temperville van Stavele
- Jacky Belpaire van Ploegsteert met Francine Parmentier van Stavele

Geboorten

- Marieke Verfaillie, d. v. Dirk en Annie Slosse Stavele.

- Sonja Lepee, d. v. Leo en Monique Lein Beveren.

Lostraat

Stavele (Beveren), Café „t Jagershof" bij A. Vanstechelman, zaterdag 3 en zondag 4 augustus Doorlopende bolling, 2.500 fr. prijzen

Stavele (Beveren) zondag 4 augustus te 16 u. Wielervedstrijd: Kriterium van de Westhoek bij A. Vanstechelman, Café „t Jagershof"

Bij het overlijden van

Eerw. Zuster Marguerite De Geeter

E. H. Michiel De Geeter, rustend pastoor te Proven, en Eerw. Zuster Anna De Geeter, danken langs deze weg voor de zo talrijke blijken van medeleven en sympathie bij het

Spaar VEILIG

Spaar ZEKER

Spaar ONDER

STAATSWAARBORG

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watouseweg 1 8994 PROVEN

NMKN

Tel. 057.303.39

ASLK

303.26

302.58

afsterven - op 6 juni 1974 - van Eerw. Zuster Godelena der Witte Zusters van O.L. Vrouw van Afrika (Marguerite De Geeter).

Zuster Godelena, die 42 jaar lang haar beste krachten heeft besteed aan de missiëring van Roenda, was ook de zuster van Leo De Geeter, die 50 jaar geleden onderpastoor was te Beveren.

DE BAENST

St.-Denijsplein 4 8480 VEURNE

SPECIALIST GASVERWARMING

PRACHTKEUS ELECTRONISCHE REKENMACHINES

BUREAUMACHINES VANSEVENANT, POPERINGE — Tel. 057/338.45

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAANDEN JULI EN AUGUSTUS

Kaartingen

Roesbrugge, dinsdag 9 juli en 13 augustus
bij J. Gunst. Vrije kaarting „Derde Leeftijd“.
Roesbrugge, dinsdag 23 juli en 27 augustus
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd“
Beveren, donderdag 18 juli te 14 u. in „Het
Boerenhof“, maandelijks gezellige bijeen-
komst met prijskaarting en VOORDRACHT
door Mevrouw Beelprez-Notebaert uit Pope-
ringe over „Persoonlijke Hygiëne“. Het be-
stuur hoopt dat ook al de vrouwelijke leden
ditmaal van de partij zullen zijn.

Wielervedstrijd

Roesbrugge, zaterdag 27 juli te 16 u.
Wielervedstrijd : Kriterium van de Westhoek
Vertrek in de Krombekestraat. Aankomst in
de Haringestraat.

KLJ Sportfeest

Proven, in het Park van het „Couthof“
zondag 21 juli om 14 u.
Gewestelijk KLJ Sportfeest met atletiek, touw-
trekken, allerhande volksspelen, piramides,
volksdans, enz.

Dansavond

Stavele (Beveren), zondag 18 augustus te 20 u.
in de Romantische Bierkelders
van de Brouwerij Feys : KLJ Dansfeest
ingericht door KLJ Proven.

Schietingen aan de staande pers

Proven, zaterdag 6 juli te 14.30 u.
Roesbrugge, zondag 21 juli te 14.30 u.
Krombeke, zondag 11 augustus te 14.30 u.
Stavele, zondag 25 augustus te 14.30 u.

Bertennest

1 tot 7 juli : Werkkamp „Bertennesters“
met vrijwilligers uit gans Vlaanderen.
8 tot 15 juli : Kamp Chiro-meisjes Haasdonk
15 tot 22 juli : Kamp V.K.A.J. Zele
22 tot 31 juli : Kamp K.A.J. Puurs
31 tot 5 oogst : Kamp K.A.J. Zwevegum
5 tot 10 oogst : Kamp V.K.A.J. Zwevegum
10 tot 17 oogst : Kamp V.V.K.S. Menen
19 tot 23 oogst : Kamp V.K.S.J. Marke
24 tot 31 oogst : Kamp Zonnegroep voor ge-
handicapten.

Bertennest - Bericht

Langs deze weg dankt de Nest Vander Hal-
len-Jeugdgemeenschap opnieuw allen die tij-
dens het voorbije werkjaar het Bertennest
steunden. Ja zelfs zonder onze jaarlijkse op-
roep tot „Broederlijk Bertennestdelen“, wer-
den spontaan door straatgenoten nuttige meubels
en eetgerei naar 't Bertennest gebracht.
Mocht naast onze algemene werking, ook onze
plaatselijke samenwerking steeds maar groei-
en, vooral tijdens de zomerkampen die weer
beginnen.

Ook vooraf dank om het goede onthaal, dat
onze streekgenoten jaarlijks bezorgen aan on-
ze kampeersdats zodat ze zich in onze IJzer-
streek thuisvoelen. Wie kan 't Bertennest
nog helpen aan een stevige ladder voor in de
schuur, zodat wij die niet steeds bij bureu
moeten lenen. Ook een kruiwagen of stoot-
karretje kan best gebruikt. Op de kamplijst
kunnen alle jongeren merken dat wij even-
eens op plaatselijke vrijwilligers rekenen, om
de streekontmoeting en begeleiding te be-
vorderen en vooral tijdens de eerste voorbe-
reidende vakantieweek. Jongeren sluit aan bij
de „BERTENNESTERS“, onze plaatselijk -werk,
-trekkers, en volkskunstgroep. Wip vlug even
binnen en ga je zondag ook mee met de
19de bedevaartmars langs de IJzer?

Inderdaad volgend jaar is het „20 JAAR
BERTENNEST“, daar onze gemeenschap uit de
bedevaartmarsen groeide. Daarom nu deze
oproep om de handen samen te slaan. Ook
kan je onze werking en deze viering steunen,
door voor U natuurvoeding op het Bertennest
beroep te doen. Net als sommige van hun
voorgangers, brengen de nieuwe natuurjeugd-
herbergbewoners sinds Pasen opnieuw alle
biologische produkten aan huis. Dit gebeurt
onder de naam „VLAANDEREN-REFORM“ zo-
als je kunt lezen in onze aankondiging op blz. 2
Let tenslotte nog op de wijziging van ons
telefoonnummer : vanaf 19 juli e.k. wordt het
30.02.08 V.Z.W. BERTENNEST

Tentoonstelling

Mevrouw Ady Van Roosbroeck stelt haar
schilderwerken tentoon : „Bachten de Kupe
Autoroute“ in beeld, dit van 28 juni tot en
met 8 juli, in de Oude Vleeshalle, Grote Markt
Veurne. De tentoonstelling is vrij toeganke-
lijk alle dagen van 10 tot 12 en van 14 tot 18 u.

BIBLIOTHEEK ROESBRUGGE

Tijdens de vakantieperiode is de Bibliotheek
open de donderdag van 17.30 tot 18.30 u.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

*Onze oudste, is zoals je weet, vorige maand
teruggekeerd uit het leger. Maar hij heeft
twee dingen meegebracht die mij niet aan-
staan : een hekel aan 't werk en een lief !*

*De goesting naar 't werk zal er zeker weer
in komen, maar ik vrees dat 't lief er moei-
lijker zal uit te krijgen zijn. Let wel, ik heb
er niets op tegen dat hij vrijt en trouwt, dat
hoort er nu eenmaal bij. Maar ik had liever
gezien dat hij een fatsoenlijk meisje hier er-
gens uit de streek, mee naar huis bracht.
Nu is het een „dactylo“ uit Brussel, waarvan
we noch het heden, noch het verleden ken-
nen en die zich moeilijk zal aanpassen aan
onze mentaliteit en aan zijn werk.*

*Verleden zondag heeft hij haar hier binnen-
gebracht. Sedertdien is mijn spijsvertering
ontregeld. 't Is natuurlijk vroeg om over een
mens een oordeel te vellen, maar toch : het
haar is te lang, het rokje te kort en ze zit te
dik onder de verf. Ze heeft groen rond de
ogen, zilveren vingernagels die veel te lang
zijn en Brusselse manieren. 't Is niet te ge-
loven dat iemand 150 km ver gaat om zolets
te zoeken. En onze olijkard staat daarop te
kijken gelijk een kat op een goudvis !*

*Bovendien klappt hij van trouwen, van een
zaak over te nemen te Brussel en van een
paar serieuze leningen af te sluiten. Maar
'k heb het hem duidelijk gezegd, dat er niets
gemakkelijker is dan trouwen en een lening
aangaan. Men heeft er zelfs geen handteke-
ning voor nodig : een kruisje en twee getuigen
volstaan. Maar 't vrouwtje kwijtspeelt als ze
niet voldoet en de lening afkorten, dat is
wat anders. Er wordt tegenwoordig zoveel
en zo vaak geleend dat ingeval van slechte
tijden er niet voldoende deurwaarders zullen
gevonden worden om alle uitverkopen te
doen.*

*En omdat het allemaal zou tegenslaan, ont-
stond er gisteren nog een groot lek in onze
waterleiding. We zitten hier nu, net als in
Amerika, nog met een „Watergat“-affaire.
't Is niet te geloven,*

Pol

TE KOOP

KINDERWAGEN in goede staat. Voordelige
prijs. Zich wenden : Statiestr. 30, Roesbrugge.

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst : alle branders.

Eén adres :

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/302.43

- school- en toilet-etuis
- valiezen
- reiszakken
- stevige schoenen
- boekentassen

Dit alles bij :

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/303.20

HET GRONDKREDIET

VAN BELGIE

Oudste Hypotheekmaatschappij (1835)

- Hoogste Interesten
- Discrete afhandeling
- Spaarboekjes
- Obligaties
- Leningen

wendt U in volle vertrouwen tot

Mevr. DEROO-CAPPOEN Maria

Poperingestraat 25 KROMBEKE

Tel. 057/401 38

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 307 44
Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14 ROESBRUGGE
Tel. 306 16

Bij aankoop van onze „JEANS 49 R“ met bijhorende T-schirt, wordt u met een gratis Jute-Aankoopzak bedacht.

Verder hebben wij:

HEREN:
Kostuums - blazers - sportvesten
Broeken - sporthemden
DAMES:
Jurken - kleedjes - vestjes - pull's
Bloezen
— Kledij voor jongens en meisjes —
Bijhuis Desaeleire:
gespecialiseerd in
stoors en overgordijnen
Zegels: Valois en Gezinszegels.
— Maandag gesloten —

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Narden Goetink en Toone Travoo waren olle twee in hulderen grooten congé tewege. Toone en Narden, dat waren ol maten vóór dat ze trouwden, ze weunden olle twee te Watou op è boogscheute van mekaar en ze gingen olle nuchtend tegare deure naar hulder werk met dezelfden otobuus.

Daar sè, zei Narden dien vrijdagavond ols ze van den otobuus stapten...we zyn nu voor drie weken op uus gemak...Wuk zeg je daar, ruttelde Toone... op uus gemak...ikke nie wei...ik gaan maandage ol meugen beginnen met te helpen schilderen en papier plakken met 't wuuf. Dat is van passe entwadde ols je in congé zyt, lachte Narden...ik gaan mien duuvekot verdoen, ols Liza met nieten anders voor de pinne komt...En alzoo waren ze doende in 't naar huusgaan.

't Wos meer of è weeke later tegen dat ze malkander weere zagen.

Hoe is 't met de plakkerie.? vroeg Narden ol lachen.

Zwygt wei, zei Toone...dat is nu è geheele weeke da'k ik daar gekletst en gekladiestert hèn met dien papbustel, 'k hèn ik daar nu mien buuk van vul... 't is morgen den laatsten dag sè...en toen gaan 'k dinsdagachternoene è keer è geheelen toer doen met m'n velo...ga je gy mei?

Narden wos 't akkoord en den dinsdag kortelings achter den noene wos Toone ol te Nardens, gereed om deure te gaan.

Je weet da'je nog met je duuven moet van den avond enée, zei Liza tegen Narden in 't buitengaan.

Ha, voor mien komt dat vandaage op geen kwart, zei Toone... 't wuuf moet naar de turnlesse t'avond.

Gaat dat daar nog è beetje met Marie, informeerde Liza.

Stief goed.! bofte Toone...en 't is niet geloovelyk hoeveele klibberder dat ze nu ol is...en bovendien, der zit nu gelijk veele meer poere achter ols ze entwadde doet...je gaat dat oek nog è keer moeten proberen...riep Toone in 't wegryden.

Z'hadden kerieus schoon weere op hulder wandelinge en ze stopten nu en toen è keer aan è bierwinkel, zoodat 't achter de zessen wos ols ze weere aan 't dorp kwamen.

Gaan we hier nog è keer binnen, vroeg Toone ols ze aan „De Late Leute“ kwamen, d'r is hier wèl ambiance, je hoort 't muziek tot hier!

Ik moeten weg, zei Narden... 'k moeten nog met de duuven.

Doe gy maar...ik hèn ol den tyd, 't is lange klaar en Marie is naar de turnlesse, lachte Toone, en ie stekte zeere binnen...

Narden reed naar huus, ging met z'n duuven naar 't lokaal, gerochte daar in groote koutenantie, zodat 't begoste duusteren ols 'n le naar huus ging.

Ols 'n buutenkwam, zag 'n ie daar olmet-nekeer Toone ofkommen...ol wiegewaggelen langsten z'n velo...blootshoofde, met z'n hemdeborst gescheurd en è gezwollen ooge!

Maar Toone toch, jammerde Narden...wuk hapert nu met joen? Kom, 'k gaan je zeere naar huus doen...!

Nee, Neeje, kreunde Toone... 'k kommen ik djuuste van daar...ze...wos ol thuus van de turnlesse!

KWAAK

UW VERTROUWEN WAARD

de nieuwe reeks 1974 DIEPVRIES en FRIGO is voorradig

UW VERDELER:

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 305 94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14-16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 P.C. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de gemeenten :

Roesbrugge-Haringe

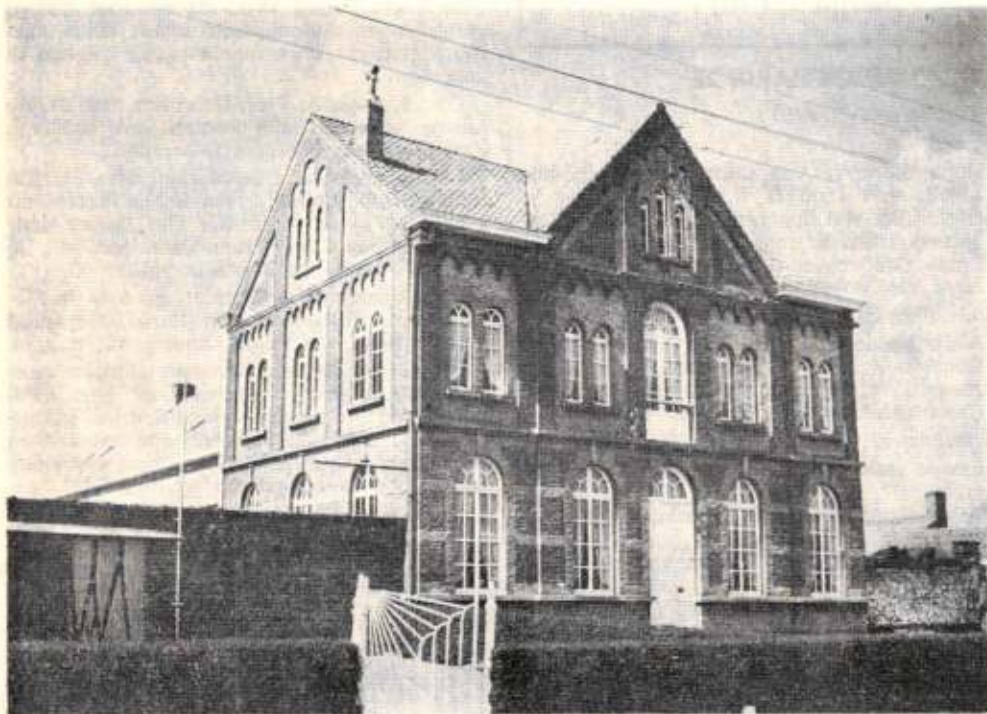
Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

op 2100 ex. verspreid met de post.

BIJ HET INGAAN VAN HET NIEUWE SCHOOLJAAR

SCHOLEN, SCHOOLMEESTERS en -MEESTERESSEN in VROEGER DAGEN

School en schoolhuis gebouwd in 1861-1863 voor... 30 900 fr.

In 1974 wordt er in ons land 134 miljard besteed aan het openbaar onderwijs en de cultuur. Dat is de hoogste uitgavenpost van ons budget. Landsverdediging bv. komt slechts (?) met 52 miljard op de begroting. Dat getuigt ervan welke inspanning er van ons wordt gevraagd om de algemene ontwikkeling op peil te brengen. Maar het zijn onbetwistbaar zeer nuttig bestede gelden. We zijn gelukkig dat tegenwoordig onze kinderen terecht komen in nette, goed uitgeruste lokalen, met bevoegde leerkrachten, die zich inspannen om een nauwkeurig afgelijnd programma volgens de meest doelmatige methoden te onderwijzen. We zijn op dat gebied in de laatste decennia er bijzonder op vooruitgegaan.

In het begin van de 19de eeuw

In 1815 beliepen de uitgaven voor het openbaar onderwijs van de gemeente Haringe (waartoe Roesbrugge behoorde), wadden of toelagen voor de leerkrachten inbegrepen: 70 fr. 88 ct.!

Toen was het met de organisatie van het onderwijs in het algemeen en van het lager onderwijs in het bijzonder, maar triestig gesteld. Toch bestonden er op elke gemeente

één of meer schooltjes, waar meestal les werd gegeven door de kosten. Hij moest voornamelijk zorgen - hij stond onder toezicht van de pastoor - voor het onderwijs van de catechismus en de kristelijke lering. Lezen, schrijven, tellen en rekenen waren maar secundaire vakken. Op sommige plaatsen werd ook wel door andere personen, meestal op eigen initiatief, schooltje gehouden. Dat gebeurde bijna altijd in hun eigen huis, tegen een kleine vergoeding betaald door de ouders en soms mits een toelage van het gemeentebestuur. De schoolmeester was in dat geval voornamelijk een thuiswerkende handelaar of ambachtsman: een herbergier, een winkelier, een slager, enz. Bij dringende bezigheden kon hij gemakkelijk even vervangen worden door zijn echtgenote.

In 1817, onder het z.g. „Hollands Bewind" werd voor het eerst een akte van bekwaamheid ingevoerd voor onderwijzers en onderwijzeressen, die afgeleverd werd door een provinciale commissie. Er waren toen vier soorten akten voor onderwijzend personeel. Om de akte te halen van de vierde rang, moest de kandidaat (of kandidate) 16 jaar oud zijn en kunnen lezen, schrijven en rekenen;

voor de derde rang: 18 jaar zijn en afgezien van de vorige eisen, nog de moedertaal kunnen onderwijzen; voor de tweede rang: 22 jaar zijn en bovendien nog aardrijkskunde en geschiedenis kennen en tenslotte voor de eerste rang: 25 jaar oud zijn en naast voornoemde vakken ook nog op de hoogte zijn van natuurwetenschappen en de wiskunde. Het duurde echter nog lang vooraleer overal bevoegde mensen school hielden. In 1828 - dus meer dan 10 jaar na het invoeren van de onderwijsakte - waren er op de 4.030 onderwijzers en onderwijzeressen die ons land telde, nog 1.885 in dienst zonder bekwaamheidsgetuigschrift.

Bij besluit van de h. Gouverneur van 22 oktober 1827, werd Ferdinand-A. Rubbrecht uit Izenberge, te Roesbrugge tot onderwijzer aangesteld. Op 24 april van hetzelfde jaar had hij voor de provinciale commissie zijn onderwijsakte behaald. Boven het schoolgeld der kinderen kreeg hij van de gemeentekas een jaarlijkse bezoldiging van 60 fr. Deze school verdween toen hij in 1830 gemeentesecretaris werd benoemd. Een tweede vrije school onder leiding van Petrus Desaegher bleef voortbestaan.

De wet van 1842

De wet van 23 september 1842 eiste in elke gemeente een school voor Lager Onderwijs, hetzij een school door de gemeente zelf ingericht, hetzij een bestaande school, die voldoening schonk en door de gemeente kon worden aangenomen. Het toen ontworpen leerprogramma voorzag zes vakken: 1. godsdienst en zedenleer; 2. lezen; 3. schrijven; 4. grondbeginselen van de moedertaal; 5. rekenkunde en 6. het stelsel van maten en gewichten.

Het jaar daarop, in 1843, decreteerde minister Sylvain van de Weyer dat het beroep van herbergier niet langer verenigbaar geacht werd met dat van onderwijzer. In 1844 werd door dezelfde minister in een bericht aan de provinciegouverneurs bekendgemaakt dat een onderwijzer niet langer tevens tapper, drankslijter, metselaar, slager, kapper, winkelier, notarisklerk, schatter of omroeper mocht zijn. Slechts met de goedkeuring van de minister mocht hij tevens werkzaam zijn als organist, kosten, kerkzanger, gemeentesecretaris of postmeester.

Ingevolge de wet van 1842 werd de school van meester August Desaegher (zoon en opvolger van Petrus Desaegher) te Roesbrugge als lagere school aangenomen. Te Haringe bestond er een spinschool, in een aan de gemeente behorend gebouwtje van plak en stak, dat met stroo bedekt was. De schoolmeeste-

VLAANDEREN REFORM = Verspreiding NATUURVOEDING

vanuit „BERTENNEST“
Tel. 057/30.02.08 of 056/21.69.07

van huis tot huis
en van gemeente tot gemeente
in West-, Oost-, Zuid-Vlaanderen

op uw aanvraag brengt V.R.:

- DESEMBRODEN

(zonder gist, met biologische tarwe)

- ongespoten GROENTEN

- biologische GRANEN-VLOKKEN

- honing, notenpasta, fruitsappen,

- plantaardige margarine, enz...

en weerom **ELKE WOENSDAGAVOND**
NATUURKOOKLESSEN

HERBEGIN NU!

resse was jaren lang Catherine Catteeuw. In 1845 ontving zij van de gemeente de som van 100 fr. voor het kosteloos onderwijs dat zij aan een honderdtal arme jongens en meisjes verstrekke. Toen men haar een ganzepens in de hand stopte om voor kwijting te tekenen, moest zij toegeven dat zij niet kon schrijven.

In 1847 werd te Roesbrugge door pastoor Dominicus Wouters de eerste meisjesschool gesticht. Het onderwijs werd er aanvankelijk verzorgd door de zusters Apostolinen uit Brugge. Deze zusters waren vooral bevoegd in het aanleren van kantwerken. Daarom sprak men van de „spellewerkscholen“. In 1852 werden de zusters Apostolinen vervangen door de zusters van de H. Jozef uit Ieper.

Op 4 december 1860 werd de aanbesteding gedaan voor een nieuw schoollokaal met woning voor de onderwijzer te Roesbrugge. Het bouwen gebeurde in de jaren 1861-1863. De grond was aangekocht aan de kinders Croigny voor 4 500,49 fr. en de aannemer was Benoit Derache, metser te Roesbrugge, die de uitvoering der werken voor 30 900,22 fr. had aangenomen.

In 1867 werd een gemeenteschool gebouwd te Haringe. Deze bouw werd eveneens uitgevoerd door Benoit Derache, maar nu in samenwerking met Edouard Masson, voor de som van 22 393,83 fr. Het was een gemengde school. Pas in 1887 kwam een afzonderlijke meisjesschool tot stand met de zusters van Liefde van Kortemark. R.A.B.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Huwelijken

- Hugo Sinnaeve van Diksmuide en Bibiane Muylle van Haringe.
- Carlos Six van Roesbrugge en Josiane Vanspranghe van St.-Jans-Molenbeek
- Frans Caulier van Poperinge en Christiane Leys van Roesbrugge-Haringe

Huwelijksaankondigingen

- Alain Vandendriessche van Roesbrugge en Dequidt Marie-Rose van Watou
- Joseph Wollaert van Roesbrugge en Nicole Christiaen van Proven

Overlijdens

- Emelie Delanghe, 74 j., wed. van Julien De creus
- Marcel Leenhouders, 83 j., wedn. van Magdalena Talon
- Magdalena Leys, 80 j., wed. van Henri Desimpel
- Albert Proot, 70 j., ongehuwd

Veeprijskamp

De Veeprijskamp te Roesbrugge die op 6 juni II. om reden van beperkende maatregelen wegens mond- en klauwzeer niet kon gehouden worden, zal doorgaan op kermiswoensdag 4 september om 9.30 uur te Roesbrugge op de Marktplaats.

Wat de prijsdeling en het banket betreft

worden alle vrienden en prijswinnaars met hun dames vriendelijk uitgenodigd in het Gasthof „De Gouden Arend“ op zaterdag 7 september om 20 uur. Gellieve hiervoor tijdig uw deelneming te bevestigen.

Namens het prijskampkomitee.

DF. - echo's

Het komende herfst- en winterprogramma werd reeds ten dele opgemaakt. Volgende activiteiten zijn vastgelegd:

Op 28 september te 19 u.: H. Eucharistieviering in de parochiekerk St.-Victor te Proven voor de overleden en levende leden van het Davidsfonds; daarna feestmaal met gezellig samenzijn in „Sint Elloo“, Stationsstraat 8 te Proven, waarbij muziek van „eigen bodem“ door eigen mensen wordt uitgevoerd, alsmede het spel „Wachtwoord“ waarvan waardevolle prijzen verbonden worden.

Op 12 oktober: Geleid bezoek aan het M.P.I. „De Lovie“ rond 15 u., dit ev. met andere verenigingen. Mogelijkheid wordt overwogen fotowedstrijd „onze mooie natuur“ eraan te koppelen.

Op 26 oktober: Prof. Sebruyns met „Optimisme voorkomt alle kwalen, ook kanker“. Zaal dient nog geregeld te worden.

Op 16 november: Opvoering van „Marche funèbre voor Camiel“ van Roger Pieters uit Westende in de regie van Flor Barbry door het Volkstoneel voor Frans-Vlaanderen in „De Gouden Arend“ te Roesbrugge-Haringe.

Op 27 december: Diamontage over het leven van de monniken van Taizé dit met de medewerking van Pater Kapucijn uit Brugge.

Daarbij worden nog filmvoorstellingen voorzien, die ingericht worden door het M.P.I. „De Lovie“ in samenwerking met DF. „Ijzerweelde“. Voor 1975 wordt nog uitgekeken naar interessante activiteiten, zoals een kleinkunstavond in samenwerking met K.L.J.

Daniël Morez, DF.-secretaris.

PRIOR PRONOSTIEKEN

de meeste kans,
de hoogste winst.

DEPOTHOUDER:

Georges BERQUIN

Statiestraat 79

ROESBRUGGE

Steeds formulieren ter beschikking.

CAPPEL MODE

te BEVEREN-IJZER

Dameskledij van topkwaliteit
tegen groothandelsprijzen!

Mantels - Tailleurs - Kleedjes
Vesten - Ensembles - Pantalons

Grote keus herenkostuums
Sportvestons - Broeken

CAPPEL MODE

Kasselstraat 9 (Cappelhoek)

tegen de Franse grens (op 10 minuten van Ieper)
baan Poperinge, richting Duinkerke.

Open iedere dag van 8 tot 20 uur — Gesloten op maandag

HET

KWALITEITSMERK

voor: GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30.04.13

IN MEMORIAM E.H. KANUNNIK JEROME VERDONCK

Pastoor te Oostcappel (1939-1951)

Zelf ouder wordend zien wij allengerhand de ouderen verdwijnen: de ene vriend en medewerker na de andere ontvalt ons. Het wordt een hele rij: Prof. Dr. Vital Celen, E.H.R. Despicht, Cyriel Rousseu, Pater D. Stracke, Lucien Demey, E.H. J.M. Gantois, Jozef Tillie, Mgr. Devos, Mgr. Vermeersch, Mgr. H. Dupont, Antoon vander Plaetse... en nu onlangs: Kan. Jérôme Verdonck, Emmanuel Looten en Sam De Vriendt.

Vijf jaar geleden mochten wij Kan. J. Verdonck, lid van ons Erecomitee, nog huldigen naar aanleiding van zijn vijfenzeventigste verjaardag en wij hadden ons voorgenomen dit opnieuw te doen op zijn tachtigste. Het mocht niet meer. Op 31 mei j.l. is hij, voor ons toch vrij onverwacht, overleden in zijn geboortedorp Boeschepe, waar hij sinds 1963 met rust was.

Zijn levensloop

Kan. J. Verdonck werd geboren op 6 september 1894 te Boeschepe in een typisch Vlaamse en aan de tradities gehechte boerenfamilie. Na studies in Belle en op het Haze-

broekse Klein-Seminarie werd hij op 28 augustus 1914 gemobiliseerd en ingelijfd in het 156e infanterieregiment. Hij maakte aldus de hele wereldoorlog mee als soldaat, onderluitenant en kapitein. Hij streed o.m. in de buurt van Ieper en geraakte tweemaal gewond. Hij werd ook viermaal onderscheiden. Zo is hij drager geworden van het „Légion d'honneur“. Lachend zei hij ons eens bij een bezoek dat hij nog een stuk ijzer in zijn zijde droeg en dat het hem dus niet meer mogelijk was precies zijn gewicht te bepalen. De kwetsuren en eretekens zijn hem later goed van pas gekomen om hem „onkwetsbaar“ te maken in de Vlaamse strijd. Toen hij na medewerking aan onze Kultuurdagen eens door de Franse veiligheidsdiensten werd bezocht verscheen hij voor die heren in vol ornaat, met al zijn vaderlandse eretekens, als „leur capitaine“!

Na de eerste wereldoorlog kon hij zijn studies voortzetten aan het Groot Seminarie te Rijsel (1919-1922). Gedurende drie jaar onderwees hij daar de Vlaamse taal aan zijn medestudenten. Hij werd priester gewijd op 2 juli 1922 en was daarna achtereenvolgens kapelaan in Fives (1922-1925) en rondreizend predikant in het bisdom Rijsel (1925-1939), met een speciale opdracht voor het Vlaamssprekend gewest. Aldus doorliep hij de hele Westhoek om de mensen in hun eigen moedertaal de kristelijke boodschap te brengen. In die jaren werkte hij ook mee aan de initiatieven van het *Vlaams Verbond van Frankrijk*. Hij was de kanselredenaar op tal van Vlaamse Kongressen en hij nam ook deel aan verschillende Taalprijsvragen.

In 1939 werd hij pastoor van Oostcappel. Nauwelijks geïnstalleerd werd hij opnieuw gemobiliseerd en na de „blitzkrieg“ was hij tot augustus 1941 krijgsgevangene eerst in Pommeren en daarna in Polen. Terug in Oostcappel bleef hij daar tien jaar lang de graaggeziene Vlaams-sprekende en Vlaams-prekende pastoor. In 1951 werd hij pastoor-deken van Steenvoorde en in 1954 werd hij benoemd tot kanunnik. Als deken van Steenvoorde heeft hij zich met hart en ziel ingezet voor de restauratie van de kerk, de bouw van een parochiekapel op het Ryveld en de uitbreiding van de katholieke school, tot hij in 1963 met rust ging te Boeschepe.

De Frans-Vlaming

Wij weten niet zo precies meer in welk jaar wij Kan. J. Verdonck voor het eerst hebben ontmoet. Wij hebben nu niet de tijd om het allemaal na te pluizen in onze correspondentie. Zeker is dat hij voor het eerst is opgetreden op de 12e Frans-Vlaamse Kultuurdag te Waregem op 30 augustus 1959 met

een prettige causerie over „Onze Taal“ en dat wij hem voordien in gezelschap van André Demedts al meer dan eens hadden bezocht. Wij leerden hem kennen als een zeer gulhartig, humoristisch en intelligent man, als een boeiend verteller, bijzonder welbespraakt, zowel in het Frans als in het Vlaams. Wij hebben niemand gekend in Frans-Vlaanderen die zo ongemeen vlot de taal van over de schreve kon spreken in haar nog volle rijkdom aan woordenschat, volkse spreekwoorden en snaakse gezegden. Als wij hem feliciteerden omdat hij zijn moedertaal zo schitterend kon spreken zei hij, met humor in zijn bescheidenheid, dat hij die taal niet „beschaafd“ kon spreken, zoals wij, maar dan toch „geschaafd“.

In die geschaafde taal preekte hij meermaals op de Frans-Vlaamse Kultuurdagen in Ekelsbeke (1965, 1966, 1967, 1969, 1970) en hij trad er ook op tijdens de kulturele zittingen als spreker. Hij is ook verschillende keren bij ons opgetreden als voordrachtgever in afdelingen van het Davidsfonds, was meer dan eens de eerste prijswinnaar van de Nederlandse Taalprijsvragen voor Frans-Vlaamigen, uitgeschreven door ons Komitee en werkte ook af en toe mee aan B.R.T.-West-Vlaanderen. Flor Barbry en het Volkstoneel voor Frans-Vlaanderen hebben ook veel aan hem te danken. Als anekdote kunnen wij nog verklappen dat wij eens in moeilijkheden waren geraakt aan de douanepost met een lading Nederlandse boeken en dat deken Verdonck ons toen uit de penarie heeft geholpen door zelf de boeken, die in het kantoor waren gedeponeerd, te gaan halen.

De jongste jaren voelde hij zijn gezondheid erg verzwakt en hij kon niet langer actief medewerken. Toch bleef hij onze aktie met belangstelling en sympathie volgen.

Tenslotte kunnen we nog getuigen dat wij Kan. Verdonck altijd hebben gekend als een echt en diep-gelovig priester, een man van gebed, die open stond voor het goede in wat nieuw was, maar ook wijs genoeg om het goede te bewaren in wat oud was. Zo bleef hij trouw aan zijn brevier, aan de rozenkrans en aan andere verworvenheden van eeuwen kerkelijk en godsdienstig leven. Wij kunnen volmondig beamen wat zijn vrienden van hem hebben getuigd op het mooi bidprentje dat zij onlangs hebben verspreid:

Hij was een man van trouw:
trouw aan zijn roeping tot priester,
trouw aan zijn geboortestreek,
trouw aan zijn moedertaal,
trouw aan zijn vrienden.

Luc Verbeke
Algem. Sekretaris
Komitee voor Frans-Vlaanderen

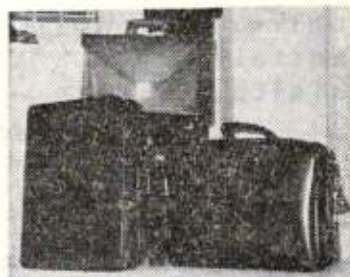
Hebt u reeds gedacht aan uw schoolgaande kinderen?

- school- en toilet-etuis
- boekentassen
- valiezen
- reiszakken

Dit alles bij:

I. PARENT-MOYAERT

Statiestraat 35 Tel. 057/30.03.20 ROESBRUGGE

Het Klooster van Eversam 1091 - 1794

LIKWIDATIE VAN DE EVERSAM-ABDIJ (5)

De laatste verrichtingen

Op 2/4/1886 werden 63 ha 43 a 70 ca aangekocht door Emiel Valcke-Roelens tabaksfabrikant te Poperinge (grootvader van Mevr. Arthur Lahaye-Van de Castele). Die hofstede werd toen uitgebaat door Theophiel Desiere en omvatte de ongeveer 131 gemeten en de ongeveer 15 gemeten van het vroeger kloosterbeluik en was toen „een hofstede, bekleed met woonhuis, peerdenstal, koeistal, zwijnskoten, schuur en verdere afhankelijkheden“. Valcke kocht die hoeve aan baron Camiel de Vrière, door hem geërfd van zijn vader, baron Adolf, die op zijn beurt ze geërfd had van zijn vader Aloïs, die gehuwd was met Henriette Ysenbrandt.

Rond die tijd kocht Valcke ook de hofstede met een oppervlakte van 83 gemeten 1 lijn en 43 roeden, die in 1797 't bezit werd van J.B. Paulée.

Op 14/4/1893 werd tussen de gemeente Stavele en Valcke een akkoord gesloten nopens grondafstand door deze laatste voor het doortrekken van de Eversam-sstraat tot Elzendamme. Men zal zich herinneren dat, in de abdijtijd, men de baan Ieper-Veurne bereikte door de IJzer over te steken, eerst langs de Ruwedreffe (thans Zandstraat) en later (sedert 1628) bij 't nog bestaande oversteekhuisje („an den back“).

Onder de Eerste Wereldoorlog waren er te Eversam militaire badinrichtingen. Volgens het zeggen van wijlen burgemeester Jerom Pil, vroeger uitbater van de Eversam-hofstede, werd op sommige plaatsen de grond omgewoeld en werden toegemetselde graven opgedolven. Heel waarschijnlijk zijn daar nog veel grondvesten van de oude kloostergebouwen in de grond verborgen.

Die aankopen door Valcke bevatten ruim 215 gemeten gewezen abdij-eigendom in Stavele, t.t.z. de huidige bedrijven Valeur Quaghebeur, Julien Beddeleem, Daniel Feryn en Daniel Devloo. Op het einde van de jaren 1700 bezat de abdij in Stavele 518 gemeten, o.a. ook de hoeve Wilfried Deheegher en „het woonhuys met smisse jehgens de hondspoot“. Wat is er geworden van de overige, ruim 300 gemeten abdij-eigendom en van de 58 gemeten in Krombeke? en van de 80 gemeten in Westvleteren? van de ruim 25 gemeten in Proven? en de meer dan 59 gemeten in Oostvleteren? van de ruim 7 gemeten maaisgras in Beveren? en de nagenoeg 3 gemeten in Haringe? en de bijna 5 gemeten in Reninge? en de ruim 59 gemeten in Lo? en de 20 gemeten in Alveringem? en de nagenoeg 36 gemeten in Bulskamp? van de meer dan 14 gemeten in Adinkerke? en de ruim 6 gemeten

in Merkem? en de 3 gemeten in Vleteren en Herzele (Frankrijk)? en de ruim 403 gemeten Eversam-bossen onder de heerlijkheden van Eversam en Diepezele (verspreid over Westvleteren, Krombeke en Proven) en in Pervijze, alwaar de hofstede „De Groene Poorte“ met „coornwyndmeulen en 145 gemeten“ en in Hoogstade-Pollinkhove 218 gemeten, verdeeld over verscheidene hofsteden, o.a. „de Hooghe Poorte“ (of „t Noordhof“) (bedrijf Daniel Feryn), „ten Doorne“ (Verstechel), „ter Eversam overvaert“ (Decoccker, Vanlerberghe), „de Lendemeulen“ (Vanlerberghe) die alleen maar na de Eerste Wereldoorlog verdwenen is? Wat is er geworden van de 7 huizen in Ieper: 4 in de Beluikstraat, waaronder „de groote refugie“, en 3 in de St.-Jansstraat, o.a. „de cleene refugie“ en de bijhorende erven? In 1787 bedroeg het grondbezit van de abdij 1360 gemeten of ruim 590 hectaren.

En de laatste Eversam-paters

Wat is er geworden van de laatste Eversam-paters?

- Ludovicus Tandt, geboren te Watou in 1742, was ongeveer 50 jaar Eversammer en stierf te Stavele op 25/4/1811. Volgens 't schrijven van pastoor Deconinck (Stavele) werd hij op 27 april begraven, na een plechtige uitvaartdienst.

- Ignatius Neyt, geboren te Brugge-St. Kruis, was 3 jaar pastoor te Blankenberge en stierf te St.-Laureins op 26/6/1813.

- Carolus Jourdain, geboren te Haringe in 1765, als zoon van „chirurgien“ Jourdain, was twee jaar en half pastoor te Oostkerke-Diksmuide, waar hij gestorven is op 23/11/1821.

- Mattheus Wyts is pastoor gebleven te Hoogstade tot 1808 en aldaar gestorven na een pastoraat van 39 jaar.

- Jan-Baptist Joye, geboren te Wulveringem in 1761, was pastoor te Wulpen van 1817 tot 1834, hij is aldaar overleden in de ouderdom van ongeveer 73 jaar.

- Jan-Baptist Van Zandycke, geboren te Ieper (St.-Niklaas) in 1747 of 1761, maakte als pastoor te St.-Rijckers de gedwongen inventarisatie mee van de schamel (of had men te voren een en ander verdoken?) kerkmeubelen, de weinige pastorie- en kerkgrondeigendommen. Hij werd achteraf pastoor te Ieper-St.-Niklaas (1815-24) nadat hij de roemloze verkoop van zijn kerk aan Charles Demaziere van Lo voor 4.400 fr. en de afbraak ervan had meegemaakt (1812). St.-Rijckers, waarvan de pastorie evenals die van Hoogstade sedert 1472 bij Eversam was ingelijfd, werd met Hoogstade versmolten.

- Over Albert Speelman zegt „De Leiegouw“ (jg. 1963) dat hij op 16/11/1797 de eed van trouw aan de Franse Republiek en van haat tegen het koningschap aflegde te Kortrijk. Hoe was hij daar terechtgekomen? Mogelijks was hij geboortig van Kortrijk of omstreken?

- De ons best bekende en de langst overlevende Eversammer is Franciscus-Xaverius Rousseeuw, wiens „vitae curriculum“ we kunnen aflezen van zijn „doodsantje“:

Bid voor de ziel van de Zeer Eerweerden Heer FRANCISCUS-XAVERIUS-CONSTANTINUS ROUSSEEUW.

Geboren te Haringhe, den 2 december 1764
Monik in d'abdy van Eversam, 15 maart 1786
Geprotest, 16 december 1788
Priester gewyd, 20 maart 1790
Uit d'abdy gevlygt met de andere moniken, 9 september 1793
Wedergekeert, october 1795
Er uit gesteld, 26 february 1797
Onderpastoor van Haringhe, 28 december 1801
Onderpastoor van Hoogstade, 18 july 1805
Pastor van Ste. Walburge, 23 december 1807
Pastor van St. Nicolaus en deken der christenheid, 16 augusty 1815
Aldaer overleden, 5 july 1847

Over de verdere levensloop van de paters Castrycke, Hespel, Ryffranck en Tack konden we totnogtoe niets meer vernemen. Misschien kan een of andere lezer iets over hen mededelen? Laat ons hopen! Ook verwachten we dat de oude Eversam-papieren, misschien nog ergens zullen opduiken. Wie zo'n „schat op zolder“ bezit mag zich gerust aanmelden bij R. Lanszweert, gemeentesecretaris van Lelisele, maar wonende te Stavele. De stukken zullen desnoods ter plaatse ingezien worden, en blijven in elk geval het bezit van de eigenaar. Het is alleen maar kwestie van het verleden van een veelal onbekende abdij, nog nader te kunnen belichten. L.T.A.

(Naderhand vernamen we dat „de Groene Poorte“, de gewezen grootste hofstede van Eversam, thans eigendom is van Mr. en Mevr. Hubert de Kerckhove-d'Exaerde te Woluwe-St.-Pieter).

TOTALE UITVERKOOP

Kleedjes - Rokken - Pull's - Schorten
Hemden - Sokken - Ondergoed
Werkkledij
Knopen - Tretten - Zijde - Meterwaren
Verwaren - Onderhoudsprodukten
aan zeer verlaagde prijzen!

„ROODKAPJE“

C. VANDENBROUCKE - LASEURE
Dorp 15, BEVEREN-IJZER
— INGANG VRIJ —

Centrale Verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/30.06.52 of 057/40.05.43 (M. Baelde Krombeke)

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt
J. Berquin
Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier: stijl - modern
Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

September 1974

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Bako groene kroon 1/2 kg.	78	71	7
Planta margarine 1 kg.	67	62	5
Solo margarine 1 kg.	57	53	4
Julienne repen 2 v.	35	26	9
Zalm Imperial extra fancy pink 1/2	62,25	52	10,25
Ananas fruitdoos 3/4	29	24	5
Erwten M. Th. extra fijn 1.	38,25	30,25	8
Erwten M. Th. extra fijn 2 x 1/2 l.	45	37	8
Rode wijn Beaujolais 1973			
4 Seigneurs	75	55	20
Rode wijn Côte du Rhône 1973			
3 flessen v.	175	125	50
Panty kousen 2 paar v.	58	48	10

Nog in reklaam: Weense worstjes - Fluitasperges - St. Luc

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

Haringe: Gheeraerts Kapelletje (slot)

De geestelijke overheid was, zoals gebruikelijk in zulke zaken, zeer terughoudend met deze nieuwe mirakuleuze gebeurtenissen. Reeds op 5 mei 1681 had de toenmalige pastoor van Haringe, E. H. Franciscus De Wijn-ter, een uitvoerig verslag opgemaakt over de gebeurtenissen, en dit overgemaakt aan de „Kapitulare Vicarissen“ van het bisdom leper (de bisschop van leper was overleden en een nieuwe bisschop was nog niet gekozen).

Het was E. H. Leroy, pastoor van Proven, tevens ook deken van de dekenij Poperinge, die aangezocht werd een onderzoek in te stellen „ter plaatse“. Wat dan ook gebeurde! Gezien echter de grote volkstoeloop en de vrees voor tegenkantingen vanwege de pelgrims, werd besloten het beeld over te brengen naar de kerk van Haringe, en het aldaar in de sacristie te bewaren. Doch dit nam niet weg dat de volkstoeloop bleef aanhouden, en dat de offergiften bleven toestromen. Getuige daarvan de zilveren offerschaal die bewaard wordt in de kerk van Haringe, en waarop gegrift staat: „DIT OMME GEAELT DOOR JACOBUS DRIEPONT ONSE LIEVE VROUWE M VAN HARINGHE ANNO 1681 TEN TYDE VANDEN H PASTOOR WIJNTER“. Em. Vanden Bussche in zijn „Histoire de Roesbrugge-Haringhe“, die over deze gebeurtenis weinig uitweidt, merkt toch op dat „de kerk van Haringe

niettemin de gedane giften overneemt“ hij schrijft „encasseert“.

Dit leidde echter tot scherpe maatregelen vanwege het bisdom leper. In de nazomer van 1681 zonden de vicarissen een afvaardiging naar Haringe, met de opdracht Gheeraert naar leper over te brengen. Doch de inwoners van Haringe en Roesbrugge - zich bedreigd voelend in hun bron van inkomsten - verzetten zich hiertegen, zodat de ambtenaren onverrichterzake dienden terug te keren. Toen werden de grote middelen aangewend. Op 17 oktober 1681 zonden diezelfde vicarissen een groep gewapende mannen vanuit leper naar Haringe, om er Gheeraert op te halen. Zij waren vergezeld van twee timmerlieden die vanuit Poperinge een wagen hadden meegenomen: zij moesten de kapel afbreken, en helpen Gheeraert gevangelijk naar leper te brengen.

De inwoners van Haringe hielden zich ditmaal stil en koest: zij zagen dat het ernst werd. De kapel werd afgebroken en Gheeraert meegevoerd op de wagen leperwaarts. Wat er met het beeldje gebeurde, daarover geen uitleg. Em. Vanden Bussche merkt op dat naderhand van het afbraakhout van de kapel de biechtstoel van de pastoor werd gemaakt, staande in de linkerzijbeuk van de kerk van Haringe. De overige resten werden verbrand bij de afbraak.

Daar de soldaten met hun luitenant vanuit leper doorheen Proven getrokken waren, hadden een twintigtal gewapende boeren het plan opgevat de „kapelman“ desnoods met geweld te verlossen. Gewapend met „knodse-stokken, vorken en gaffels“ waagden zij het echter niet de krijgslieden van leper te lijf te gaan, zodat Gheeraert veilig en wel in deze laatste stad aankwam. Hij werd er in de daaropvolgende dagen langdurig onder-vraagd. Het bleek alras dat zijn kennis inzake godsdienst en geloof zeer zwak was, zodat het de vicarissen verbaasde, dat zo'n minder-ontwikkeld man op zo'n behendige manier zijn medemens had kunnen aan het lijntje houden. Wanneer uiteindelijk bleek dat zijn optreden alleen was gebeurd uit zucht naar geldgewin, werd hij als bedrieger verbannen buiten het toenmalig bisdom leper.

Zo eindigde dan meteen de toeloop naar het zogeheten mirakelbeeld van Haringe. Kan. G.F. Tanghe in zijn boekje over het „Leven van de H. Martinus, Bisschop van Tours en Patroon van Haringhe“ maakt hierbij de rake bedenking: „Het was toch wonder op zo korte tijd, zulk een overvloedige pelgrimage te zien opkomen. Al wat in Veurneambacht en aanpalende streken kreupel of mank ging, al wat halfblind of doof begon te worden, al wat ziekelijk of gebrekkig was, ging er naar toe om, door de voorspraak van Gheeraert, die men voor de getrouwe dienaar van Maria aanzag, geholpen te worden“. - Bedenking die wij zeker kunnen onderschrijven.

J.Gh. H.

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater: **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-leper bij **WOESTEN**
Tel. 057/40.04.42
30.03.96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN
goed en goedkoop Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asfalt
- Fietsen

DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING
Steeds vrijblijvend inlichtingen bij:

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 **ROESBRUGGE**
Tel. 057/30.03.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

De kluchten van Georges Candaele

452 geboekte inschrijvingen!

Het netwerk is uitgevoerd en van het boek is de maquette opgemaakt. Alles laat voorzien dat het werk begin oktober zal verschijnen. Alleen de oplage dient nog vastgelegd. Doe NU uw bestelling en stort 150 fr. op postrekening 000.0904677-55 van de Drukkerij Schoonaert te Roesbrugge, dan zijt u zeker van dit merkwaardig boek, onmiddellijk na verschijnen, in uw bezit te krijgen.

Er bestaat geen twijfel dat deze verzamelde kluchten vlug van de hand zullen gaan. Loop geen risico, het is de moeite.

We verwijzen even naar de inleiding van het boek, een biografie van Georges Candaele, die besluit als volgt: Dit werkje, waarin we pléitelsvol zijn beste kluchten hebben verzameld en waarvoor we met ontroering deze inleiding hebben geschreven, zal niet alleen voor allen die Georges Candaele gekend hebben een blijvende herinnering wezen, maar tevens een hartig hapje zijn voor volkskundigen en filologen.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Huwelijken

- Noël Verhaeghe en Anneke Lanszweert beiden van Stavele
- Roland Uyttenhove van Lo en Francine Cockelaere van Stavele (Beveren)
- Georges Deschrevel van Stavele en Nicole Top van Hondshoote (Fr.)
- Fabien Gousse van Stavele (Beveren) en Marleen Boute van Poperinge
- Ludo Danneels van Stavele en Viviane Taveirne van Driekapellen
- Geert Debaenst van Stavele en Maria Zoete van Alveringem
- Paul Dekersgieter van Stavele en Rika Vandeweghe van Ieper

Huwelijksaankondiging

- Erik Boussemaere van Veurne en Lutgart Candaele van Stavele (Beveren)

Overlijdens

- Magdalena Looten, wed. van Amatus Dehaene Stavele (Beveren)

- Camille Peeren, echtg. van Anna Mahieu Stavele (Beveren)
- Maria Fagoo, wed. van Germain Neudt Stavele (Beveren)
- Albert Vandenberghe, echtg. van Anna Logie Stavele (Beveren)
- Germain Vannobel, echtg. van Martha Laeye, Stavele (Beveren)

Geboorten

- Jurgen Loones, z. v. Marc en Maryannick Neyrinck, Stavele (Beveren)
- Frederic Smagghe, z. v. Armel en Marie-Jeanne Gribbe, Stavele (Beveren)

Tot en met 14 september

— 10 %

op schoolgerief

DRUKKERIJ SCHOONAERT

Bergenstraat 14-16 Roesbrugge

PRACHTKEUS ELECTRONISCHE REKENMACHINES

BUREAUMACHINES VANSEVENANT, POPERINGE — Tel. 057/33.38.45

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND SEPTEMBER

Kaarten

Roesbrugge, dinsdag 10 september
bij J. Gunst. Vrije kaarting „Derde Leeftijd“.

Beveren-IJzer, „Het Boerenhof“:
De kampioenskaarting van september is gesteld op de tweede donderdag 12 dezer te 14 u. Ter gelegenheid van de kermis is voor elke tafel 40 fr. buitengewone prijs voorzien. Uitreiking van „Herfstlicht“ en de „Plus-drie-pas“ waarna koffietafel.

Roesbrugge, dinsdag 24 september
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd“
Haringe, in „St.-Jozef“ bij Martha Ryon
Zaterdag 28 en zondag 29 september: Start nieuw kaartseizoen met Grote Prijskaarting voor alle leden en nieuwe leden. 3 Partijen kaarten zoals gewoonlijk.

Schietingen aan de staande pers

Roesbrugge, zondag 1 september te 14.30 u.
Beveren, maandag 2 september te 14.30 u.
Stavele, zaterdag 21 september te 14 u.
Proven, zondag 22 september te 14 u.
Haringe, zondag 29 september te 13.30 u.

STAATSLENIING 10 % op 7 1/2 j.

Kosteloos inschrijven bij:

Paul RECOUR

Haringeplaats 23

ROESBRUGGE-HARINGE

Voor afspraak,

draai nummer:

057/30.02.70

— Men komt ten huize —

ROESBRUGGE-KERMIS

ZATERDAG 31 AUGUSTUS
te 15 u. Kermis-schieting bij J. Gunst
te 20 u. Gaaibolling bij G. Berquin

ZONDAG 1 SEPTEMBER
Bij J. Gunst, Kermisvlucht uit Arras
te 14.30 u. Kermis-schieting bij V. Deschuytter
te 14.30 u. Volleybaltornooi
vanaf 19 u. Enveloppetrekking in de vijf herbergen van de Marktplaats

MAANDAG 2 SEPTEMBER
te 10 u. Plechtige kerkdienst
te 15 u. Ballonwedstrijd bij Wed. H. Soenen
vanaf 17.30 u. Bollingen bij de drie herbergen
te 20 u. Zangwedstrijd bij C. Ooghe

DINSDAG 3 SEPTEMBER
te 10 u. Plechtige kerkdienst
vanaf 19 u. Zoekwedstrijd in de vijf herbergen
te 20 u. bij Wed. M. Decaestecker, Prijskaarting

WOENSDAG 4 SEPTEMBER
te 9.30 u. Veepriskampen op de Marktplaats
te 20 u. in „De Gouden Arend“, Prijskaarting
DONDERDAG 5 SEPTEMBER

te 18.30 u. in „De Sportwereld“, Bolling
te 20 u. bij E. Vandewalle, Biljartprijskamp
VRIJDAG 6 SEPTEMBER

te 19 u. bij J. Gunst, Prijs-schieting

ZATERDAG 7 SEPTEMBER
te 20 u. in „De Gouden Arend“, Biljartprijskamp

ZATERDAG 14 SEPTEMBER
te 14.30 u. bij V. Deschuytter, Prijs-schieting
ZONDAG 22 SEPTEMBER
te 15 u. Prijskamp in het IJnvisen
te 18 u. bij J. Gunst, Prijsbolling

Beveren-Kermis

Zondag 8 september (zie afz. aanplakbrieven)

Bertennest - Bericht

Zondag 8 september, om 9 u. vertrek aan 't Bertennest naar de 27ste Frans-Vlaamse Kultuurdag te Waregem. (Vooraf aanmelden)
Zondag 22 september, om 7 u., vertrek aan 't Bertennest per autobus naar de 2de Vlaams Nationale Landdag te Borgerhout.

Weekeinde 28-29 september: Volksdansstonden met onze volkskunstgroep en deelname aan de 11de Europeade voor Europese Volkskultuur in het Sportpaleis te Antwerpen. Nieuwe Bertennesters welkom!

STEUNLIJST DE IJZERBODE (vervolg)

L. Vanstraeesele, Roesbrugge; R. Decaestecker, Roesbrugge; Mevr. Fl. Wydoodt, Stavele; P.-M. Butaeye, Beveren-IJzer; De Smedt-Decaluwe, Blankenberge; R. Deroo, Ieper.
Totaal ontvangen per 31.8.'74: 8.265 fr.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De vakantie is voorbij. Zoals naar gewoon te staan er op onze comode een hele reeks zichtkaarten, van vriendelijke kennissen die weten dat wij door onze commerce gebonden zijn, en er dus niet kunnen op uittrekken. Het sturen van die heerlijke panorama's en 'wijdsse of betoverende zichten is meestal niet ingegeven door een bijzondere sympathie, maar alleen maar om te tonen hoe goed zij het hadden en welke sukkelaars wij zijn! Voorige jaren was dat telkens de oorzaak van heel wat gekibbel, tussen Gusta en mij. Maar aangezien Gusta dit jaar naar Lourdes is geweest, heeft ze nu wijselijk gezweven.

Ikzelf heb maar één dag vakantie genomen, om eens een oude vriend te bezoeken die te leper in het ziekenhuis lag. Ik ben er naartoe geweest met mijn brommertje, maar ik had niet veel geluk, want het was die dag boerenbetoging en al de straten van Ieper waren met tractoren afgezet. Omdat ik nergens een doorgang kon vinden heb ik het geprobeerd met een list. Ik ben tot bij de manifesterende boeren gegaan en ik heb hun wijsgemaakt dat ik ook een paar varkentjes aan het vetmesten ben, waarop ik 800 fr. de kop verlies, dat ik dus wel begrip had voor hun problemen en zij misschien een kleine passage voor mij zouden vrijmaken. Maar ze waren niet tot toegeving bereid. Aangezien ik ook varkens kweek en geld verlies, eisten ze dat ik mij bij hen zou aansluiten en mijn brommertje tussen twee tractoren zou schuiven, zodanig dat er niemand meer door kwam. Ik ben dan maar te voet de stad binnen gegaan.

Weet je wie ik daar ontmoet heb? Margrietje Verdonck, op wier bruiloft we nog geweest zijn, een tiental jaren geleden, en die sedert enkele maanden er met een andere vent vanonder is getrokken. Ik heb getracht haar op het goede pad terug te brengen en ik heb er de nadruk op gelegd dat liefde eeuwig is. „Inderdaad“ zei ze, „liefde is eeuwig, maar dat wil niet zeggen dat het eeuwig met dezelfde moet zijn“ en zonder mijn antwoord af te wachten is ze verder gestapt. Waarschijnlijk een hopeloos geval!

Vele groeten,

Pol

Voor een snelle en perfecte plaatsing van uw

Centrale verwarming
en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombkestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30.02.43

- schoenen voor groot en klein
- bottines
- laarsjes
- pantoffels
- muiltjes

Dit alles bij:

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.03.20

BIJ STERFGEVAL

LUXE AUTOCORBILLARD
LIJKWAGEN MET PAARDEN
ROUWBEHANG

Eén adres: **M. BEDDELEEM**

Priesterstraat 5

POPERINGE Tel. 33.33.98

Voor Roesbrugge en omstreken

Gelieve men zich te wenden tot:

URBAIN DEVELTER-DEHEEGHER

Bergenstraat 1

Tel. 30.04.54

STAVELE (BEVEREN-IJZER)

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 057/30.07.44
Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14 ROESBRUGGE
Tel. 057/30.06.16

HEREN: Broeken: Diolen - Tergal
Kostuums: zuivere scheerwol vanaf 2.995 fr.
Blazers - Sporthemden - Pull's
DAMES: Tergal Mantels en Kleedjes
Laatste nieuwe pull's
JEUGD:
Levis-broeken en 49 R met zakje
KINDEREN: Cangoroos
Broekjes en Vestjes
— Rouw- en Ceremoniekledij —
Bijhuis Desaeleire:
stoors en overgordijnen
Alle textielwaren - Geschenkartikelen
→ Gans het jaar: Reklameartikelen!
Zegels: Valois en Gezinszegels.
— Maandag gesloten —

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Jef Kalleepin van Krombeke was nog maar è paar weken thuis van den troep ols 't kwam dat 'n geruwesierd was in z'n eksamen voor fakteur by de post en dat 'n bovendien rechtuit mochte beginnen met dienst te doen in Poperinge.

Dat is nu de puppe, zei Jef tegen z'n moeder den eersten dag dat 'n thuis kwam van z'n ronde te doen... ik slaan ik nu alzo twee vliegen mei è lap... Ten eersten, mien werk nu zo dichte bij de deure... en ten tweeden, 't is djuuste olwaar da'k mien tournée moeten doen dat mien lief weunt, 'k gaan z' olzo oitemets è keer kunnen zien binst de weeke.

't Was eigentlijk ol bykans è maand dat Jef in kennisse was met Martientje Pleziers van tegen 't Veugeltje die meisen was by Madame Foutu, è ryke weeuwe van ol 't Brusselsche die kommen weunen was op è soorte van è villa djuuste buiten Poperinge stee.

Maar kwestie van Martientje te kunnen zien op z'n ronde, gelyk dat 'n ie peinsde, had Jef niet veele geen chance in die eerste twee, drie dagen... 't Was zelve geen avanse dat 'n nog è keer luude schuufelde binst dat 'n de gazette in de brievebusse stak, ze kwam niet voor den dag.

Maar... de vrydagnachtend stond Martientje ol zelve aan 't hekken Jef of te wachten om te zeggen dat Madam geheel de voor-noene niet thuis was... Kom, zei ze... zet je velo è moment bachten de gevel en komt zeere mei naar de keuken om è tasse soepe... dat gaat deugd doen... En geeren, lachte Jef... 'k gaan meteen twee minuuten kunnen rusten... Z'n zak met brieven en gazetten hing 'n ie aan de leuning van è stoel, smeet z'n schoonen, nieuwen kepi op den tafel en ging in de zetel gaan zitten... Kom nu maar of met de soepe van Madam... lachte Jef. Maar op dat moment hoorden ze daar è grooten poef in de gang van de voordeure die toesloeg. Madam is daar weere, schreeuwde Martientje... maakt da'je buiten zyt! Jef was in è slag rechte, zwaaide in de vlucht z'n brievenzak mei, sprong in één wup ol deur de grooten keukenvenster, die wagenwyd openstond, naar buiten en was de piste uut met z'n velo! 't Was geen seconde te vroeg, want Madam kwam ol binnen ol eksplikeeren dat z'n panne gevullen was met heur voiteure... Maar te vullen in heur eksplikatie ziet ze olmetnekeer Jefs kepi die daar op den tafel was bluuven leggen...

Wat is me dat hier Martien? vroeg ze met è Brusselsche verwondering...

Op 't zelfde moment was Martientje gelijk zonder asem van 't verschoot ols ze dien kepi zag leggen... maar ze herpakte heur subiet.

Ja, Madam, zou je daar mei olgelyk niet moeten lachen ennée Madam, zei ze met 't onschuldigste gezichte van de wereld... kykt è keer wuk da'ze nu ol doen om reklame te maken... 'k heb dat daar nu djuuste gevonden in è dooze met waspoeder...!

KWAAK

DIEPVRIEZEN

betekent

tegenwoordig

GELDBESPARING

In voorraad:

LINDE

RUTON

UW VERDELER:

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 30.05.94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14-16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 P.C. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de gemeenten :

Roesbrugge-Haringe

Proven-Krombeke

Stavele-Beveren

op 2100 ex. verspreid met de post.

50 JAAR H. HARTZAAL TE BEVEREN

DE 21ste VLAAMSE KOP: LEO DE GEETER

1. Eerste verwezenlijkingen

De H. Hartsaal te Beveren... ingewijd op 7 september 1924.

In augustus 1923 werd Leo De Geeter, die tot dan toe leraar was aan de normaalschool van Torhout, benoemd tot onderpastoor te Beveren. Hij was nog geen dertig jaar oud, boordevol ideeën en buitengewoon dynamisch. Misschien had men gedacht een domper te plaatsen op zijn bruisende vitaliteit, bij gebrek aan mogelijkheden in een kleine landelijke gemeente. Maar men heeft zich in dit geval volledig misrekend, want Leo De Geeter schiep zijn eigen actieterrein en stampte de mogelijkheden uit de grond. Kort na zijn aankomst begon hij vol enthousiasme de burger- en boerenjeugd om zich heen te verzamelen en hij stichtte een studiekering, die aanvankelijk om de veertien dagen, later om de maand, de zondagavond bij hem aan huis vergaderde. Hij wilde mannen vormen die hun geloof beleefden en bewuste Vlamingen waren. In die kritieke jaren van doorbraak had Vlaanderen daar meer dan ooit behoefte aan. Toch was er durf en moed nodig om het franskiljonse bisschoppelijk gezag te trotseren en te vechten tegen onbegrip en verdachtmaking. Nu, vijftig jaar later, nu de Vlaamse cultuurgemeenschap als entiteit is erkend, weet zeker wel iedereen dat Leo De Geeter, „ce petit vicair“, het bij het rechte eind had.

Studiekering „De IJzerblomme“

Op 14 oktober 1923 werd door onderpastoor De Geeter de „Kristen Vlaamse Studiekering“ van Beveren/IJzer gesticht. Op voorstel van Eugene Top zou hij „Studiekering de IJzerblomme“ worden genoemd. Hij werd toegewijd aan het H. Hart van Jezus en onder de bescherming gesteld van O. L. Vrouw van Beveren. De kring had tot doel zijn leden te ontwikkelen op kristelijk, Vlaams en cultureel gebied. Hij bestond aanvankelijk uit volgende leden (alfabetisch gerangschikt) :

Michel Butaye
Michel Catteeu
Eugene Dacquin
Alfons De Geeter
Gaston Geerardijn
Leo Geerardijn
Henri Leuridan
Remi Marent
Germain Neudt
André Top
Eugene Top
Maurits Vanbecelaere.

Naarmate die mannen in het huwelijk traden of wegens verandering van werkkring

verhuisden, verlieten zij de studiekering, maar in de loop van de volgende jaren kwamen anderen hun plaats innemen of de resterende groep aanvullen. Leden van latere datum waren :

Michel Beddeleem
Remi Burggraeve
Jozef Catteeu
Georges Clays
Albert Decreus
Omer Devisch
Omer Leuridan
André Vercruysse.

De vergaderingen van de studiekering waren goed geplande ontwikkelingsavonden, met als bijzonderste activiteit een lezing door een lid over een of ander godsdienstig of cultureel onderwerp. Deze voordrachten maakten nadien het voorwerp uit van bespreking en discussie. Maar ook zang en declamatie kwamen steeds aan bod. Aldus werd op de vergadering van 13 december 1924, *De Liefdadigheid* van deken De Bo, voorgedragen door Gaston Geerardijn. Bij gelegenheid groeiden die bijeenkomsten zelfs uit tot een echt feest, zoals op kerstmis 1923 toen Leo Geerardijn pannekoeken bakte, waaronder enkele farce-koeken die voor plezierige verrassingen zorgden.

Op 1 januari 1924 kwam pater Callewaert de studiekering toespreken. Weliswaar mocht de Vlaamse dominikaan van Mgr. Waffelaert in West-Vlaanderen niet optreden, maar De Geeter meende dat de bisschop hier zijn bevoegdheid te buiten ging en stoorde er zich dus niet aan. Onder de aanwezigen had men toen de pas gewijde priesters René Butaye, die later deken zou worden te Poperinge en te Oostende, en de Vlaamse voorman Maurits Geerardijn.

Zijn in de studiekering nog als sprekers opgetreden : de capucijn pater Willibald (27 jan. 1924), die gekomen was om te Beveren de biddag te preken; Cyriel Verschaeve (op 9 juli 1924 en 8 nov. 1925) die respectievelijk handelde over offervaardigheid en over Zuid-Afrika; E. H. Dumoulin, aalmoezenier van het sanatorium van 't Doorntje (Houtem) (op 13 dec. 1925 en 14 maart 1926); advocaat Karel Verstele uit Veurne (op 11 juli 1926) en E. H. Boucquet, kapelaan te Krombeke (op 8 aug. 1926), die sprak over de Blauwvoeterij en de Vlaamse Beweging. Dát was de laatste vergadering van de studiekering. Enkele dagen later werd Leo De Geeter overgeplaatst naar Oostende, op de Sint-Jansparochie.

De H. Hartsaal

We zijn echter op de feiten een beetje vooruitgelopen. Met het stichten van de studiekering, kort na zijn aankomst, waren nog

VLAANDEREN REFORM = Verspreiding NATUURVOEDING

vanuit „BERTENNEST“
Tel. 057/30.02.08 of 056/21.69.07

van huis tot huis
en van gemeente tot gemeente
in West-, Oost-, Zuid-Vlaanderen

op uw aanvraag brengt V.R. :

- GIST- en DESEMBRODEN
(zonder gist, met biologische tarwe)
- ongespoten GROENTEN
- biologische GRANEN-VLOKKEN
- honing, notenpasta, fruitsappen,
- plantaardige margarine, enz. . .

en weerom ELKE WOENSDAGAVOND
NATUURKOOKLESSEN
HERBEGIN NU !

lang niet al de wensen van Leo De Geeter vervuld. Hij zou nog een algemene jongelingskring oprichten en zeker een toneelbond in het leven roepen. Daarom kwam hij in de studiekringvergadering van 25 november 1923 met het plan voor de dag van een vergaderen toneelzaal te bouwen. Hijzelf stelde een eerste bedrag van 3 000 fr. ter beschikking. In de loop van de volgende weken en maanden wist hij zijn parochianen te overtuigen en slaagde erin de nodige gelden bij elkaar te krijgen.

De grond- en delfwerken werden gratis verricht door de landbouwerszonen en in april 1924 werd met de bouw gestart door Henri Ooghe, Sylvain Vandenbroucke en Guido Van-oost. De werken vorderden regelmatig en op zondag 7 september werd de inwijding van de zaal gevierd. De studenten uit Menen (van waar De Geeter afkomstig was) traden op met een symfonisch orkest, 's avonds was er vuurwerk op het kerkhof en de volgende zondag en maandag kwam „De Gilde“ uit Menen een toneelvoorstelling geven. Alle plaatsen waren uitverkocht want De Geeter had de studenten erop uitgestuurd om de kaarten (5,3 en 1,5 fr.) aan de man te brengen.

Onmiddellijk daarop werd een eigen toneelgroep samengesteld en werd er met de repetities begonnen. De eerste eigen vertoning zou doorgaan op Brigida-maandag van 1925 !

R.A.B.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Geboorte

- Sven Verhaeghe, z. v. Ludo en Ingrid Pen-ninck.

Huwelijksaankondigingen

- Paul Louwaege van Roesbrugge-Haringe en Godelieve Rouseré van Westouter.
- Ivan D'Herck van Langemark en Gemma La-seure van Roesbrugge-Haringe.

Overlijdens

- Leonie Debevere, 84 j., wed. van Leon Blon-deau.
- André Verlet, 68 j., echtg. van Maria Vervyser
- Julia Engelaere, 73 j., wed. van Georges Ryon.

„A la Boulangerie“ of „In Sint Joris ?“

In verband met de zoekwedstrijd op de jongste kermis te Roesbrugge, was er betwisting over het opschrift van een herberg gelegen in de Statiestraat, die nu opgeslorpt is door het huis Wullus.

Vóór de Eerste Wereldoorlog was er in dat huis een bakkerij en een herberg gevestigd. Als bakker woonde daar aanvankelijk Petrus Mahieu (de grootvader langs moederszijde van „André van de Posterij“) en daarna Gustaaf Leenhouder (tot 1910). Onder P. Mahieu werd die herberg, die *Au Saint Georges* heette, herdoopt in *A la Boulangerie*. Onder de Eerste Wereldoorlog was er daar geen bak-

11 november : Sint-Maarten !

Weldra komt
de grote
kindervriend.

Zoals gewoonlijk brengt hij
allerhande speelgoed en
veel nieuwtigheden.

Huis WULLUS
Statiestraat 65
ROESBRUGGE

Steeds voordelige prijzen.
Komt zien — Vrije ingang

kerij noch herberg meer, maar Georges Leenhouder baatte er een groothandel uit in koloniale waren. Toen verdween *A la Boulangerie*. Na de oorlog kwam de familie Callens er wonen (ouders met drie dochters, waarvan er achteraf één getrouwd is met Gabriël Vanrobaeys), die er opnieuw een herberg hield. Aangezien het vroeger *Au Saint Georges* was, maakte men er toen *In Sint Joris* van.

Dus 50 jaar geleden was het wel *In Sint Joris*. Met dit laatste opschrift heeft deze herberg ook haar bestaan afgesloten, op het einde van de twintiger jaren. Toen kwam dokter Camille Morlion zich daar voorlopig vestigen.

Er zijn vele herbergen die in de loop van de tijden van naam veranderd zijn. We geven hier enkele van die naamveranderingen uit Roesbrugge-dorp (Beverenkalsijde inbegrepen) die wij zelf hebben meegemaakt :

De Fontein / De Voerman
De Zwarte Leeuw / De Kuiperij
De Billander / De Casino
Au Pont de l'Yser / De Rouartsbrug
Het Schuttershof / Het Volkshuis
De Reidsduif / De Antenne.

Wanneer men dus van een herberg de naam vraagt, dient zeker het tijdperk aangeduid, want de naam van 1924 is niet noodzakelijk de naam van 1914 of van 1934. (rab)

CAPPEL MODE

te BEVEREN-IJZER

Dameskledij van topkwaliteit
tegen groothandelsprijzen !

Mantels - Tailleurs - Kleedjes
Vesten - Ensembles - Pantalons

Grote keus herenkostuums
Sportvestons - Broeken

CAPPEL MODE

Kasselstraat 9 (Cappelhoek)

tegen de Franse grens (op 10 minuten van Ieper)
baan Poperinge, richting Duinkerken.

Open iedere dag van 8 tot 20 uur — Gesloten op maandag

HET
KWALITEITSMERK

voor : GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30.04.13

Oktober 1974

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Koffie Jacqmotte moka	1/2 kg. 88,50	81,50	7
Roda margarine	1 kg. 73	67	6
Planta margarine	1 kg. 67	62	5
Solo	1 kg. 57	53	4
Honingkoek Dinant Maes	2 st. 44	35	9
Pickles Camp's	2 glazen v. 46	33	13
Mosterd Bénédictin whiskyglas	18,50	14,50	4
Prince fourré vanille 15 stuks			
grote rol 2 v.	35	28	7
T.V.-worstjes Zwan	2 d. v. 43	36	7
Nutella chocopasta met hazelnoot			
glas 225 gr.	32	27	5
WIJNEN en LIKEUREN — FRUIT en GROENTEN			

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

De streek rond de IJzer en zijn toeristische mogelijkheden.

De Molenfeesten te Oostvleteren hebben eens te meer de mogelijkheid naar voren gebracht van een planning tot het openstellen van het IJzergebied, begrepen tussen de Franse grens en het Diksmuidse, voor het toerisme.

Waar leper en Diksmuide zelf, als twee strategische punten uit de frontstreek van 1914-1918, hun toeristische vermaardheid veelal aan deze Eerste Wereldoorlog hebben te danken - denk aan de talrijke soldatenkerkhoven en monumenten zoals de leperse Menenpoort en de IJzertoren te Diksmuide - daar leunt Veurne meer aan bij de kuststreek, en wordt daar uitgepakt met eigen aantrekkelijkheid en feesten. Daardoor denkt men maar al te vaak dat onze Westhoek, die daar tussenin gelegen is, van weinig of geen tel is op het gebied van toerisme.

De laatste tijd werden, dicht bij ons, enkele lofwaardige pogingen gedaan om daar aan ietwat te verhelpen. Zo pakte Poperinge uit met zijn Hoppeland-route, waarin het Couthof en de Lovie voor Proven, en de Sint-Sixtusabdij voor Westvleteren tot hun recht komen. Aan de andere zijde komt de Bachten-de-Kupe-route heel dicht aan ons voorbij.

Daartussen echter een nog bijna ongekend gebied, de streek naar de Franse grens toe, samen met de streek aan de overzijde van die grens, van „aan en over de schreve“

waar weinigen op zoek gaan naar wat er nog het bekijken waard is.

Alles opsommen zou ons te ver brengen, doch een kleine rondrit kan hier wellicht helpen.

Wij starten te Roesbrugge, eertijds zeer bekend, vooral omwille van zijn ligging op de IJzer, thans nog terend op een vroeger overwicht inzake commerciële uitbouw, en openstaand voor iedereen. Erbij aansluitend Haringe, waarvan de kerk, ondanks de martelgang van de herstellingswerken toch een vaste waarde vertegenwoordigt, vooral omwille van het orgel en de andere kerkelijke schatten. Proven met zijn hoppevelden en het groen van de bossen rondom het Couthof, de Lovie en de Canada, aansluitend met het Jagershof aan de Patershoek en de abdij van Westvleteren. Daarnaast Krombeke met zijn pracht van een kerk naar Westvleteren toe, en Oostvleteren waar nu ook de molen de aandacht vraagt.

Aan de andere zijde, Watou, met zijn mooie kerk en zijn schandpaal in een gevel van zijn marktplein, zijn „kasteelken“ achter de dorpskom en zijn Patershof langs de weg naar Abele. Verder op Frans gebied, Boeschepe en de Boeschepeberg, met zijn molen en de prachtige vergezichten van de Vlaamse bergstreek en de Catsberg met zijn abdij. Zo naar Steenvoorde met zijn machtige toren en

zijn drie molens, terug naar Houtkerke, langs de „Hoflandemolen“ (in verval) en het kapelletje daar dichtbij, dat hersteld werd en opnieuw voorzien van een opschrift, zowel in het Vlaams als het Frans, door toedoen van de heemkring „Bachten de Kupe“. Neemt men er Bambeke bij, vergeet dan niet de kerk binnen te gaan, want ze is verrassend mooi.

Keer terug langs Houtkerke-dorp of langs Cappel-vijfweg en „Cappeltje“ (Oostcappel) naar ons eigen land. Wellicht is er daar nog een „hanekamp“ bij te wonen, voor zover dit niet in Watou-Abele is gebeurd.

Het loont echter wel de moeite verder te gaan langs Rexpoëde naar St.-Winoksbergen, ofwel langs Killem-Linde naar Hondshoote, met zijn mooie toren en zijn enigmoed bewaarde „Mairie“. Wellicht leert u het monument op de markt aldaar, iets over de fameuze slag van Hondshoote, die ons herinnert aan de weinig glorievolle geschiedenis van de Engelse Duc d'York, een van de medeverdedigers van onze Oostenrijkse Nederlanden in het begin van de Franse Revolutie. U vindt er eveneens één der oudste staakmolens uit Vlaanderen, nl. de Noordermolen, die wel een bezoek waard is.

Zo komt men langs de „Clachoire“-grenspost terug langs Leisele - of men neemt de gemeenestraat en doet dit langs de „Klokkeputten“, zodat men dan nog voorbij Stavele

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-leper bij **WOESTEN**
Tel. 057/40.04.42
30.03.96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asfalt
- Fietsen

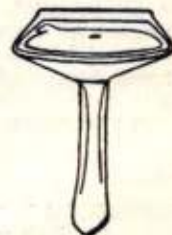
DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING

Steeds vrijblijvend Inlichtingen bij :

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE
Tel. 057/30.03.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— in alle kwaliteiten —

— in alle prijzen —

kan, de gemeente waar eertijds de Graven van Hoorn hun kasteel hadden, en waar het klooster van Eversam regeerde over het IJzergebied. Om te belanden in Beveren aan de IJzer, met zijn stenen molen en zijn kerk die doet denken aan een vestingtoren, en waar op Bevereinde in oude tijden het klooster van de Roesbrugge-Damen heeft gestaan, daar waar thans de weilanden liggen naar de „hoge brug“ toe.

Loont dit niet de moeite eens in eigen streek rond te neuzen? En dan hebben wij nog niet gesproken van de vele kleinere merkwaardigheden en mooie hoekjes die daar bij kunnen gevoegd worden.

Daarom hopen wij dat ook daar gepoogd zal worden om het eigen patrimonium van deze streek voor de belangstellenden te ontsluiten, zodat de schoonheid ervan eerlang tot haar verdiend recht komt.

J.Gh.H.

V.V.V.

Op uitnodiging van DF-„IJzerweelde“ kwamen 23 personen samen op 23 sept. jl. in het stemmige parochiezaaltje van Krombeke, dit ter bespreking van de inleiding van de h. Jan Hardeman, Opbouwwerker, over de mogelijkheden van een Vereniging voor Vreemdelingenverkeer (= V.V.V.). Nadien werd overgegaan tot het kiezen van een voorlopig dagelijks bestuur, waarvoor Mej. Magda Desomer, de heren Werner Claeys (Proven), Jean-Pierre Debyser (Oostvleteren), Milo Aernout en Jozef Gheysens (Roesbrugge-Haringe) de uitverkorenen waren. Al wie belangstelling voelt voor dit initiatief, suggesties, gegevens of verlangens wil overmaken kan terecht bij deze personen. Er wordt een goede start gewenst met veel hoop en kans voor een goede werking in de toekomst ten bate van de streek en van veel mensen.

TE KOOP

HERBERGTOOG in goede staat aan zeer voordelige prijs. Zich wenden: Bergenstraat 102 Beveren-IJzer (Cappelhoek). Tel. 057/30.04.86

DAVIDSFONDS „IJZERWEELE“

1. Bezoek aan „De Lovie“.

Het geplande bezoek is uitgesteld tot zaterdag 9 november.

2. Prof. Sebruyns weer aan het woord.

Optimisme is de laatste tijd ver zoek geraakt. Nochtans is optimisme de redding voor onze moeilijke tijd.

Een optimist zegt: „de ontmoeting met iedere mens schept vreugde, is het niet bij het komen, dan is het bij het gaan“. Prof. Dr. Sebruyns, Hoogleraar in de Faculteit van de Geneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Gent, is voor ons geen onbekende meer. Deze humoristische spreker zal voor de vierde maal onze gast zijn op zaterdag 26 oktober '74 in de zaal „Sint Elooi“ te Proven om 20 u.

3. Fotowedstrijd.

Vanaf 12 oktober loopt een fotowedstrijd „onze mooie natuur“ voor kleur- en wit-zwart foto's (in afzonderlijke reeksen) tot en met 16 november. Aksept wordt gelegd op: „Onze

natuur in de herfst 1974“, wat meebrengt dat inzendingen over wandeltochten in de natuur buiten „De Lovie“ ook verwacht worden en welkom zullen zijn. Afzonderlijk reglement te bekomen op het DF-secretariaat of bij DF-bestuursleden vanaf 5.10.74

Aan zeer voordelige prijzen:

Bewaarappelen

Stoofperen

J. VERBEKE

Molendreef 1 - PROVEN

Tel. 057/30.03.27

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Huwelijk

- Erik Boussemaere van Veurne en Lutgart Candaels van Stavele (Beveren)

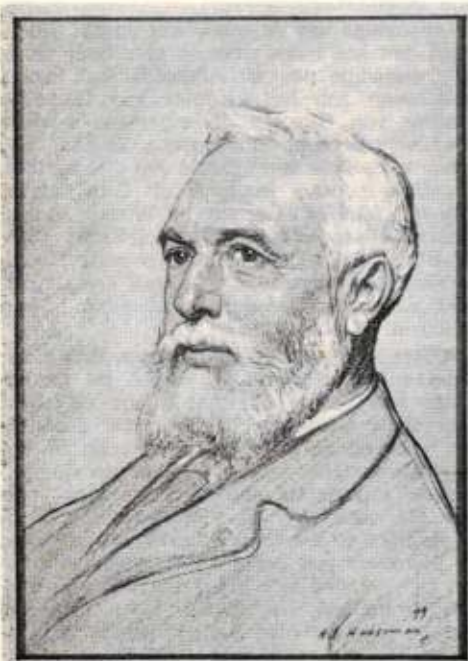
PRACHTKEUS ELECTRONISCHE REKENMACHINES

BUREAUMACHINES VANSEVENANT, POPERINGE — Tel. 057/33.38.45

MAX ROOSES (1839-1914)

PARTIJMAN, LITTERAIR CRITICUS, KUNSTCRITICUS EN MUSEUMCONSERVATOR.

De Vlaamse Beweging betekent in onze 19e eeuwse geschiedenis een niet te veronachtzamen hoofdstuk. Het besef van eigenwaarde uit zich in de vroegste periode in de kenspreuk „De Taal is gans het Volk“. De eerste flaminganten waren van mening dat door het gebruik van het Nederlands naast het Frans in Vlaanderen de idealistisch ingestelde beweging haar eindpunt zou bereiken. Na dit litterair flamingantisme verbreden de perspectieven zich tot een meer actieve partijpolitieke inzet. We moeten er aan toevoegen dat velen eerst vlaamsgezinde acties plannen buiten de bestaande partijen, maar deze idee na een tijd voor onrealistisch houden en zich inzetten in de bestaande gestructureerde partijen. Een van de oogmerken zal dan ook zijn: de verovering van de partijbesturen door vlaamsgezinde elementen. Al snel zien we hoe ze zich opstellen in de traditionele geleerden van het 19e eeuwse politieke leven: in het katholieke of liberale kamp.

Het is uiterst moeilijk uit te maken welke van de twee richtingen van doorslaggevende aard is geweest in de ontwikkeling van het Vlaamse bewustzijn vóór de Eerste Wereldoorlog. De grote centra konden rekenen op de impuls van het vrijzinnige Willemsfonds, terwijl in latere jaren de katholieken een flink ledenaantal verwierven tot in de kleinste uithoeken van het Vlaamse land.

Neiging tot samenwerking.

Op 15 juli was het juist 60 jaar geleden dat een van de sterkste persoonlijkheden uit de liberale politiek overleed. Partijman, litterair criticus, kunsthistoricus en museumconservator Max Rooses stierf op die dag van 1914, 75 jaar oud, in zijn prachtig burgershuis, Provinciestraat 83, te Antwerpen.

Eik van deze aspecten behandelen zou ons te ver leiden. Samengevat het volgende. Geboren uit een eenvoudige familie doet de

jonge Rooses zich door zijn schrandereheid en vrijheidsdrang opmerken tijdens zijn humaniorajaren. Na voortgezette studies aan de rijksuniversiteit van Luik behaalde hij in 1863 het diploma in de letteren en wijsbegeerte. In 1866 zien we hem opduiken te Gent als leraar aan het atheneum. Deze post blijft hij waarnemen tot 1876. In 10 jaren tijd ontplooit hij hier een veelzijdige activiteit en legt hij talrijke contacten, o.a. met de Vigne, Heremans en Vuylsteke. De door hem opgerichte kring „Het Vlaamsche Volk“ stelt zich tot doel jonge vlaamsgezinden in de heersende problemen in te wijden en voor te bereiden tot het geven van voordrachten. Het voornaamste kenmerk van hun idealistische visie was de samenwerking van liberalen en katholieken. Eugene Van Oye, vrouweling van Gezelle, is tijdens deze jaren zijn intieme vriend.

Wanneer Rooses zich in radicaal-liberale richting opstelt maakt hij deel uit van het Gentse weekblad *Het Volksbelang* en is hij vanaf 1868 tot 1876 secretaris van de Gentse afdeling van het Willemsfonds.

38 jaar conservator.

Tussen deze bedrijvigheden in vindt hij nog de kans zijn belangstellingsfeer uit te breiden tot de litteraire actualiteit. Ook de kunstgeschiedenis draagt zijn levendige interesse weg. In deze tak van historische wetenschap verwierf hij internationale bekendheid. Zonder overdrijven kunnen we stellen dat Rooses de eerste was die in Vlaanderen de kunstgeschiedenis op een ernstige wetenschappelijke wijze beoefende. Talloze artikels over diverse onderwerpen, maar vooral zijn boeken over Plantijn, Rubens en Jordaens bewijzen dit. Zijn Jordaens-studie is tot op heden onovertroffen gebleken. In 1876 roept de Antwerpse gemeenteraad hem tot het conservatorschap van het pas aangekochte huis Moretus.

Roose's werkkraft brengt het museum in enkele jaren tot een waar centrum van bibliofilie en geschiedeniswetenschap.

Hier is hij in de gelegenheid onverdroten de sfeer van het humanisme in te ademen en krijgt zijn politiek liberalisme een filosofische fundering.

Vlaams boven al.

Als litterair criticus weet hij zijn gerenommeerde naam jarenlang hoog te houden. Steeds zoekt Rooses de typisch Vlaamse elementen in de kunst. Zijn eis blijft stevast: achter elke uitgeschreven gedachte moet een stevige idee zitten. Helemaal geen plaats dus voor beschouwingen die los staan van de werkelijkheid. De logica is hem te dierbaar. De enige nuance die hij maakt betreft een lichte uiting van subjectiviteit van de kant van de schrijver.

Als één van zijn voornaamste activiteiten volgen we Max Rooses in de Antwerpse lokale politiek. Net zoals in de voornoemde aspecten van zijn persoonlijkheid verwierft hij zich een strategische plaats in de liberale bedrijvigheid van de Scheldestad. Reeds van bij zijn aankomst uit Gent zet hij zich voor het Willemsfonds in. Weer wordt het een periode van politieke voordrachten en vergaderingen. De liberale pers vindt in hem een voortreffelijke medewerker. Rooses helpt hier de op-

gang bewerken van de latere burgemeester Jan van Rijswijck en richt de loopbaan van één der drie kraalende hanen: Louis Franck.

Sociale bewogenheid.

In de liberale partij was hij één der eersten die het vraagstuk van het materiële en geestelijke welzijn der laagste klassen stelde. Niet alleen geestelijke verrijking door volks-onderricht en vervlaamsing van het lager en middelbaar onderwijs, maar ook „taalbelang is stoffelijk belang“, zoals dit later door Lodewijk de Raet werd verdedigd, werden liberale actiepunten. Veel van zijn plannen aangaande het „Help u zelf“-principe - o.a. een coöperatieve - werden te Antwerpen verwezenlijkt. Radicalisme en volksgezindheid zijn steunpijlers van zijn doortastend optreden.

Consequent als hij is komt het zelfs tot grondige meningsverschillen met zijn vrienden Julius Vuylsteke en Paul Fredericq.

Is Rooses als liberaal een voorman, zijn moreel gezag stelt hem in staat zich boven de partijen te verheffen wanneer kapitale problemen in Vlaanderen om een oplossing vragen.

Het duidelijkste voorbeeld hiervan is de stuwende actie van Rooses in de Hogeschoolcommissie, die vóór 1914 streefde naar een totale vervlaamsing van de universiteit van Gent. Welke actie hij ook voerde Max Rooses was geen volksmanier die met holle bewoordingen het publiek overdonderde, maar bracht zijn betoog koel beredeneerd naar voor, zonder stemverheffing. Solied in zijn politiek denken was hij echter wars van elk fanatisme. Wij zouden zijn grenzeloze verdraagzaamheid pluralisme noemen, maar het is meer dan dat. Rooses' levenshouding, gecondenseerd in zijn aristocratisch voorkomen, samen met zijn universele geest, maakten dat hij in het vooroorlogse Antwerpen de politieke raadsman bij uitstek was. Terecht werd hij in de wandeling de „grijze eminentie“ genoemd. Nooit heeft hij een politiek mandaat nagestreefd. Als stille werker bleef hij een beetje op de achtergrond van de actualiteit.

Niettemin werd hij door zijn tijdgenoten hoog gewaardeerd; nu, de geschiedenis heeft tot taak hem volledig naar waarde te schatten.

Marc Somers

De kluchten van Georges Candaele zijn verschenen!

Een prachtig verzorgd boek, met:
- een toneelschets uit NICHE YVONNE
- 37 sappige kluchten
- 5 foto's
- 116 blz., formaat: 13,5 x 19,5 cm
Prijs: 175 fr.

Te verkrijgen bij de Drukkerij-Uitgeverij Schoonaert te Roesbrugge.

Wie 175 fr. stort op de postrekening 000-0904677-55 van de uitgever, krijgt het boek franco toegestuurd.

Een heerlijke herinnering voor al wie Georges Candaele heeft gekend.

De schoonste kluchten die ooit in West-Vlaanderen zijn verschenen!

STAVELE: AFSCHIED van de KLOOSTERZUSTERS

Op zondag 1 september 1974 werd te Stavele een bescheiden maar waardig afscheidsfeest gevierd. „Afscheid“ (partir c'est mourir un peu) en „feest“, schijnen niet bij elkaar te horen en toch wordt het heengaan, in een gebaar van dankbaarheid, vaak met een feest bedacht.

Meer dan 90 jaar lang woonde te Stavele een klein groepje kloosterlingen van de congregatie der zusters van de H. Vincentius van Gits. Aanvankelijk drie, dan vijf en eindelijk weer drie. De eerste zusters zijn hier aangekomen op Sint-Jansdag van 1880. De laatste zullen wellicht vertrekken op Sint-Baafsmis 1974. Weer verdwijnt uit onze gemeente een levend, kostbaar, ja onschatbaar bestanddeel, dat ermee zo verankerd en vergroeid was, dat wij ons dorp zonder zusters, maar moeilijk kunnen voorstellen. Nu pas beseffen wij dat er hier te Stavele geen klooster meer zal zijn en dat Stavele weer zoveel armer is geworden. We hebben het die zondag zo goed gevoeld, tijdens de plechtige eucharistieviering, door zoveel parochianen bijgewoond, die met weemoed in het hart en een krop in de keel ten offer gingen. Het zangkoor heeft op meesterlijke wijze de h. mis opgeluisterd en op die manier een treffende hulde gebracht aan onze goede zusters. Ook de muziekmaatschappij heeft aan dit huldefeest deelgenomen en onze religieuzen een warme serenade gebracht. Het was ontroerend om zien hoe menigeen een traan wegpinkte.

De zusters werden een receptie aangeboden in de pastorie in aanwezigheid van de hh. burgemeester en schepenen. De E.H. directeur van de congregatie en de algemene overste woonden eveneens de plechtigheid bij.

Te 17 u. had een feestje plaats in de Zwanestraat, rechtover het klooster. Met de muziekmaatschappij voorop trok voor de eerste keer de Stavelse reus „Jan de Roste“ naar het klooster, geflankeerd en gevolgd door de leden van de K.L.J. die dit feestje hadden georganiseerd. Er werd rond de reus gedanst, een kort wagenspel opgevoerd en aan volksdans gedaan.

Met dat alles zijn de inwoners van Stavele hun dank komen betuigen aan Eerw. Moeder Aloysia, aan zuster Martina en aan zuster Eusebia en ze hebben teruggedacht aan zuster Humbeline en zuster Claudina, beiden reeds overleden. Met hun vijf hebben ze hier vele jaren de Stavelse kloostergemeenschap gevormd.

Vóór 1879 waren er in de meeste gemeenten geen kloosterzusters. Maar vanaf dat jaar waren er praktisch overal, tot op de kleinste parochies. Dat was het gevolg van de schoolwet van 1879.

Schoolwet en schoolstrijd

Op 21 januari 1879 werd de wet op het neutraal onderwijs aan de beraadslaging van de Kamers onderworpen. Die wet voorzag dat iedere gemeente één officiële school moest hebben en verbodde de gemeenten een vrije school in haar plaats aan te nemen of te subsidiëren. De onderwijzers moesten in de staatsnormaalscholen opgeleid worden. Aan de bedienaren van de erediensten stond de wet toe - buiten de gewone lesuren - een facultatief godsdienstonderricht te geven.

Nog vóór de wet ingediend was bij het parlement, namelijk op 7 december 1878 richtten de bisschoppen van België een gezamenlijk herderlijk schrijven tot de gelovigen. Het was een heftige aanval tegen die verregaande anti-klerikale maatregelen. Opnieuw en met nog meer hevigheid namen zij het woord op 31 januari 1879 en besloten met het gebed: „van de scholen zonder God en de meesters zonder geloof, verlos ons Heer!“

Op 6 juni werd de wet in de Kamer goedgekeurd met 67 stemmen tegen 60. In de Senaat verkreeg men op 18 juni slechts een zeer nipte meerderheid. Prins Eugène de Ligne, liberaal senator voor Ath, voorzitter van de Senaat, brak met zijn partij en stemde tegen. Uit protest tegen de goedkeuring van de schoolwet legde hij zijn ambt van senaatsvoorzitter neer. Een senator uit Brugge, die ernstig ziek was, had zich naar Brussel laten voeren om de schoolwet te kunnen stemmen. Hij stierf enkele dagen nadien. De gelovigen aanzagen dit als een straf uit de hemel.

De wet werd op 1 juli 1879 door koning Leopold II bekrachtigd. Onmiddellijk na de stemming in de Senaat gaf het Belgisch episcopaat bevel weerstand te bieden. Het verbodde de katholieken, op straf van weigering van de sacramenten:

- les te geven aan officiële school,
- kinderen naar een dergelijke school te sturen.

De clerus donderde van op de preekstoel tegen de schoolwet. Handig werd gebruik gemaakt van het artikel van de grondwet dat de vrijheid van onderwijs waarborgt, middel om aan de nieuwe wet te ontsnappen. De bisschoppen maakten bekend dat in elke parochie een katholieke school zou opgericht worden.

De Vrije School te Stavele

Op dat ogenblik was de toestand te Stavele als volgt: er was een gemengde gemeentelijke school die dateerde van vóór 1824 (de huidige gemeentelijke feestzaal). In 1874 werd een gemeentelijke meisjesschool ge-

bouwd in de Vaartstraat (de huidige gemeenteschool). Zo was het gemeentelijk onderwijs gesplitst.

Tengevolge van de schoolwet en om te voldoen aan het bevel van de bisschop, vroeg de toenmalige pastoor Amandus Van Eecke, religieuzen aan het klooster van Gits. De pastoor van Gits en de algemene overste stemden toe en op Sint-Jansdag, 24 juni, 1880 kwam te Stavele een groepje van drie zusters, nl. Maria-Theresia Declerck uit Gits (zuster Hélène), Mathilde Garmyn uit Proven (zuster Stephanie) en Caroline Van den Eynde (zuster Stannislus). De algemene overste Nathalie Vanneste vergezelde dit drietal en verbleef acht dagen te Stavele om alles te helpen schikken.

Albert Ameloot die rentenierde, daar waar Charles Bartholomeus nu woont, en die goeder had op de hofstede thans uitgebaat door Willy Neuville, had de grond geschonken voor de schoollokalen, die ruim en gezond waren. Deze lokalen werden van splinternieuwe schoolmeubelen en lessenaars voorzien. De woning van de zusters was een klein huisje doch zij waren er gelukkig en tevreden. De inwoners van Stavele waren blij en achtten zich geëerd toen religieuzen in hun midden te hebben. Na enkele dagen telde de nieuwe vrije katholieke school reeds 160 kinderen. Stavele telde toen 1296 inwoners.

(t vervolt)

R. Lanszweert

BIJ STERFGEVAL

werp al uw materiële zorgen op de
Begravenisonderneming

**Camille
Verslype-Casteleyn**

Bergenstr. 11, Roesbrugge

Tel. 057/30.04.37

de enige die in het bezit is van:
Luxe-lijkwagen en rouwkapellen

voor Roesbrugge, Beveren-IJzer
en omstreken

en die voor U

de begravenisceremonie regelt
en alle formaliteiten GRATIS
vervult.

**Centrale Verwarming
Sanitair
Asfaltbedekking**

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombkestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/30.06.52 of 057/40.05.43 (M. Baelde Krombeke)

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin
Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier; stijl - modern
Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND OKTOBER

Biljartavond

Roesbrugge, „De Gouden Arend“
Vrijdag 11 oktober: Herinschrijving van de leden en biljartprijskamp.

Kaartingen

Roesbrugge, dinsdag 8 oktober
bij J. Gunst. Vrije kaarting „Derde Leeftijd“.

Beveren-IJzer, „Het Boerenhof“:
Donderdag 17 oktober 14 u.: Gezellig onderonsje en kampioenkaarting voor de leden van de 3e leeftijd.

Beveren-IJzer, maandag 21 oktober
bij M. Ryon, 1ste maandelijks kaarting.

Roesbrugge, dinsdag 22 oktober
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd“
Haringe, in „St.-Jozef“ bij Martha Ryon
Zaterdag 26 en zondag 27 oktober: Maandelijks kaarting voor alle leden.

Davidsfonds

Proven, Zaal St.-Elooi, zaterdag 26 okt. te 20 u.
Voordracht door Prof. Dr. Sebruyns.
Ingericht door Davidsfonds „IJzerweelde“.

Dansavond

Proven, Zaal Sint-Elooi, zaterdag 2 november
„Kabouterlimfen de dansant“ - Ingericht door Chiro Proven. Voor de muzikale noot zorgt: „Disco Moonlight“, iedereen welkom.

Beveren-IJzer - „Derde leeftijd“.

Beveren-IJzer, „Het Boerenhof“:
Woensdag 2 oktober: „Groot Verbroederingsfeest“. Al de leden, kaarters en niet-kaarters komen samen van 14 tot 17 uur voor een prettige namiddag. Meester Cuvelier uit Torhout brengt ons: komische liedjes, dolle praatjes en muzikale clownnummers. Toegangspreis 20 fr. Rond halfvier is er koffie-tafel tijdens de pauze.

Bertennest

Zondag 13 oktober te 8 uur verzamelen aan 't Bertennest om met „Bertennesters“ en „Vlaanderen Reform“ en alle natuurvrienden deel te nemen aan de 3e Kruidenwandeling te Zelem, met bezoek aan V.R.-magazijn en vroeger „Rustoord Vrede“ aldaar.

Donderdag 31 oktober te 20 uur: charismatische gebedsavond voor „Jonge Jeugd“ als spontane inleiding tot onze Allerheiligendag.

Elke donderdagavond van 21 tot 22 uur: „Bertennest-Jeugd-telefoon“, waar alle jongeren kunnen opbellen naar 056/21.69.07 i.v.m. hun levensplannen, moeilijkheden, enz...

STEUNLIJST DE IJZERBODE (vervolg)

W. Behaeghel, Roesbrugge; E. H. V. Declercq, Spermalie-Schore; G. Clays, Beveren-IJzer; M. Vitse, Gent; S. Pyfferoen, Beauvoorde; R. Lecluyse, Roesbrugge-Haringe; M. Mis-siaen, Beveren-IJzer; C. Vereecke, Beveren-IJzer; A. Van Engelandt, Veurne.

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Ik vind eerste-minister Tindemans een zeer sympathiek man, die werkelijk democratisch regeert en iedereen in zijn regeringsbeleid betreft. Hij heeft veel moeite met de inflatie, want niettegenstaande alle afgekondigde maatregelen wordt het leven elke maand een tikje duurder en soms zelfs een grote tik!

De toestand moet voornamelijk verbeterd worden door besparingen. Maar de parlementairen luisteren daar niet naar en zijn niet bereid op dat stuk beslissingen te nemen. Daarom heeft de eerste-minister zich tot het publiek gewend en tot iedereen een oproep gericht om ideeën en suggesties.

Ik meen dat dit een uitzonderlijke gelegenheid is om eens ons gedacht uiteen te zetten op het hoogste vlak. Ik heb dan ook onmiddellijk de eerste-minister geschreven en een paar serieuze maatregelen voorgesteld:

1°.-De ministers, Insteede van zich te verplaatsen met Cadillac- en Mercedeswagens, zouden voortaan zich naar de vergaderingen moeten begeven met een Solex.

Ik heb de eerste-minister verteld dat ik ervaring heb in die zaken; dat ik reeds drie verschillende merken van brommers heb gehad en dat een Solex nog altijd het goedkoopst uitvalt. Dat zal natuurlijk voor de heren ministers een grote verandering zijn, maar onder de verkiezingsaffiches van Tindemans stond er toch: MET DEZE MAN WORDT HET ANDERS!

2°.-De Belgen werken teveel, verdienen teveel geld en kunnen dus teveel verteren, wat weer eens de inflatie in de hand werkt. Dus zou men de bevolking moeten de raad geven het wat zachter aan te pakken. Daarom heb ik voorgesteld dat er een grote campagne zou gevoerd worden tegen de overdreven inspanningen. Overal zouden er reusachtige affiches moeten aangebracht worden met volgende slogan:

WIE WERKT ALS EEN PAARD... IS EEN EZEL!
Wat zeg je daarvan? Nagels met koppen hé?

Pol

Voor een snelle en perfecte plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30.02.43

- schoenen voor groot en klein
- bottines
- laarsjes
- pantoffels
- muiltjes

Dit alles bij:

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.03.20

BLOEMISTERIJ

„AU PETIT JARDIN“

**INDEVUYST GILBERT
PROVEN**

- **Binnenkort Allerheiligen!**
reeds aan chrysanten gedacht?
- **Voor uw tuin:** koniferen - bloeiende heesters
rozen - sier- en fruitbomen
Gratis kataloog te verkrijgen.
- **Wens je de eerste bloemen in de lente?**
plant nu bloembollen!

ELKE ZONDAG OPEN

— MAANDAG GESLOTEN

Zelfklevers
te verkrijgen
bij aankopen
van 150 fr.

BIJ STERFGEVAL

LUXE AUTOCORBILLARD
LIJKWAGEN MET PAARDEN
ROUWBEHANG

Eén adres: **M. BEDDELEEM**

Priesterstraat 5
POPERINGE Tel. 33.33.98

Voor Roesbrugge en omstreken

Gelieve men zich te wenden tot:

URBAIN DEVELTER-DEHEEGHER

Bergenstraat 1 Tel. 30.04.54
STAVELE (BEVEREN-IJZER)

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 057/30.07.44
Bijhuis : Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14 ROESBRUGGE
Tel. 057/30.06.16

HEREN : Broeken : Diolen - Tergal
Kostuums : zuivere scheerwol vanaf 2.995 fr.
Blazers - Sporthemden - Pull's
DAMES : Tergal Mantels en Kleedjes
Laatste nieuwe pull's
JEUGD :
Levis-broeken en 49 R met zakje
KINDEREN : Cangoroes
Broekjes en Vestjes
— Rouw- en Ceremoniekledij —
Bijhuis Desaeleire :
stoors en overgordijnen
Alle textielwaren - Geschenkartikelen
→ Gans het jaar : Reklameartikelen !
Zegels : Valois en Gezinszegels.
— Maandag gesloten —

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Dit is entwodde dat gebeurd is lange vóór de laatste oorloge, ten tijde dat den trein van ol Poperingewaart olhier nog passeerde. Lowietje Spillaert van Beveren, die toen bakkersknecht wos entwaar in Brussel, kwam met Sinksen naar huus met den trein. De madam waar dat Lowietje wrochte wos 'n ongehoord fraal mensche en omdat ze wist dat de jongen ol van 's noens weg moeste om 's avonds thuus te geraken, stak ze oltyd entwadde in z'n valieze om t'eten op den trein.

Van halfwege de route begoste Lowietje z'n maage ol grollen, maar der wos veele volk op den trein en ie zei in z'n eigen ... 'k gaan wachten totdat 'k olleene zijn, 'k zijn toen meer op m'n gemak. Maar olzoo wos den trein ol bijkans te Poperinge tegen dat 't schikte om te begonnen.

Lowietje zette z'n valieze vóór hem op de bank om te kijken wuk dat madam mei gegeven had ... „Ha, schoone versche stuitjes wittebrood“, lachte Lowietje ... met è geheelen zak schoone rijpe freezen ... 't is om 't water in je mond te krijgen ... en ie begoste zo smakelijk t'eten, dat 't sop van de freezen langs z'n kinne liep.

Maar ... ie wos nog maar wel bezig, of den trein stopte ol in Poperinge ... en 't moeste d'r omme doen, djuuste daar waar dat Lowietje zat ging de deure open en stond er daar è madam die è jong, bedeesd meisje hielp op den trein stappen.

„Voilà, Rozientje“, zei ze ... „ga gij daar maar op dien bank zitten en bluift gij daar maar totdat den trein d'eerste keer stopt, je zijt toen in Proven en je meugt toen ofstappen ... en moest er joen entwien lastig volen, je moet maar rechte springen en daar aan dat ding trekken boven je ... en den trein gaat sublet stoppen“.

Ols Lowietje dat ol hoorde pakte n'ie zeere z'n valieze weg van de bank om plekke te maken voor Rozientje en ie ging zelve ol den anderen kant gaan zitten.

„'t is wel niet verre“, zei madam, „maar 'k weten bij ondervindinge hoe rieschelijk dat 't is voor è meisje om olleene te voyageren“. Ols g'heel die eksplikatie gedaan wos deed madam de deure toe en den trein reed voort.

Ondertusschen had Lowietje olles weere in z'n valieze gedaan ... maar ie wos gelijk aan 't zoeken achter entwadde dat ie te kort hadde. Rozientje keek è zoo ontrouwigh naar z'n doeninge, bijzonderlijk ols 'n op z'n knieën ging gaan zitten om onder heur bank te kijken ... Olmetnekeer schoot er gelijk entwat in z'n gedacht en ie stond rechte en ie vroeg tegen Rozientje ... Juffrouwte, je zijt gij zeker oltemets nieten gewaare ?

„Wuk“ ... riep Rozientje verschrikt ... madam is nog maar weg en je begint gij ol ... je moet voortgaan of 'k gaan den trein doen stoppen !

Lowietje verschoot en ging zeere weere bij den venster gaan zitten. Dat bleef olzoo totdat den trein vertraagde om te stoppen in Proven. Rozientje stond op ... en meteen sprong Lowietje ook rechte ... „Zie je wel dat 't is gelijk da'k peinsde“ ... riep hij kwaad ... „je hebt begot g'heel den tijd op m'n zak met freezen gezeten !“

KWAAK

DE WINTER IS DAAR ... Brrr ...

TEGEN DE KOUDE

Huisverwarming met ACCUMULATIE

ACEC

en

MALAG

- CONVECTOREN
- OLIERADIATOREN
- ELECTRISCHE DEKENS

Alles is reeds in voorraad.

UW VERDELER :

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 30.05.94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever : Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14 - 16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 P.C. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de gemeenten :
Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

verspreid op 2 100 ex.

VOOR KERK EN VOLK

DE 21ste VLAAMSE KOP: LEO DE GEETER

2. De Toneelgilden

12 en 19 februari 1928 : En waar de Ster bleef stille staan...

In de rechterhoek : Meester J. Catteeu als de waard uit „Het Zeemeerminneken“

Kapelaan Leo De Geeter was niet alleen een flinke organisator, maar tevens een met een kunstenaarsziel begaafd mens. Hij had een zeer mooie stem die hem bij vele gelegenheden op de planken bracht en sedert zijn kinderjaren was hij een geestdriftig toneelliefhebber. Hij had er tijdens zijn studentenjaren wel eens aan gedacht later zelf toneel te schrijven, maar zijn veelzijdige activiteit heeft hem nooit de hiertoe vereiste sereniteit gegund. Toch schreef hij in de jaren die hij aan de normaalschool te Torhout doorbracht een goed in elkaar gestoken toneelspel, naar het boek van de Brugse priester A. Duclos (1841-1925), *Reyvaert of de wraak van de Tempeller*. Bij zijn aankomst te Beveren dacht hij er bijna onmiddellijk aan een toneelgezelschap samen te stellen. Hij luisterde en keek naar eventueel verborgen talenten en nog vóór de zaal er stond had hij reeds heimelijk de rollen verdeeld van het eerste stuk dat hij wenste op te voeren.

Kort nadat de zaal was ingewijd richtte hij de toneelgilde „Voor Kerk en Volk“ op, die vlug een goede reputatie genoot en ze jarenlang - ook na het heengaan van De Geeter - wist hoog te houden. Onder het groot verlot van de jaren 1925 en 1926 kwam bovendien nog de door hem opgerichte Beverense Katholieke Vlaamse Studentenbond, „De Jonge Yzerwacht“, op de planken.

De eerste opvoeringen

Door zijn meeslepende geestdrift wist De Geeter op korte termijn een groep enthousiaste spelers te vormen, die voortaan twee- of

driemaal per jaar een dankbaar publiek naar de H. Hartzaal zou brengen. In die tijd was men nog lang niet door de dagelijkse televisieshow geblaseerd. In de laatste maanden van 1924 werd duchtig gerepiteerd en op maandag 2 februari en zondag 8 februari 1925 kreeg men de uitvoering van een breed opgebouwd programma, in twee delen. Het eerste deel bracht het drama *Liefde-Offert*, in drie bedrijven. Een stuk dat gesitueerd was in de omgeving van Antwerpen, in het jaar 1914. Het tweede deel bestond uit volgende nummers :

1. *Vlaanderen* (Veremans), gezongen door Eugene Top;
2. *Lied van den Boer* (uit de operette *Hooger Op*), door Louis Desmyttere;
3. *In de Val*, een blijspel in één bedrijf (Scheltjes);
4. *Microben*, kluchtlied gezongen door Louis Desmyttere;
5. *„Vodden en Beenen!“ te Brussel*, alleenspraak met zang (J. Ballings), door Henri Neudt.

Traden op als spelers :

Michel Beddeleem
Remi Burggraefe
Michel Catteeu
Georges Clays
Leopold Deprez
Karel Deschoolmeester
Pierre Deschoolmeester
Daniël Desmyttere
Louis Desmyttere
Leo Geerardijn
Hilaire Meeuws

Germain Neudt
Henri Neudt
Maurice Quaghebeur
Marcel Theuninck
Eugene Top
Camiel Verbrigghe.

De piano werd bespeeld door Raymond Kerckhof.

Door de buitengewone bijvalsbetuigingen waren én De Geeter én de spelers zodanig met de zaak ingenomen dat kort daarop een aanvang werd gemaakt met nieuwe repetities om nog vóór de zomer een tweede maal voor het voetlicht te komen, met een volledig nieuw programma. Die opvoeringen gebeurden op 26 april en 3 mei 1925 en waren samengesteld als volgt :

1. *Mijn Vaderland*, gezongen door Eugene Top;
2. *Aan U alleen!* romance door Michel Butaye;
3. *Het Communiekantje*, drama in één bedrijf (Cuppens);
4. *'t Fakteurken*, kluchtlied gezongen door Louis Desmyttere;
5. *De Mexicaansche Zilvermijn*, een blijspel in 3 bedrijven (Nielen).

Afgezien van de hierboven genoemde spelers, trad hier nog op : Henri Decrock.

Het Studententoneel

Het scheen Leo De Geeter, na die twee succesvolle opvoeringen, te lang om tot het einde van het jaar te wachten om weer eens aan toneel te doen. Hij zou, onder het groot verlot, de studenten iets laten opvoeren van de bovenste plank. In die jaren waren de studenten tijdens de grote vakantie allemaal thuis en gemakkelijk te bereiken. Er was toen geen sprake van groots opgezette reizen of kampen in de Ardennen of in het buitenland. De door De Geeter geboden kans werd door de studerende jeugd met beide handen dankbaar aangegrepen als een welkome ontspanning en een unieke gelegenheid om elkaar regelmatig te ontmoeten. Einde augustus 1925 voerden zij op :

Joseph in Dothan, Vondels bijbels drama in 5 bedrijven.

en
De Schelmstreken van Scapin, een kluchtspel van Molière.

Traden op :

André Catteeu
Jozef Catteeu
Albert Decreus
Gustaaf Derache
Rafaël Lepée
Germain Neudt
Camille Panne.

7e ELF-NOVEMBER-MARS

vanuit Bertennest ROESBRUGGE
naar IJzerkruis DIKSMUIDE

→ voor de Jeugd

voorbereid door VREDESWEEKEINDE
zaterdag 9 en zondag 10 november
m.m.v. N.K.V.S. en V.O.S.

→ voor iedereen

's namiddags naar **KORTRIJK**
AMNESTIE - BETOGING

verzameling om 16 uur op het Stationsplein
autobussen vanuit Diksmuide en Roesbrugge

INSCHRIJVINGEN langs BERTENNEST Roesbrugge - Tel. 057/30.02.08
ofwel Kortrijk - Tel. 056/21.69.07

Ook het jaar daarop werd door „De Jonge
Yzerwacht” een toneelfeest gegeven en wel
op 29 en 30 augustus (1926) met volgende
stukken :

Padrecito, missie-drama in 4 bedrijven
(Ysabie)
en
De Duivelsbrug, klucht (Ghéon).
Nieuwe gezichten onder de spelers waren :
R... Dedrie
Michiel De Geeter (thans rustend
pastoor te Proven)
Emiel Dezillie (Leisele)
Michel Hardeman.

In elk van deze stukken kwam een jongens-
rol voor, respectievelijk vertolkt door Albert
Dehaeck en Gerard Delplace.

De volgende jaren

In de volgende jaren werden door de toneel-
kring „Voor Kerk en Volk” nog opgevoerd :
- op 29 november en 6 december 1925 :
„t Hoogste Goed (Haver) - 3 bedrijven
en
In de War (Cossaert)
- op 7 en 8 februari 1926 :
De Hoofdrol (Ballings) - 2 bedrijven
en
De Dode te Paard (Ghéon) - mirakelspel
in 3 taferelen
Met een levend paard op scène en voor de
eerste maal elektrische verlichting. Dit was
tevens de laatste toneelvoorstelling onder

leiding van Leo De Geeter.

- op 28 november en 5 december 1926 :
Harde Strijd (Wemers) - 3 bedrijven
en
Een kleine Vergissing (Schumann)
- op 20 en 27 februari 1927 :
Kristus' Passie onder ons Volk (Vuylsteke)
9 taferelen
en
Dokter Grommelpot - 2 bedrijven
- op 27 november en 4 december 1927 :
Wat niet sterven kon... (Nielen) - 4 be-
drijven
en
Vier armen en twee mouwen (Anri)
- op 12 en 19 februari 1928 :
En waar de Ster bleef stille staan...
(Timmermans) - 3 bedrijven

Dat was voorlopig het einde. Pas op zondag
31 januari en maandag 1 februari 1931 werd
door de toneelkring „Voor Kerk en Volk”
weer een opvoering gegeven :

Offerande, drama in 3 bedrijven
en
Moppie als Kindermeid

Tradeden in bovenstaande stukken eveneens
op : Michel Asseman
Georges Bruneel
Cyril Decrock
Alberic Denys
Michel Depyter
André Dewaele

11 november :
Sint-Maarten !

Weldra komt
de grote
kindervriend.

Zoals gewoonlijk brengt hij
allerhande speelgoed en
veel nieuwigheden.

Huis WULLUS
Statiestraat 65
ROESBRUGGE

Steeds voordelige prijzen.
Komt zien — Vrije ingang

Albert Hillem
Georges Nuttens
Jozef Top.

Toen kwam een lange stilte. Pas vele jaren
later zou Georges Candaele, die verdienst-
lijke leerling van De Geeter, weer een toneel-
groep oprichten. R.A.B.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND :

Huwelijksaankondigingen

- Luc Neuville van Roesbrugge-Haringe met
Decroo Catherine van Lauwe.
- Albert Deconinck van Roesbrugge-Haringe
met Suzanne Waignein van Geluwe.

Overlijdens

- Gabriel Vanrobaeys, 87 j., wedn. van Flavie
Callens en van Jeromie Herman.
- Jérôme Belaen, 62 j., wedn. van Magdalena
Feys.
- Albert Verschaeve, 73 j., weduwn. van Clara
Vanstraesele.

Geboorten

- Pedro Deloz, z.v. Maxime en Nicole Lema-
hieu.
- Cindy Quinten, d. v. Roland en Nicole Van-
oost.

TE KOOP

WOONHUIS gelegen te Roesbrugge.
Zich wenden : Paul Recour, Haringeplaats, 23
Roesbrugge-Haringe. - Tel. 057/30.02.70

CAPPEL MODE

te BEVEREN-IJZER

Dameskledij van topkwaliteit
tegen groothandelsprijzen !

Mantels - Tailleurs - Kleedjes
Vesten - Ensembles - Pantalons

Grote keus herenkostuums
Sportvestons - Broeken

CAPPEL MODE

Kasselstraat 9 (Cappelhoek)

tegen de Franse grens (op 10 minuten van Ieper)
baan Poperinge, richting Duinkerken.

Open iedere dag van 8 tot 20 uur — Gesloten op maandag

HET

KWALITEITSMERK

voor : GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30.04.13

Denkend aan Antoon VANDER PLAETSE

"Tielt 30 december 1903 - † Kortrijk 8 februari 1973. Autodidact, declamator, toneelspeler bij het Vlaamse Volkstoneel en het Vlaams Nationaal Toneel, regisseur, leraar in dictie en voordrachtskunst, dichter, samensteller van bloemlezingen, schrijver van een uitspraakleer, redacteur van het tijdschrift „West-Vlaanderen“, bestuurslid van het Christelijk Vlaams Kunstenaarsverbond en lid van het Comité voor Frans-Vlaanderen.

Donderdagmorgen de achtste februari 1973 belde architect Christiaan Vander Plaetse op, om te zeggen dat zijn vader overleden was. 's Avonds te voren was hij gaan slapen iets voor tien uur, zoals naar gewoonte als hij niet ergens moest spreken of een vergadering bijwonen. Maar van slapen kwam er niets terecht, omdat hij pijn in de borststreek kreeg. De opgeroepen dokter deed hem naar een ziekenhuis overbrengen en daar is hij langzaam gestorven. Dat onrustige, onstuimige hart had hem in de steek gelaten. Moe van kloppen, na alles wat het doorstaan en verzwegen had.

Dezelfde nacht tussen waken en slapen in had ik aan Antoon gedacht. Het was bijna drie weken dat wij elkaar niet meer gezien hadden, sinds zaterdag de twintigste januari op een bijeenkomst van het Comité voor Frans-Vlaanderen. Daar was hij zoals altijd goed gezind en raak ter tale. Alleen had ik de indruk, maar ik ontgaf het mij omdat ik mijn ogen niet vertrouwde, dat hij er als het gesprek buiten hem om gevoerd werd, een beetje weemoedig uitzag. Iets meer getrokken in zijn gezicht. Die nacht, niet vermoedend wat er met hem gebeurde, maakte ik het voornemen hem weldra eens te telefoneren of bij hem binnen te lopen.

Wij hadden nog een reis naar Leuven in het vooruitzicht voor een Streuvelsavond en ik wilde hem het voorstel doen wat vroeger te vertrekken, om er een halve dag uit en er niet alleen maar een halve nacht in te zijn. In de spanning van een optreden, bedoel ik, in het gezelschap van altijd nieuwe mensen, die je genegen en vriendelijk zijn, of anders zouden zij je niet vragen. Maar dan hebben zij er ook recht op dat je niet beneden de maat van hun gevoelens blijft, al is het soms lastig spreken en een beetje geestig zijn na een voordracht die anderhalf uur heeft geduurd.

Bijna dertig jaar dat wij elkaar kenden. Niet zoals veel mensen, die wij terloops ontmoeten en een hand drukken. Mensen waarvan wij weten dat zij bestaan. Maar nauwer, in niger gelijk twee broers. Het was op een lentemorgen tijdens de jongste wereldoorlog dat ik het bezoek van Antoon Vander Plaetse ontving. Er waren niet veel omwegen nodig om elkaar te verstaan, een half woord was voldoende om ook te begrijpen wat niet uitgedrukt werd. Wij waren kinderen van dezelfde

streek. Vanop *De Elsbos* van mijn ouders konden wij de scherpe torennaald van de Tieltse Sint-Pieterskerk zien. Vader had te Tielt gestudeerd, wij gingen vrij geregeld naar de stad en twee keer per jaar at broeder Hubertus van de Franciscanen bij ons, als hij in de streek op schoorronde was om boter of graan.

Antoon sprak over het oorlogsgebeuren. „Als de Engelsen komen zal het er verschrikkelijk aan toegaan. De vijandschap tussen Witten en Zwarten wordt erger met de dag. Nu al is er geen middel meer om met elkaar van gedachten te wisselen“. Wie een onsje verstand had moest hem gelijk geven en niemand kon voorspellen wat er zou vernietigd worden of ten onder gaan in de storm die opstak. Maar ik meende te mogen verzekeren: „Wat er ook gebeurt, sommige mensen zijn om wat zij kennen en kunnen zo onvervangbaar, dat zij niet voorgoed kunnen uitgeschakeld worden“.

De eerste tijd na de bevrijding is voor Antoon Vander Plaetse zeer zwaar geweest. Dagen en weken worstelde hij in Sint-Kruis en het Brugs hospitaal met de dood. Maar hij mocht en hij wilde niet sterven. Zijn sterk gestel haalde het en toch vermoed ik soms dat die ziekte, gepaard met angst en verdriet, zijn hart aangetast heeft. Later sprak hij er niet over tenzij als het te pas kwam en hij deed het zonder wrok, met een gespiegeld woord en een kwinkslag, zoals een goede Vlaming die zich immers altijd belooft. Zich nog tevreden acht, met het strop om zijn hals.

Op de eerste Frans-Vlaamse Dag in Waregem, op 25 juli 1948, mocht Antoon weer in een openbare vergadering optreden. Zoals hij alleen dat kon, zei hij op een onvergetelijke manier het slot van *De Vlaschaard* op. Streuvels van voren in de zaal, kon zijn ontroering geen meester. Vander Plaetse had zijn vuur en zijn volk teruggevonden. Sindsdien heeft hij nog honderden voordrachten gehouden, stoeten en openluchtspelen geregisseerd, platen gemaakt, boeken geschreven en op ontelbare bijeenkomsten het vrije en vranke woord gezegd. Dikwijls een bevrijdend woord, omdat het door humor en onbetwiste eerlijkheid gedragen werd.

Veel avonden hebben wij voor hetzelfde publiek gestaan. Wij reden er samen naartoe, meestal 's winters, soms door plassende regen of door dichte mist, over besneeuwde en spiegelgladde wegen. Rokend en uitkijkend naar de weg, zat hij aan mijn zijde. Wat er altijd van hem uitging was een gevoel van rust en beveiliging. Eens zei ik hem dat hij

mijn engelbewaarder was. „Snoef er maar niet op“ waarschuwde hij. Enige weken voor zijn dood botsten wij in Ninove tegen een kantsteen, zodat wij met een gescheurde band gestraft werden. Zolang de herstelling duurde bleef hij ondanks het gure weer nevens mij staan. „Wapenbroeders laten elkaar niet in de steek“, verklaarde hij spottend. Met een lach en een schimp heeft hij veel leed ontkracht.

Antoon Vander Plaetse was vriend van Verschaeve, vriend van Streuvels. Ik heb hem meegemaakt als kameraad van de geringen en op audiënties bij Koning Boudewijn en Johannes XXIII. Dat laatste tussen kerstmis en nieuwjaar in 1958, toen hij in Rome verbleef voor de Nederlandse dubbing van een film. Hij verklaarde aan de paus dat hij een Vlaming was en dat sloeg even zeer op zijn overtuiging als op zijn afkomst terug. Hij zei het ook aan de Koning, op een wonderbaar mooie zomerdag te Oostende, in de koninklijke villa, met de blikkerende zee op de achtergrond en op de tafel tussen de vorst en zijn bezoekers een bos bloedrode rozen.

Als Vlaming trad hij in Nederland, Frankrijk, Duitsland en Italië op, als Vlaming maakte hij in 1969 een reis door de Verenigde Staten en Canada, waar onze uitgeweken landgenoten in hem hun verleden terug zagen en met een de boodschap voor de toekomst hoorden: „Wij moeten van Vlaanderen iets maken dat de moeite loont en wij zullen het kunnen, als ieder zijn best doet!“

Het is hem een vreugde geweest dat zoveel hem genegen waren. Hij drong zich niet op en de mensen verlangden hem nog eens weer te zien. Weer te beluisteren. Hij had afspraken voor maanden ver. Anderen lopen de benen van hun lijf om een optreden, dat hoefde hij niet. Waar hij verscheen kwam vriendschap hem tegemoet, want hij sprak nooit anders dan zijn hart rechtuit en de mensen hielden van hem. Nu is dat ook voorbij. Maar niet uit te wissen bij degenen die aan hem gehecht waren, is de herinnering aan een man van formaat, eerlijk als goud, mild en trouw in al wat hij deed, gelovend in God en zijn volk, de tederste der kameraden, die alleen onbuigzaam werd waar hij tegenover onrecht en eigendunk stond. Een deel van het eeuwige West-Vlaanderen werd met Antoon Vander Plaetse begraven. Maar het kan niet sterven, zolang er weer jongeren ontstaan om het ware, goede en schone te willen in een wereld vol leugen, haat en kleinzielige zelfzucht.

André Demedts.

STAVELE: AFSCHIED van de KLOOSTERZUSTERS

De gemeenteschool

In de gemeenteschool was Emile Destrooper tot hoofdonderwijzer benoemd sedert 18 oktober 1877. Er was geen tweede of hulp-onderwijzer van oktober 1876 tot september 1886. De oorzaak hiervan was: eerstens de splitsing van de gemengde lagere gemeenteschool in een gemeentelijke jongensschool en een gemeentelijke meisjesschool en later vanaf 1879 tot 1886 de nieuwe vrije school.

Meester Emile Destrooper bleef hoofdonderwijzer aan de gemeenteschool van oktober 1877 tot april 1911. Dus ook tijdens de schoolstrijd. Wat moest die brave man wel anders doen dan de luttele jongens die bij hem kwamen verder onderwijzen. Hij werd trouwens nooit in de ban van de kerk geslagen noch de sacramenten geweigerd.

In de gemeenteschool voor meisjes fungeerde als onderwijzeres en tevens als schoolhoofd Juffrouw Adelaide Vandewalle, geboren te Waardamme op 21.10.1854. Zij werd benoemd op 7 september 1876, dus drie jaar vóór de nieuwe wet van 1879. Ook zij bleef in dienst gedurende deze bange jaren.

Na de schoolstrijd

De schoolstrijd duurde van juni 1879 tot juni 1884. Toen werden nieuwe verkiezingen gehouden die de regering een verpletterende nederlaag bezorgden. Het nieuw gevormde gouvernement liet reeds op 4 augustus 1884 het departement van openbaar onderwijs afschaffen en de gemeenten kregen het recht scholen in te richten of één of meer vrije scholen aan te nemen d.w.z. ze mochten de katholieke scholen die geopend waren tijdens de schoolstrijd aannemen en subsidiëren.

Te Stavele gebeurde nu het volgende: de gemeentelijke meisjesschool werd afgeschaft, meester Destrooper verhuisde met de gemeentelijke jongensschool van bij de kerk naar de Vaartstraat, de bewaarschool werd nu ingericht in de vroegere jongensschool en de zusters namen hun intrek in het huis bij de toneelzaal. Adelaide Vandewalle werd afgedankt, doch zij kreeg op 1 december 1904 een rustpensioen van 448,40 fr. per jaar.

In de zitting van de gemeenteraad van 9 oktober 1884 werden de lagere meisjesschool en de bewaarschool door de gemeente aangenomen en gesubsidieerd.

Verdere ontwikkeling

Vóór 1906 was Euphrasie Van de Kerckhove of moeder Mathilde, hoofdonderwijzeres en Caroline Van den Eynde of zuster Stannias, één van de stichteressen, hulponderwijzeres en Emerence Biesbrouck of zuster Bernardine had de bewaarklas. Deze drie zusters waren gediplomeerd.

Op 1 oktober 1906 kwam er een wijziging in de opstelling: Romanie Van Eeckhoutte (zus-

ter Gertrude) werd schoolhoofd en een jonge zuster, Julia Vancoillie, geboren te Gits op 9 mei 1886 kwam als onderwijzeres. Dat was de goeie, brave zuster Humbeline, die 50 jaar later hier te Stavele, in 1956, haar gouden jubileum zou vieren en die wij allemaal zo goed hebben gekend. Ook in de fröbelklas kwam een andere zuster, de 43 jarige zuster Agnes of Jeanne Leurquin geboren te Sint-Joost (Brussel). Zij bleef bij de Stavelse kleintjes tot 30 september 1931. Zij was tevens koster en orgeliste in de kerk vanaf 1921, na Meester Arthur Schaballie.

De 1e september 1911 volgde zuster Hildegard of Albertine Demunster, geboren te Gits op 19 mei 1881, zuster Gertrude op als schoolhoofd en zij bleef dit tot zij op rust ging naar het moeder-klooster te Gits in december 1937.

Onze meisjesschool had een stabiele ploeg: zuster Agnes van 1906 tot 1931 of 25 jaar, zuster Hildegard van 1911 tot 1937 of 26 jaar en zuster Humbeline van 1906 tot 1956 of 50 jaar.

Groei en uitbreiding

De Stavelse bevolking was merkkelijk aangegroeid door de vele vluchtelingen die tijdens de oorlog 1914-18 te Stavele verbleven, de klassen in beide scholen waren overbezet. De inspectie drong aan tot het oprichten van een nieuwe klas voor de jongens en meisjes van het eerste en het tweede studiejaar. De bewaarschoolonderwijzeres, zuster Agnes, kreeg de leiding van deze klas, terwijl de overste Marie-Joseph de bewaarklas op zich moest nemen. Spoedig werd voor die nieuwe klas een barak opgeslagen tot er een nieuw lokaal zou gebouwd worden. Naderhand is Felicie Huyghe, zuster Leopoldine, geboren te Langemark op 14 januari 1889, hier aangekomen en als onderwijzeres, aangesteld op 20 januari 1919. Zij vertrok echter naar Deerlijk op 5 oktober 1920.

Vroeger was zuster Gudule de huishoudster of keukenzuster, nadien was het zuster Marie-Joseph, haar familienaam was Coudyser. Zuster Marie-Joseph werd benevens huishoudster ook moeder-overste en zij was het die in 1920 aan de algemene overste, moeder Roza, van Gits de toelating vroeg om twee nieuwe klassen te mogen bouwen op grond, eigendom van het klooster, langs de westzijde van de Zwanestraat. Door tussenkomst van Jules Neuville die een zuster had in de congregatie van Gits, nl. zuster Marie-Brigitta, stemde de heer Jules Lelieur, de toenmalige burgemeester er mee in zijn huis te verkopen aan het klooster van Gits. Er werd uiteraard bedongen dat hij het huis zou mogen blijven bewonen zolang hij leefde.

De nieuwe klassen werden zo opgericht dat ze later gemakkelijk met het pas aangekochte huis konden verenigd worden. De bouwwerken werden uitgevoerd in 1920 en Philomena Staelens, zuster Ignatia, geboren op 6 april

1862, die vrijstelling van diploma had bekomen, kwam op 1 oktober 1920 in vervanging van zuster Leopoldine. Zij gaf les tot 1 juni 1928 en stierf op 10 september 1928. Zij werd voor één jaar in de klas vervangen door juffrouw Anna Loncke uit Gits die de eerste wereldlijke onderwijzeres was in de Stavelse vrije school. Na haar kwam een andere kloosterzuster, weer voor één jaar, nl. Irma De Brabandere of zuster Marguerite. Op 1 oktober 1929 kwam dan Marguerite Boucneau of zuster Marie-Ester, geboortig van Westvleteren. Zij vertrok op 30 september 1931 naar Woumen. Gabriëlle Minnekeer of zuster Clodine die de meeste onder ons eveneens goed gekend hebben kwam in haar plaats op 30 september 1931. Zij bleef hier en gaf les tot en met het derde kwartaal van 1955. Het was eveneens op 30.9.1931 dat zuster Agnes afscheid nam van de kleintjes en dat Irma Cateeuw, of zuster Martina, geboren te Westvleteren op 21 juli 1893, de fröbelklas van haar overnam.

Toen in december 1937 zuster Hildegard er het bijtje bij neerlegde werd ze opgevolgd door Laura Verhalle of zuster-overste Aloysia geboren te Gits op 29.10.1900. Vroeger, op 15 september 1932 was Godelieve Bekaert of zuster Eusebia, geboren te Reninge op 27.8.1888, hier gekomen als huishoudster. Zij bleef in die functie tot bij de afschaffing van het klooster.

Na de dood van de heer Jules Lelieur in 1931 werden de nodige veranderingen aan het huis aangebracht en een kleine kapel en een refter bijgebouwd. In september van 1931 konden de zusters intrek nemen in hun nieuw klooster terwijl ook de bewaarschool van naast de kerk naar hier werd overgebracht. Nu was alles verenigd, in één gebouwencomplex. Volledigheidshalve moeten wij hier nog vermelden dat ingevolge nieuwe richtlijnen van Mgr. Desmedt, benoemd tot bisschop van Brugge op 30 juli 1952, zuster-overste Aloysia moest verhuizen van Stavele naar Westvleteren (Patershoek) op 14.8.1953. Zij werd vervangen door zuster-overste Borgia (Martha Tanghe) die van Krombeke kwam. Na 5 jaar, op 18.8.1958, kwam zuster Aloysia terug en trok zuster Borgia naar de Patershoek van Westvleteren.

- Zuster Clodine is gestorven te Gits op 18 februari 1964
 - Zuster Humbeline is gestorven te Stavele op 28 oktober 1965
 - Zuster Aloysia is vertrokken van Stavele naar Gits op 3 september 1974
 - Zuster Martina is vertrokken van Stavele naar het College van Ieper op 23 september 1974
 - Zuster Eusebia is vertrokken van Stavele naar Gits op 23 september 1974
- Zo heeft Stavele thans geen kloosterzusters meer.

R. Lanszweert.

Centrale Verwarming Sanitair Asfaltbedekking

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/30.06.52 of 057/40.05.43 (M. Baelde Krombeke)

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin
Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier: stijl - modern
Vasttapijt in alle prijsklassen: vanaf 99 fr. de m2

November 1974

Reklaamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklaamprijs	Winst
Tomatensoep met balletjes M.Th.	2 x 1/2 l. 45,50	33	12,50
Tomatendoosjes	3 kl. d. 18,50	15	3,50
Erwten en wortelen extra M.Th. I.	29,25	23,25	6
Erwten en wortelen extra M.Th.	2 x 1/2 l. 33	27	6
Weense worstjes Zwan	2 d. 48	40	8
Pilchards Imperial	gr. d. 29,50	24,50	5
Pilchards Imperial	2 kl.d. 35	29	6
Deegwaren Soubry	2 p. v. 250 gr. 24,50	19	5,50
Stijfsel Remy	1/2 kg. 36	31	5
Appels Golden	2 kg. 36	22	14
Groenten en fruit - Wijnen en likeuren - Rolmops - Filets			
Mosselen - Gerookte haringen - Gedroogde soeperwten			

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

BIJ STERFGEVAL

werp al uw materiële zorgen op de

Begrafenisonderneming

Camille

Verslype-Casteleyn

Bergenstr. 11, Roesbrugge

Tel. 057/30.04.37

de enige die in het bezit is van :

Luxe-lijkwagen en rouwkapellen

voor Roesbrugge, Beveren-IJzer
en omstreken

en die voor U

de begrafenisceremonie regelt
en alle formaliteiten GRATIS
vervult.

Haringe: Pastoor ASAERT

In de kerk te Haringe, tegen de linker-moerpilaar vooraan, was tot vóór de huidige herstellingswerken, de gedenksteen te zien van pastoor Asaert. Deze priester, Haringenaar van geboorte, en pastoor geworden in zijn eigen gemeente, stierf op 20 november 1798 in de Franse kolonie Guyana (gelegen in Zuid-Amerika tussen Amazone en Golf van Mexico). Hij was er, samen met een indrukwekkend aantal priesters en politieke gevangenen, door de machthebbers van de Franse Revolutie, verbannen geworden.

Waar wij later - zo hopen wij althans - uitvoerig op deze memorabele tijden zullen terugkeren, denken wij dat het wel de moeite loont eens na te gaan welke martelgang deze mensen hebben gegaan, vooraleer zij aanlandden te Rochefort in Frankrijk, van waaruit zij op 1 augustus 1798 verscheept werden naar dit verre ballingsoord, van waaruit een terugkeer haast onmogelijk was.

In het boek: *Ballingschap van den Eerwaarden Heer Joannes-Balduinus De Bay* (Felix de Pachtere-Brugge 1837) wordt ons beschreven hoe deze Eerwaarde Heer, als eerste priester, op 10 maart 1798 te Brugge werd gevangen gezet - in het Rapshuys van de H. Magdalena - alwaar hij diezelfde dag gezelschap kreeg van de E. H. Kan. President van het Seminarie van Brugge en de toenmalige pastoors van Westkapelle en Lichtervelde samen met de proost van het kapittel

van Torhout. Daags daarop werd ook de pastoor van Mannekenvere bij hen gebracht. We lezen er verder dat op 12 maart 's avonds zes priesters uit het bisdom leper eveneens in de Brugse gevangenis aanlandden, nl. Asaert, pastoor van Haringe, De Neut, pastoor van Proven, Hosdey, pastoor van Krombeke, Philippus Reyphins, onderpastoor van Stavele en zijn broer Josephus, deservitor van Westvlieten, alsmede Flotteu, onderpastoor van Beveren-IJzer.

De vroegere onderpastoor van „Onze Lieve Vrouwe ter Biesen“ (thans Watou-Popeinge, St.-Jan ter Biesen) Jossart van naam, had zich aangesloten bij de nieuwe Franse machthebbers en had daarvoor zijn priesterschap overboord gegooit. Hij was geheim-schrijver geworden van burger Barat, commissaris van de Uitvoerende Macht bij het Departement van de Leie. Het was die Jossart die te Brugge aan al deze gevangenen, waaronder zijn voormalige medepriesters uit het bisdom leper, het vonnis ter hand stelde, waarbij zij door het Frans Bewind veroordeeld werden tot de ballingschap. Zijn lijst bevatte 38 namen van priesters en kloosterlingen, waaronder acht uit Brugge zelf, dertien uit Kortrijkstad, de overigen uit het ganse Departement van de Leie. Van die 38 waren er echter 20 gevlucht of ondergedoken, waardoor men die beroerde tijden in de volksmond de „Beloken tijd“ is gaan noemen.

STEUNLIJST DE IJZERBODE (vervolg)

G. Vitse, Roesbrugge; U. Wullus, Roesbrugge;
M. Vandaele, Roesbrugge; D. Stroom, Stavele.

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEKuitbater : Raoul BOSSAERT-ROSSEEL
op de grote baan Veurne-leper bij WOESTEN

Tel. 057/40.04.42

30.03.96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asfalt
- Fietsen

DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING

Steeds vrijblijvend inlichtingen bij :

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.03.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —

— In alle prijzen —

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 22 oktober 1974 is te Oostende overleden: Marcel Missiaen, geboren te Roesbrugge op 1 november 1895.

Als oudstrijder 1914-1918 was hij te Roesbrugge een der medestichters van de Vlaamse Oudstrijdersbond en tevens zeer bedrijvig in het V.O.S.sen en Sint-Lutgardistoneel. Hij was plaatselijk agent van de Bank voor Handel en Nijverheid.

In de dertigerjaren trad hij in het huwelijk en verliet Roesbrugge om een handelszaak uit te baten, aanvankelijk te Ieper en later te Oostende.

Aan alle lezers en abonnees

De bestelling van „De IJzerbode“, in het gewone verspreidingsgebied, gebeurt niet langer met de post. Wij zijn financieel niet opgewassen tegen het bijzonder zwaar tarief van 3 fr. per nummer, dat ons wordt opgelegd. Dat zou ons 60.000 fr. per jaar kosten! Met rondragers komt dat nog op 20.000 fr. per jaar.

Aangezien de onder enveloppe verstuurd nummers met 4 fr. dienen gefrankeerd, wat per abonnee neerkomt op 44 fr. portkosten per jaar en de papierprijzen 60 % gestegen zijn, moeten wij tot onze grote spijt de abonnementsprijs, voor 1975, verhogen tot 120 fr.

Mogen wij onze abonnees (dus zij die „De IJzerbode“ onder enveloppe toegestuurd krijgen) vragen dit bedrag nog vóór nieuwjaar te storten op postrekening 000-0904677-55 van de Drukkerij Schoonaert te Roesbrugge? Wie niet geabonneerd is op 31 december 1974 kan „De IJzerbode“ niet langer ontvangen.

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Overlijden

- Alfons Vermeersch, 88 j. ongehuwd, Stavele.
- Geboorten**
- Cindy Matten, d. v. Guido en Marleen Temperville (Stavele).
- Inge Declerck, d. v. Géry en Magda Hauspie (Beveren).
- Erik Vereyck, z. v. Georges en Alice George (Beveren).

Muziekmaatschappij

De muziekmaatschappij van Stavele laat weten dat de lid- en steunkaarten ten huize zullen aangeboden worden te Stavele-Centrum (Beveren) op zaterdag 2 en 9 november e.k. en te Stavele-Dorp (Stavele) op zaterdag 16 en 23 november e.k.

Op zondag 24 november '74 wordt, ter gelegenheid van de Sint-Cecilia-viering in de gemeentelijke feestzaal te Stavele-Dorp een dansavond ingericht ten voordele van de muziekmaatschappij. Inkom: 30 fr. - Eerste dans om 19.30 u. - Allen hartelijk welkom!!!

Aan zeer voordelige prijzen:

Bewaarappelen

Stoofperen

J. VERBEKE

Molendreef 1 - PROVEN

Tel. 057/30.03.27

Spaar VEILIG

Spaar ZEKER

Spaar ONDER

STAATSWAARBORG

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watouseweg 1 8994 PROVEN

Tel. 057.30.03.39

NMKN

ASLK

30.03.26

30.02.58

DAVIDSFONDS „IJZERWEELE“

Dit jaar viert het Volkstoneel voor Frans-Vlaanderen zijn twintigste toneeljaar. Het begon met het gekende stuk „En waar de sterre bleef stille staan“. Het was een succes en hun opvoeringen zijn het gedurende al die jaren gebleven. Nu wordt het een blijspel van de West-Vlaming Roger Pieters getiteld: „Marche Funèbre voor Camiel“. Kort na de premiere komt de groep reeds op bezoek in „De Gouden Arend“ op 16 november.

Over het stuk zelf laten we de bewerker, Flor Barbry even aan het woord: „Wij geloven dat in onze samenleving, waar men zijn plezier schijnt te vinden in het aankweken van een permanente ontevredenheid, de levenskunst vóór alles het lachen is“.

Plaatsbespreking: vanaf 5.11.'74 in „De Gouden Arend“. Voordien bij DF-bestuursleden. Toegang: 1e en 2e rang, respectievelijk 120 fr. en 100 fr., doch voor DF-leden en houders van Plus-3-Pas 60 fr. en 50 fr. Familietarief voor DF-leden 220 fr. en 150 fr.

PRACHTKEUS ELECTRONISCHE REKENMACHINES

BUREAUMACHINES VANSEVENANT, POPERINGE — Tel. 057/33.38.45

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND NOVEMBER

Biljartavond

Roesbrugge, „De Gouden Arend“
Iedere vrijdag van de maand.

Kaarten

Roesbrugge, zondag 3 november
bij Wed. Decaestecker

Prijskaarting in 't Manillen

Roesbrugge, maandag 4 november
in „De Gouden Arend“,
2de maandelijks kaarting.

Haringe, zondag 10 november
bij Martha Ryon, Café „Sint-Jozef“
Herbergkermis met prijskaarting.
Maandag kandeel. Telkens met saucissen.

Roesbrugge, dinsdag 12 november
bij J. Gunst. Vrije kaarting „Derde Leeftijd“.

Beveren-IJzer, maandag 18 november
bij M. Ryon, 2de maandelijks kaarting.

Beveren-IJzer, „Het Boerenhof“:
Donderdag 21 november 14 u.: Gezellig onder-
onsje en kampioenskaarting voor de leden
van de 3e leeftijd.

Roesbrugge, dinsdag 26 november
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd“
Haringe, in „St.-Jozef“ bij Martha Ryon
Zaterdag 23 en zondag 24 november: Maan-
delijks kaarting voor alle leden.

Dauidsfonds

Vrijdag 8 november te 20 u.: Filmforum
„Walkabout“ in de feestzaal „De Lovie“.

Zondag 10 november te 14 u.: Geleid bezoek
aan het M.P.I. „De Lovie“. Verzameling op
de trappen van het kasteel.

Roesbrugge, zaterdag 16 nov. Toneel, zie blz. 6

Dansavond

Proven, Zaal Sint-Elooi, zaterdag 2 november
„Kabouterimfem the dansant“. - Ingericht
door Chiro Proven. Voor de muzikale noot
zorgt: „Disco Moonlight“. Iedereen welkom.

Roesbrugge, Zaal „t Kristen Volkshuis“

Zaterdag 9 november: Groot Bal
Ingericht door Brandweer Roesbrugge-Haringe.

Bertennest

Allerheiligen en Allerzielen, 1-2 november,
in 't Bertennest, weekeinde met Jong-K.A.J.-
Heule.

9-10 november, Vredesweekeinde in 't Ber-
tennest, m.m.v. N.K.V.S. en V.O.S. Aanmelding
vooraf noodzakelijk.

Maandag 11 november: jaarlijkse voettocht
voor de jeugd naar Diksmuide en 's namid-
dags nationale amnestiebetoging te Kortrijk:
zie blz. 2.

Zondag 24 november: per autobus naar de
nationale betoging van de Vlaamse Volks-
beweging en het Overlegcentrum te Halle in
Vlaams-Brabant.

Elke woensdagavond te 18 u. naar natuurkook-
les. Vooraf inschrijven.

Elke donderdagavond van 21 tot 22 u.: Ber-
tennest-Jeugdtelefoon. Tel. 056/21.69.07

GASTHOF

„DE GOUDEN AREND“

Markt 1, Roesbrugge

HUWELIJSBANKETTEN - RECEPTIES
ROUWMAALTIJDEN - BALS

FAMILIE- en PERSONEELSFEESTEN -

Fijne keuken Matige prijzen

Tel. 057/30.04.93

Zeker is zeker!... spaar

Onder Staatswaarborg!

bij het

LANDBOUWKREDIET

PAUL RECOUR

Haringeplaats 23

ROESBRUGGE-HARINGE Tel. 30.02.70

VERZEKERINGEN — LENINGEN

— BELEGGINGEN —

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Inflatie, dat is een proper woord voor
„slechte tijden“. De weelde waarin we de
laatste 20 jaren hebben geleefd en waarin
onze kinderen zijn grootgebracht, is voor
goed voorbij.

We zullen het hier in het Westen wel nooit
zo slecht hebben als men dat bv. in Biafra
en de Sahel-landen heeft meegemaakt, maar
't zal toch hier ook gedaan zijn met erop los
te leven. Die inflatie is geen Belgisch ver-
schijnsel, maar komt voor in de hele Wester-
se wereld, Amerika inbegrepen.

We konden ons veel permitteren omdat we
de grondstoffen goedkoop konden aanschaf-
fen. „WIJ“ leefden in luxe en overdaad en
de grondstof-producerende-landen in armoe-
de, omdat we met geen al te serieuze mid-
delen hun bodemschatten wisten te ontfutse-
len. We gaven enkele miljoenen voor ontwik-
kelingshulp, maar we waren ze voor vele
miljarden aan 't bestelen.

In de komende jaren zullen de grondstof-
fen al maar duurder worden, want ze worden
schaarser en de Derde Wereld weet intus-
sen ook reeds hoe kwetsbaar we zijn. Haar
bewoners hebben bovendien al heel wat com-
merce-trukjes van ons afgekeken en ze gaan
ze natuurlijk ook toepassen: wat we nodig
hebben zullen we duur moeten betalen. „ZIJ“
zullen op die manier de welstand verdelen:
geen aalmoezen meer, maar geld voor hun
waar!

In het Westen is men daarover nogal ver-
ontwaardigd. Wij vinden het normaal dat we
andere landen veroveren, de bevolking dienst-
baar maken, onderdrukken en bestelen. Als
zij protesteren, zich verweren, of in beperk-
te mate de methodes toepassen die ze van
ons hebben geleerd, zijn het schurken!

Geloof me vrij: „Beste Tijden Weg“, met
of zonder B.T.W. Let er eens op: 't is altijd
slecht als de ministers veel en lang verga-
deren en om de week met zelvende toespra-
ken op het T.V.-scherm komen. Gerard Ver-
meersch heeft het destijds zo goed gezegd:
„als de zwaluwen laag tegen de grond vlie-
gen, de koeien met hun gat naar de wind
staan en onze ministers nachtzittingen hou-
den, mogen we vuiligheid verwachten“.

Gusta is het volledig met mij eens (ge-
beurt zelden).

Pol

Voor alle drukwerk...

Mevr. Madeleine HAELEWYN

Krombekeplein 19, KROMBEKE

Voor een snelle en perfecte
plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30.02.43

- schoenen
voor groot en klein
- bottines
- laarsjes
- pantoffels
- muiltjes

Dit alles bij:

I. PARENT-MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.03.20

BIJ STERFGEVAL

LUXE AUTOCORBILLARD
LIJKWAGEN MET PAARDEN
ROUWBEHANG

Eén adres: M. BEDDELEEM

Priesterstraat 5

POPERINGE Tel. 33.33.98

Voor Roesbrugge en omstreken

Gelieve men zich te wenden tot:

URBAIN DEVELTER-DEHEEGHER

Bergenstraat 1 Tel. 30.04.54

STAVELE (BEVEREN-IJZER)

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 057/30.07.44
Bijhuis: Mevr. DESAEDELEINE
Statiestraat 14 ROESBRUGGE
Tel. 057/30.06.16

HEREN: Broeken: Diolen - Tergal
Kostuums: zuivere scheerwol vanaf 2.995 fr.
Blazers - Sporthemden - Pull's
DAMES: Tergal Mantels en Kleedjes
Laatste nieuwe pull's
JEUGD:
Levis-broeken en 49 R met zakje
KINDEREN: Cangoroes
Broekjes en Vestjes
— Rouw- en Ceremoniekledij —
Bijhuis Dosaedeleire:
stoors en overgordijnen
Alle textielwaren - Geschenkartikelen
♦ Gans het jaar: Reklameartikelen!
Zegels: Valois en Gezinszegels.
— Maandag gesloten —

Flavie Bubbels die maarte was bij paster Goettink van Alveringem, was op è voornoene ferme bezig met van heur latte te geven tegen de messedienders omdat ze weere 't hekken van de pasterie hadden laten openstaan en dat 'taan nieten è scheelde of dat ol de pasters z'n ganzen nog è keer op straatte liepen...

Niet te luide Flavie, zei de paster die djuuste weerekeerde van de kerke... dat is olgelijk niet nodig om daarvooren zo leelijk te doen... der is nieten gebeurd...

'k Zoun dat gelooven, ruttelde Flavie tegen, 't is voor joen oek ol wel wuk dat die snot-neuzen doen... maar hadde k'ik dat moeten gedaan hèn, je ging joen wel gaan hooren... 't is oek djuuste 't zelfde met joen zoogezeide temme spreeuwe die daar oltijd rondvlegget uut en in de keuken... 't is oek ol wel wuk dat dat scheuvel doet... maar 'k gaan ze è keer de kop ofwringen!...

De paster, die wel wiste dat Flavie daarvan nieten è meende van ol dat ze zei, lachte è keer en liet ze grollen...

Hoe dat Flavie nooit getrouwd gerocht was, daar verstond der hem gelijk niemand aan... ze was in heuren tijd geen van de leelijkste geweest... ze was wel è beetje ol de loevige kant en heur voeten waren wel è nummer of viere grooter of ordinaire, maar anders was het è goed mensche van herte en inborst... 't Was meer de schuld van heur moeder dat 't ol è zo ofgelopen was... want ten tijde dat Flavie nog thuus was in heur jonge jaren, had je daar de bakkersknecht die è beetje der achter draalde en olle daage è momentje bleef klappen in de gang ols ie ging met brood... maar op è keer was 't Flavie's moeder die voor de pinne kwam en hem ferme onder z'n voeten gaf omdat ie daags te voren geheel heur gang vuul è trappeld hadde met z'n vuule slijkvoeten... Daarmee was de bakkersknecht verschuud en Flavie kreeg gelijk nooit geen andere okkaze meer...

Nu, om voort te vertellen, 't was noene en de paster zat ol aan tafel totdat Flavie de soepe ging scheppen, ols olmetnekeer die temme spreeuwe binnen vloog, op de paster z'n schouder ging gaan zitten en vandaar op de boord van Flavie's talloore sprong, en daar, op 't onverwachts, 't overschot van z'n spijsverteringe liet vollen... Flavie zag het gebeuren... Zie je dat nu, met die vuule beste, riep ze kwaad...

Menheere paster zat daar te lachen dat 'n schudde, en daarmee kwam Flavie nog kwaader en zonder verder te peinzen wuk dat ze zei, riep ze... Daarmee kun je gij nog lachen... maar onke ik dat moeste doen, 't zoudt olzo entwadde gaan zijn!...

'k Peins het ook, lachte de paster... voorzeker è geheele talloore vul!

KWAAK

DE WINTER IS DAAR ... Brrr ...

TEGEN DE KOUDE

Huisverwarming met ACCUMULATIE

ACEC

en

MALAG

- CONVECTOREN
- OLIERADIATOREN
- ELECTRISCHE DEKENS

Alles is reeds in voorraad.

UW VERDELER :

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 30.05.94

De IJzerbode

Verantwoordelijke uitgever: Drukkerij Schoonaert

Bergenstraat 14-16 8990 Roesbrugge Tel. 057/30.03.79 P.C. 000-0904677-55

DE IJZERBODE

Informatieblad

voor de gemeenten:
Roesbrugge-Haringe
Proven-Krombeke
Stavele-Beveren

verspreid op 2100 ex.

Hoofredacteur Roger-A. BLONDEAU bekroond door de Koninklijke Akademie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten

Samen met de foto van de gevierde, willen we graag met twee reminiscenties uit het „Ter kennismaking“ van het eerste nummer van „De IJzerbode“ (dec. 1970), deze korte bijdrage illustreren.

De eerste passus luidt als volgt:

„Aan de oevers van de IJzer, dicht tegen de Franse grens, ver van Brugge en Brussel ligt een stukje „Westhoek“ bestaande uit enkele dorpen, grótelijks aan zichzelf overgelaten. Met de taale levenswil die eigen is aan ons volk, wordt er nochtans gepoogd door plaatselijke en particuliere initiatieven een zekere bedrijvigheid in stand te houden of te doen toenemen. Maar deze initiatieven zijn meestal slechts in beperkte kring bekend“.

Op de schrijftafel van Roger, staat tussen talloze wetenschappelijke werken, grijze folianten en stapels documentatie een grote foto van 't kapelleke van de Beverenkalsijde. Als hij opkijkt uit de voor ons droge en saaie wetenschappelijke materie, vallen zijn ogen erop en ziet hij zichzelf aldaar terug. Aan deze plaats, aan de oevers van de IJzer, dicht bij de Franse grens, zit hij diep vastgeworteld. Hij heeft er geravot, geblokt en gevrijd; hij trouwde en bouwde er, en schrijft en studeert er nu met een enthousiaste ijlver, met een kritische ingesteldheid, met de koorts van een goudzoeker, maar met een onuitsprekelijke liefde voor zijn volk.

Met de taale levenswil die eigen is aan een zoon van dit volk, werkt hij aan een boel initiatieven die meestal slechts in beperkte kring bekend zijn. Voor één keer en tegen de goesting van de laureaat gaan we deze beperkte kring doorbreken en de vele lezers van „De IJzerbode“ mee betrekken in de grote eer die hun hoofredacteur is te beurt gevallen.

Donderdagmorgen, 21 november jl., werd officieel bekend gemaakt dat de Koninklijke Akademie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten de Prof. J. Gillisprijs voor de „geschiedenis van de wetenschappen“ toekende aan de Roesbruggenaars Roger A. Blondeau, voor zijn wetenschappelijk werk „Mandarijn en astronoom“ (Desclée, de Brouwer, Brugge-Utrecht 1970, 526 bl., 8°, geïll.)

De meesten onder ons zullen zich waarschijnlijk die mooie lenteavond van vrijdag 3 april 1970 herinneren, waarop dit boek te Roesbrugge werd voorgesteld op de opening, van de door de pl. afd. van het D.F. ingerichte driedaagse boekenbeurs. „De Gouden Arend“ was voor deze gelegenheid bomvol gelopen en voor mij zal deze avond, waarop o.a. André Demedts het woord voerde, een blijvende herinnering zijn daar ik toen voor het eerst met Roger kennis maakte. Kennismaking die in de loop der jaren groeide naar een echte en stevige vriendschap.

Daags na de bekendmaking van de J. Gillisprijs werden in dag- en weekbladers ellengange artikels, al dan niet geïllustreerd, gepubliceerd. Deze bijdragen, waarvan we er verscheidene konden bemachtigen om er onze persoonlijke documentatie mee te verrijken vertellen allen over de op 18 april 1919 te Beveren-IJzer geboren gehuldigde, die na glansrijke studies, hoofdkontroleur der directe belastingen werd, wetenschappelijk vorder, publicist en essayist e.d.m. In dit alles werd niet het minst overdreven, eerder voorzichtig aangehaald, op het randje af van niet-duidelijk-genoege gezegd. Uit al deze bijdragen blijkt duidelijk hoe Roger de remhantel heeft gehanteerd om de reporters, ei zo na met een kluitje in het riet te sturen.

Laten we echter niet in herhaling vallen met een synthese van de in deze dagen gepubliceerde lofbetuigingen aan het adres van de gevierde. Als we de frontpagina van het Nr 12 van de 4e Jaargang van „De IJzerbode“ toebedeeld krijgen om de hoofredacteur er van te huldigen, doen we dit dan als enthousiaste lezer en bewonderaar van dit maandschrift, ZIJN IJzerbode, ZIJN lievelingskind.

Aanvankelijk, onder impuls van drukker en uitgever Guido Schoonaert-Pareyn, gestart als reklame-, informatie- en mededelingsblad, is „De IJzerbode“ geworden een degelijk, kritisch en verzorgd heemkundig tijdschrift, waarvan de hoofredacteur elke maand trouw het hoofdartikel schrijft, de copy nakijkt en verbetert, de drukproeven onder handen neemt, titels maakt, de lay-out verzorgt en nog zoveel meer doet dat gewoon geen naam heeft (o.a. proefnummers sturen e.d.m.)

Nu we het ook heel even over „De IJzerbode“ zelf hebben, kunnen we de tweede reminiscentie uit de „editio princeps“ lichten.

R.A.B. schrijft: „Wij willen in elk huis gaan vertellen wat er bij U en bij ons gebeurt“

Zonder hij het zelf wist leefden we sedert het eerste nummer van „De IJzerbode“ reeds met hem mee. Als auteur vergeet men steeds opnieuw dat ieder aandachtige lezer tussen de regels de auteur ziet, en weet wat er bij hem gebeurt.

Zo zagen we hem „Bij de Fotograaf“ (1e Jg nr 12) „Bij de Dentist“ (2e Jg nr 4) „In de char-à-bancs“ (2e Jg nr 10) „In de tram“ (3e Jg nr 4), e.a., en verder in de vele bijdragen die hij ondertekent met R.A.B. en Pol.

En wat er bij ons gebeurt? Wij zijn nu blij en gelukkig, Roger, voor deze grote en verdiende onderscheiding die U bekwam, en in die hulde betrekken we uw goede vrouw die U zo dicht en trouw ter zijde staat, uw zoon, uw ganse familie.

Over enkele dagen verschijnt het Twaalfde Deel in de reeks „Twintig Eeuwen Vlaanderen“. „De geschiedenis van de Wetenschappen in Vlaanderen“. Tweederden van dit lijvig werk hebt U geschreven. Momenteel bent U bezig aan een nieuw boek, „De geschiedenis van de invloed van de wetenschappen op de Vlaamse Beweging“. Daarna schrijft U weer iets anders, zoekt U naar andere bronnen, werkt en studeert U verder. U gunt uzelf weinig rust. Elke avond zien we U onder de schemerlamp achter het brede raam, weggedoken tussen stapels boeken. Wij weten wat er bij U gebeurt en we zijn blij en fier dat U er een bent van „aan de oevers van de IJzer, dicht tegen de Franse grens, een uit de Westhoek“. En als uw vermoeide ogen naar 't kapelleke van de Beverenkalsijde staren zult U glimlachend denken aan het boek van Lut Ureel, „Wat ben ik blij, dat ik in een dorp geboren ben!“

Eli E. BALDUCK

mede in naam van de uitgever en alle medewerkers.

De uitreiking van de J. Gillisprijs heeft plaats te Brussel in de Grote Vergaderzaal van de Akademie, Kunstlaan 43, in een Openbare Algemene Vergadering van de drie klassen van de Akademie, op zaterdag 14 december 1974 te 10 u.30. Na de toekenning wordt er een officiële receptie gehouden ter ere van de laureaat en zijn familie.

ook in 1974
28-29 december

UIT LEVENSP LICHT VOOR GEBOORTERECHT

- weerom in kruisvorm vanuit Brugge Rijsel of Gent...
- kruispunt 16 uur Zandberg HARELBEKE
- waarna allen samen naar KORTRIJK 18 uur BOETEMIS St.-Michielskerk

Vooraf inschrijven in „t BERTENNEST“ of langs Tel. 056/21.69.07 of 057/30.02.08

BIJ STERFGEVAL

werp al uw materiële zorgen op de
Begrafenisonderneming

**Camille
Verslype-Casteleyn**

Bergenstr. 11, Roesbrugge

Tel. 057/30.04.37

de enige die in het bezit is van:
Luxe-lijkwagen en rouwkapellen

voor Roesbrugge, Beveren-IJzer
en omstreken

en die voor U
de begrafenisceremonie regelt
en alle formaliteiten GRATIS
vervult.

ROESBRUGGE-HARINGE

BURGERLIJKE STAND:

Huwelijksafkondigingen

- Rik Huyghe van Roesbrugge-Haringe met Ide Marie-Rose van Lauwe.
- René Brigou van Roesbrugge met Annie Vanlerberghe van Reninge.
- Rudi Lemahieu van Roesbrugge met Annie Temperville van Stavele.

Huwelijk

- Luc Vandeputte van Roesbrugge-Haringe met Ballieu Yvette van Roesbrugge.

Overlijdens

- Julien Verstraeten, 82 j., echtg. van Maria Ducorney.
- Augusta Vernieuwe, 84 j., wed. van Leon Porreye.

Geboorten

- Franky Lanszweert, z.v. Antoon en Georgette Couwet
- Nele Janssens, d. v. Luc en Leona Van Herck

Uitnodiging

Kerstfeest van de „Derde Leeftijd“

Het gemeentebestuur heeft de eer alle bewoners der gemeente, die de leeftijd van 65 jaar bereikt hebben, uit te nodigen tot het traditioneel Kerstfeest van de Derde Leeftijd.

dat zal doorgaan op donderdag 26 december '74 vanaf 12.30 u. in het café „St.-Joseph“ bij Martha Ryon, Watoustraat 14 te Roesbrugge-Haringe.

AANDACHT! Er zullen geen individuele uitnodigingen worden verstuurd. Gelieve bij deelname dit te willen aangeven op het gemeentesecretariaat, uiterlijk op 15 december 1974. Gelieve eveneens te willen aangeven indien U per auto wenst te worden afgehaald.

ROEVO - Wafelbak

Zoals ieder jaar bakt Roevo wafels en dit op 23 en 24 december. In tegenstelling met vorige jaren worden er geen bestelbriefjes meer rond gedragen, maar worden de wafels onmiddellijk aan huis besteld. Daar het reeds de 10e wafelbak is doet Roevo iets speciaals: Bij aankoop van 5 pakjes (= 20 wafels) geeft de club 1 pakje gratis (Prijs per pakje: 25 fr.) Dank bij voorbaat. ROEVO

Toneel

Op zaterdag 7 en zondag 8 december zal dit jaar het Ouderfeest plaatshebben. De oudste leerlingen zullen voor U opvoeren: „DE DROOM VAN MAJA“, sprookjesspel in 3 delen door Romain Depuydt, die hiermede aan zijn 10de sprookje is.

- ALGEMENE VOEDINGSWAREN
- DAMESSCHORTEN à 150 fr.
- BREIWOL vanaf 18,50 fr. de bol

Voor uw eindejaarsfeesten...

WIJNEN
LIKEUREN
SIGAREN

Nu ook verdeeler van

Ultra-butaan - Propaangas

➔ Men bestelt aan huis.

Huis **PILLAERT-GANTOIS**

Bergenstraat 40

Stavele-Beveren

Tel. 057/30.07.52

— NIEUWKUIS

CAPPEL MODE

te BEVEREN-IJZER

Dameskledij van topkwaliteit
tegen groothandelsprijsen!

Mantels - Tailleurs - Kleedjes
Vesten - Ensembles - Pantalons

Grote keus herenkostuums
Sportvestons - Broeken

CAPPEL MODE

Kasselstraat 9 (Cappelhoek)

tegen de Franse grens (op 10 minuten van Ieper)
baan Poperinge, richting Duinkerken.

Open iedere dag van 8 tot 20 uur — Gesloten op maandag

HET

KWALITEITSMERK

voor: GASOIL - diesel

- verwarming

Fuel-OIL

BENZINE

FRANS VERMEERSCH

Watoustraat 33 - 35

PROVEN

Tel. 057/30.04.13

DE 21ste VLAAMSE KOP: LEO DE GEETER

3. Wroeten tot ter dood

Vooraleer we Leo De Geeter volgen in zijn verdere levensloop, willen we nog even herinneren aan de kapel van de Hagedoorn te Beveren, die dank zij de bemoeiingen van De Geeter daar werd opgericht door de familie Dewitte. Deze kapel werd toegewijd aan het H. Hart, de innigste onder zijn bijzondere devoties, die hij het meest poogde te verspreiden. De plechtigheid die met deze toewijding gepaard ging, had plaats op tweede Pinksteren van 1924 en was een treffende uiting van volksgeloof, zoals men dat toen nog kende. Om 3.30 u., onder een stralende zon, vertrok van uit Beveren-dorp een grote menigte, met kruis en vlag in top, al biddend en zingend naar de kapel. Ook uit Roesbrugge trok een massa volk op, achter de met blauwe linten omkransde hoofden van de zedige en ingetogen congregatieleden. De Vlaamse capucijn en bekende volkspredikant, pater Tillo, hield er een dreunend sermoen, waarin hij, zij het niet altijd in even subtiële taal, sprak over „de christelijke geest bij ons gaaf en gezonde Vlaamse volk” en over „de socialistischen, die smeerlapen...”. Dit schokte niet in het minst de devotie, wel integendeel, iedereen was onder de indruk omdat hij het „zo goed kon zeggen” en de plechtigheid eindigde met een daverend „Wij willen God”!

Naar Oostende Sint Jan

In augustus 1926 werd Leo De Geeter overgeplaatst als onderpastoor naar de Sint Jansparochie te Oostende, een armtierige arbeiderswijk rond een schamel noodkerkje, waar men zich niet teveel aan God of Zijn gebod gelegen liet. Het was iets heel anders dan

Beveren, waar de landelijke bevolking traditiegetrouw verknocht was aan Kerk en priesters en waar hij alleen maar had moeten bundelen en stimuleren.

Het overgrote deel van zijn nieuwe parochianen behoorde tot de minder-bedeelden, die in de eerste plaats bekommerd waren om hun elementaire behoeften. De Geeter zag onmiddellijk in dat hier meer een missionaris dan een onderpastoor nodig was. Met gezagsmotieven of zalvende woorden was hier maar weinig te bereiken. Langs hulpverlening in hun materiële nood zou hij pogen ze te benaderen: eerst helpen leven en dan het evangelie verkondigen.

Leo De Geeter ging bedelen doorheen heel Oostende om zijn mensen te helpen. Aanvankelijk werd die hulp niet overal aanvaard en soms werd hij de deur gewezen, maar altijd kwam hij terug tot hij een bekende en een vriend geworden was. Toen hij het vertrouwen had gewonnen begon hij aan de eigenlijke parochiale activiteiten. Hij stichtte een kleine zangclub, die schuchter begon met enkele liefhebbers, maar na een paar jaar zong heel de kerk. Omdat de bedrijvigheid op de parochie toenam, riep hij Georges Candaële naar Oostende, om hem bij te staan. Een toneelbond werd opgericht met eenvoudige arbeidersjongens, die onder dag hard moesten werken, maar die hij met zijn aanstekelijke enthousiasme tot spelers vormde die de eerste prijzen wegkaapten op de provinciale wedstrijden. Hij liet een school volledig herinrichten met een moderne patronaatszaal, een bibliotheek, een leeszaal en een ontspanningszaal voor de door hem in het leven geroepen jongelingskring. Daar verzamelde hij elke zondagmiddag de jeugd om zich heen. Tenslotte was er nog een ruime toneelzaal met een brede, moderne scène, die volgens rationele opvattingen was uitgewerkt. Voor de meisjes zorgde hij voor een zang-, naaien studiekering, terwijl zij ook hun eigen toneelafdeling kregen. Bovendien was een retraitantenbond er weldra bijzonder actief; tevens zorgde hij voor een parochieblad dat zijn stichtend en geestdriftig woord in elke huiskamer binnenbracht. Na korte tijd had hij er ook een H. Hartebond met meerdere honderden ijverige leden. De gedaanteverandering van de Sint Jansparochie was ongelooflijk!

Minnezanger Gods

Toen Leo De Geeter te Oostende aankwam waren er onder zijn parochianen maar weinig kerkgangers te vinden, maar door zijn rusteloos wroeten moesten er weldra 's zondags, in het armtierig kerkje, vier missen gedaan worden. Hij bezwoer niet te rusten vooraleer hij een ruimer en geschikter bedehuis voor zijn mensen zou gebouwd hebben. De gelden die hiervoor nodig waren zou hij gaan zoeken in Amerika, het land van de onbepaalde mogelijkheden, met er als zanger op te treden

voor de uitgeweken Vlamingen. Hij zou er met zijn wondermooie stem heimweevolle beelden oproepen van het verlaten vaderland.

Hij schepte in op 2 oktober 1930 en trok vier maanden lang door de Verenigde Staten en Canada. Het waren harde dagen, waarin hem weinig rust gegund werd, met verre verplaatsingen in koude en sneeuwstormen. Vaak moest hij optreden zonder dat zijn one-man-show vooraf was aangekondigd. De hele onderneming was één improvisatie, maar het succes was buiten alle verwachtingen. Op 31 januari 1931 keerde hij terug, dodelijk vermoeid, maar gelukkig om zijn flink gevulde geldbeugel.

In oktober 1933 werd de nieuwe kerk ingewijd. Een kerk met een ruime, hoog verheven stoep waar hij jaarlijks een Sint-Jansspel zou laten opvoeren. Binnenin een brede beuk en een breed koor, waar priesters en gelovigen in nauwe verbondenheid zouden opgaan in gemeenschappelijk gezang. Nu is dat de moderne strekking. Toen was dat revolutionair!

Ferdinand Vercnocke huldigde de kerkbouwende minnezanger met volgend gedicht:

*Alover land en zee is hij gegaan
Met koene hoop en zendeling-betrouwen,
Gods minnezanger beedlend langs de baan,
Om Vlaanderen een ruimer kerk te bouwen.*

*Het Vlaanderen waar de torens groeien
Veel en hoog als rijke vruchten op het land
Kreeg een nieuwen toren uit zijn beedlaarshand
Een nieuwe oogst zal morgen bloeien.*

*Gegroet o minnezanger Gods, gegroet!
Werk nu tot hoger heil voor onze zielen.
Mocht Vlaanderen door uw biddend lied behoed
Nog lang onder uw priesterzegen knielen.*

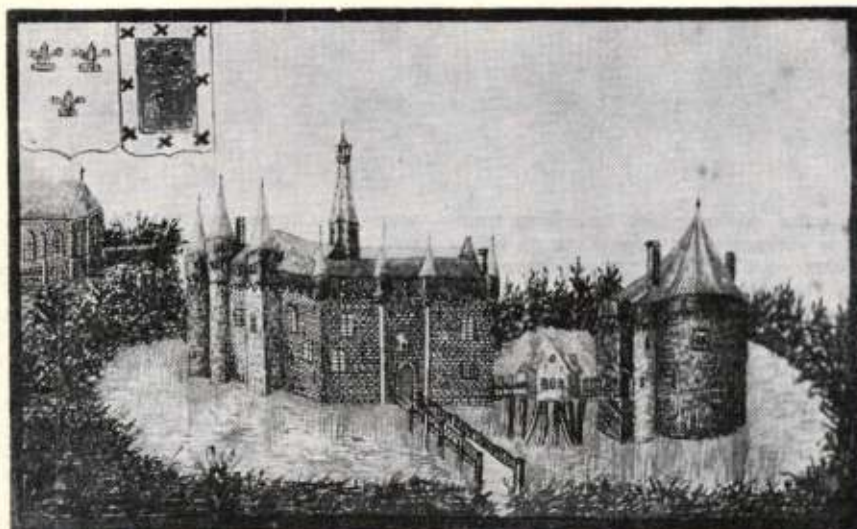
Op nog geen 40-jarige leeftijd had De Geeter reeds uitzonderlijk gepresteerd. Tussendoor al hetgene we hier bondig hebben vermeld had hij nog de tijd gevonden om driemaal naar Rome en vijfmaal naar Lourdes te trekken. Hij had de passiespelen van Oberammergau gezien en was aan de Noordkaap geweest. Hij had werkelijk roofofbouw gepleegd op zijn eigen krachten.

Midden de Vlaamse kermis die hij begin augustus 1934 had ingericht voor Winterhulpnood, viel hij ziek en drie dagen later (10 augustus) was hij dood. Zijn arm afgejakkerd hart, dat hij nooit rust had gegund, had hem in de steek gelaten.

Hij werd koninklijk begraven: 3000 bidprentjes werden uitgedeeld... en er waren er te weinig. Pas toen drong het tot velen door wie ze verloren hadden.

Veertig jaar! Dat kostbaar leven van deze door God begenadigde mens, was veel te kort. Maar wanneer God iemand lief heeft roept Hij hem vroeg tot Zich!

HET KASTEEL VAN OOSTVLETEREN EN ALEXIS VERBOUWE

Oostvleteren
OOSTVLETEREN. Hof van Nevele 31 Cnch. Linn. Inv. 1200. 2. 1897

Uit de nalatenschap van wijlen Alexis Verbouwe, overleden te Jette (Brussel) op 17 februari 1968 heeft de heer Jozef Hinderyckx, stadssecretaris van Veurne, enkele clichés gekocht. Hieronder stak er een van Oostvleteren en omdat ik, Oostvleternaar van geboorte, er belang instelde kreeg ik het cadeau. Het was het cliché van de hierboven gedrukte foto. Zoals duidelijk te zien is onderaan de foto, heeft de heer Verbouwe er eigenhandig onder geschreven: *Oostvleteren*. Juist hierom stelde ik er heel veel belang in. Dit geschenk was ook de aanleiding tot de bijdrage *Het Hof van Nevele en het Hof ten Broucke te Oostvleteren* in „De IJzerbode“ nr 7/8 van juli-augustus 1974 blz. 3.

Een paar weken na het verschijnen van dit nummer ontving ik een brief van de heer G. Decuyper, ere-procureur des Konings te Veurne, waarin hij o.m. opmerkte dat die afbeelding niet overeenstemt met deze die voorkomt in de *Flandria Illustrata* van Sandrus.

In de bibliotheek van de Sint-Pietersabdij te Steenbrugge kon ik de oude Latijnse uitgave van dit werk raadplegen. Daar stelde ik vast dat mijn cliché de afbeelding betrof van het kasteel van „Vleteren in castellania Casletensi“ d.i. Flètres in de kasselrie van Cassel in Noord-Frankrijk.

Alexis Verbouwe had zich dus vergist en ik na hem.

Eerlijkheidshalve ben ik dan ook verplicht de lezers van „De IJzerbode“ hierover in te lichten. De afbeelding van het kasteel van Oostvleteren, dat slechts in de dertiger jaren werd gesloopt, vindt U hier in de rechter bovenhoek. Dit en dit alleen was het kasteel van het Hof van Nevele.

Deze mededeling zal voor heel wat mensen van Oostvleteren die destijds een mooie foto van het kasteel van het Hof van Nevele, met in de inzet dit van Vleteren gekocht hebben een ontgoocheling zijn. Want nog vóór mij waren er Oostvleternaren in het bezit geraakt van een foto van het zeggende heel oude kasteel van Oostvleteren waarvan het laatst gesloopte maar een onderdeelje zou geweest zijn!

En zo weet U het thans allemaal! Er is nooit maar één kasteel van het Hof van Nevele te Oostvleteren geweest: het kleinste van de hier afgebeelde.

Nu rest mij nog de lezers te verklaren waarom ik, zomaar, zonder twijfel en zonder onderzoek, de afbeelding door de heer Verbouwe gemaakt, heb overgenomen.

Als ik vertel wie en wat hij geweest is, zal men dit ongetwijfeld begrijpen.

Alexis Verbouwe werd geboren te Alveringen op 17 juli 1882. Aanvankelijk was hij ambte bij de spoorweg. Hij interesseerde zich onmiddellijk aan de geschiedenis van de eerste spoorwegen in ons land en liet er prompt

een boekje over verschijnen. Door zijn job kwam hij veel te Verviers terecht en schreef in 1897 zijn enig in het Frans gestelde werkje over de geschiedenis van de Vervierse pers.

Na enkele jaren dienst bij de spoorwegen vestigde hij zich als zelfstandig fotograaf te Brussel. Hij was een verwoede verzamelaar. Zijn verzameling krantjes die tijdens de oorlog 1914-18 in het geheim waren verspreid en ook van Vlaamse frontblaadjes was enig. Zijn verzameling van ruim 60 000 doodsanthjes, vooral uit West-Vlaanderen, kwam in het Prentenkabinet te Brussel terecht.

Hij ging zich tevens interesseren aan de honderdjarigen en schreef een boekje over de Brabantse en de Westvlaamse eeuwelingen in de loop der tijden.

Hij is verder ongetwijfeld een der meest bekende verzamelaars geweest van zichten, van plannen en etsen uit Oud Vlaanderen. Overal kende hij de weg in bibliotheken en musea in binnen- en buitenland, vooral te Londen en Parijs. Hij verzamelde honderden en duizenden waardevolle stukken. Zijn drempeel werd afgelopen door prinses, graven en baronnen, door afgevaardigden van ministeries en musea, door oudheidkundigen uit alle provincies, door gezanten uit het buitenland, die allen zijn hulp nodig hadden.

De heer Verbouwe heeft zich vooral verdienstelijk gemaakt met het opmaken van een zo volledig mogelijk inventaris van alle

**Centrale Verwarming
Sanitair
Asfaltbedekking**

- voor een degelijke plaatsing
- een doelmatige herstelling
- een onberispelijke service

p.v.b.a. G. BRUNEEL

Krombekestraat 34 b STAVELE

Tel. 057/30.06.52 of 057/40.05.43 (M. Baelde Krombeke)

Binnenhuisversiering
Schilderen en Behangen
Stoors - Gordijnen
Zonneblinden
Vloerbekleding - Vast tapijt

J. Berquin

Watoustraat 7, Proven
Tel. 057/306 54

Grote keus behangpapier : stijl - modern
Vasttapijt in alle prijsklassen : vanaf 99 fr. de m2

December 1974 - Januari 1975 Reklamprijzen

PYFFEROEN Maria - ROESBRUGGE

Artikel	Normale Prijs	Reklamprijs	Winst
Koffie Jacqmotte mokka 1/2 kg.	88,50	81,50	7
Koffie Bako blauwe kroon in LUXE DOOS 1 kg.	167	159	8
Koffie Bako groene kroon 1/2 kg.	78	70	8
Martini wit en rood de fles	89	72	17
Witte wijn St.-Luc de fles	44	36	8
Elixir 30° 1/2 l.	126	115	11
Triple Sec 30° 1/2 l.	126	115	11
Solo margarine 1 kg.	57	53	4
Planta margarine 1 kg.	67	62	5
Julienne repen 2 v.	35	26	9
Chocolade Jacques melk en fondant pak 50,50	45	5,50	
Erwten M.Th. extra fijn de l.	38,25	30,25	8
Korven met dessertkaas voor kerst- en nieuwjaarsfeesten Op alle likeuren en dranken: speciale korting van 5 % Grote keus sigaren: alle merken en prijzen Speciale bloem en suiker om „lukken“ te bakken ZONDER tegenslag. Pralines en „lukken“			
➔ Dit aanbod is geldig voor 2 maanden.			

grafische documenten die over een bepaalde streek van ons land bekend zijn. Dit werk heeft heel wat onbekende dingen aan het licht gebracht, en overtreft in omvang al wat in die trant reeds gepresteerd werd.

Voor Vlaams Brabant bezorgde hij de iconografie van de kantons Aarschot, Diest, Asse, Wolvenstem, Tienen, Vilvoorde en Zoutleeuw. Voor Brussel alleen bezat hij het materiaal betreffende tweeduizend documenten, alle uit vorige eeuwen.

Als trouw Westvlaming heeft hij zijn eigen streek niet achterwege gelaten. Zo schreef hij eerst in 1950 de *Iconografie van het Arrondissement Veurne* 154 blz. tekst met 47 afbeeldingen. Vervolgens verscheen van hem in 1954 *Iconografie van het Arrondissement Ieper* 155 blz. tekst met 62 foto's. In 1957 kwam dan van hem: *Iconografie van het Arrondissement Oostende* groot in octavo, 240 blz. waarvan 32 blz. illustratie.

Een gedeelte van Verbouwes documentatie, vooral over Brugge en het Brugse is te consulteren in de stadsbibliotheek te Brugge. Gaby Gyselen stelde een catalogus op van dit bezit: *Het iconografisch fonds van Alexis Verbouwe*.

Gans dat reusachtig iconografisch werk was de vrucht van tientallen jaren geduldig

zoeken, verzamelen, noteren en vergelijken. Zijn levensdroom en -werk stond zo bondig en treffend uitgedrukt in zijn ex-libris:

„Ik Verbouwe
't mooie ouwe“.

In de *Westvlaamse Bazuin*, orgaan van de bond der Westvlamingen van Brussel en omgeving - 28e jaargang nr 5/6 mei-juni 1952 - verscheen een interessante bijdrage over deze verdienstelijke Westvlaming. Niettegenstaande hij reeds sinds 1895 te Brussel woonde bleef hij steeds met hart en ziel verknocht aan zijn streek. Die bijdrage in genoemd blad verscheen ter gelegenheid van zijn 80e verjaardag. Uit dit nummer hebben wij de gegevens voor deze bijdrage geput.

Hij was tevens één der allereerste leden van de heemkring „Bachten de Kupe“ en was bij zijn afsterven de oudste ouderdomsdeken.

Bij zijn negentigste verjaardag verscheen zijn foto en een artikel over hem in „Bachten de Kupe“ jg. 1962.

Ook van hogerhand werd hij gewaardeerd en bij zijn negentigste jaar werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van Leopold II.

Benevens zijn iconografische arbeid liet de heer Verbouwe ook historische bijdragen verschijnen zo o.m.: *Een verordening nopens de*

besanters te Ieper in 1550, verscheen in de *Handelingen van het genootschap voor geschiedenis*, Brugge jaargang 1931 nr. 12.

Na dit alles zult U wel begrijpen dat ik nooit heb kunnen vermoeden dat „De grote specialist in iconografie“ zich zou vergist hebben en dat de aantekening onder het cliché fout zou zijn.

En toch...had ik me moeten afvragen waarom hij die afbeelding niet had laten verschijnen in de iconografie van het Arrondissement Ieper.

R. Lanszweert

AN HYP

ANTWERPSCHE HYPOTHEEKKAS

N.V. opgericht in 1881 - Gevestigd Meir 24 Antwerpen
Private spaarkas - HRA 1163

Uw Spaarkas !

Raadpleeg onze agenten te :

ROESBRUGGE - PROVEN - KROMBEKE - STAVELE

10 % korting op alle Kerst- en Nieuwjaarskaarten

Drukkerij-Boekhandel SCHOONAERT, Roesbrugge

HET GRONDKREDIET

VAN BELGIE

Oudste Hypotheekmaatschappij (1835)

Spaarboekjes met hoogste interest

Obligaties - Leningen

Discrete afhandeling

wendt U in volle vertrouwen tot

Mevr. DEROO-CAPPOEN Maria

Poperingestraat 25 KROMBEKE

Tel. 057/40.01.38

Met de uitbreiding van onze zaak...

ZETELS en SALONS
aan uitzonderlijke prijzen.

IN DE GROOTSTE EN GOEDKOOPSTE
LEGERSTOCK VAN DE STREEK

uitbater : **Raoul BOSSAERT-ROSSEEL**
op de grote baan Veurne-Ieper bij WOESTEN
Tel. 057/40.04.42

30.03.96

MEER DAN 2 000 ARTIKELEN

goed en goedkoop

Ingang vrij.

- Waterleiding
- Sanitair
- Lood - Zink - Asfalt
- Fietsen

DEGELIJKE PLAATSING en HERSTELLING

Steeds vrijblijvend inlichtingen bij :

Roland QUINTEN

Statiestraat 4 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.03.64

— De grootste keus SANITAIR —
door bezoek aan toonzalen van fabriek.

overgordijnen

de make-up van uw interieur

f. schoonaert, bruggestraat poperinge

— In alle kwaliteiten —
— In alle prijzen —

Spaar VEILIG
Spaar ZEKER
Spaar ONDER
STAATSWAARBORG

VERZEKERINGS- en ZAKENKANTOOR

PRINZIE P.V.B.A.

Watouseweg 1 8994 PROVEN

Tel. 057.30.03.39

NMKN

ASLK

30.03.26

30.02.58

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 9 november 1974 is in het O.L. Vrouw-hospitaal te Ieper overleden: Reimond Kerckhof, die van 1924 tot 1928 woonachtig was te Stavele in de Vaartstraat.

Reimond Kerckhof die geboren was te Ingelmunster op 10 december 1895 was onderwijzer en tevens een begaafd muzikant en tekenaar. Hij heeft echter niet lang in het onderwijs gestaan, want in 1924 kwam hij naar Stavele als tekenaar verbonden aan de steendrukkerij Decarne (aanverwant langs zijn echtgenote). In september 1928 behoorde hij samen met Eugene Top, Jozef Lootens en Constant De Geeter tot de stichters van de drukkerij Vonksteen te Langemark. Toevallig hadden we hem nog in het vorig nummer van „De IJzerbode” vermeld, omdat hij als pianist optrad op de toneelavonden van Leo De Geeter in de H. Hartsaal te Beveren.

Op 16 november 1974 is te Seraing, op 68-jarige leeftijd overleden, Henri Coemelck, weduwnaar van Madeleine Depuydt, oud-Roesbruggenaar, vroegere uitbater van de herberg „De Vrede”, Bergenstraat te Roesbrugge.

DAVIDSFONDS „IJZERWEELE”

Een gemeente voor de dorpen

De werkgroep „Plattelandsbeleid” p.a. Minderbroederstr. 8 te Leuven gaf onlangs een interessant boekje uit om de redenering nopens de mogelijkheden en eigen taken van een meer-kernige plattelandsgemeente te helpen op gang brengen. Met foto's, schetsen en tekeningen geïllustreerd kost dit werkje 100 fr. Wie het enquêteformulier invult of zijn bedenkingen dienaangaande instuurt op het adres van DF-IJzerweelde krijgt een premie van 30 fr. terugbetaald. Aldaar is dit werkje ook te bekomen, alsmede in de erkende boekhandels, o.a. bij Drukk-Boekh. G. Schoonaert.

Taizé 1974

Op vrijdag 27 december komt E. Pater Roger Reuze uit Brugge een dia-reeks toelichten over „Taizé”. Deze plaats in de Bourgognebergstreek werd bekend als een belangrijk ontmoetingscentrum, o.a. waar duizenden jon-

geren van alle strekkingen over taal- en geloofsgrenzen heen vrijmoedig praten over hun geloof, hun zekerheden, twijfels en onzekerheden, doch allen aangetrokken door de Blijde Boodschap van het Evangelie. Dat deze kerk van jongeren niet dood is, doch springlevend, kan men meemaken in de zaal van het Gemeentehuis te Watou op 27.12.74. Toegang: 50 fr.; leden: 25 fr. Wie over geen vervoer beschikt mag zich aanmelden bij DF-bestuursleden.
D. Morez - M. Aernout

Een goede raad...

Al wie B.T.W.-schatplichtige is en niet onderworpen is aan het egalisatiestelsel of de bijzondere landbouwregeling, doet er goed aan op het einde van elk jaar een gedetailleerde stockopgave (inventaris) van grondstoffen, producten en koopwaar op te maken.

Aangroeiende stocks worden beschouwd als verkocht en dus belast als ze niet geïnventariseerd zijn (art. 9 van het K.B. van 9 nov. 1969, gewijzigd met K.B. van 14 maart 1973).

Een inventaris voorkomt veel narigheid!

STAVELE - BEVEREN-IJZER

BURGERLIJKE STAND:

Huwelijksaankondiging

- Rudi Lemahieu van Roesbrugge met Annie Temperville van Stavele.

Overlijdens

- Guido Camerlynck, 20 j., ongehuwd, zoon v. Albert en Maria Ryon.

- Elodie Vergote, 71 j., echtg. van Pascal Claerhout.

Geboorten

- Brecht Leuridan, z. v. Hugo en Boussemaere Christiane.

- Carlo Soetaert, z. v. Frans en Christiane Rouseré.

Stavele-Beveren: de 11.11.11-actie

De nieuwe werkwijze is deugdelijk gebleken. Het huis aan huis bezoek heeft kennelijk vruchten afgeworpen: 12.300 fr., hetzij 2.300 fr. meer dan vorig jaar. Deze gelden zullen aangewend worden voor een „studie- en werkcentrum” in Chili, ter bevordering van de gemeenschapsontwikkeling.

— PRACHTKEUS ELECTRONISCHE REKENMACHINES —

BUREAUMACHINES VANSEVENANT, POPERINGE — Tel. 057/33.38.45

KALENDER : VERMAKELIJKHEDEN EN ACTIVITEITEN MAAND DECEMBER

Biljartavond

Roesbrugge, „De Gouden Arend“
Iedere vrijdag van de maand.

Gaaiibolling

Roesbrugge, zondag 15 december te 15 u.
Gaaiibolling bij Georges Berquin.

Kaartingen

Roesbrugge, zaterdag 30 november en zondag 1 december, bij Georges Berquin
Jaarlijkse Prijskaarting.

Roesbrugge, maandag 2 december
in „De Gouden Arend“,
3de maandelijks kaarting.

Roesbrugge, dinsdag 10 december
bij J. Gunst. Vrije kaarting „Derde Leeftijd“.

Beveren-IJzer, maandag 16 december
bij M. Ryon, 3de maandelijks kaarting.

Haringe, zaterdag 21 en zondag 22 december
bij Lucienne Vandevoorde, Café „Haandekot“
Herbergkermis met prijskaarting.
Maandag kandeel.

Roesbrugge, dinsdag 24 december
bij J. Gunst. Puntenkaarting „Derde Leeftijd“
Haringe, in „St.-Jozef“ bij Martha Ryon
Zaterdag 28 en zondag 29 december: Maandelijks kaarting voor alle leden.

Davidfonds

Proven, Zaal „De Lovie“,
vrijdag 6 december te 20 u.
Filmforum: „Cabaret“

Beveren - „Derde Leeftijd“

Op de Algemene Vergadering van donderdag 19 december te 14 u. in „t Boerenhof“ komt de heer E. Vervisch, Algemeen Sekretaris van de C.M. te leper de feestrede houden. Daarna hulde aan de kampioen 1974 Marcel Butaye en uitbetaling van de kaartsprijzen. Hierop volgt de tombola en gratis koffie met koekeboterhammen voor de leden 1974. Verder vrije kaarting voor de liefhebbers.

Kerstfeest A.C.W.

Roesbrugge, dinsdag 31 december te 13.45 u.
bij J. Gunst: Poppenspel door Tientelientje uit Dikkebus (Winnaars Landjuweel).
Voor alle kinderen (leden en niet-leden.)

Ouderfeest met toneelopvoering

Roesbrugge, zaterdag 7 en zondag 8 december
Zaal „De Gouden Arend“, telkens te 18 u. stipt
Jaarlijks Ouderfeest met toneelopvoering.

Bertennest

Zondag 1 december: jaarlijkse Nieuwjaarsviering vanaf 12 u. in 't Bertennest, mits inschrijving vooraf.

Zondag 15 december: vijfde Kruidenwandeling met „Vlaanderen Reform“ naar Zelem; vertrek te 10 u.

Zaterdag 28 december: eerste dag van „Boetevaart“, om 13.30 u. vertrek naar Brugge: zie blz. 2

Zondag 29 december: tweede dag van „Boetevaart“, om 10 u. vertrek naar Ardooie: zie blz. 2. Aanmelding vooraf noodzakelijk.

Elke woensdagavond: natuurkookles.

Elke donderdagavond: Bertennest-jeugdtelefoon 056/21.69.07

STEUNLIJST DE IJZERBODE (vervolg)

Mevr. J. Vandenberghe, Brugge; H. Six, Roesbrugge; Ch. Behaeghel, Roesbrugge; M. Depeser, Beveren; L. Wollaert, Krombeke.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Gusta is ontgoocheld over alle mannen in het algemeen en over de reiziger van de fameuze Tado-koffies in het bijzonder.

Sedert een paar jaar kwam die vent hier om de twee of drie maanden zijn „marchandise“ presenteren. Een fijn uitgeborstelde charmeur die zich „Mijnheer Maurice“ liet noemen. Ikzelf heb hem nooit gezien, want vertegenwoordigers ontvangen behoort tot het departement van Gusta. Hij slaagde er niet alleen in zijn koffies goed te verkopen, maar hij wist zich op een loens-kruiperige manier zo sympathiek te maken dat andere koffiehondelaars al hun krediet verloren en de dag niet meer veraf was dat wij nog slechts één koffiemerk in de winkel hadden.

Omdat Gusta regelmatig in het gesprek mijn fouten en kwaliteiten - maar vooral mijn fouten - te berde brengt, maakte hij daarvan op een duivelse wijze misbruik om zichzelf telkens in het zonnetje te plaatsen. Het kwam altijd op hetzelfde neer: hij vertelde hoe goed zijn vrouw het bij hem had, hoe zij vertroeteld werd en hoe hij erop gebrand was om haar zoveel mogelijk de hemel op aarde te bezorgen. Hij legde er bijzonder goed de nadruk op dat hij niet rookte, omdat dit een dure, ongezonde en vuile gewoonte was, maar vooral dat hij nooit dronk!

Gusta knikte ijverig bij al zijn praatjes en verzuchtte net of zij hier in een duistere kerker haar laatste dagen afwacht. Elke keer dat die vent er geweest was, kreeg ik regelmatig vinnige steken onder water en te pas en te onpas werd ik met „mijnheer Maurice“ vergeleken.

Maar vorige week heeft Gusta toch geweldig verschoten! Mijnheer Maurice stond in de gazet: die brave, goede, ideale echtgenoot was aangehouden wegens moordpoging op zijn vrouw!

't Is te hopen dat hij een tijdje achter slot en grendel blijft. Nu kan ik de steken onder water geven. 't Is een heel ander leven.

Tot volgende maand,

Pol

Voor een snelle en perfecte plaatsing van uw

Centrale verwarming

en

Sanitaire installaties

Depanagedienst: alle branders.

Eén adres:

André DEWULF & Zoon

Krombekestraat 38 b

STAVELE

Tel. 057/30.02.43

- schoenen voor groot en klein
- bottines
- laarsjes
- pantoffels
- muiltjes

Dit alles bij:

I. PARENT - MOYAERT

Statiestraat 35 ROESBRUGGE

Tel. 057/30.03.20

BIJ STERFGEVAL

LUXE AUTOCORBILLARD
LIJKWAGEN MET PAARDEN
ROUWBEHANG

Eén adres: M. BEDDELEEM

Priesterstraat 5
POPERINGE Tel. 33.33.98

Voor Roesbrugge en omstreken

Gelieve men zich te wenden tot:

URBAIN DEVELTER-DEHEEGHER

Bergenstraat 1 Tel. 30.04.54
STAVELE (BEVEREN-IJZER)

RESTAURANT - CAFE

„T COUTHOF“

Provenceweg 202 - POPERINGE

Tel. 057/33.50.94

Klein - intiem - gezellig

Open haardvuur - gestylleerde muziek

Gesloten: Maandagavond en dinsdag

Menu's à la carte

Specialiteit: Forel - Côtes à l'os
RECEPTIES

FAMILIE- en PERSONEELSFEESTEN

EERSTE- en PL. KOMMUNIEFEESTEN

Bespreek tijdig uw plaatsen.

Gekoelde dranken

Gechambreerde trappist

Elke dag verse pannekoeke

OMEGA
Het beste van het beste

R. RUBRECHT
GROTE MARKT 10, POPERINGE

G A L E R I J
VERMET-LOUWYE
Bergenstraat 9
STAVELE-BEVEREN/IJZER
Tel. 057/30.07.44
Bijhuis: Mevr. DESAEDELEIRE
Statiestraat 14 ROESBRUGGE
Tel. 057/30.06.16

HEREN: Kostuums - Blazers
Regenmantels met uitneembare borg
Bloezen met borg
Broeken (ook in „pane“)

DAMES: Regenmantels - Kleedjes
Mode-rokken - Pull's - Bloezen

KINDEREN: Vestjes met borg - Pull's
Broekjes in „pane“ en in „tweed“

Bijhuis Desaeleire:
stoors en overgordijnen
Alle textielwaren - Geschenkartikelen
➔ Gans het jaar: Reklameartikelen!
Zegels: Valois en Gezinszegels
— Maandag gesloten —

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Je zijt è schoonen gij... lammenteerde
Liza tegen Mielten Bustel heuren vent...
't is nu ol 'k weet niet hoelange da je gij
oltijd zegt dat wieder oltegarè è keer met
de joengens op voyaage gaan gaan, maar
't zijn oltijd ol beloften van joen, 't is weerol
half zomer en der komt er weere nieten van!

Liza... joeng, je moet gij daarvoren alzoo
op joen poot niet spelen mensche... ik zijn
oltijd kontent van è keer oltegarè uit te
gaan... maar dat moet olgelijk è beetje schik-
ken.

Schikken... ruttelde Liza, dat è gaat nooit
schikken voor joen.

Héwè kijk... 'k willen geen kontrariën vent
zijn... ik moeten zaterdag niet gaan werken
en der is geen schoole voor de joengens...
we gaan met geheel 't menage van 's noens
deure met den otobuus tot aan Veurne...
en van daar toen met den trein naar Adin-
kerke, naar de Meli.

Ols Mielten klapte van geheel 't menage,
dat was toen: hem zelve, Liza z'n wuuf en
z'n vuuf brakken van knechte joengens waar-
van dat den oudsten nog geen twaalf jaar
oud was. Ze weunden djuuste buuten Leisele,
langs de route naar Houtem en Mielten ging
olle dage met z'n velo gaan werken in de
vlasfabrieke van vorenaan in 't Fransche. Zijn
eigentliche familienamè was Louwers, maar de
mensen zelden ollemale Mielten Bustel,
en dat kwam omdat z'n vader geheel z'n leven
rond gegaan hadde met vaagebustels en
dweels.

't Gerochte zaterdag en van 's nuchtends
was 't ol in rep en roere te Mielten... Liza
moest ol klawieren dat ze kunde om aantijden
gereed te geraken tegen dat 't noene was, en
chance dat Mielten den otobuus deed stop-
pen voor z'n deure, anders waren ze hem
kwijt.

Chaufeur, zei Mielten, hoeveele gaat 't ol-
zoo kosten om met geheel mien menage mei
te gaan met joen otobuus tot aan Veurne...
'k moeten dat weten voor dat ze d'r op kom-
men.

Hoe oud zijn ze ollemale, vroeg de chauf-
feur?

Ja... zei Mielten, en ie begoste over z'n
moustache te wrijven...

Of wachte, 'k gaan 't anders reken, zei de
chauffeur... kijk, voor die twee grootste met
hulderen langen broek, is 't half geld... en
voor die drie andere met hulderen korten
broek is 't è vierde...

En ikke nog, riep Liza.

Gij... zei Mielten... komt er gij maar op
en schuift maar deure... ols den chauffeur
alzo z'n rekeningè maakt, je meugt gij toen
voor nieten mei!

KWAAK

DE WINTER IS DAAR ... Brrr ...

TEGEN DE KOUDE

Huisverwarming met ACCUMULATIE

ACEC

en

MALAG

- CONVECTOREN
- OLIERADIATOREN
- ELECTRISCHE DEKENS

Alles is reeds in voorraad.

UW VERDELER:

Huis Jos CAPPOEN-GANTOIS

STATIESTRAAT 12

8990 ROESBRUGGE

Tel. 30.05.94